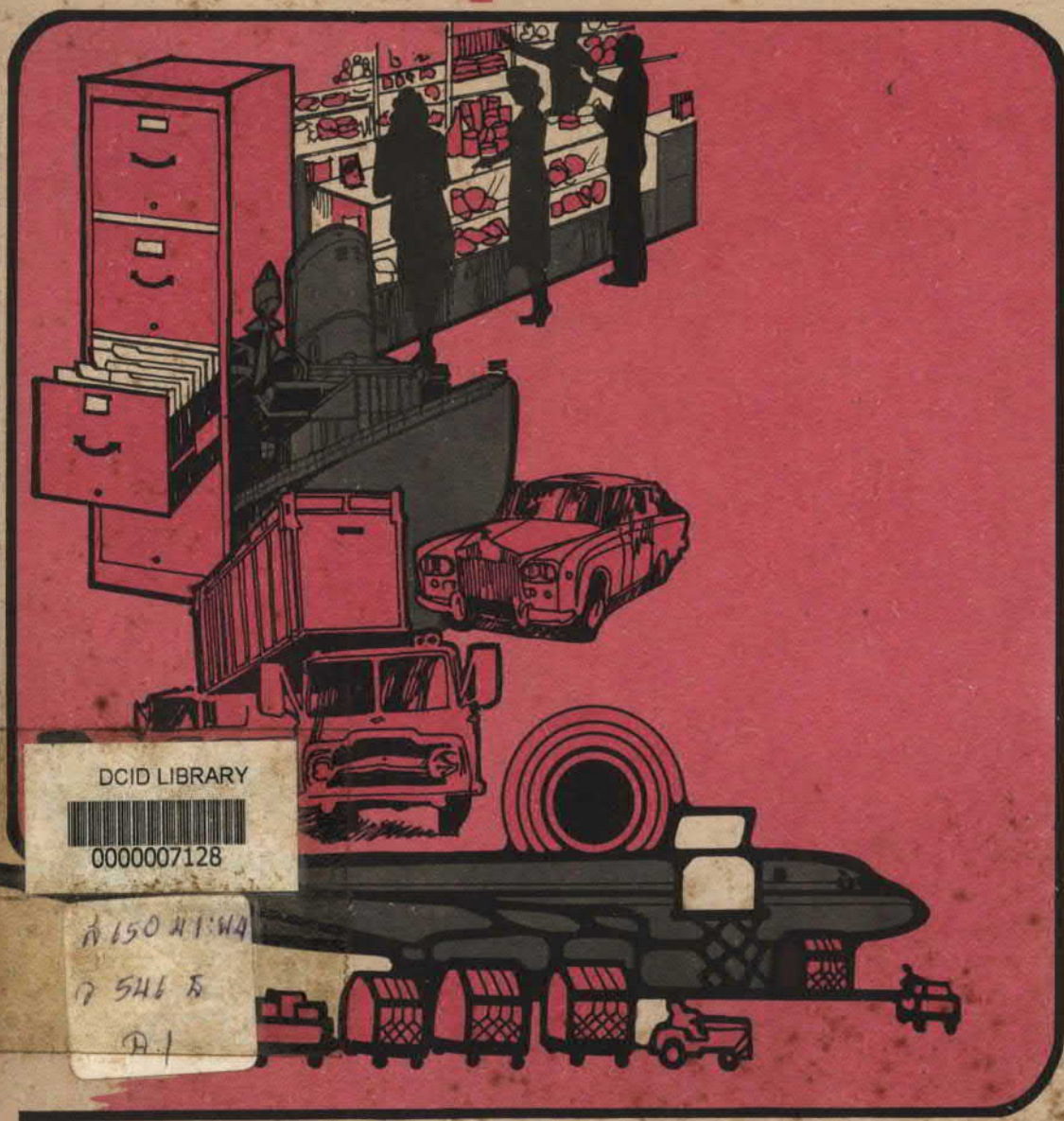

หนังสือประกอบการเรียนหมวดธุรกิจศิลป์

วิชาธุรกิจทั่วไป๑๑

DCID LIBRARY

0000007128

ค 150 ม 1 พ 4

7 546 5

ด 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม

ว 06322

ส 650 21; W4

ด 546 5

หนังสือประกอบการเรียน

หมวดธุรกิจศิลป์

วิชาธุรกิจทั่วไป ๑๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ของ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ห้า ๑๘,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๐

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๙.๕๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

จัดพิมพ์โดยองค์การก้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

คำชี้แจงของผู้เรียบเรียง

ชีวิตสมัยใหม่ทำให้เราทุกคนและสมาชิกในครอบครัวของเราต้องเกี่ยวข้องกับรายการธุรกิจ อยู่เสมอ เราจึงควรศึกษาให้เข้าใจธุรกิจในชีวิตประจำวันของเรา และคุ้นกับวิธีการต่าง ๆ ของธุรกิจ

หนังสือประกอบการเรียนหมวดธุรกิจศิลป์ วิชาธุรกิจทั่วไป ๑๑ เล่มนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงวิธีการธุรกิจที่ให้บริการแก่เรา และเพื่อให้มีประสบการณ์เบื้องต้นทางธุรกิจ สำหรับเป็นแนวทางให้พิจารณาตัวเอง ในการเลือกอาชีพของตน หรือเลือกศึกษาในสาขาวิชาธุรกิจชั้นสูงต่อไป

หนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าได้ใช้หนังสือแบบเรียนธุรกิจศิลป์ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งข้าพเจ้าเป็นผู้เรียบเรียง มาปรับปรุงแก้ไขและเรียบเรียงเพิ่มเติม เพื่อให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้เปลี่ยนแปลงไป และให้ตรงกับหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมแบบประสม

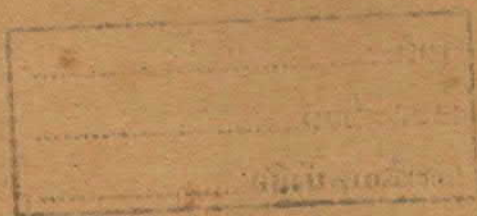
อย่างไรก็ดี ความสำเร็จในการบรรลุจุดมุ่งหมายของหนังสือเล่มนี้ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งด้วย ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูผู้สอนในวิชาสาขานี้เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องชวนขยายหาให้แก่ตัวเอง เพื่อนำมาใช้ควบคู่ไปกับเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ จึงขอฝากความหวังในความสัมฤทธิ์ผลของหนังสือเล่มนี้ไว้กับครูผู้สอนวิชานี้ทุกท่านด้วย

วันที่ 30 ต.ค. 2544
เลขทะเบียน ศ 06323 ค.1
เลขเรียกหนังสือ ศ 650 ม.1:พ 4
ว 546 5

สารบัญ

บทที่	เรื่อง	หน้า
๑	ธุรกิจคืออะไร	๑
๒	เงิน	๑๔
๓	ธนาคาร	๓๑
๔	การจัดและเก็บระเบียบ	๕๓
๕	การวางแผนการใช้จ่าย	๖๕
๖	การซื้อขายอย่างฉลาด	๗๖
๗	การออมทรัพย์และการลงทุน	๘๗
๘	การสื่อสาร	๙๕
๙	การขนส่ง	๑๑๐
๑๐	บริการเดินทาง	๑๒๑
๑๑	เกร็ดทิศ	๑๒๗
๑๒	การประกันภัย	๑๓๓
๑๓	ธุรกิจและองค์การธุรกิจ	๑๔๔
๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับรัฐ	๑๖๒
๑๕	อาชีพธุรกิจ	๑๖๖

บทที่ ๑

ธุรกิจคืออะไร

คนเราเกี่ยวข้องกับธุรกิจอย่างไร วันนี้หรือระหว่างสัปดาห์ที่แล้วท่านได้ทำอะไรไปบ้าง ลองคิดดูสักหนึ่งนาทีเท่านั้น ท่านได้ทำอะไรต่ออะไรไปมากมาย จนไม่สามารถจะจดจำได้หมด บางที่ท่านอาจได้โดยสารรถประจำทางไปโรงเรียน ซื้ออาหารกลางวันกินหลายมื้อ อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ดูโทรทัศน์หรือฟังวิทยุ ท่านอาจได้ซื้อกระดาษ ดินสอ กรอบเข็ม บิวเข็ม โกลาโกลา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสิ่งอื่นๆ อีกหลายอย่าง บางที่ท่านอาจได้ไปตลาดกับคุณแม่ช่วยซื้อกับข้าว ไปพาหุรัถ หรือเข้าไปในเมืองกับคุณแม่เพื่อซื้อผ้าตัดเสื้อ ซื้อรองเท้า ท่านลองคิดดูซิว่าวันไหนบ้างที่ท่านมิได้ทำอะไรเกี่ยวกับธุรกิจเลย

เกือบจะทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านได้ทำวันแล้ววันเล่าตลอดปี ท่านได้เกี่ยวข้องกับอยู่กับธุรกิจ ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ในการเรียนวิชาธุรกิจในชั้นนี้ ท่านจะได้ทราบว่าธุรกิจให้การบริการแก่ท่านอย่างไร ท่านจะเป็นผู้ใช้สินค้าและบริการที่เฉลี่ยลงราคาขึ้นได้อย่างไร และท่านจะสามารถเป็นผู้จัดการที่ดีขึ้นในธุรกิจของท่านเองได้อย่างไร

เราทุกคนย่อมประกอบรายการธุรกิจ รายการธุรกิจเกิดขึ้นเมื่อมีการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้าหรือบริการอย่างหนึ่งกับสินค้าหรือบริการอีกอย่างหนึ่ง หรือกับสัญญาที่จะชำระเงินให้ในเวลาข้างหน้า เมื่อท่านซื้อสมุดแบบฝึกหัดที่ร้านสหกรณ์โรงเรียนของท่าน หรือเมื่อท่านซื้ออาหารกลางวัน ท่านก็เกี่ยวข้องกับรายการธุรกิจ และเพื่อนของท่านก็ประกอบรายการธุรกิจอื่นๆ อยู่ด้วยกันทุกวัน

ครอบครัวของท่านก็ประกอบรายการธุรกิจ สมาชิกทุกคนในครอบครัวของท่านต่างก็มีความรับผิดชอบของเขา พี่ๆ น้องๆ ทั้งชายและหญิงเรียนหนังสือ พ่อทำงานเพื่อหารายได้ แม่ทำงานบ้านและจับจ่ายใช้สอย จ่ายค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ซึ่งต้องจ่ายเป็นรายเดือน การจัดงานภายในบ้านก็เป็นกิจการที่ทุกคนมีส่วนต้องทำ ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นจำนวนเงินไม่น้อย การจัดการเกี่ยวกับการเงินให้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

ในลักษณะเดียวกันโรงเรียนของท่านประกอบรายการธุรกิจในเมื่อรับเงินค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงต่างๆ จ่ายค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เงินเดือนครู และภารโรง

วัดประกอบรายการธุรกิจ เช่น เมื่อได้รับเงินบริจาจากสาธุชน เมื่อใช้เงินที่ได้รับบริจาคนั้นเป็นค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าจ้างคนทำงานทำความสะอาดวัด และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ชุมนุมชนของท่านประกอบรายการธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นเมืองเล็กหรือนครใหญ่ อาคารที่ทำการจะต้องสร้างขึ้น จะต้องจ่ายเงินเดือนพนักงานเจ้าหน้าที่ ชุมมุนชนของท่านมีรายได้มาใช้จ่ายในธุรกิจจากการเก็บภาษีอากร ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม ค่าเช่าและอื่น ๆ

นักธุรกิจหรือที่เรียกว่าพ่อค้าประกอบรายการธุรกิจ เมื่อเขาซื้อสินค้ามาเพื่อขาย เมื่อขายสินค้าแก่ลูกค้า เมื่อกู้เงินจากธนาคาร และเมื่อจ่ายชำระค่าของใช้และบริการที่ซื้อจากพ่อค้าอื่น ๆ

ธนาคารเป็นธุรกิจชนิดหนึ่ง

ความหมายของธุรกิจ เราได้ใช้คำว่า “ธุรกิจ” มาหลายคำแล้ว เมื่อท่านได้ยินคำว่า “ธุรกิจ” ท่านทราบไหมว่าหมายความว่าอะไร บริษัทเดินเรือ? บริษัทรถไฟ? ธนาคาร? โรงงาน? ธุรกิจหมายถึงกิจกรรมการจำหน่ายสินค้าหรือบริการแก่เรา เป็นคำอธิบายที่ฟังได้เข้าใจง่ายดี ธุรกิจทั้งหลายผลิตสินค้าหรือบริการ ธุรกิจมีหลายชนิดด้วยกัน เช่น ธุรกิจผลิตสินค้า จำหน่ายสินค้า ธนาคาร บริษัทประกันภัย ขนส่งผู้โดยสารหรือพัสดุ ธุรกิจเหล่านี้รวมทั้งธุรกิจอื่นอีกมากมายทำงานผลิตสินค้าและบริการเป็นปรกติตามความต้องการของเรา

ความมุ่งหมายของธุรกิจ ถ้าท่านจะตามเจ้าของร้านชำปากตรอกบ้านของท่านว่า ทำไมเขาจึงเปิดร้านชำของเขาเอง ทำไมจึงไม่ไปเป็นลูกจ้างคนอื่น เขาอาจให้คำตอบที่น่าพอใจ บางทีเขาอาจบอกกับท่านว่า เขาชอบที่จะเป็นนายตัวเขาเองมากกว่า เขาชอบที่จะพบปะกับคนและมีเพื่อนฝูง

ใหม่ ๆ เขาชอบเป็นเจ้าของร้านค้า เขาอาจบอกกับท่านว่าเขาต้องการให้บริการแก่ลูกค้าของเขา หรือว่าการดำเนินการค้าตามแบบของเขาเป็นหนทางหาเลี้ยงชีพที่เขาพอใจมาก

พ่อค้าเป็นผู้ให้บริการแก่ลูกค้า ท่านเองในฐานะผู้บริโภค และผู้บริโภคคนอื่น ๆ มีความต้องการมากมายต่าง ๆ กัน ทุกคนย่อมมีงานที่เขาต้องทำจนไม่สามารถประกอบอาหารทุกอย่างที่เขาต้องการได้ คนทั่ว ๆ ไปย่อมทำรองเท้าเพื่อใช้เองไม่ได้ รถยนต์ วิทยุ เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ที่เขาใช้ก็เช่นเดียวกัน คนเราประกอบธุรกิจเพื่อให้บริการแก่ลูกค้าของเขา ด้วยการจัดสรรสินค้าต่าง ๆ เหล่านี้ให้ พ่อค้าบางคนจัดหาสินค้าที่ลูกค้าต้องการซื้อไว้พร้อมในวันของเขา พ่อค้าบางคนก็ผลิตกระแสไฟฟ้า บางคนให้กู้เงิน หรือบางคนขนส่งสินค้าและผู้โดยสารให้แก่เรา

พ่อค้าประกอบธุรกิจเพื่อหวังกำไร ชายหรือหญิงประกอบธุรกิจเพื่อเป็นการหาเลี้ยงชีพ ธุรกิจของผู้ขายควรจะนำรายได้มาให้แก่เขา เมื่อหักค่าเสียทั้งหมดแล้ว อย่างน้อยที่สุดก็ควรจะ เป็นรายได้เหลืออยู่มากเท่ากับที่เขาจะทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น เจ้าของร้านค้าปากตรอกบ้านของท่านหาเลี้ยงชีพโดยขายสินค้าให้แก่ลูกค้าในราคาสูงกว่าต้นทุนที่เขาซื้อมา เช่นตัวอย่าง เจ้าของร้านค้าผู้นี้อาจซื้อนมข้นมากระป๋องละ ๓.๒๕ บาท และขายกระป๋องละ ๓.๗๕ บาท เขามีสิทธิในกำไร ๕๐ สตางค์ เพราะเขาต้องมีการะในการจัดหานมข้นมาให้พร้อมเพื่อสนองความต้องการของลูกค้า

แต่พ่อค้าร้านค้าผู้นี้จะเอากำไรไว้เสียคนเดียว ๕๐ สตางค์ไม่ได้ จากกำไรจำนวนน้อยหลาย ๆ จำนวนที่เขาหาได้ด้วยวิธีนี้ เขาต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าภาษีอากร ค่าจ้าง ค่าไฟฟ้า ค่าเช่า และอื่น ๆ จำนวนเงินที่เขาเหลือหลังจากจ่ายค่าได้จ่ายหมดแล้วเรียกว่า “กำไร” ถ้าค่าใช้จ่ายของเขามากเกินไปเขาก็จะขาดทุน จริง ๆ แล้วพ่อค้าทั่ว ๆ ไปจะมีกำไรไม่มากนักน้อย ท่านจะเห็นได้ว่าพ่อค้าหรือนักธุรกิจ ถ้าจะต้องการหาเลี้ยงชีพด้วยการให้บริการแก่ลูกค้าของเขาแล้ว เขาจะต้องเป็นผู้จัดการที่ดี

ความหมายของ ผู้ผลิต ผู้บริโภค สินค้า และบริการ

คนเราทุกคนควรจะเป็นผู้ผลิต บุคคลหรือองค์การใดที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการที่เราต้องการให้แก่เราเรียกว่า “ผู้ผลิต” ท่านเป็นผู้ผลิตเมื่อท่านกลับจากโรงเรียนแล้ว ท่านรับจ้างขายหญ้าในท้องร่องสวนที่บ้าน รับจ้างเลี้ยงน้อง ช่วยขายของในร้านที่พ่อท่านเป็นเจ้าของ หรือรับจ้างส่งหนังสือพิมพ์ ท่านเป็นผู้บริโภคตลอดชีวิตของท่าน แต่ท่านก็เป็นผู้ผลิตระหว่างเวลาเกือบทั้งหมดในชีวิตของท่าน ตลอดชีวิตของท่านท่านควรจะผลิตอย่างน้อยที่สุดเท่ากับที่ท่านบริโภค เพื่อให้เข้าใจดีขึ้น สมมุติว่าท่านเป็นลูกเสือเดินทางไปพักแรมโดยมีครูเป็นผู้นำไป ท่านต้องเตรียมกระโจม

ผ้า เครื่องครัว อาหาร เครื่องนอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะต้องนำติดตัวไป ของเหล่านี้ครูก็แบ่งหน้าที่ให้ ลูกเสือแต่ละคนแบกสะพายไปกับตัว ถ้าท่านไม่สามารถแบกสัมภาระส่วนที่เป็นหน้าที่ของท่านไป ได้ ลูกเสือคนอื่นก็ต้องแบกแทนท่าน ท่านก็จะถูกเพื่อน ๆ ตำหนิ และไม่เป็นที่นิยมรักใคร่ของเพื่อน จนในที่สุด คนผู้ไม่ดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามหน้าที่ของเขา ก็จะไม่เป็นที่นิยมรักใคร่ของสมาชิกในสังคมเช่นกัน

คนเราทุกคนเป็นผู้บริโภค “ผู้บริโภค” คือผู้ใช้สินค้า เมื่อกล่าวถึง “สินค้า” เราหมายถึง สิ่งของ เช่น รถยนต์ วิทยุ โทรทัศน์ เสื้อผ้า อาหาร และอื่นๆ อีกมากมายหลายร้อยพันอย่าง ที่เราใช้กันในการดำรงชีวิตประจำวัน สินค้าบางชนิดเช่นอาหารถูกบริโภคหมดไปทันทีเมื่อใช้ บางชนิดเช่นรถยนต์ถูกใช้แล้วใช้เสายู่นนาน ผู้บริโภค คือผู้ใช้บริการด้วย “บริการ” หมายความว่า กิจกรรมที่ผู้อื่นทำเพื่อเรา เช่น ช่างรีดเสื้อผ้าให้เรา ช่างรถยนต์ ช่างวิทยุให้เรา ส่งหีบห่อพัสดุให้เรา และขนส่งตัวเราไปยังจุดที่เราต้องการ

ในการดำเนินชีวิตของคนเรา เราต้องการสิ่งต่างๆ มากมาย เราต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย แต่มีน้อยคนนักที่พึงพอใจเพียงแต่สิ่งจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตเท่านั้น เราต้องการเสื้อผ้าที่มีแบบทันสมัย เราต้องการอยู่บ้านที่ใหญ่โตสวยงาม เราต้องการกินอาหารแปลกรสและอร่อย เราล้วนต้องการสิ่งฟุ่มเฟือย เพื่อใช้ชีวิตให้รื่นรมย์ และสุขสำราญยิ่งๆ ขึ้น บรรพบุรุษของเราปลูกเองและทำเองเกือบทุกสิ่งที่เขาใช้ แต่สมัยนี้เราทำเช่นนั้นกันไม่ได้เสียแล้ว เราต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นให้จำหน่ายสินค้าและบริการที่เราต้องการให้แก่เรา

ในโรงเรียนของท่านต้องมีอาคาร โต๊ะม้านั่งเรียน กระดานดำ กระดาษ ดินสอ เครื่องกีฬา เครื่องดนตรี และของใช้อื่นๆ อีกมากมายหลายอย่าง อาจารย์ใหญ่ของท่านต้องซื้อของใช้เหล่านี้จากพ่อค้า

ชุมชน คือตำบล อำเภอ หรือจังหวัดของท่าน ต้องการของมากมายหลายอย่างกว่า โรงเรียนของท่าน เพื่อจัดสรรความปลอดภัย ความสุข และความสะดวกสบายแก่ชนในชุมชนนั้น เช่น รถดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิง เครื่องแบบตำรวจดับเพลิง อุปกรณ์สำนักงาน เครื่องตกแต่ง ถนน ทางเท้า ไฟถนน และอื่นๆ อีกมากมาย ประเทศหรือรัฐบาลก็ยิ่งต้องการสิ่งของต่างๆ มากมายยิ่งขึ้นไปอีก เครื่องแบบทหารบก เรือ อากาศ และตำรวจ อาวุธ ยุทโธปกรณ์ รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนพัน ๆ ล้านบาททุกปีเพื่อซื้อสิ่งของต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้รัฐบาลผลิตขึ้นเองเป็นส่วนน้อย ส่วนมากนั้นซื้อเอามาจากพ่อค้า

พ่อค้าเองก็ต้องซื้อจากพ่อค้าด้วยกัน ท่านตั้งร้านค้าปลีกท่านก็ซื้อจากร้านขายส่ง ท่านตั้งร้านขายส่ง ท่านก็ซื้อจากตัวแทนจำหน่ายหรือโรงงาน ท่านเปิดสถานบริการเพื่อจำหน่ายน้ำมันรถยนต์

ซ่อมและบริการรถยนต์ ท่านก็ต้องการสิ่งต่าง ๆ มากมาย ซึ่งต้องซื้อจากพ่อค้าคนอื่น อาคาร บ้าน
ยกรต ตู้โชว์ วัสดุโฆษณา น้ำมัน และของใช้อื่น ๆ อีกหลายอย่าง

คนกลางคือใคร

ธุรกิจอาจเป็นธุรกิจขายส่งหรือธุรกิจขายปลีก ร้านขายส่งสินค้าจะขายสินค้าให้แก่ร้านขาย
ปลีกซึ่งขายครั้งหนึ่งเป็นจำนวนมาก ๆ ร้านขายปลีกจะซื้อสินค้าจากร้านขายส่ง ซึ่งซื้อครั้งหนึ่ง
เป็นจำนวนมาก ๆ แล้วขายให้แก่ประชาชนผู้บริโภค ขายครั้งหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนน้อย ร้านค้าแถว
ถนนสำเพ็ง ถนนทรงวาด ถนนพาดสาย ส่วนมากเป็นร้านขายส่ง ลูกค้าของร้านเหล่านี้ได้แก่บรรดา
ร้านขายปลีกต่าง ๆ ร้านค้าแถวถนนพาดสาย บางลำภู บางรัก เป็นร้านขายปลีก ร้านเหล่านี้ซื้อ
สินค้าจากร้านขายส่ง ในราคาซึ่งเรียกว่าราคาขายส่งมาแบ่งขายแก่ประชาชนครั้งละน้อย ๆ ในราคาที่สูง
กว่าราคาทุนที่ซื้อมา ซึ่งเรียกว่าราคาขายปลีก

ธุรกิจบางประเภทผลิตสินค้า กสิกรรม เหมืองแร่ ป่าไม้ ประมงและอุตสาหกรรม เหล่านี้
ล้วนเป็นธุรกิจประเภทผลิตสินค้า เราจะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่สำคัญที่สุดของระบบธุรกิจของเราก็คือ
การผลิตสินค้าเพื่อสนองความต้องการของประชาชน กิจกรรมนี้เรียกว่า “ผลิตกรรม” ถ้าไม่มีการ
ผลิตสินค้า เราก็จะเป็นเสมือนมนุษย์สมัยโบราณ ซึ่งชอบเซกการบริโภคถูกจำกัดเพียงเท่าที่ธรรมชาติ
ได้จัดสรรไว้ให้ และเราสามารถทำขึ้นได้เองเท่านั้น

ธุรกิจบางประเภทจำหน่ายบริการ ไม่ว่าจะเป็นประกอบตัวงานง่าย ๆ เช่น การส่งหนังสือพิมพ์
หรืองานยาก เช่น ขนส่งสินค้าจำนวนมาก ๆ การจำหน่ายบริการนี้ก็กิจกรรมของธุรกิจ
ที่มีความต้องการอยู่อย่างมากมาย

ธุรกิจบางประเภทจำหน่ายทั้งสินค้าและบริการ ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย คือ โรงแรม
โรงแรมเป็นธุรกิจที่จำหน่ายทั้งสินค้าและบริการ โรงแรมจัดสรรสถานที่ไว้ให้เป็นที่พักผ่อน อันเป็น
บริการแก่ผู้เดินทางห่างไกลจากบ้านช่องของตน และจำหน่ายอาหารอันเป็นสินค้าแก่ผู้มาพักและ
ประชาชนทั่วไป

ธุรกิจบางประเภทจำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภค สินค้าจะต้องจัดให้มีอยู่พร้อม เพื่อให้ผู้ต้อง
การซื้อได้ ผลิตผลผลิตกรรมจะถูกนำมาจากแหล่งกสิกรรมคือเรือกสวนไร่นามาสู่แหล่งอุตสาหกรรม
และสินค้าสำเร็จรูป จากแหล่งอุตสาหกรรมไปสู่แหล่งกสิกรรม กิจกรรมทางธุรกิจนี้เรียกว่า “วิภา-
กรรม” หรือการจำหน่ายเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าจากไร่นาเรือกสวน เหมืองแร่ และโรงงานไปยังผู้
ต้องการสินค้าเหล่านั้น

การจำหน่ายเป็นกรรมวิธีขากสลับซับซ้อน ผู้ผลิตอาจขายสินค้าโดยตรงแก่ผู้บริโภค
เช่นครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเมืองขับรถออกไปซื้อผัก ผลไม้ ไข่ จากกสิกรที่นำมาวางขายตามริมทาง

หลวง แต่ตามปรกติแล้ว สินค้าจะต้องถูกซื้อและขายกันหลายทอดก่อนที่จะถึงมือครอบครัวผู้บริโภค ซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้านั้นในขั้นสุดท้าย บริการของพ่อค้าส่ง พ่อค้าปลีกและพวกอื่นอีกมากมายเสมอ ๆ เข้ามามีส่วนอยู่ด้วยก่อนที่จะถึงขั้นสุดท้ายนั้นจะได้ถึงมือผู้บริโภคจริง ๆ บุคคลหรือองค์การซึ่งขายบริการนำสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคนี้เรียกว่า “คนกลาง”

ความสำคัญของคนกลาง

การติดต่อระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคหรือผู้ใช้สินค้าในขั้นสุดท้าย ตามปรกติจะดำเนินไปไม่ได้ ถ้าปราศจากเสียซึ่งบริการของบุคคลที่สาม ซึ่งเรียกว่าคนกลาง ร้านชำ ร้านขายสินค้าเบ็ดเตล็ด และห้างสรรพสินค้า เหล่านี้ล้วนเป็นคนกลาง คนกลางเคยเป็นจุดใจมที่ของผู้บริโภคทั้งหลาย แต่ก็เป็นทีประจักษ์กันแล้วว่าบริการของคนกลางนี้เป็นสิ่งจำเป็น และเขาสมควรมีสิทธิในค่าตอบแทนอันยุติธรรม แต่ก่อนนี้เราเชื่อกันว่า ถ้าเราจัดคนกลางออกไปเสียได้แล้ว ราคาสินค้าก็จะต่ำลง ผู้บริโภคก็จะได้ใช้สินค้าในราคาที่ถูกลง ผู้บริโภคเป็นพระเอก คนกลางก็เหมือนผู้ช่วยพระเอก เพราะเขาเป็นผู้จัดให้มีสินค้าอยู่พร้อม และสะดวกต่อการซื้อของผู้บริโภค ลองนึกดูว่า เมื่อท่านต้องการซื้อรถจักรยานสักหนึ่งคัน ท่านก็อาจหาซื้อได้จากร้านขายปลีกในเมือง ถ้าร้านขายปลีกเหล่านี้ไม่มี ท่านก็จะต้องเดินทางไปซื้อรถจักรยานเพียงหนึ่งคัน ถึงประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแหล่งผลิตจักรยานนั้น คุณแม่ของท่านต้องการซื้อกับข้าว ก็อาจซื้อได้จากตลาด ซึ่งเป็นที่รวมของพ่อค้าขายปลีกจำหน่ายกับข้าวต่าง ๆ ถ้าไม่มีพ่อค้าปลีกเหล่านี้ คุณแม่ของท่านก็จะต้องไปซื้อผักที่ไร่ผัก จะต้องไปซื้อกะปิ น้ำปลา น้ำตาลตามโรงงานที่ผลิตของแต่ละอย่างนั้น ท่านจะเห็นว่าคุณแม่ของท่านจะต้องได้รับความยุ่งยากเพียงไร ถ้าขาดเสียซึ่งพ่อค้าปลีกเหล่านั้น

พ่อค้าส่ง

พ่อค้าส่งคือใคร พ่อค้าส่งคือพ่อค้าที่ส่งซื้อสินค้าในจำนวนมาก ๆ จากผู้ผลิตซึ่งอาจเป็นกสิกรหรืออุตสาหกรรม แล้วขายในจำนวนน้อย ๆ แก่พ่อค้าปลีกหรือร้านขายปลีก ร้านขายปลีก ร้านใหญ่ ๆ ซึ่งซื้อสินค้าครั้งหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ๆ อาจจะซื้อโดยตรงจากโรงงานอุตสาหกรรมเลย แต่ร้านขายปลีกเล็ก ๆ ย่อมซื้อสินค้าจากร้านขายส่งสองสามร้านได้สะดวกกว่าที่จะซื้อจากโรงงานอุตสาหกรรมหลาย ๆ แห่ง เช่น ร้านขายปลีกยา เขาจะซื้อยาจากร้านขายส่งเพียงสองสามร้านก็จะได้ยาครบตามที่เขาคต้องการมีขายในร้าน แต่ถ้าเขาจะซื้อโดยตรงจากโรงงานแล้วก็ต้องซื้อจากโรงงานหลาย ๆ แห่ง จึงจะได้ยามาครบตามต้องการ

หน้าที่ของพ่อค้าส่ง พ่อค้าส่งนำสินค้าไปให้ถึงมือพ่อค้าปลีก แม้ว่าบางที่เขาอาจจะขาย
ทรงให้แก่ผู้บริโภคก็ได้ การขายส่งนี้เป็นหน้าที่ของพนักงานขายประเภทต่าง ๆ ดังนี้

๑. พนักงานขายของอุตสาหกรรม ผู้ซึ่งไปตามร้านขายส่ง
๒. พนักงานขายของอุตสาหกรรม ผู้ซึ่งไปตามร้านขายปลีก
๓. พนักงานขายของพ่อค้าส่ง ผู้ซึ่งไปตามร้านขายปลีก

พนักงานขายของโรงงานอุตสาหกรรมจะไปตามร้านขายส่งต่างๆ เพื่อพยายามขายสินค้าจำนวน
มาก ๆ ให้แก่บริษัทของเรา ตามปกติร้านขายส่งซื้อสินค้าเป็นจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ได้ราคาต่ำลง
และเสียค่าระวางต่อหน่วยถูกลง พนักงานขายของอุตสาหกรรมมักจะประสานงานกับร้านขายส่ง และ
ช่วยทำการโฆษณาและส่งเสริมการขายสินค้าที่ผลิตจากโรงงานของเขา

พนักงานขายบางคนของโรงงานอุตสาหกรรมไปหาร้านขายปลีกโดยใช้รถบรรทุกเล็ก ๆ เพื่อ
จะได้สามารถส่งสินค้าได้ทันที เช่น ขนมปัง บุหรี่ อาหารนมต่าง ๆ น้ำอัดลม ฯลฯ การแข่งขัน
กันระหว่างอุตสาหกรรมด้วยกันเป็นปัจจัยสำคัญในการขาย วัตถุประสงค์สำคัญของอุตสาหกรรมในการขาย
ทำนองนี้ก็คือควบคุมกำลังใจในการขายและเพื่อเพิ่มพูนความดีเด่นของสินค้าของเขา

พนักงานขายของพ่อค้าส่งผู้ซึ่งไปตามร้านขายปลีก มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือการขายสินค้าควบ
คู่ไปกับบริการขนส่งอันรวดเร็ว เขาพยายามที่จะแสดงให้เห็นประโยชน์ของสินค้าของเขา เพื่อว่า
ร้านขายปลีกจะได้ซื้อจากเขาแทนที่จะซื้อจากคู่แข่งชั้นของเขา พนักงานขายของพ่อค้าส่งจะต้อง
แสดงให้เห็นว่าร้านขายปลีกเห็นว่าบริษัทของเขาสามารถให้บริการที่ดีกว่า และขายสินค้าที่มีคุณภาพเหนือ
กว่าในราคาเดียวกันหรือถูกกว่า

ตลาดขายส่งใหญ่ที่สุดในโลก ท่านควรจะได้รู้จักตลาดขายส่งสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งมี
ชื่อว่า "The Merchandise Mart of Chicago" ตลาดนี้ตั้งอยู่ในนครชิคาโก สหรัฐอเมริกา ตลาด
นี้ประกอบด้วยห้องแสดงสินค้า ซึ่งให้ตัวแทนอุตสาหกรรม ๘๕๐ รายเช่า บริเวณพื้นที่ตามชั้นต่าง ๆ
ของอาคารประมาณเท่ากับเนื้อที่ ๙๓ เอเคอร์ มีคนทำงานถาวรเฉลี่ยวันละ ๒๐,๐๐๐ คน ตลาดนี้เป็น
เสมือนบันไดประตูของโรงงานอุตสาหกรรมในนครชิคาโก ๑๒,๒๕๐ ราย พ่อค้าส่ง ๙,๐๐๐ ราย รถไฟ
๒๒ สาย และสายการบิน ๑๑ สาย ในตลาดนี้มีร้านขายปลีก ๓๕ ร้าน ภัตตาคาร ๑๑ แห่ง ธนาคาร
สาขาที่ทำการไปรษณีย์ สถานีวิทยุและโทรทัศน์ ๒ สถานี กำลังสำรวจส่วนบุคคล ร้านตัดผม ร้าน
เสริมสวย และสำนักงานแพทย์และทันตแพทย์ มีที่จอดรถบรรทุกสำหรับทำการบรรทุกของได้ ๘๐
คัน และเฮลิคอปเตอร์สามารถขึ้นลงบนคาบฟ้าของตลาดนี้ได้

พ่อค้าปลีก

พ่อค้าปลีกคือใคร ตามปรกติพ่อค้าปลีกหรือร้านขายปลีกซื้อสินค้าจากพ่อค้าส่งแล้วขายแก่ผู้บริโภค แต่พ่อค้าปลีกอาจซื้อตรงจากโรงงานอุตสาหกรรมหรือจากผู้ผลิตก็ได้ เมื่อพูดถึงการขายปลีกตามปรกติเราก็นึกกันถึงการขายในร้าน เพราะธุรกิจขายปลีกส่วนมากกระทำโดยร้าน แต่อย่างไรก็ดีการขายปลีกรวมถึงการขายบริการด้วย เช่น ซักรีด ซ่อมรองเท้า ตัดผม ตัดผม ซ่อมรถยนต์ ซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ ร้านขายปลีกแตกต่างกันในขนาดซึ่งมีตั้งแต่ขนาดห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ขายสินค้านานาชนิดมากมาย มีพนักงานขายนับเป็นร้อย ๆ ไปจนถึงร้านขนาดเล็ก ๆ ซึ่งไม่จ้างคนเลยหรือจ้างพนักงานขายเพียงคนสองคน และมีสินค้าขายไม่กี่ชนิด

ภายในร้านขายปลีกขนาดใหญ่

หน้าที่ของพ่อค้าปลีก ร้านขายปลีกใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีวัตถุประสงค์สำคัญในการซื้อและขายสินค้าหรือบริการเพื่อกำไร ในการกระทำกิจการนี้ ร้านขายปลีกต้องปฏิบัติหน้าที่สำคัญ ๕ หน้าที่คือ จัดการร้าน จัดหาสินค้า ส่งเสริมการขาย ควบคุม และบุคลากร ในร้านขายปลีกเล็กๆ หน้าที่ทั้งหมดนี้อาจรวมอยู่ภายใต้หัวหน้าคนเดียว แต่ในร้านขายปลีกขนาดใหญ่อาจแยกเป็นแผนก ๆ

ก. จัดการร้าน งานจัดการร้านแบ่งเป็นหน้าที่สำคัญ ๒ หน้าที่ คือ ดำเนินกิจการร้านและบริการแก่ลูกค้า การบำรุงรักษาอาคารร้านเป็นหน้าที่ของช่างก่อสร้าง ช่างไม้ ช่างปูน ช่างไฟฟ้า เมื่อสินค้ามาถึงร้านก็มีพนักงานรับและเอาออกจากหีบห่อเก็บ จัดวางบนชั้นหรือในตู้ และขายสินค้าแก่ลูกค้า หน้าที่อื่นๆ ก็ได้แก่การป้องกัน เช่น มีเวรยามคอยเฝ้าดูแลความปลอดภัยของทรัพย์สิน

การจัดซื้อของใช้สำหรับพนักงานและสำหรับร้าน บริการให้แก่ลูกค้า ได้แก่บริการขายและแต่ละชั้นของร้านจะมีผู้จัดการชั้น มีบันไดเลื่อน ถ้าร้านเป็นอาคารหลายชั้น ก็จะมีโทรศัพท์ ห้องน้ำและห้องพัสดุ

ข. จัดหาสินค้า แผนกสินค้ามีหน้าที่สำคัญคือซื้อสินค้า แผนกนี้เป็นแผนกสำคัญที่สุดของร้าน นโยบายการจัดหาสินค้าที่ขาดประสิทธิภาพ ย่อมหมายความว่าผลการซื้อสินค้ามีคุณภาพไม่ดี ซื้อสินค้าผิดชนิด ผิดประเภท หรือซื้อสินค้าในจำนวนที่ไม่ถูกต้อง คือ ซื้อมากเกินไปหรือซื้อน้อยไป

ค. ส่งเสริมการขาย หน้าที่สำคัญในการส่งเสริมการขายก็คือ เสนอสินค้าเพื่อขายแก่ประชาชนด้วยวิธีการโฆษณา ทางหนังสือพิมพ์ ทางจดหมายถึงตัว ทางวิทยุโทรทัศน์ แต่งหน้าร้าน และในร้าน

ง. ควบคุม หน้าที่ในการควบคุมคือการทำบัญชี จดรายการซื้อ รายการขาย รายการเงินสดและจัดทำงบประมาณ ทำรายงาน และงบแสดงฐานะการเงิน ทำบัญชีลูกหนี้เจ้าหนี้ บัญชีค่าจ้าง ทำการตรวจสอบบัญชี การให้เชื่อและการเก็บเงินลูกหนี้และรายละเอียดอื่นๆ ที่จะช่วยเจ้าของร้าน ผู้ซื้อ หรือผู้จัดการแผนกในการวิเคราะห์การดำเนินงานกิจการของแผนกและของร้าน

จ. บุคลากร หน้าที่บุคลากรเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง การฝึกฝนอบรมควบคุมดูแลลูกจ้าง การตรวจร่างกายและบริการทางแพทย์ จัดให้มีโรงอาหาร จัดที่อุปกรณ์การหย่อนใจต่างๆ งานเหล่านี้ค่อยๆ กลายเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของธุรกิจ

แบบฝึกหัด

๑-๑ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าถูกให้ใส่เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมายผิด ×

-๑ เราทุกคนย่อมประกอบรายการธุรกิจ
-๒ เพื่อนของท่านบางคนอาจไม่ได้ทำอะไรเกี่ยวกับธุรกิจเลย
-๓ ชุมชนของท่านก็ประกอบรายการธุรกิจเหมือนกัน
-๔ พ่อค้าประกอบธุรกิจ เพื่อหวังความมีชื่อเสียง
-๕ จำนวนเงินที่พ่อค้ามีเหลือหลังจากจ่ายค่าใช้จ่ายหมดแล้วเรียกว่า “ขาดทุน”
-๖ ถ้าค่าใช้จ่ายของพ่อค้ามากเกินไปเขาก็จะขาดทุน
-๗ คนเราทุกคนควรจะเป็นผู้ผลิต
-๘ ท่านเป็นผู้บริโภคตลอดชีวิตของท่าน
-๙ ผู้บริโภคคือผู้ใช้สินค้าและบริการ
-๑๐ บริการหมายความว่าสินค้าที่ไม่มีตัวตน เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร

๑-๒ จงเติมช่องว่างให้ได้ความถูกต้อง

๑. ธุรกิจ คือ องค์การที่.....สินค้าหรือบริการแก่เรา
- ๒, ๓. รายการธุรกิจเกิดขึ้นเมื่อมีการ.....ระหว่างสินค้าหรือบริการอย่างหนึ่งกับ.....อีกอย่างหนึ่ง
๔. พ่อค้าประกอบธุรกิจเพื่อหวัง.....
- ๕, ๖. จำนวนเงินที่พ่อค้ามีเหลือหลังจากจ่าย.....หมดแล้วเรียกว่ากำไร ถ้าค่าใช้จ่ายของเขามากเกินไปเขาก็จะ.....
- ๗, ๘. ผู้บริโภคคือผู้ใช้.....และ.....
๙. เมื่อกลับจากโรงเรียนท่านคายหญ้าในห้องร่อนสวน ท่านเป็นผู้.....
๑๐. พ่อค้าถ้าต้องการจะหาเลี้ยงชีพด้วยการให้บริการแก่ลูกค้าของเขาแล้ว เขาจะต้องเป็น.....ที่

๑-๓ จงลอกประโยคแต่ละประโยคที่ให้ไว้ทางด้านขวามือข้างล่างนี้แล้วเติมคำลงในวงเล็บซึ่งได้ใส่เครื่องหมายคำถามไว้ด้วยคำที่ให้ไว้ทางด้านซ้ายให้ถูกต้อง

ผู้บริโภค	๑. การแลกเปลี่ยนระหว่างเงินกับสินค้าหรือบริการเรียกว่า (?)
ผู้ผลิต	๒. ของที่ทำให้ผู้อื่นเรียกว่า (?)
บริการ	๓. ผู้ที่ใช้สินค้าหรือผู้บริการเรียกว่า (?)
ธุรกิจ	๔. ผู้ที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการเรียกว่า (?)
รายการธุรกิจ	๕. องค์การที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการแก่เราเรียกว่า (?)

๑-๔ ก. ธุรกิจแบ่งได้เป็น ๔ ประเภท คือ

๑. ธุรกิจประเภทผลิตสินค้า
๒. ธุรกิจประเภทจำหน่ายบริการ
๓. ธุรกิจประเภทจำหน่ายทั้งสินค้าและบริการ
๔. ธุรกิจประเภทจำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภค

ข. ต่อไปนี้เป็นร้านและองค์การธุรกิจต่างๆ จงบอกว่าเป็นธุรกิจประเภทใด โดยเอาเลขที่ข้างหน้าประเภทธุรกิจที่ให้ไว้ข้างบนนี้เขียนลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง ร้านข้าวต้ม.....๓.....

๑. ร้านตัดผม
๒. ร้านกาแฟ

๓. ร้านซ่อมจักรยาน
๔. ร้านขายและซ่อมวิทยุ
๕. โรงแรม
๖. ธนาคาร
๗. การโทรศัพท์
๘. โรงภาพยนตร์
๙. บริษัทรถประจำทาง
๑๐. ร้านขายเครื่องซ่อมคนตรี
๑๑. สถานีบริการ (ขายน้ำมันและรับอัดดีเซล)
๑๒. ร้านขายรองเท้า
๑๓. ร้านขายก๋วยเตี๋ยว
๑๔. ห้างสรรพสินค้า
๑๕. ร้านซ่อมรองเท้า
๑๖. โรงงานไม้อัด
๑๗. เล้าไก่
๑๘. บริษัทการบิน
๑๙. โรงเรียนสอนขับรถยนต์
๒๐. เหมืองแร่

๑-๕ จงเติมข้อความลงในช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑. นโยบายการจัดหาสินค้าที่ขาด.....ย่อมหมายความว่า.....การซื้อสินค้าที่มีคุณภาพไม่ดี
- ๒,๓. ร้านขายปลีกเล็ก ๆ ย่อมซื้อสินค้าจาก.....สองสามแห่ง ได้สะดวกกว่าที่จะซื้อจาก.....หลาย ๆ แห่ง
- ๔,๕. การติดต่อระหว่างผู้ผลิตกับ.....ตามปกติจะดำเนินไปไม่ได้ถ้าปราศจากเสียงซึ่งบริการของบุคคลที่สาม ซึ่งเรียกว่า.....
- ๖,๗,๘. การขายส่งเป็นหน้าที่ของพนักงานขายประเภทต่าง ๆ ดังนี้
- ๙,๑๐. (๑) พนักงานขายของ.....ผู้ซึ่งไปตามร้าน.....
- (๒) พนักงานขายของอุตสาหกรรม ผู้ซึ่งไปตามร้าน.....
- (๓) พนักงานขายของ.....ผู้ซึ่งไปตามร้าน.....

- ๑๑, ๑๒. พนักงานขายของบางคนของโรงงานอุตสาหกรรมไปหาร้านขายปลีกโดยใช้.....
.....เพื่อจะได้สามารถส่ง.....ให้ได้ทันที
- ๑๓, ๑๔. เมื่อพูดถึงการขายปลีกตามปกติเราก็นึกถึงการขาย.....เพราะธุรกิจ
ขายปลีกส่วนมากกระทำโดย.....
- ๑๕, ๑๖. งานจัดการร้านแบ่งเป็นหน้าที่สำคัญ ๒ หน้าที่ คือ ๑)
และ ๒)
๑๗. หน้าที่สำคัญในการส่งเสริมการขายก็คือ เสนอสินค้าเพื่อขายแก่ประชาชนด้วย
วิธี.....
- ๑๘, ๑๙. บุคลากรเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง.....กับ.....
๒๐. ร้านขายปลีกใด ๆ ก็ตามย่อมมีวัตถุประสงค์สำคัญในการซื้อและขายสินค้า และ
บริการเพื่อ.....

๑-๖ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าถูกจงใส่เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมาย X

- ๑. ร้านขายส่งขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภคโดยส่งถึงที่
- ๒. ร้านขายปลีกซื้อสินค้าจากร้านขายส่งในราคาขายปลีก
- ๓. โรงแรมเป็นธุรกิจที่จำหน่ายทั้งสินค้าและบริการ
- ๔. วิชากรรมเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าจากร้าน เรือสวน เหมืองแร่และโรงงาน
ไปยังผู้ต้องการสินค้านั้น
- ๕. ผู้ผลิตอาจขายสินค้าโดยตรงแก่ผู้บริโภค
- ๖. บุคคลหรือองค์การซึ่งขายบริการนำสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคเรียกว่า "คน
กลาง"
- ๗. การติดต่อระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคไม่จำเป็นจะต้องอาศัยบริการของคนกลาง
- ๘. แต่ก่อนนี้เราเชื่อกันว่า ถ้าเราจัดคนกลางออกไปเสียได้แล้ว ราคาสินค้าจะต่ำลง
- ๙. การขายส่งเป็นหน้าที่ของพนักงานขายของประเภทต่าง ๆ
- ๑๐. The Merchandise Mart of Chicago เป็นห้างสรรพสินค้าใหญ่ที่สุดในโลก
- ๑๑. การขายปลีกมิได้รวมถึงการขายบริการด้วย
- ๑๒. ร้านขายปลีกใด ๆ ก็ตามย่อมมีวัตถุประสงค์สำคัญในการซื้อ และขายสินค้าหรือ
บริการเพื่อกำไร
- ๑๓. งานจัดการร้านของร้านขายปลีกแบ่งเป็นหน้าที่สำคัญ ๒ หน้าที่ คือดำเนินกิจการ
ร้านและควบคุมการเงิน

-๑๔. แผนกสินค้าเป็นแผนกที่สำคัญที่สุดของร้าน
-๑๕. หน้าที่สำคัญในการส่งเสริมการขายก็คือ จัดเวรยามคอยเฝ้าดูแลความปลอดภัย
ของสินค้า
-๑๖. บุคลากรเป็นหน้าที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของร้านกับลูกค้า
-๑๗. งานบุคลากรค่อย ๆ กลายเป็นหน้าที่อันสำคัญที่สุดของธุรกิจ
-๑๘. เป็นที่ประจักษ์กันแล้วว่าบริการของคนกลางเป็นสิ่งไม่จำเป็นเลย
-๑๙. การจำหน่ายเป็นกรรมวิธีที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน
-๒๐. การทำบัญชี จดรายการซื้อ รายการขาย รายการเงินสด เป็นงานในหน้าที่ควบคุม
ของร้านขายปลีก

บทที่ ๒

เงิน

ความสำคัญของเงิน

การแลกของกับของ

สมบุรณ์พูดกับสมบัติว่า “ผมขอแลกวิทยุของผมกับนาฬิกาข้อมือของคุณ” สมบัติตอบว่า “ตกลง” นี่เป็นวิธีการแลกของกับของ ซึ่งเป็นวิธีแลกเปลี่ยนแบบเก่าที่มนุษย์ทำกันสมัยโบราณ เช่น แลกวัวกับข้าว แลกข้าวกับผ้า วิธีการแลกเปลี่ยนของกับของนี้ในปัจจุบันก็ยังใช้กันอยู่ แต่ภายในขอบเขตจำกัดมาก เช่น แลกเสื้อผ้าเก่า ๆ กับถ้วยชาม แลกกล้วยไม้กับกุหลาบ แลกวัวกับม้า

การแลกของกับของมีความไม่สะดวกอยู่มาก ถ้าบิดาของท่านทำงานอยู่ในบริษัทปูนซิเมนต์ บริษัทอาจจ่ายค่าจ้างให้เป็นปูนซิเมนต์เดือนละ ๓๐ ถัง เวลาการตลาดของท่านไปตลาดเพื่อซื้อข้าว ก็อาจจะต้องให้ท่านและพี่ ๆ น้อง ๆ ของท่านช่วยกันแบกถุงปูนซิเมนต์เดินตามหลังไปด้วย แม้ว่าแม่ค้าจะยอมรับแลกกับข้าวกับปูนซิเมนต์ ก็มีปัญหาวัดถ้าการตลาดของท่านต้องการมะนาวสัก ๕ ผล จะต้องเอาปูนซิเมนต์ให้แม่ค้าเป็นจำนวนเท่าไร ท่านลองหลับตานึกดูภาพของสนามกีฬาเมื่อมีการแข่งขันฟุตบอลมีคนดูหลายพันคน แต่ละคนจะหิ้วบ้าง แบกบ้าง จูงบ้าง นำเอาสิ่งที่เขาถืออยู่เพื่อไปแลกเปลี่ยนค่าผ่านประตูเข้าดูการแข่งขันฟุตบอล

ความไม่สะดวกอีกประการหนึ่งคือ เมื่อท่านต้องการจะแลกของกับผู้อื่น ท่านจะต้องเสาะแสวงหาผู้ที่มีของที่ท่านต้องการและผู้นั้นมีความต้องการในสิ่งของที่ท่านมีด้วย เช่น ท่านมีปูนซิเมนต์ อีกฝ่ายหนึ่งมีข้าว การแลกเปลี่ยนจะได้ทำต่อเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งที่มีข้าวนั้นต้องการปูนซิเมนต์ และท่านผู้ซึ่งมีปูนซิเมนต์ต้องการข้าว

นอกจากนั้นทั้งสองฝ่ายยังจะต้องตกลงกันในเรื่องค่าในการแลกเปลี่ยนอีกด้วย สมมติว่าท่านมีวิทยุ ท่านต้องการแลกวิทยุของท่านกับนาฬิกาข้อมือของเพื่อนของท่าน เพื่อนของท่านอาจจะคิดว่านาฬิกาของเขามีค่าสูงกว่าวิทยุของท่าน เขาอาจจะขอให้ท่านแถมของอื่นให้เขาอีก

เนื่องด้วยความไม่สะดวกและความยุ่งยากต่าง ๆ ดังได้อธิบายมาแล้ว ต่อมามนุษย์จึงได้ใช้วัตถุกลางในการแลกเปลี่ยนซึ่งเรียกว่า “เงิน”

เงินคืออะไร

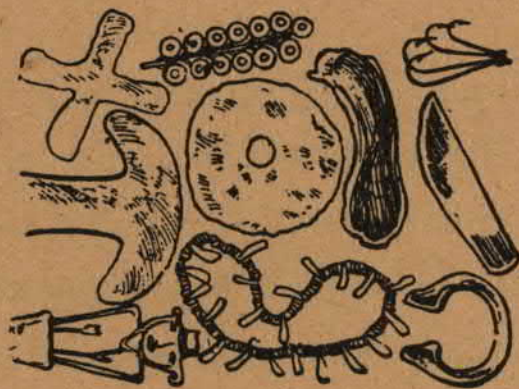
เมื่อพูดถึงเงิน เราก็นึกถึงเงินเหรียญที่ทำด้วยโลหะและธนบัตรซึ่งทำด้วยกระดาษ ความจริงเงินคือสิ่งใดก็ได้ที่ใช้ผ่านมือจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง เป็นการชำระหนี้กัน และคนทั่วไปยอมรับเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งของหรือบริการของเขา เมื่อมีเงินใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน ความยุ่งยากในการแลกเปลี่ยนของกับของก็หมดไป บิดาของท่านทำงานที่บริษัทปูนซีเมนต์ แทนที่จะได้ปูนซีเมนต์เป็นค่าจ้างก็ได้เป็นเงิน มารดาของท่านไปซื้อกับข้าวก็นำเงินไปซื้อ ไม่ใช่แบกถุงปูนซีเมนต์ไป แม้ถ้าขายกับข้าวก็ยอมรับเงินแลกกับกับข้าว เพราะคนทั่วไปยอมรับเงินในการแลกเปลี่ยน โดยมีความมั่นใจว่าเมื่อตนมีเงินแล้วสามารถใช้แลกเปลี่ยนกับสิ่งของและบริการของผู้อื่นได้ตามต้องการ

คนทั่วไปยอมรับเงินในการแลกเปลี่ยน

สิ่งที่ใช้เป็นเงิน

ในสมัยโบราณสิ่งที่ใช้เป็นเงินคือสิ่งที่ซื้อขายกันตามธรรมดา ปรากฏว่ามีสิ่งของแปลก ๆ ที่มนุษย์เคยใช้กันเป็นเงิน เช่น พวกชูลูใช้วัวควาย พวกเอสกิโมใช้เบ็ดตกปลา ในเวอจิเนียใช้ใบยาสูบ ในกรีนแลนด์ใช้กวาง พวกอินเดียนแดงใช้เปลือกหอยร้อยเป็นพวง ในอะแลสกาใช้กระดุมเนื้อ

สิ่งของที่มนุษย์ใช้เป็นเงิน

ต่อมามนุษย์ได้ดัดแปลงใช้โลหะเงินเป็นเงิน ซึ่งสมัยแรกเงินเหรียญที่ทำด้วยโลหะมีรูปแปลก ๆ และขนาดต่าง ๆ เงินเหรียญที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเคยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางถึง ๓๐ นิ้ว หนักกว่า ๑๐๐ ปอนด์ ท่านลองนึกดูว่า ถ้าท่านต้องพกเงินชนิดนี้ไปเที่ยวซื้อของ ท่านจะได้รับความยุ่งยากลำบากเพียงใด เงินเหรียญที่มีขนาดเล็กที่สุดคือเงินเหรียญอินเดีย ซึ่งมีขนาดเพียงเท่าปลายเข็ม ขนาดใหญ่มีน้ำหนักเพียง ๑ เกรน เงินเหรียญอินเดียชนิดนี้ไม่มีปัญหาเรื่องการพกไปไหนมาไหนแน่นอน แต่ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการหายหกดกหล่นมากทีเดียว

ธนบัตร

เงินมีค่าเพราะสามารถใช้ซื้อสิ่งของและบริการได้ตามที่เราต้องการ เงินแต่ละหน่วยมีค่าจำนวนหนึ่งตามที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดขึ้น ในระยะแรกที่ใช้โลหะทำเงินเหรียญ ค่าของเงินเหรียญเท่ากับค่าของโลหะที่ใช้ทำเงินเหรียญนั้น ซึ่งตามปกติมักเป็นทองคำหรือโลหะเงิน ซึ่งมาในสมัยหลังมาได้เป็นเช่นนั้นไม่

ในปัจจุบันเรามีเงินที่ทำด้วยกระดาษ ซึ่งเรียกว่า “ธนบัตร” กระดาษอันเป็นวัสดุที่ใช้ทำธนบัตร ๑๐๐ บาท หากได้มีค่ามากกว่ากระดาษที่ใช้ทำธนบัตร ๑๐ บาทไม่ แต่ค่าของธนบัตร ๑๐๐ บาท สูงกว่าธนบัตร ๑๐ บาทถึง ๑๐ เท่าตัว ทั้งนี้เป็นเพราะค่าที่ตีพิมพ์ระบุไว้บนธนบัตรนั้นต่างหาก

ปัจจุบันนี้เรายอมรับเงินเหรียญและธนบัตรกันทั่วไปในการซื้อขายและชำระหนี้เพราะเรามีความเชื่อมั่นในรัฐบาลของเรา ความเชื่อมั่นนี้มาจากความเชื่อในความมั่นคงของรัฐบาล และเชื่อว่าเงินจะมีค่าตายตัวแน่นอนตามที่รัฐบาลกำหนดไว้

ชนิดและหน้าที่ของเงิน

คุณสมบัติของสิ่งที่ใช้เป็นเงิน

มนุษย์เราใช้ทองคำและโลหะเงินเป็นเงินมาหลายพันปี โลหะ ๒ ชนิดนี้เหมาะที่จะใช้เป็นเงินด้วยเหตุผลหลายประการคือ

๑. โลหะทั้ง ๒ ชนิดมีค่าในตัวเอง เพราะใช้เป็นเครื่องประดับกายและทำสิ่งของที่ใช้เป็นประโยชน์ได้
๒. โลหะทั้ง ๒ มีค่าในตัวสูง เพราะเป็นโลหะที่หายาก ด้วยเหตุนี้เงินเหรียญขนาดเล็กๆ ก็ใช้ซื้อสิ่งของที่มีค่ามากได้
๓. โลหะทั้ง ๒ ชนิดมีความทนทานมาก ไม่เป็นสนิม ไม่ผุพัง และเมื่อผสมกับโลหะอื่น ๆ ในจำนวนไม่มากนักก็มีความทนทาน ไม่บุบสลายง่ายและเร็ว
๔. โลหะทั้ง ๒ ชนิดคนทั่วไปควรรู้ได้ง่ายว่าดีหรือปลอม

วัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วก็มีเหมือนกัน แต่ก็ไม่ดีเท่าทองคำและโลหะเงินแต่แม้ว่าทองคำและโลหะเงินจะมีคุณสมบัติและเหมาะสมที่จะเป็นเงินมาก ก็ยังมีความไม่เหมาะสมอันเป็นอุปสรรคแก่การใช้ในการแลกเปลี่ยนประจำวัน คือทองคำและโลหะเงินมีน้ำหนักมาก ไม่สะดวกต่อการที่จะพกเงินจำนวนมากติดตัวไป ด้วยเหตุผลในข้อนี้เราจึงใช้เงินที่ทำด้วยกระดาษกัน

มาในปัจจุบันนี้ค่าของทองคำและโลหะเงินสูงมาก หากเราจะใช้แร่ ๒ ชนิดนี้ทำเงินเหรียญ เช่น เหรียญ ๕๐ สตางค์ หรือเหรียญหนึ่งบาท ขนาดของเหรียญก็จะเล็กมาก ด้วยเหตุนี้เราจึงใช้โลหะชนิดอื่นที่มีค่าน้อยกว่าทำเงินเหรียญ คือใช้ทองแดง ดีบุก นิเกิล เช่น เหรียญ ๕๐ สตางค์ ๒๕ สตางค์ ๑๐ สตางค์ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ทำด้วยโลหะทองแดงผสมและดีบุก

เงินพดด้วงเป็นเงินไทยที่ใช้กันในสมัยโบราณ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดในการทำเงินตราออกใช้ เงินพดด้วงมีรูปชกกลมคล้ายกับตัวด้วง และตีตราจักร ทราบอกให้ทราบว่าทำขึ้นในรัชกาลใด เงินพดด้วงทำเป็น ๔ ราคา คือ หนึ่งบาท หนึ่งสลึง หนึ่งเฟื้อง และสองไพ นอกจากเงินพดด้วงแล้ว ยังใช้เบี้ยหอยเป็นเงินในราคาที่ต่ำกว่าไพอีกด้วย

ในรัชกาลที่ ๔ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเงินตราครั้งสำคัญคือเปลี่ยนรูปเงินพดด้วงเป็นเงินเหรียญ ตามรูปที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน มีการทำเงินเหรียญด้วยทองคำ มีการออกเงินกระดาษเรียกว่าธนบัตร และออกเงินเหรียญปลิกใช้ระหว่างเฟื้องกับเบี้ย เรียกว่า ซีก เลี้ยว อัฐ และโสฬส เงินอัฐและโสฬสมีกำเนิดขึ้นเนื่องจากเงินเบี้ยมีค่าต่ำมาก กล่าวกันในสมัยนั้นว่า

แต่ก่อนหน้าห้าเบี้ยสิบเบี้ยก็ซื้อของกินได้อิ่ม แต่เดี๋ยวนี้ร้อยเบี้ยก็ยังซื้อกินไม่พ้ออิ่ม รัฐบาลจึงทำเหรียญตีบุกขึ้นใช้อีก ๒ ขนาด คืออัฐ และโสฬส

ต่อมารัฐบาลได้ออกเหรียญทองแดงเป็นเงินปลีกใช้ระหว่างเหรียญที่ทำด้วยโลหะเงินกับเหรียญที่ทำด้วยตีบุก ๒ ขนาดคือ ชีกหรือสองไพ และเสี้ยวหรือไพ ชีกและเสี้ยวนี้รัฐบาลเคยนำมาแล้วในรูปเงินพดด้วง

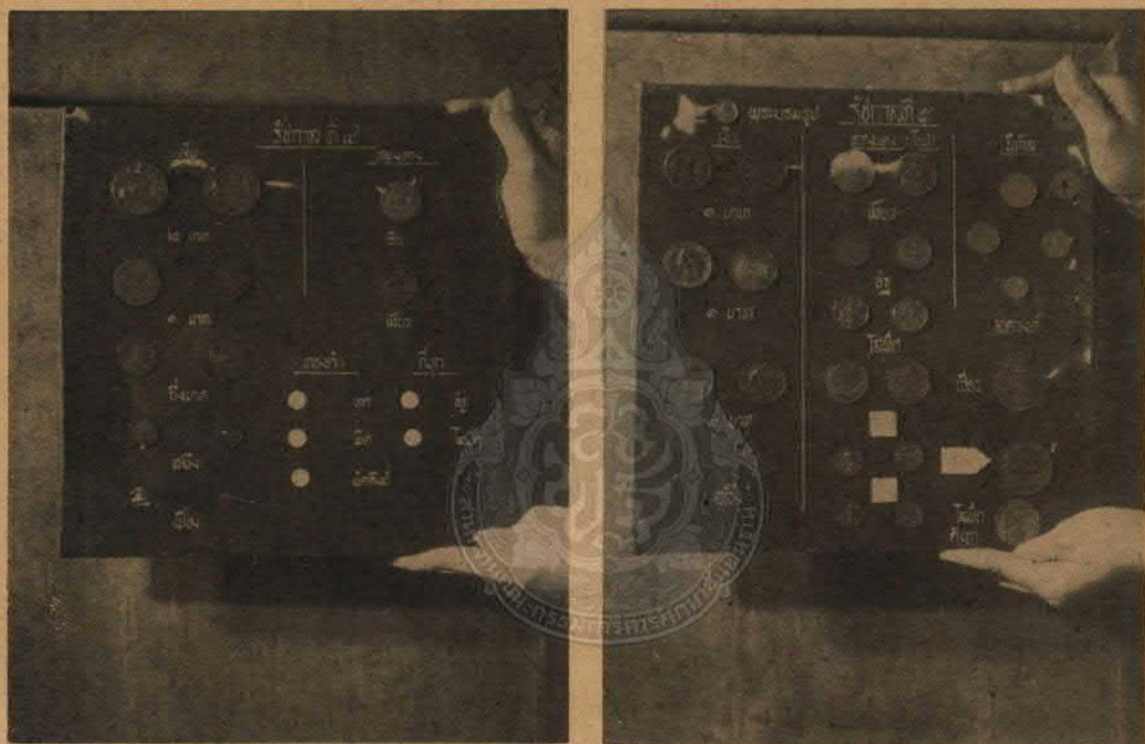
เคยมีประวัติว่าราษฎรได้นิยมใช้กระเบื้องของโรงบ่อนการพนันเป็นเงินปลีกด้วย เนื่องจากเงินชีก เสี้ยว อัฐ และโสฬส ที่ทำด้วยทองแดงและตีบุกขาดแคลนไม่พอใช้ในการแลกเปลี่ยน และในสมัยรัชกาลที่ ๕ ก็ได้ออกเงินกระต่ายราคาหนึ่งอัฐให้ใช้ไปพลางก่อน เนื่องจากเงินปลีกขาดแคลน

เบี้ย, ไพ สิ่งที่เคยใช้เป็นเงินปลีกไทยในสมัยก่อน

ในรัชกาลที่ ๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเกี่ยวกับเงินไทยอีกครั้งหนึ่ง คือมาตราเงินไทยเดิม เป็นชั่ง ตำลึง บาท สลึง เฟื้อง ชีก เสี้ยว อัฐ และโสฬส ไม่สะดวกหลายประการ เฉพาะอย่างยิ่งในการคำนวณและการทำบัญชี จึงได้เปลี่ยนมาตราเงินเป็นแบบทศนิยม กำหนดให้ร้อยสตางค์เป็นหนึ่งบาท แล้วทำเหรียญสตางค์ด้วยทองขาวออกใช้เป็น ๔ ราคา คือ ยี่สิบสตางค์ สิบสตางค์ ห้าสตางค์ และสองสตางค์ครึ่ง เมื่อได้ใช้มาตราเงินเป็นแบบทศนิยมแล้ว เงินจะมากขึ้นเล็กน้อย แต่ก็เกิดคำนวณได้ง่าย ก็เป็นสิบเป็นร้อยเป็นพันโดยไม่ต้องเปลี่ยนอัตราในการคำนวณให้เสีย

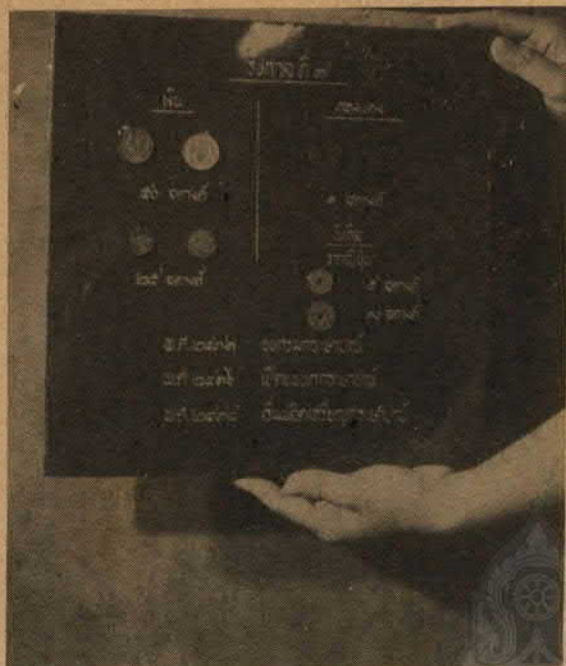
เวลาและยุ่งยาก ตั้งแต่บัดนั้นมาจนบัดนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูป ขนาด และชนิดของโลหะที่ใช้ทำเงิน เหรียญบาทหลายครั้ง เคยใช้ทองแดงทำเป็นเหรียญหนึ่งสตางค์ ต่อมาค่าของเงินตกต่ำลงก็ได้เปลี่ยนรูปให้มีขนาดเล็กลง จนกระทั่งขณะนี้เราไม่มีเหรียญทองแดงใช้กันแล้ว เพราะเหรียญหนึ่งสตางค์ใช้ซื้ออะไรไม่ได้เลย ขณะนี้เงินที่มีใช้กันอยู่ได้แก่เงินกระดาษ คือ ธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท ๒๐ บาท ๑๐ บาท ๕ บาท กับเงินเหรียญ ๕ บาท ๑ บาท ๕๐ สตางค์ ๒๕ สตางค์ ๑๐ สตางค์ และ ๕ สตางค์

เงินให้บริการแก่ธุรกิจอย่างไร

มนุษย์เราได้รับความยุ่งยากลำบากในสมัยแลกเปลี่ยนของกับของซึ่งที่ได้อธิบายมาแล้ว และได้ใช้เงินเพื่อขจัดความยุ่งยากลำบากเหล่านั้น เงินเป็นสิ่งที่ให้บริการและให้ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจมากมายหลายทางซึ่งจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

๑. เงินเป็นวัตถุกลางในการแลกเปลี่ยน เงินให้ความสะดวกแก่มนุษย์ในการแลกเปลี่ยนแรงงานของเขาหรือสิ่งของของเขา กับแรงงานหรือสิ่งของของผู้อื่น เช่น ตัวอย่างโรงงานอุตสาหกรรม ลูกจ้างของโรงงานได้รับเงินเป็นค่าจ้าง ลูกจ้างเหล่านี้ใช้เงินที่เขาได้รับเป็นค่าจ้างนี้ซื้อสิ่งของหรือ

เงินไทยที่ใช้ในสมัยรัชกาลที่ ๕-๕ และ ๖

บริการตามที่เขาต้องการ ด้วยวิธีนี้เงินเป็นอุปกรณ์ช่วยในการแลกเปลี่ยนสิ่งของ และบริการระหว่าง
เอกชนกับเอกชน ระหว่างเอกชนกับหมู่คณะ และระหว่างหมู่คณะกับหมู่คณะ เราจึงเรียกเงินว่า
“วัตถุกลางในการแลกเปลี่ยน”

๒. เงินเป็นเครื่องวัดค่า ท่านอาจจะพูดว่า ปากกาตัวหนึ่งราคา ๗๕ บาท โทรทัศน์เครื่อง
หนึ่งราคา ๘,๐๐๐ บาท บ้านหลังหนึ่งราคา ๑ แสนบาท ซึ่งมีความหมายเข้าใจกันดีกว่าที่ท่านจะพูด
ว่า นาฬิกาข้อมือ ๑ เรือนมีค่าเท่ากับหรือมีราคาเท่ากับจักรยาน ๑ คัน หรือแปรงสีฟัน ๑๐ อัน
ราคาเท่ากับกางเกง ๑ ตัว เราใช้เงินเป็นเครื่องวัดค่า เช่นเดียวกับกิโลเมตรวัดระยะทาง และใช้
ลิตรวัดของเหลว ถ้าจักรยานคันหนึ่งราคา ๕๐๐ บาท และวิทยุเครื่องหนึ่งราคา ๕๐๐ บาท ท่านก็
ทราบได้ว่าจักรยานกับวิทยุมีค่าเท่ากัน หรือถ้าวางเท้าคู่หนึ่งราคา ๒๐๐ บาท กางเกงตัวหนึ่งราคา
๑๐๐ บาท ท่านก็ทราบได้ว่ารองเท้าคู่หนึ่งมีค่าเท่ากับกางเกง ๒ ตัว

๓. เงินเป็นเครื่องเก็บรักษาค่า เราเก็บรักษาค่าอาหารไว้เพื่อบริโภคในวันข้างหน้า เช่น
ผลไม้ที่มีออกมาตามฤดูกาล เราบรรจุขวดหรือกระป๋องไว้ใช้รับประทานเมื่อพ้นฤดูไปแล้ว ทำนอง
เดียวกันเราก็อาจจะใช้เงินเป็นเครื่องเก็บรักษาค่าไว้ใช้ในวันข้างหน้า การเก็บรักษาอาหาร เช่น ผล
ไม้ ผัก และเนื้ออาจทำได้มากมายหลายวิธี แต่อย่างไรก็ดี หากเราไม่ใช้ในวันหนึ่งข้างหน้าอาหาร
เหล่านั้นก็อาจเสียได้เหมือนกัน การเก็บรักษาด้วยการเก็บเงินไว้ เราทำได้ง่ายกว่าการเก็บรักษา
อาหารมาก ไม่มีวิธีการอะไรที่จะต้องจัดทำเป็นพิเศษ และเงินนี้เก็บไว้นานเท่าไรก็ไม่เสีย ท่านอาจ

จะฝากเงินของท่านไว้กับธนาคาร และเก็บรักษาไว้ที่นั่นเป็นปี ๆ เงินของท่านก็ไม่เสียหาย เมื่อใดที่ท่านต้องการใช้เงินนั้นจะเป็นเวลาหลังจากนั้น ๑ ปี ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี ท่านก็อาจใช้เงินซื้อสิ่งของที่ท่านต้องการได้เสมอ

ท่านฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นการเก็บรักษาค่าของเงินไว้
เหมือนกับบรรจุอาหารไว้ในกระป๋อง

๔. เงินเป็นมาตรการสำหรับการชำระหนี้ เงินช่วยให้ความสะดวกในการกู้ยืมกัน เช่น ขอยืม ๑๐๐ บาทวันนี้ สัญญาชำระคืนภายใน ๑ เดือน เมื่อถึงกำหนดผู้ยืมก็ชำระคืนให้ ๑๐๐ บาท ซึ่งผู้ยืมและผู้ให้ยืมย่อมพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่ายเพราะเงินเป็นเครื่องเก็บรักษาค่าคงที่ได้อธิบายแล้วในข้อ ๓ มิฉะนั้นแล้วผู้ยืมหรือผู้ให้ยืมอาจไม่พอใจก็ได้ เนื่องจากอาจมีการได้เปรียบเสียเปรียบเกิดขึ้นแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้

ใครเป็นผู้ทำและควบคุมเงินที่เราใช้

ในสมัยโบราณมีระยะหนึ่งที่มีเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้ในประเทศเรา โดยพ่อค้าชาวต่างประเทศเป็นผู้นำเข้ามา เช่นเงินเม็กซิกันมีรูปนกซึ่งเรียกกันว่าเหรียญนก เงินเหรียญวิลันดา เงินรูปี เงินเหรียญญี่ปุ่น เป็นต้น ในสภาวะเช่นนี้ประชาชนย่อมได้รับความยุ่งยากในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเป็นอย่างมาก ถึงกับรัฐบาลต้องออกพระราชบัญญัติกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินเหรียญชนิดต่าง ๆ กับเงินไทยขึ้น ความยุ่งยากย่อมจะมีอยู่มากมายในการดำเนินธุรกิจภายใต้ระบบการเงินที่ไม่มีการควบคุม หรือมีการควบคุมที่ไม่รัดกุม ระบบการเงินที่มั่นคงเป็นสิ่งสำคัญแก่ประชาชนทั่วไป ปัจจุบันนี้รัฐบาลควบคุมการทำและออกเงินตราของประเทศอย่างรัดกุม ธนบัตรของเรา

แต่ก่อนรัฐบาลสั่งพิมพ์ที่บริษัททอมัส เกลดาร์ ในประเทศอังกฤษ ปัจจุบันรัฐบาลพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้
เองในประเทศ และเงินเหรียญก็ทำขึ้นภายในประเทศโดยโรงงานษาปณ์ของรัฐบาล

สิ่งที่ใช้ชำระหนี้แทนเงิน

สมศักดิ์ขอซื้อนาฬิกาข้อมือของสมบัติ ตกลงราคาซื้อขายกัน ๕๐๐ บาท สมบัติมอบนาฬิกาให้สมศักดิ์ สมศักดิ์ก็เอาธนบัตรให้สมบัติ ๕๐๐ บาท นี่เป็นวิธีการชำระหนี้ด้วยเงินสดซึ่งเป็นวิธีธรรมดาที่สุด ถ้าสมศักดิ์มีบ้านอยู่ที่เชียงใหม่ แต่สมบัติอยู่ที่กรุงเทพฯ การชำระหนี้ด้วยเงินสดก็เป็นเรื่องยุ่งยากและบางทีไม่ปลอดภัย ยิ่งในการค้ากับต่างประเทศ การชำระหนี้ด้วยเงินสดยังเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เราจึงมีสิ่งอื่นที่ไปชำระแทนเงินได้อีก

๘
เช็ด

ถ้าสมศักดิ์มีเงินฝากอยู่ในธนาคาร เขาอาจจะเอาเงินฝากธนาคารของเขาเพียงส่วนหนึ่งคือ ๕๐๐ บาท ชำระหนี้ให้แก่สมบัติได้โดยเขียนเช็คเป็นเงิน ๕๐๐ บาท มอบให้สมบัติเป็นการชำระ ค่านาคาพิกาข้อมือ สมศักดิ์ไม่จำเป็นต้องไปที่ธนาคารเพื่อเบิกเป็นเงินสดมาแล้วจึงมอบให้แก่สมบัติ เช็คเป็นเอกสารที่มีข้อความยืนยันคำสั่งของผู้มีเงินฝากธนาคาร สั่งให้ธนาคารหนึ่งจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง ให้แก่ผู้ที่มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงินในเช็คนั้น

[illegible]

เช็คเป็นสิ่งที่ใช้ชำระหนี้แทนเงินซึ่งนิยมใช้กันมาก การชำระหนี้ด้วยเช็คเป็นวิธีที่สะดวกและปลอดภัยมาก โดยเฉพาะการชำระหนี้ในจำนวนเงินมาก ๆ แม้ว่าผู้รับและผู้จ่ายจะไม่อยู่ห่างไกลกันก็ตาม ผู้ส่งจ่ายเช็คจะต้องมีเงินฝากในธนาคาร จึงจะออกเช็คชำระหนี้ให้ผู้อื่นได้ การส่งจ่ายเช็คโดยผู้ส่งจ่ายไม่มีเงินฝากในธนาคารเป็นการกระทำผิดทางอาญา ผู้ที่ได้รับเช็คชำระหนี้อาจนำเช็คไปขอขึ้นเงินที่ธนาคาร หรืออาจจะโอนชำระให้ผู้อื่นต่อไปด้วยการสลักหลังโอน หรืออาจนำเข้าธนาคารเป็นเงินฝากของตนแทนเงินสดก็ได้ การชำระหนี้ด้วยเช็คนี้มีความสะดวกหลายประการ เช่น ชำระหนี้โดยไม่ต้องมีเงินอยู่ที่ตัวขณะชำระหนี้ ผู้รับก็ไม่ต้องเสียเวลาในการนับโดยเฉพาะในการชำระเงินจำนวนมาก ๆ ในด้านความปลอดภัยก็มีมาก เช็คเมื่อถูกขโมยหรือสูญหายไปก็อาจสืบสวนได้ง่าย หรืออาจใช้วิธีป้องกันการทุจริตและสูญหายด้วยการขีดคร่อมเช็คนั้นเสีย ซึ่งเช็คที่ขีดคร่อมแล้วผู้ที่ได้เช็คนี้ไว้ในครอบครองจะต้องนำเข้าธนาคารเป็นเงินฝากของตนเท่านั้น จะขึ้นเป็นเงินสดออกมาไม่ได้ เรื่องเช็คนี้ท่านจะได้เรียนโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเรียนถึงเรื่องธนาคาร

เช็คของผู้เดินทาง

สิ่งที่ใช้ชำระแทนเงินได้อีกชนิดหนึ่งคือเช็คของผู้เดินทาง ธนาคารใหญ่ ๆ บริษัทขนส่ง หรือบริการการเงินอื่น ๆ เป็นผู้จำหน่าย เช็คของผู้เดินทางที่ใช้กันภายในประเทศ เช่น ของธนาคาร ออมสิน มีขายในราคา ๑๐๐ บาท ๕๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาท ๕,๐๐๐ บาท และ ๑๐,๐๐๐ บาท ผู้ซื้อ

เช็คของผู้เดินทาง
Traveller's Cheque

ต้องชำระเงินแพงกว่าราคาของเช็คเพียงเล็กน้อย เช็คของผู้เดินทางที่ใช้กันระหว่างประเทศ เช่น ของบริษัทอเมริกันเอ็กสเพรสมีราคามบิลละ ๑๐ เหรียญ ๒๐ เหรียญ ๕๐ เหรียญ และ ๑๐๐ เหรียญ (อเมริกัน)

ตั๋วแลกเงินเพื่อการเดินทาง

จงสังเกตตัวอย่างเช็คของผู้เดินทาง และตั๋วแลกเงินเพื่อการเดินทาง ท่านจะเห็นว่ามีความจำเป็นสำหรับผู้เดินทางขึ้นชื่อ ๒ แห่ง ในแห่งแรกผู้เดินทางจะต้องเซ็นต่อหน้าผู้จำหน่าย เมื่อเช็คนั้นขึ้นเงินหรือชำระให้แก่ผู้ใดก็จะต้องเซ็นลงในอีกแห่งหนึ่งต่อหน้าผู้รับ ซึ่งจะต้องเซ็นให้เหมือนกันทั้ง ๒ แห่ง ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าผู้ใช้เช็คเป็นเจ้าของเช็คจริง

เช็คของผู้เดินทางเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้เดินทาง เขาไม่ต้องพกเงินติดตัวไป ถ้าท่านต้องการเดินทางไปต่างประเทศ ท่านก็ไปซื้อเช็คผู้เดินทางได้ที่ธนาคาร เมื่อต้องการใช้เงินในประเทศใดก็ใช้เช็คนั้นขึ้นเงินกับธนาคาร ตามปกติ โรงแรม ร้านจำหน่ายสินค้าใหญ่ ๆ ภัตตาคาร บริษัทรถไฟ บริษัทเรือบิน บริษัทรถประจำทางยอมรับเช็คของผู้เดินทางนี้ เช็คของผู้เดินทาง เมื่อสูญหายก็อาจขอสำเนาใหม่จากบริษัทผู้ออกได้

ครีฟท์ธนาคาร

ประกอบต้องการจะให้ประสิทธิ์เพื่อนของเขา ซึ่งขณะนั้นศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกา ซื้อหนังสือราคา ๑๕๐ เหรียญอเมริกัน ส่งมาให้เขาที่กรุงเทพฯ ๖ ประกอบก็ไปซื้อครีฟท์ธนาคารที่ธนาคาร ในจำนวน ๑๕๐ เหรียญ โดยชำระด้วยเงินไทยตามอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น พร้อมทั้งเสียค่าธรรมเนียมให้แก่ธนาคารเล็กน้อย แล้วส่งครีฟท์นี้ไปให้ประสิทธิ์ที่สหรัฐอเมริกา

ตามปกติธนาคารหนึ่งย่อมมีเงินฝากจำนวนหนึ่งอยู่กับธนาคารอื่น เจ้าหน้าที่ของธนาคารอาจเขียนตั๋วฉบับหนึ่งมีข้อความว่าเป็นคำสั่งให้อีกธนาคารหนึ่งจ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลหรือธุรกิจที่มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงินในตั๋วนั้น เรียกว่า “ตราฟัธธนาคาร”

ธนาคารเป็นผู้จำหน่ายตราฟัธธนาคารให้แก่ผู้ที่ต้องการจะส่งไปชำระหนี้แก่ผู้รับที่อยู่ห่างไกล ส่วนมากเป็นการชำระหนี้ในต่างประเทศ ผู้ซื้อตราฟัธธนาคารจะต้องเป็นผู้จัดส่งไปให้ผู้รับเอง

ธนาคารตีไปรษณีย์

ธนาคารตีไปรษณีย์เป็นแบบฟอร์มซึ่งทำการไปรษณีย์แห่งหนึ่งออกให้ มีข้อความว่าเป็นคำสั่งให้ทำการไปรษณีย์อีกแห่งหนึ่ง เรียกว่าทำการไปรษณีย์ปลายทาง จ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลตามที่มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงินในธนาคารตีนั้น

ถ้าสมมติต้องการจะจ่ายเงินจากเชียงใหม่ให้สมบัติที่กรุงเทพฯ ๕๐๐ บาท เขาอาจใช้ธนาคารตีแทนการส่งเงินสด สมมติก็ไปที่ทำการไปรษณีย์เพื่อขอฝากธนาคารตี ที่ทำการไปรษณีย์สมมติก็จะต้องกรอกแบบใบขอฝากธนาคารตี ในแบบใบขอฝากนี้จะต้องระบุชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้รับเงิน ชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้ฝาก จำนวนเงินที่ฝาก และชื่อที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางที่จะให้ผู้รับไปรับเงินได้ แล้วมอบเงินจำนวนที่ฝากพร้อมกับค่าธรรมเนียมให้พนักงานไปรษณีย์ พนักงานไปรษณีย์จะออกธนาคารตีเป็น ๒ ฉบับ ฉบับแรกคือต้นฉบับจะมอบให้สมมติซึ่งเป็นผู้ฝาก เพื่อใช้ส่งไปให้สมบัติ ฉบับที่สองพนักงานไปรษณีย์จะส่งไปให้ทำการไปรษณีย์ปลายทางที่จ่ายเงิน สมมติเมื่อได้รับธนาคารตีฉบับแรกมาก็บรรจุใส่ซองส่งไปให้สมบัติด้วยวิธีส่งจดหมายธรรมดา ซึ่งไม่มีอันตรายในการสูญหาย เพราะธนาคารตีแต่ละฉบับผู้รับเงินจะต้องเซ็นรับเงิน และต้องแสดงหลักฐานให้เป็นที่พอใจแก่พนักงานไปรษณีย์ จึงจะรับเงินได้ ธนาคารตีในต่างประเทศบางประเทศผู้รับอาจขอขึ้นเงินได้ที่ธนาคารหรือโอนให้ผู้อื่นได้ด้วย การสลักหลังเช่นเดียวกับเช็คธนาคาร แต่ธนาคารตีในประเทศไทย ผู้รับจะขอรับเงินได้ที่ทำการไปรษณีย์เท่านั้น และอาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นไปรับแทนได้ แต่ไม่อาจโอนให้ผู้อื่นได้ด้วยการสลักหลัง

สำหรับการส่งเงินไปชำระหนี้ในต่างประเทศ กรมไปรษณีย์โทรเลขก็มีบริการรับฝากธนาคารตีต่างประเทศด้วยวิธีการทำนองเดียวกับธนาคารตีในประเทศ ถ้าท่านประสงค์จะฝากธนาคารตีไปยังต่างประเทศก็อาจติดต่อสอบถามรายละเอียดได้จากที่ทำการไปรษณีย์

จำนวนเงินที่จะส่งธนาคารตีได้ฉบับละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ถ้าผู้รับอยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งมีแต่ทำการไปรษณีย์อำเภอ ผู้ส่งจะส่งได้ฉบับละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้ส่งต้องการส่งเงินมากกว่าที่กำหนดไว้ ก็อาจส่งได้โดยซื้อธนาคารตีหลายฉบับ ค่าธรรมเนียมการส่งธนาคารตีก็มากน้อยตามจำนวนเงินที่ส่ง

ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์

สมมติว่าอาชยบริการของที่ทำการไปรษณีย์ ในการชำระหนี้แก่สมบัติได้อีกวิธีหนึ่ง คือ ขอซื้อตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ คือ ใบสั่งจ่ายซึ่งกรมไปรษณีย์ โทรเลขออกให้แก่ผู้ฝากส่งตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ เพื่อส่งไปยังผู้รับเงิน ให้ผู้รับเงินนำตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ไปขอรับเงินจากที่ทำการไปรษณีย์ได้ทุกแห่งที่เป็นที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขของกรมไปรษณีย์โทรเลข หรือที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตอำเภอที่รับทำการธนาคารด้วย

ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์มีขายเป็นราคาๆ คือ ฉบับละ ๑ บาท สีแดง ฉบับละ ๕ บาท สีน้ำเงินแก่ ฉบับละ ๑๐ บาท สีฟ้า ฉบับละ ๕๐ บาท สีเขียวแก่ ฉบับละ ๑๐๐ บาท สีม่วง

สำหรับค่าธรรมเนียมตั๋วแลกเงินไปรษณีย์นั้น นอกจากผู้ฝากจะต้องชำระเงินตามราคาในตัวของตั๋วแลกเงินไปรษณีย์แล้ว ยังต้องชำระค่าธรรมเนียมออกตั๋วแลกเงินไปรษณีย์อีกคือ ชนิทราคา ๑.๐๐ บาท ๕.๐๐ บาท และ ๑๐.๐๐ บาท ชำระค่าธรรมเนียมฉบับละ ๒๕ สตางค์ ชนิทราคา ๕๐.๐๐ บาท ชำระค่าธรรมเนียมฉบับละ ๕๐ สตางค์ ชนิทราคา ๑๐๐ บาท ชำระค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑.๐๐ บาท

ในการฝากส่งตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ ผู้ฝากส่งจะต้องกรอกชื่อ และที่อยู่ของผู้ฝากส่ง และผู้รับเงินลงในตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ และในใบรับฝาก แล้วส่งตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ไปให้ผู้รับโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ผู้รับต้องไปขอรับเงินภายใน ๑๒ เดือนนับต่อจากเดือนที่ฝากส่งตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ ถ้าไม่มีผู้มารับเงินภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าผู้รับสละสิทธิ์ และจะจัดการโอนเข้าเป็นเงินรายได้ของกรมไปรษณีย์โทรเลข ข้อที่จะต้องระมัดระวังในการใช้ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ประการที่สำคัญที่สุดก็คือ ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ฉบับใดที่มีผู้มาขอรับเงินไปจากที่ทำการไปรษณีย์แล้ว กรมไปรษณีย์โทรเลขจะไม่ยอมรับผิดชอบเมื่อมีผู้มาขอร้องให้จ่ายเงินอีก ซึ่งหมายความว่า เมื่อท่านทำตั๋วแลกเงินไปรษณีย์สูญหายไปก็เหมือนกับว่าท่านทำธนบัตรหาย ผู้ที่เก็บได้อาจนำไปขอขึ้นเงินจากที่ทำการไปรษณีย์ได้โดยง่าย

ไปรษณียากร

ดวงตราไปรษณียากรของกรมไปรษณีย์โทรเลข หรือที่นิยมเรียกกันง่าย ๆ ว่าแสตมป์ อาจใช้ชำระแทนเงินได้เหมือนกัน แต่ในโอกาสอันจำกั้เต็มที่ ผู้รับมักจะไม่วอมรับหรือไม่เต็มใจรับ เว้นแต่ผู้รับจะได้แสดงการยอมรับไว้ล่วงหน้าอย่างชัดแจ้งว่ายอมรับไปรษณียากรในการชำระหนี้ เช่น ในการโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ขายสินค้าที่มีราคาเพียงเล็กน้อย เช่น ขายหนังสือเล่มละ ๒.๕๐ บาท แทนที่จะให้ผู้ส่งซื้อส่งเงินสด ๒.๕๐ บาทในการส่ง ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยากแก่ผู้ส่ง ผู้ขายก็ระบุไว้ในโฆษณาให้ผู้ซื้อส่งดวงตราไปรษณียากรชำระแทนเงินได้ แต่ปัจจุบันนี้เรามีตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ใช้กันโดยสะดวกอยู่แล้ว ความนิยมในการใช้ดวงตราไปรษณียากรเพื่อการชำระหนี้ก็ยิ่งจะหมดไป

ท่านเองอาจประสบมาด้วยตนเองแล้วบ้างก็ได้ ในกรณีที่เกิดคดีต่อทำธุรกรรมเกี่ยวกับการไปรษณีย์
ณ ที่ทำการไปรษณีย์ บางทีพนักงานไปรษณีย์ไม่มีเศษสตางค์ที่จะทอนให้ เขาก็ทอนให้เป็นดวงตรา
ไปรษณียากร เช่นต้องทอน ๑.๒๕ บาท เขาก็ทอนให้เป็นเหรียญหนึ่งบาทหนึ่งเหรียญกับไปรษณียากร
ดวงละ ๒๕ สตางค์ ๑ ดวง หรือบางที่ท่านไปซื้อสินค้าที่ร้านซึ่งมีดวงตราไปรษณียากรขายด้วย
ผู้ขายไม่มีเศษสตางค์ทอนก็อาจขอทอนด้วยดวงตราไปรษณียากร ซึ่งท่านอาจปฏิเสธไม่ยอมรับก็ได้
เพราะดวงตราไปรษณียากรไม่ใช่สิ่งชำระหนี้กันได้ตามกฎหมาย

แบบฝึกหัด

๒-๑ จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. วิธีการแลกของกับของเป็นวิธีที่

- ก. ทำกันในสมัยโบราณ ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว
- ข. ยังมีใช้กันในปัจจุบัน แต่อยู่ในขอบเขตจำกัด
- ค. ทำกันเฉพาะในส่วนภูมิภาคเท่านั้น
- ง. ทำกันเฉพาะในย่านธุรกิจที่เจริญ

๒. เหตุผลประการหนึ่งที่มีผู้ไม่นิยมการแลกของกับของ คือ

- ก. กำหนดค่าของไม่ได้
- ข. น้ำหนักของไม่แน่นอน
- ค. ไม่สะดวกในการแลกเปลี่ยน
- ง. หาคคนที่จะนำของมาแลกไม่ได้

๓. สิ่งที่พวกซูลูในสมัยโบราณใช้เป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน คือ

- ก. เบ็ดตกปลา
- ข. ใบยาสูบ
- ค. เปลือกหอย
- ง. วัวควาย

๔. เงินเหรียญขนาดใหญ่ที่สุดเคยมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง

- ก. ๑๐ นิ้ว
- ข. ๒๐ นิ้ว
- ค. ๓๐ นิ้ว
- ง. ๔๐ นิ้ว

๕. เงินเหรียญที่มีขนาดเล็กที่สุดคือเงินเหรียญอินเดีย มีน้ำหนักเพียง

ก. ๑ เกรน

ข. ๒ เกรน

ค. ๓ เกรน

ง. ๔ เกรน

๖. เหตุผลประการหนึ่งที่มีมนุษย์ใช้ทองคำและโลหะเงินเป็นสื่อกลาง คือ

ก. มีค่าในตัวสูง

ข. มีน้ำหนักมาก

ค. แบ่งเป็นส่วนย่อยๆ ได้ยาก

ง. ใช้ทำประโยชน์อย่างอื่นได้ยาก

๗. การจัดทำเงินตราในรูปธนบัตร เริ่มใช้ในสมัยรัตนโกสินทร์ใน

ก. รัชกาลที่ ๒

ข. รัชกาลที่ ๓

ค. รัชกาลที่ ๔

ง. รัชกาลที่ ๕

๘. การใช้มาตราเงินแบบทศนิยมใช้ในสมัย

ก. รัชกาลที่ ๔

ข. รัชกาลที่ ๕

ค. รัชกาลที่ ๖

ง. รัชกาลที่ ๗

๙. ในสมัยโบราณ มีพ่อค้าชาวต่างประเทศได้นำเอาเงินเหรียญ ซึ่งมีรูปนกมาใช้ในการ
ประเทศของเรา เงินเหรียญนั้นคือ

ก. เงินเหรียญวิลันดา

ข. เงินเหรียญจีน

ค. เงินเหรียญญี่ปุ่น

ง. เงินเหรียญเม็กซิกัน

๑๐. แต่ก่อนธนบัตรของเรา รัฐบาลได้สั่งพิมพ์ที่

ก. สหรัฐอเมริกา

ข. ประเทศอังกฤษ

ค. ประเทศญี่ปุ่น

ง. ประเทศเยอรมนี

๒-๒ จงเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑. สิ่งที่พวกอินเดียคนแดงใช้เป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยนคือ

๒. ในระยะแรกที่ใช้โลหะทำเงินเหรียญ ค่าของเงินเหรียญเท่ากับ.....
.....ที่ใช้ทำเงินเหรียญนั้น

๓. ในสมัยปัจจุบันเรามีเงินที่ทำด้วยกระดาษซึ่งเรียกว่า.....
.....

๔. มนุษย์เราใช้ทองคำและโลหะเงินเป็นเงินมาเป็นเวลาประมาณ.....
.....

๕. เงินเป็นอุปกรณ์ช่วยในการแลกเปลี่ยนสิ่งของและบริการ เราจึงเรียกเงินว่าเป็น.....
.....

๒-๓ อธิบาย

๑. เงินคืออะไร
๒. ใครเป็นผู้ทำและควบคุมเงินที่เราใช้
๓. ที่กล่าวว่า “เงินเป็นเครื่องวัดค่า” ท่านเข้าใจอย่างไร

๒-๔ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าถูกต้องใส่เครื่องหมาย ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมาย × ที่หน้าเลขที่ข้อ

-๑. เช็คเป็นเอกสารที่มีข้อความเป็นคำสั่งของผู้มีเงินฝากในธนาคาร สั่งให้ธนาคารหนึ่งจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงินในเช็คนั้น
-๒. การชำระหนี้ด้วยเช็คเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการชำระเงินจำนวนน้อยๆ
-๓. การสั่งจ่ายเช็คโดยผู้สั่งจ่ายไม่มีเงินฝากในธนาคารเป็นการกระทำผิดทางอาญา
-๔. ข้อเสียประการหนึ่งสำหรับการใช้เช็ค คือ ไม่สามารถโอนชำระให้ผู้อื่นต่อไปด้วยการสลักหลังโอน
-๕. ในกรณีที่เช็คถูกขโมยหรือสูญหาย มักจะเกิดปัญหาคือสืบสวนได้ยาก
-๖. เช็คที่ขีดคร่อมแล้ว ผู้ที่ได้เช็คนี้ไว้ในครอบครองจะต้องนำเข้าธนาคารเป็นเงินฝากของตนเท่านั้น
-๗. เช็คผู้เดินทางที่ใช้กันภายในประเทศของธนาคารออมสินมีขายตั้งแต่ราคาฉบับละ ๑๐ บาท จนถึง ๑๐๐ บาท
-๘. เช็คของผู้เดินทางจะมีที่สำหรับเซ็นชื่อ ๒ แห่ง
-๙. เช็คของผู้เดินทางที่ใช้กันระหว่างประเทศ เช่น ของบริษัทอเมริกันเอ็กสเพรส มีราคาตั้งแต่ฉบับละ ๑๐ เหรียญ ถึง ๑๐๐ เหรียญ
-๑๐. เช็คของผู้เดินทางเมื่อสูญหายก็อาจขอสำเนาใหม่จากบริษัทผู้ออกให้ได้

๒-๕ จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑. เอกสารที่สั่งให้อีกธนาคารหนึ่งจ่ายเงินให้กับบุคคล หรือธุรกิจที่มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงินในตั๋ว ตั๋วนี้เรียกว่า.....
๒. ครีฟท์ธนาคารส่วนมากมักจะใช้ในการชำระเงินใน.....
๓. ธนาณัติไปรษณีย์เป็นแบบฟอร์ม ซึ่งที่ทำการไปรษณีย์แห่งหนึ่งออกให้ มีข้อความเป็นคำสั่งให้ที่ทำการไปรษณีย์อีกแห่งหนึ่ง เรียกว่า.....
.....จ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลที่มีชื่อระบุเป็นผู้รับเงิน
๔. การฝากธนาณัติ พนักงานไปรษณีย์จะออกธนาณัติเป็น ๒ ฉบับ ฉบับแรกคือต้นฉบับจะมอบให้กับ.....

๕. ธนาณัติแต่ละฉบับก่อนที่จะรับเงินผู้รับเงินจะต้องเซ็นรับเงิน และต้องแสดง.....
ให้เป็นที่พอใจแก่พนักงานไปรษณีย์จึงจะรับเงินได้

๒-๖ จงทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ธนาณัติในประเทศไทย ผู้รับจะขอรับเงินได้ที่

- ก. ธนาคารพาณิชย์
- ข. ธนาคารออมสิน
- ค. ที่ทำการไปรษณีย์
- ง. ที่ทำการอำเภอ

๒. การซื้อตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ราคาฉบับละ ๑๐ บาท ผู้ซื้อจะต้องเสียค่าธรรมเนียม

- ก. .๑๐ บาท
- ข. .๒๕ บาท
- ค. .๕๐ บาท
- ง. ๑.๐๐ บาท

๓. ผู้ที่ได้รับตั๋วแลกเงินไปรษณีย์จะต้องไปขอรับเงินภายใน

- ก. หนึ่งเดือนนับต่อจากเดือนที่ซื้อเช็ค
- ข. สามเดือนนับต่อจากเดือนที่ซื้อเช็ค
- ค. หกเดือนนับต่อจากเดือนที่ซื้อเช็ค
- ง. หนึ่งปีนับต่อจากเดือนที่ซื้อเช็ค

๔. เมื่อท่านทำตั๋วแลกเงินไปรษณีย์สูญหายก็เหมือนกับ

- ก. ท่านทำธนาณัติหาย
- ข. ท่านทำธนบัตรหาย
- ค. ท่านทำเช็คผู้เดินทางหาย
- ง. ท่านทำตราฟัธธนาคารหาย

๕. การฝากส่งธนาณัติไปยังผู้รับที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งมีแต่ที่ทำการไปรษณีย์ อำเภอ ผู้ส่งจะส่งได้ไม่เกิน

- ก. ๕๐๐ บาท
- ข. ๑,๐๐๐ บาท
- ค. ๑,๕๐๐ บาท
- ง. ๒,๐๐๐ บาท

บทที่ ๓

ธนาคาร

ความหมายและความสำคัญ

คุณพ่อของท่านบอกว่าวันนี้จะต้องรีบไปธนาคาร ท่านถามคุณพ่อว่าไปธนาคารทำไม คุณพ่อของท่านตอบว่าเอาเงินไปฝาก บางทีคุณแม่ของท่านก็ไปธนาคาร ถ้าท่านจะถามก็อาจได้รับคำตอบว่าไปถอนเงิน ท่านคงจะได้ยินคำว่า “ธนาคาร” เสมอๆ ท่านคิดว่าธนาคารคืออะไร ขณะนี้ท่านจะเห็นว่าตามย่านชุมชนที่มีบริษัทห้างร้านตั้งอยู่หนาแน่น จะมีธนาคารตั้งอยู่โดยทั่วไป ท่านคิดว่าธนาคารคืออะไร ธนาคารเป็นตึกใหญ่โตประกอบด้วยเครื่องตกแต่งอันสวยงามทันสมัย หรือเป็นบุคคลผู้มั่งคั่งซึ่งสะสมเงินเป็นจำนวนมาก และไม่สนใจต่อผู้อื่นที่มีเงินเหลือเก็บเพียงไม่กี่บาท

ธนาคารที่มีที่ทำการงามสง่า ช่อมเป็นที่ดึงดูดความสนใจของลูกค้า

แต่ความจริงแล้ว ธนาคารแตกต่างไปจากสิ่งที่ท่านคิดนั้นมากนัก ธนาคารเป็นองค์การธุรกิจของเอกชนเช่นเดียวกับองค์การธุรกิจอื่น ๆ ธนาคารหารายได้ด้วยการให้บริการเกี่ยวกับการเงินแก่ประชาชน อาคารที่ทำการของธนาคารส่วนมากใหญ่โตสง่าสวยงาม และตกแต่งให้เป็นที่ดึงดูดความ

สนใจของลูกค้า ธนาคารมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกฝนเพื่อให้บริการ และความช่วยเหลือแก่ลูกค้าเกี่ยวกับการเงิน

ถ้าท่านเป็นคนมัธยัสถ์ ไม่สงสัยเลยว่าท่านจะต้องมีเงินฝากธนาคารได้ ธนาคารจะเป็นผู้เก็บรักษาไว้ให้ท่าน และคิดดอกเบี้ยให้เป็นผลประโยชน์ตอบแทนเงินฝากของท่านนั้นด้วย ธนาคารจะเอาเงินฝากของท่านไปลงทุนอีกทอดหนึ่ง เช่นให้ผู้อื่นกู้ในระยะยาว เพื่อให้มีรายได้เป็นค่าดอกเบี้ยของท่าน และเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของธนาคาร เมื่อท่านมีเงินฝากในธนาคาร ท่านอาจใช้เช็คจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของท่านได้แทนที่จะจ่ายเป็นเงินสด ผู้ที่ได้รับเช็คก็จะนำเช็คนั้นไปเบิกเงินที่ธนาคาร

ถ้าท่านมีร้านค้าของท่านเอง ในนามของร้านค้านั้นท่านก็อาจนำเงินฝากธนาคารและใช้เช็คชำระบิลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของร้านได้เช่นเดียวกัน

ชนิดของธนาคาร

ธนาคารมีหลายชนิด ในประเทศไทยเรามี ธนาคารกลาง ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และบรรษัทการเงินเพื่อการอุตสาหกรรม

เฉพาะธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสิน จะได้อธิบายโดยละเอียดพอสมควร เพราะนักธุรกิจและท่านเองจะต้องเกี่ยวข้องมากกว่าธนาคารชนิดอื่น ๆ ส่วนธนาคารชนิดอื่นจะได้อธิบายโดยสังเขปพอให้รู้จักว่าคืออะไรเท่านั้น

ธนาคารกลาง ธนาคารกลางในประเทศไทยก็คือธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ทำเนียบบางขุนพรหมติดกับสถานีไทยโทรทัศน์ ธนาคารกลางทำหน้าที่รับฝากเงินชนิดจายคืนเมื่อทวงถามของรัฐบาล องค์การของรัฐบาล และธนาคารพาณิชย์ ไม่รับฝากเงินของเอกชน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ออกธนบัตร จัดการและรักษาทุนสำรองของเงินตรา เป็นตัวแทนการคลังของรัฐบาล เช่น ในกรณีจำหน่ายและไถ่ถอนพันธบัตรของรัฐบาล และให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในด้านนโยบายการคลัง เพื่อให้ประสานกับนโยบายการเงินที่ธนาคารกลางเป็นผู้กำหนดขึ้น

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารชนิดนี้ทำหน้าที่ช่วยเหลือกิจการด้วยการให้กู้โดยคิดดอกเบี้ยต่ำ และเงินที่ให้กู้ส่วนมากเป็นเงินกู้ระยะกลาง คือ มีกำหนดระยะเวลาในการชำระคืน ตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไปจนถึง ๑๕ หรือ ๒๐ ปี

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารนี้รับฝากเงินประเภทฝากประจำมีกำหนด ๒ ปี ขึ้นไป ช่วยผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยอันเป็นของตนเอง ด้วยการให้เช่าซื้อที่ดินหรืออาคารให้กู้เพื่อนำไปซื้อ ซ่อมแซม ขยาย ไถ่ถอนจำนอง ไถ่คืนการขายฝากที่ดินหรืออาคารของตนเอง

บรรษัทการเงินเพื่อการอุตสาหกรรม บรรษัทการเงินเพื่อการอุตสาหกรรมนี้ตั้งขึ้นแทนธนาคารเพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งได้เลิกไป บรรษัทการเงินนี้ไม่รับฝากเงินจากประชาชนทั่วไป ทำหน้าที่ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกู้ยืมเงินระยะกลางและระยะยาวเพื่อนำเงินนี้ไปลงทุนในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรม

ธนาคารออมสิน ท่านคงจะรู้จัก และบางทีอาจจะคุ้นกับธนาคารออมสินเป็นอย่างดี ถ้าท่านเป็นคนมัธยัสถ์ เงินที่ท่านได้รับจากผู้ปกครองเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันอาจจะมีเหลือ ท่านก็ค่อยๆ เก็บเล็กผสมน้อยไว้ เมื่อได้จำนวนมาพอสมควร ท่านก็รวบรวมเอาไปฝากธนาคารออมสิน เป็นการให้เขาเก็บรักษาไว้ให้ท่านเพื่อความปลอดภัย เพราะถ้าท่านเก็บไว้เองอาจจะหายหรือบางทีท่านอาจจะทนต่อสิ่งรบเร้าต่างๆ ไม่ได้ ท่านก็จะใช้เงินนั้นหมดไป นอกจากนั้นเงินที่ท่านฝากธนาคารออมสินไว้นี้ยังสามารถเกิดดอกออกผลเพิ่มขึ้น โดยที่ธนาคารออมสินกิดดอกเบี้ยให้เป็นผลประโยชน์ตอบแทนเงินฝากของท่าน

ธนาคารออมสินเป็นของรัฐบาล ทำหน้าที่สำคัญคือ รับฝากเงินเพื่อการออมทรัพย์ของประชาชน ซึ่งตามปกติผู้ฝากสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นการฝากเพื่อการออมทรัพย์ และเพื่อความปลอดภัย ไม่ใช่ฝากเพื่อหวังประโยชน์หรือความสะดวกทางธุรกิจ

ธนาคารออมสินรับฝากเงินออมสินตั้งแต่ ๑ บาทขึ้นไป จึงเห็นได้ว่าประชาชนจำนวนมาก อาจมีเงินฝากออมสินได้ ประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศเราขณะนี้ต้องการเงินทุนภายใน ประเทศสำหรับนำมาใช้จ่ายตามโครงการต่างๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้ทันการ เงินทุนภายในประเทศดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ หรือมีปริมาณมากขึ้นได้ ก็โดยที่ประชาชน ช่วยกันออมทรัพย์ให้มากขึ้น ธนาคารออมสินจึงเป็นสถาบันการเงินที่สำคัญที่รวบรวมเงินทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

บริการของธนาคารออมสิน

ปัจจุบันนี้ธนาคารออมสินอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในขอบเขตที่กว้างขวางมาก ดังจะได้ อธิบายให้ทราบต่อไป

บริการด้านออมสิน

๑. รับฝากเงินประเภทเพื่อเรียกและประเภทประจำ การฝากเงินออมสินประเภทนี้ ใครๆ ก็ฝากได้ ถ้าเป็นเด็กผู้ฝากจะต้องมีอายุตั้งแต่ ๗ ปีขึ้นไป บริษัท ห้างร้าน หน่วยราชการ องค์การ วัดหรือสาธารณสถานใดก็ฝากได้ จำนวนเงินที่ฝากไม่จำกัดและจะฝากเท่าใดก็ได้ แต่อย่างต่ำต้อง ๑ บาท ฝากได้ทุกวัน สำหรับการฝากเพื่อเรียก ธนาคารออมสินคิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๓.๕ ต่อปีในวงเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จำนวนเงินฝากที่เกินกว่านี้ธนาคารออมสินไม่คิดดอกเบี้ยให้ การฝากประจำแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ฝากประจำหกเดือน คิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๖ ต่อปี จะฝากเท่าใดก็ได้

๒. ฝากประจำสิบสองเดือน คิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๗ ต่อปี จะฝากเท่าใดก็ได้ แต่บัญชีหนึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ฝากเพื่อผู้เยาว์ก็ได้ การนับอายุการฝาก นับวันชนวัน ถ้าจำเป็นจะถอนเงินก่อนครบ ๑๒ เดือนก็ได้แต่ไม่ได้ดอกเบี้ย

การถอนเงินฝากเพื่อเรียกถอนได้ทุกวัน วันละครึ่ง จะถอนเป็นเงินเท่าใดก็ได้ แต่อย่างต่ำ ต้อง ๑ บาท จะไปถอนที่สำนักงานธนาคารออมสินแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีใช่เป็นสำนักงานที่ผู้ฝากได้ ฝากเงินไว้ก็ได้ แต่ต้องแสดงความจำนงค์ที่สำนักงานที่ตนฝากเงินเสียก่อน สำหรับเงินฝากประจำผู้ฝากจะถอนได้ต่อเมื่อได้ฝากให้ครบหกเดือนแล้ว

ผู้ฝากคนใดตาย ถ้าฝากให้เด็กเงินจะตกเป็นของเด็ก ถ้าฝากเพื่อตนเองและไม่มีพินัยกรรม เงินจะตกเป็นของทายาท เงินที่ฝากไว้นี้แม้จะฝากถึงวันนานสักกี่ปีก็ไม่สูญหรือขาดอายุ ผู้ฝากจะถอนคืนได้เสมอพร้อมทั้งดอกเบี้ย

๒. รับฝากเงินประเภทสลากออมสินพิเศษ การฝากเงินประเภทนี้ นอกจากเป็นการออมทรัพย์แล้ว ยังอาจมีโชคถูกรางวัล ประเหมาะเคราะห์ดี อาจได้เงินรางวัลเป็นเงินสด ท่านซื้อสลากกินแบ่งถ้าไม่ถูกรางวัลท่านก็ไม่ได้ทุนคืน แต่การซื้อสลากออมสินพิเศษเป็นการแสวงหาโชคที่ต้นทุนไม่หาย

สลากออมสินพิเศษ

สลากออมสินพิเศษมีราคาฉบับละ ๒๐ บาท จะฝากเป็นเงินเท่าใดก็ได้ไม่จำกัด มีการออกรางวัลทุกวันที่ ๒๐ ของเดือน ถ้าวันที่ ๒๐ โทศตรงกับวันหยุดราชการจะเลื่อนเป็นวันถัดไป สลากทุกฉบับมีสิทธิถูกรางวัลทุกเดือนถึง ๓๖ เดือน เมื่อครบ ๓๖ เดือนแล้ว ธนาคารออมสินจะคืนเงินให้ฉบับละ ๒๐.๖๐ บาท และเมื่อฝากได้ครบ ๓ เดือนแล้ว หากมีความจำเป็นจะถอนเงินคืนก็ได้ หรือจะขอกู้เงินจากธนาคารออมสินก็ได้ โดยใช้สลากมอบให้ธนาคารออมสินเป็นหลักประกันในการกู้ ซึ่งในระหว่างที่ผู้ฝากยังมีสิทธิถูกรางวัลเช่นเดิม

ภาพด้านหน้าของพันธบัตรออมสิน

ภาพด้านหลังของพันธบัตรออมสิน

๓. รับฝากเงินประเภทพันธบัตรออมสิน พันธบัตรออมสินราคาฉบับละ ๒๐ บาท มีจำหน่ายเป็นงวดๆ พันธบัตรออมสินแต่ละงวดผู้ฝากได้คอกเบี้ยในอัตราที่อาจจะแตกต่างกัน สุดแต่

ธนาคารออมสินจะได้อำนาจไว้ เช่น งวด ๒ ให้ร้อยละ ๖ และงวด ๓ ให้ร้อยละ ๔ เช่นนี้เป็นต้น ดอกเบี้ยนี้ผู้ฝากจะได้รับต่อเมื่อพันธบัตรครบกำหนดถอนคืน หรือเมื่อผู้ฝากถอนคืนก่อนครบกำหนด การถอนคืนกำหนดไว้เมื่อฝากครบ ๕ ปีและ ๓ ปีแล้วแต่จะกำหนดขึ้น สำหรับพันธบัตรออมสิน แต่ละงวด ถ้าฝากไว้ครบ ๑ เดือน แล้วต้องการใช้เงินก็จะขอถอนคืนก่อนกำหนดได้ และถ้ามี ดอกเบี้ยก็ได้ด้วย

๔. รับฝากเงินประเภทรับ-จ่าย และโอนเงิน การฝากเงินประเภทนี้สำหรับพ่อค้า หรือ ผู้ที่ส่งเงิน จ่ายเงิน และโอนเงินให้กันและกันเสมอ โดยเฉพาะจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง ผู้ฝากจะฝากในนามของตนเองก็ได้ หรือจะเข้าชื่อฝากกันไม่เกิน ๓ คนก็ได้ หรือจะฝากในนาม ของบริษัท ห้างร้าน หน่วยราชการ องค์การ หรือคณะบุคคลก็ได้ ธนาคารออมสินคิดค่าบริการใน การส่งและจ่ายเงินบ้างเล็กน้อย โดยคิดหักจากบัญชีของผู้ฝาก

๕. รับฝากเงินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว การฝากเงินประเภทนี้คือ การประกั นชีวิตตนเอง ผู้ฝากก็คือผู้เอาประกัน เงินฝากก็คือค่าเบี้ยประกันที่ต้องเสียเป็นงวด ๆ ผู้ฝากหรือผู้ เอาประกันจะต้องมีอายุตั้งแต่ ๒๐ ถึง ๕๕ ปี เงินที่จะเอาประกันตั้งแต่ ๒๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท จะขอประกันในระยะเวลา ๕ ปี ๑๐ ปี ๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปีก็ได้ เงินที่จะต้องส่งฝากหรือค่า เบี้ยประกันที่จะต้องชำระครั้งหนึ่ง ๆ ในระหว่างเอาประกัน จะมากหรือน้อยแล้วแต่อายุของผู้ฝาก และระยะเวลาที่เอาประกัน ผู้มีอายุมากก็ต้องส่งเงินฝากมากกว่าผู้มีอายุน้อย ผู้เอาประกันในระยะสั้น ต้องส่งเงินฝากมากกว่าผู้เอาประกันในระยะยาว เงินฝากนี้ธนาคารออมสินจะจ่ายให้เมื่อผู้ฝากถึง แก่กรรม หรือถ้ายังมีชีวิตอยู่และได้ส่งเงินครบตามกำหนดแล้วหรือถ้าผู้ฝากทุพพลภาพ ถ้าได้ส่งเงิน ฝากมาครบ ๑ ปีแล้ว ก็ไม่ต้องส่งเงินฝากต่อไปอีก เมื่อถึงกำหนดเอาประกันธนาคารออมสินก็จ่าย ให้เต็ม หรือจะแบ่งจ่ายให้ ๑ ใน ๑๐ ของทุกๆ ปี เมื่อผู้ฝากขอร้องก็ได้ เงินที่ส่งฝากในระหว่าง เอาประกันนี้เมื่อส่งครบ ๓ ปีแล้ว ธนาคารออมสินก็คิดเงินปันผลให้ร้อยละ ๓ ต่อปี

๖. รับฝากเงินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและการศึกษา การฝากเงินประเภทนี้ผู้ฝากประสงค์ จะหาทุนไว้ให้เด็กได้ศึกษาเล่าเรียนในอนาคต กำหนดเวลาขอรับทุนการศึกษา ๑๐ ปี ถึง ๒๐ ปี แล้วแต่ผู้ฝากจะเลือกให้เหมาะกับการที่เด็กจะต้องใช้เงินเพื่อการศึกษาในเวลานั้น ๆ ทุนการศึกษานี้ จะขอรับได้อย่างต่ำ ๕,๐๐๐ บาท อย่างสูง ๑๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฝากจะต้องส่งเงินฝากตามกำหนดเวลา ที่ขอรับทุนการศึกษา ถ้าผู้ฝากถึงแก่กรรมก็ไม่ต้องส่งเงินฝากอีก ธนาคารออมสินจะถือเสมือนหนึ่ง ว่าผู้ฝากได้ส่งเงินฝากไว้แล้วทุกงวด เมื่อถึงกำหนดจะจ่ายเงินทุนการศึกษาตามที่ขอรับให้เด็ก ใน ระหว่างที่ยังต้องส่งเงินฝากอยู่ ถ้าเด็กถึงแก่กรรม ทุนการศึกษาก็เป็นอันยกเลิก ธนาคารออมสินจะ จ่ายเงินที่ผู้ฝากได้ส่งฝากไว้แล้วทั้งหมดคืนให้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยทบต้นในอัตราร้อยละ ๓ ต่อปีด้วย

๑. รับฝากเงินประเภทสงเคราะห์ทั่วถิ่น การรับเงินฝากประเภทนี้เป็นบริการชนิดใหม่ซึ่งธนาคารออมสินเพิ่งเริ่มดำเนินการ การฝากเงินประเภทนี้มีวิธีการฝากและถอนเงินคล้ายกับการฝากเงินเพื่อเรียก เว้นแต่ถ้าผู้ฝากถึงแก่กรรม ธนาคารออมสินจะจ่ายเงินให้อีกหนึ่งเท่าของยอดเงินฝากคงเหลือแก่ผู้รับประโยชน์หรือผู้รับมรดก การฝากเงินประเภทนี้เท่ากับเป็นการฝากออมสินบวกการประกันชีวิต จะผิดกันก็แต่ในหลักใหญ่ที่ว่า ประกันชีวิตต้องส่งเงินฝากเป็นประจำทุกงวด ถ้าขาดส่งถือว่าผิดสัญญา แต่การฝากเงินประเภทนี้ ไม่มีการบังคับในเรื่องกำหนดเวลาที่จะต้องส่งฝาก จะส่งฝากเมื่อใดก็ได้แล้วแต่จะสะดวก ยิ่งส่งฝากมากเท่าใดก็ยิ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ฝากมากขึ้นเท่านั้น

๘. การรับฝากเงินประเภทเคหะสงเคราะห์ ผู้ฝากต้องฝากโดยสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ ๑ ครั้งในจำนวนเงินที่เท่ากันทุกเดือนและต้องไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๑๐๐ บาท เงินจำนวนนี้ขอเปลี่ยนแปลงได้ ธนาคารออมสินจะกิดดอกเบี้ยให้ร้อยละ ๓ ต่อปี ผู้ฝากจะขอถอนเงินฝากไม่ได้เว้นแต่จะเลิกฝากหรือขอกู้เงินแล้ว เมื่อฝากครบ ๓ ปี ๔ ปีหรือ ๕ ปีตามที่ตกลง ในรอบ ๑๒ เดือน ผิดนัดในการส่งเงินฝากไม่เกิน ๑ ครั้ง มีสิทธิกู้เพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน ซื้อที่ดินและปลูกบ้านในที่ดินนั้น ซื้อที่ดินที่ผู้ฝากปลูกบ้านอยู่แล้ว ปลูกบ้านหรือต่อเติมซ่อมแซมบ้านของผู้ฝาก ในที่ดินที่เป็นของผู้ฝากเอง

จำนวนเงินที่ขอกู้ จะขอกู้ได้ ๒ เท่าของจำนวนเงินที่ฝากไว้ทั้งหมด รวมทั้งดอกเบี้ย แต่ไม่เกินวงเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยธนาคารออมสินจะกิดดอกเบี้ยกู้ร้อยละ ๗ ต่อปี ผู้กู้จะต้องผ่อนชำระเงินกู้และดอกเบี้ยเป็นรายเดือนภายใน ๑๕ ปี

บริการด้านธนาคาร

ธนาคารออมสิน นอกจากอำนวยความสะดวกด้านออมสินแล้วยังอำนวยความสะดวกบางอย่าง เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่ว ๆ ไปอีกด้วยคือ

๑. รับฝากเงินกระแสรายวัน การฝากเงินกระแสรายวัน ธนาคารออมสินกำหนดให้ผู้ฝากต้องฝากครั้งแรก หรือที่เรียกว่าเปิดบัญชี ไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท และกิดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ ๑๒ ต่อปี สำหรับเงินฝากคงเหลือที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ไม่กิดดอกเบี้ยให้ คือการฝากเงินชนิดใช้เช็ค

๒. รับฝากเงินประจำรายปี การฝากเงินประจำรายปีนี้ ผู้ฝากจะต้องฝากไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ธนาคารออมสินกิดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ ๘ ต่อปี ถ้าผู้ฝากถอนเงินก่อนครบกำหนด ธนาคารออมสินไม่จ่ายดอกเบี้ยให้

๓. ออกตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศ ตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศก็คือเช็คของผู้เดินทางซึ่งทำขึ้นได้เรียบร้อยแล้วในบทที่ ๒ นั้นเอง ตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศ

ของธนาคารออมสินนี้เหมาะสำหรับนักธุรกิจ นักท่องเที่ยวที่ต้องเดินทางไปไหนมาไหน จะได้ใช้ติดตัวไปแทนเงินสด เมื่อถึงจังหวัดไหนต้องการใช้เงินก็นำไปขึ้นเป็นเงินสดได้ที่ธนาคารออมสินในจังหวัดนั้น ตัวแลกเงินเพื่อเดินทางของธนาคารออมสินมี ๕ ราคา คือ ๑๐๐ บาท ๕๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาท ๕,๐๐๐ บาท และ ๑๐,๐๐๐ บาท

ธนาคารพาณิชย์

เอกชนโดยเฉพาะนักธุรกิจและบริษัทห้างร้าน ต้องเกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์มากกว่าธนาคารประเภทอื่น ๆ ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกแก่เอกชนและบริษัทห้างร้านทั้งจะได้อธิบายให้ทราบต่อไปนี้

๑. บริการรับฝากเงิน นายสอน ชอบชื่น เจ้าของสวนผลไม้ สักคำหนึ่ง ๆ เขาขายผลไม้ได้เงินประมาณ ๒,๐๐๐ บาท นายสอนเป็นชาวสวนที่ทันสมัย เขาทราบว่าถ้าเขาเก็บรักษาเงินเหล่านั้นไว้ที่บ้าน เงินของเขาอาจหาย อาจถูกขโมย หรืออาจถูกปล้น เงินก็จะสูญ ชีวิตก็จะไม่ปลอดภัย ฉะนั้นเพื่อความปลอดภัยเขาจึงนำเงินฝากเข้าธนาคารที่จังหวัดทุกสัปดาห์ เมื่อนายสอนนำเงินฝากธนาคารตัวเขาก็เป็นผู้ฝาก เงินที่ฝากเรียกว่า เงินฝาก ระเบียบที่ธนาคารเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากของลูกค้าแต่ละรายเรียกว่า บัญชี เมื่อนายสอนมีเงินอยู่ในธนาคารก็เรียกว่ามี บัญชีในธนาคาร

๒. บริการบัญชีใช้เช็ค เมื่อนายสอนมีเงินฝากอยู่ในธนาคาร เขาอาจต้องใช้เงินบางส่วนเป็นครั้งคราว เขาอาจทำได้ด้วยการเขียนคำสั่งถึงธนาคารให้จ่ายเงินของเขา เขาไม่จำเป็นต้องไปที่ธนาคารเพื่อถอนเงินด้วยตนเอง คำสั่งที่ผู้ฝากเขียนสั่งให้ธนาคารจ่ายเงินของผู้ฝากนั้นเรียกว่า เช็ค เมื่อนายสอนมี บัญชีในธนาคาร ซึ่งเขาอาจเขียนเช็คสั่งจ่ายได้ เรียกว่าเขามีบัญชีใช้เช็ค (Checking Account) บริการประเภทนี้เรียกว่า บริการบัญชีใช้เช็ค

นายสอนจะสั่งด้วยวาจาให้ธนาคารจ่ายเงินของเขาไม่ได้ คำสั่งจะต้องเป็นลายลักษณ์อักษรบนเช็ค เพื่อธนาคารจะได้มีหลักฐานแสดงว่า ธนาคารได้รับคำสั่งให้จ่ายเงินจำนวนนั้นจริง เป็นครั้งคราว ซึ่งตามปกติทุก ๖ เดือน คือเมื่อสิ้นเดือนมิถุนายนและธันวาคม ธนาคารจะส่งรายการฝากเงิน และถอนเงินไปให้ผู้ฝากเรียกว่า โฉนดของธนาคาร ผู้ฝากจะได้มีโอกาสตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ ในกรณีที่เกิดข้อสงสัยหรือรายการที่ธนาคารแสดงนั้นไม่ถูกต้อง ผู้ฝากก็ต้องรีบติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อจัดปรับปรุงแก้ไขเสียให้ถูกต้องต่อไป

๓. บริการให้กู้เงิน เอกชนและบริษัทห้างร้านส่วนมากมักจะต้องมีความจำเป็นต้องกู้เงินเป็นครั้งคราว เช่น พ่อค้าผู้หนึ่งอาจต้องการกู้เงินเพื่อเอาเงินไปชำระค่าสินค้าที่ได้ซื้อมา โดยจะชำระเงินกู้คืนภายใน ๖๐ วัน ในระยะ ๖๐ วันเขาก็คงจะขายสินค้าได้เงินมาพอที่จะชำระเงินกู้พร้อมทั้ง

คอกเบี้ยที่ธนาคารคิดเอา นอกจากนั้นธนาคารพาณิชย์ยังให้เอกชนกู้เงินเพื่อช่วยให้เขาได้ซื้อที่ดิน บ้าน รถยนต์ ตู้เย็น เครื่องตกแต่งบ้าน และสิ่งอื่นๆ ที่เขาต้องการอีกด้วย

๔. บริการเก็บของมีค่า ตามปรกตินักการมีตู้นิรภัยขนาดใหญ่มั่นคงแข็งแรงและกันไฟได้ ธนาคารใช้ตู้นิรภัยนี้เก็บหีบเล็กๆ เรียกว่า หีบรับฝากเพื่อความปลอดภัยเนื่องจากธนาคารมีที่เก็บรักษาหีบเหล่านี้ได้อย่างปลอดภัย จึงสามารถให้บริการเก็บรักษาของมีค่าของเอกชนและบริษัท ห้างร้านได้เป็นอย่างดี ของมีค่าที่ธนาคารรับฝากส่วนมากได้แก่เพชรนิลจินดา และเอกสารธุรกิจที่สำคัญ เช่น พันธบัตร ใบหุ้น พันຍักรม สติบัตร ใบทะเบียนรถยนต์ กรมธรรม์ประกันภัย กรมธรรม์ประกันชีวิต โฉนดที่ดิน ธนาคารไม่มีสิทธิเปิดหีบรับฝากเพื่อความปลอดภัยนี้ หรือจะเอาของที่เก็บรักษาอยู่ในหีบนี้ไปใช้ก็ไม่ได้

๕. บริการให้คำแนะนำเรื่องการเงิน ธนาคารมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาทางการเงินของลูกค้า เช่น แนะนำว่าจะเปิดบัญชีเงินฝากอย่างไร จะส่งเงินต่างประเทศด้วยวิธีไหนดี จะกู้เงินในจำนวนเงินสักเท่าใดผู้กู้จึงจะสามารถชำระคืนได้โดยไม่เดือดร้อนจนเกินไป จะสร้างฐานะทางเครดิตให้ดีได้อย่างไร จะซื้อบ้านสักหลังโดยใช้เงินกู้จากธนาคารจะอย่างไรดี ถ้าลูกค้าได้มีโอกาสปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารในปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงินแล้ว เขาอาจได้รับประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อย และที่สำคัญก็คือเขามีทางเสียหายหรือขาดทุนน้อยลง

๖. บริการอื่นๆ นอกจากบริการต่างๆ ดังได้อธิบายมาแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อีก ที่สำคัญ ๆ ก็ได้แก่

- ก. บริการจำหน่ายเช็คของผู้เดินทาง
- ข. บริการโอนเงินไปต่างประเทศโดยใช้ตั๋วแลกเงิน ตริฟท์และโทรเลข
- ค. บริการเก็บเงินตามตั๋วแลกเงิน พันธบัตร ตริฟท์
- ง. บริการเสนอแนะทางการเงินและเสนอแนะที่เป็นความลับ
- จ. บริการจัดการผลประโยชน์ของผู้เยาว์หรือลูกค้า (ทรัสต์)
- ฉ. บริการจ่ายเงินค่าจ้างคนงาน

การเปิดบัญชีกับธนาคาร

การเขียนใบฝาก

ในการเปิดบัญชีกับธนาคาร ผู้ฝากจะต้องนำเงินจำนวนหนึ่งฝาก ซึ่งจำนวนเงินที่ต้องนำฝากครั้งแรกในการเปิดบัญชีนี้ แต่ละธนาคารกำหนดไว้ต่าง ๆ กัน เช่นบางธนาคารกำหนดไว้อย่างต่ำ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนในการฝากครั้งต่อไปไม่จำกัดจำนวนจะฝากเท่าไรก็ได้ ในการนำเงินฝากธนาคารทุกครั้ง ผู้ฝากจะต้องเขียนใบฝาก ใบฝากนี้มีต้นขั้วและปลายขั้วซึ่งมีข้อความและช่องว่างสำหรับ

กรอรายการ วันที่ที่ฝาก ชื่อผู้ฝาก จำนวนเงินที่ฝากเป็นตัวเลขและเป็นตัวหนังสือ ลายมือชื่อ ผู้รับเงินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคาร

การนำเงินฝากธนาคารนี้อาจจะฝากเป็นเงินสดหรือเป็นเช็คที่ท่านได้รับมาจากผู้อื่นก็ได้ ในกรณีที่ท่านฝากเงินสดและเช็คพร้อมกัน เช่นฝากเงินสด ๒๐,๐๐๐ บาท และฝากเช็คอีก ๓๐,๐๐๐ บาท ท่านจะต้องเขียนใบฝากแยกเป็น ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่งฝากเงินสด อีกฉบับหนึ่งฝากเช็ค ที่ต้องปฏิบัติเช่นนี้ ก็เพราะว่า เงินสดที่ฝากนั้นธนาคารเอาเข้าบัญชีของท่านได้ทันที แต่เช็คที่ฝากจะต้องผ่านการตรวจสอบ และในกรณีที่เช็คของธนาคารอื่น จะต้องผ่านการหักบัญชีระหว่างธนาคารเสียก่อน จึงจะนำเข้าบัญชีของท่านได้

เมื่อท่านเขียนใบฝากเสร็จแล้ว ก็ยื่นต่อพนักงานรับเงินของธนาคาร พร้อมด้วยเงินและเช็คที่ฝาก เมื่อพนักงานตรวจนับเงินและตรวจสอบเช็คถูกต้องตรงกับใบฝากแล้ว ก็จะเซ็นชื่อรับเงิน และประทับตราของธนาคารบนใบฝาก ปลายข้อเขาจะเก็บไว้และคืนข้อให้ท่าน ข้อนี้เป็นหลักฐานสำคัญแสดงว่า ธนาคารได้รับเงินที่ฝากถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

สมุดเช็ค

เมื่อท่านได้เปิดบัญชีกับธนาคารแล้ว ท่านก็มีฐานะเป็นผู้ฝาก ธนาคารจะจ่ายแบบฟอร์มเช็คให้ท่าน โดยท่านไม่ต้องเสียเงินค่าเช็คนั้น เว้นแต่ค่าอากรแสตมป์ที่ต้องปิดบนเช็คฉบับละ ๒๕ สตางค์ โดยธนาคารจะติดอากรแสตมป์นั้นให้เสร็จ แบบฟอร์มเช็คที่ธนาคารจัดเก็บเป็นเล่มเรียกว่า สมุดเช็คบนเช็คแต่ละฉบับ ธนาคารจะพิมพ์ชื่อผู้ฝากไว้ด้วยโดยผู้ฝากไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเช่นกัน

เช็คคืออะไร ท่านเคยได้เรียนแล้วจากบทเรียนบทที่ ๒ ว่า เช็คเป็นสิ่งที่ใช้ชำระหนี้แทนเงินซึ่งนิยมใช้กันมาก มาถึงตอนนี้จะได้อธิบายให้ละเอียดขึ้น ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้อธิบายว่า “อันเช็คนั้นคือหนังสือตราสาร ซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่ง เมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้รับเงิน”

เช็คประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วนคือ ส่วนหนึ่งได้แก่ ตัวเช็ค และอีกส่วนหนึ่งได้แก่ ข้อเช็ค ข้อเช็คใช้สำหรับเก็บหลักฐานการฝากเงินและการสั่งจ่ายเช็คของผู้ฝาก ระหว่างข้อเช็คกับตัวเช็คมีรอยปรุเพื่อฉีกออกง่าย เช็คเมื่อเขียนแล้วก็ฉีกออกจากเล่มโดยฉีกตรงรอยปรุนั้น คงเหลือข้อเช็คติดเล่มไว้

P 379510 1,200 BHT ๑๗ ส.ค. ๒๕๑๓		เช็ค Cheque 3708 No. P 379510											
To: ธนภูมิ กิจสันตัก For ค่าซ่อมรถ		ธนาคารกรุงเทพ จำกัด กรุงเทพฯ ๑๗ ส.ค. ๒๕๑๓											
Balance A/C Deposited Total Withdraw Balance	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="text-align: center;">—</td><td style="width: 20px;">—</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">50,000</td><td style="text-align: center;">—</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">50,000</td><td style="text-align: center;">—</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">1,200</td><td style="text-align: center;">—</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">48,800</td><td style="text-align: center;">—</td></tr> </table>	—	—	50,000	—	50,000	—	1,200	—	48,800	—	จ่าย นายธนภูมิ กิจสันตัก หรือผู้ถือ Pay บาท หนึ่งพันสองร้อยบาทถ้วน Baht	บาท 1,200 $\times \frac{xx}{100}$ Baht
—	—												
50,000	—												
50,000	—												
1,200	—												
48,800	—												

ตัวอย่าง ขั้วเช็คและตัวเช็ค

ตามตัวอย่างข้างบนนี้ นายธนันต์ ตักค์ศิริ เป็นผู้ส่งจ่าย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็น
 ผู้จ่าย นายธนภูมิ กิจสันตัก เป็น ผู้รับเงิน

วิธีเขียนเช็ค

เมื่อได้เปิดบัญชีกับธนาคารแล้ว ท่านจะได้รับสมุดเช็คจากธนาคารหนึ่งเล่ม ท่านก็เขียน
 จำนวนเงินฝาก ๕๐,๐๐๐ บาทลงบนขั้วเช็คฉบับแรก ยึดนี้ท่านก็พร้อมที่จะเขียนเช็คส่งจ่ายได้แล้ว
 สมมุติว่าท่านจะชำระค่าซ่อมรถยนต์แก้อู่ซ่อมรถ ๑,๒๐๐ บาท ด้วยเช็ค นี่เป็นเช็คฉบับแรกที่ท่าน
 จะเขียน

เขียนขั้วเช็คก่อน

ท่านจะต้องเขียนขั้วเช็คก่อนเขียนเช็คเสมอ จงปฏิบัติให้เป็นนิสัย ถ้าท่านไม่ปฏิบัติเช่นนี้
 บางครั้งท่านอาจจะลืมเขียนขั้วเช็ค เมื่อท่านเขียนเช็คและฉีกจากต้นขั้วแล้ว ท่านอาจจะจำไม่ได้ว่า
 ได้เขียนอะไรบนเช็คนั้นบ้าง เช่น วันที่ที่ส่งจ่าย อาจจะจำไม่ได้ว่าได้ส่งจ่ายไปเมื่อวันที่เท่าไร จ่าย
 ให้กับใคร และบางทีจำไม่ได้จนกระทั่งจำนวนเงินที่ส่งจ่าย ไม่ทราบว่าจะส่งจ่ายไปเป็นเงินเท่าไร

ขั้วเช็คตามตัวอย่างข้างบนนี้ เป็นขั้วเช็คฉบับแรกของนายธนันต์ ตักค์ศิริ ซึ่งได้เขียน
 เสร็จเรียบร้อยแล้ว บรรทัดแรกจำนวนเงิน ๑,๒๐๐ บาท บรรทัดที่ ๒ วันที่ที่ส่งจ่าย บรรทัดที่ ๓
 ชื่อนายธนภูมิ กิจสันตักซึ่งเป็นผู้รับเงิน บรรทัดที่ ๔ คำอธิบาย ค่าซ่อมรถยนต์ เพื่อแสดงว่าเช็คนี้
 จ่ายให้นายธนภูมิ กิจสันตักเป็นค่าอะไร

ส่วนล่างของข้าวเช็ก ให้บันทึกรายการเงินฝาก รายการเช็คฉบับนั้น ๆ พร้อมทั้งแสดงยอดเงินฝากคงเหลือก่อนและหลังการฝากแต่ละครั้ง และการจ่ายเช็คแต่ละฉบับ บรรทัดแรกเขียนยอดเงินฝากคงเหลือยกมา สำหรับในตัวอย่างเนื่องจากการเปิดบัญชีใหม่จึงไม่มียอดเงินคงเหลือยกมาปรากฏบนบรรทัด บรรทัดที่ ๒ เขียนจำนวนเงินที่ฝาก บรรทัดที่ ๓ เขียนแสดงยอดเงินรวมของเงินฝากคงเหลือยกมากับจำนวนเงินที่ฝาก ตามตัวอย่างนี้ ๕๐,๐๐๐ บาท บรรทัดที่ ๔ แสดงจำนวนเงินของเช็คที่กำลังเขียนคือ ๑,๒๐๐ บาท ยอดนี้หักจากยอดรวมข้างบนเหลือเป็นยอดคงเหลือยกไป ๔๘,๘๐๐ บาท แล้วเขียนลงบนบรรทัดที่ ๕

เขียนตัวเช็ก

เมื่อเขียนข้าวเช็กเสร็จแล้วจึงเขียนตัวเช็กต่อไป เนื่องจากเช็กเป็นคำสั่งให้ธนาคารจ่ายเงิน เช็กจึงต้องมีข้อความเป็นคำสั่งที่สมบูรณ์ จดดูตัวอย่างในหน้า ๔๒ และศึกษาวิธีเขียนตามลำดับต่อไปนี้

๑. วันที่ บรรทัดแรกที่ท่านจะต้องเขียนคือ วันที่ เขียนเหมือนกับที่ท่านเขียนข้าวเช็ก คือ เขียนวันที่ เดือน และ พ.ศ. ที่สั่งจ่ายเช็คนั้น ตามตัวอย่างนี้ คือ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๑๓

๒. ชื่อผู้รับเงิน ตามตัวอย่างชื่อผู้รับเงินคือ นายธนภูมิ กิจสันตก์ ท่านเขียนชื่อของเขาลงในช่องว่างบรรทัดที่ ๒ หลังคำว่า “จ่าย” ท้ายบรรทัดมีคำว่า “หรือผู้ถือ” พิมพ์อยู่ หมายความว่า ใครก็ได้ที่เป็นผู้ถือเช็คนั้นไปขอขึ้นเงินจากธนาคารได้ แทนที่ท่านจะเขียนชื่อผู้รับเงินท่านจะเขียนคำว่า “เงินสด” ก็ได้ ท่านเองเดียวกัน ผู้ใดที่เป็นผู้ถือเช็คนั้นก็ไปขอขึ้นเงินจากธนาคารได้ เช็กที่สั่งจ่ายเป็นเงินสดหรือจ่ายให้แก่ผู้ถือนี้เรียกว่า เช็จ่ายแก่ผู้ถือ เช็กที่ผู้อื่นซึ่งมิใช่เจ้าของเอาไปเซ็นชื่อสั่งจ่ายโดยมิได้รับความยินยอมของผู้ฝากเป็นเช็กปลอม การออกเช็กปลอมเช่นนี้เป็น การกระทำผิดทางอาญา

เช็จ่ายแก่ผู้ถือถ้าหาผู้ที่เก็บได้อาจนำไปขึ้นเงินจากธนาคารได้ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ควรออกเช็สั่งจ่ายเป็นเงินสดหรือผู้ถือ เว้นเสียแต่ต้องการจะนำไปขึ้นเงินสดทันทีเท่านั้น

เช็จ่ายแก่ผู้ถือเป็นเช็กที่โอนให้ใครก็ได้โดยไม่ต้องสลักหลัง ยังมีเช็กอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่า เช็จ่ายตามคำสั่ง เช็นี้เมื่อรับเงิน เมื่อนำฝากธนาคารหรือเมื่อโอนให้ใคร จะต้องสลักหลัง ท่านอาจออกเช็จ่ายตามคำสั่ง โดยขีดฆ่าคำว่า “ผู้ถือ” ออก แล้วเขียนคำว่า “คำสั่ง” แทน

๓. จำนวนเงิน ท่านจะต้องเขียนจำนวนเงิน ๒ ครั้ง ครั้งแรกเขียนเป็นตัวหนังสือบนบรรทัดที่ ๓ และ ๔ หลังคำว่า “บาท” ให้เขียนตั้งแต่ต้นให้ขีดคำว่าบาท เพื่อป้องกันมิให้ผู้ทุจริตเขียนเติมข้างหน้าได้ ที่ว่างที่ยังเหลืออยู่หลังจำนวนเงินที่เขียน ให้ขีดเส้นยาวตลอดเพื่อป้องกันการต่อเติมเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

ครั้งที่ ๒ เขียนเป็นตัวเลขในช่องว่างบนบรรทัดที่ ๕ ให้เขียนขีดคำว่าบาทเพื่อป้องกันการต่อเติมเช่นเดียวกัน จำนวนสตางค์ให้เขียนเป็นเศษส่วนและตัวเล็กกว่าจำนวนบาท

จำนวนเงินทั้งตัวหนังสือและตัวเลข จะต้องเขียนให้ชัดเจนและตรงกัน ถ้าไม่ตรงกันธนาคารจะจ่ายตามตัวหนังสือ แต่ถ้าจำนวนเงิน ๒ จำนวนผิดกันมาก ธนาคารอาจปฏิเสธไม่ยอมจ่ายเงินให้ โดยจะให้เขียนเช็คฉบับใหม่ให้

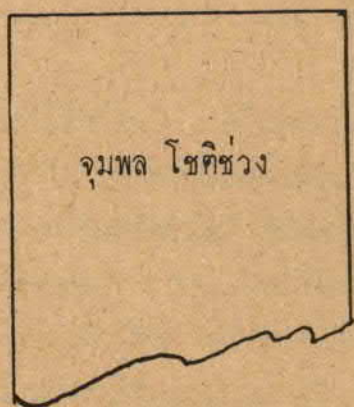
๔. ลายมือชื่อ ท่านได้ทราบแล้วว่า เมื่อเปิดบัญชีใช้เช็คผู้ฝากจะต้องให้ตัวอย่างลายมือชื่อไว้กับธนาคาร เพื่อให้ได้ใช้เปรียบเทียบกับลายมือชื่อของผู้ฝากบนเช็คแต่ละฉบับ ผู้ฝากเมื่อลงลายมือชื่อบนเช็คแล้วเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย ผู้สั่งจ่ายจะต้องเซ็นชื่อให้เหมือนกับตัวอย่างที่ได้ให้ไว้กับธนาคาร มิฉะนั้นแล้วธนาคารมีสิทธิที่จะไม่จ่ายเงินให้ ผู้ฝากบางคนชอบเซ็นชื่อพลิกแพลง หรือทำเครื่องหมายลับที่ลายมือชื่อของเขา เครื่องหมายลับตามปรกติมักจะหาได้ง่ายมาก ลายมือชื่อที่ดีที่สุดควรเป็นลายมือที่ผู้อื่นเซ็นเหมือนได้ยากที่สุด

การสลักหลังเช็ค

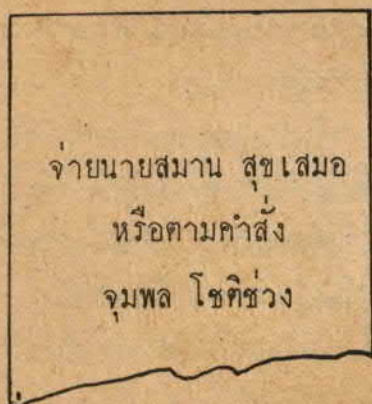
เมื่อท่านได้รับเช็ค ท่านมีฐานะเป็นผู้รับเงิน ท่านอาจปฏิบัติได้ ๓ ทาง คือ

๑. นำเช็คนั้นไปขึ้นเป็นเงินสดจากธนาคาร
๒. นำเช็คนั้นฝากเข้าบัญชีของท่านที่ธนาคาร
๓. โอนเช็คนั้นให้แก่ผู้อื่นต่อไป

ไม่ว่าท่านจะเลือกปฏิบัติทางใด ในฐานะที่ท่านเป็นผู้รับเงิน ท่านจะต้องเซ็นชื่อลงบนหลังเช็คนั้น การเซ็นชื่อลงบนหลังเช็คนี้เรียกว่า “สลักหลัง” การสลักหลังเป็นหลักฐานอันเป็นลายลักษณ์

สลักหลังลอย

สลักหลังเฉพาะ

อักษรแสดงว่าผู้รับเงิน ได้รับเงินไปจากธนาคารด้วยตนเองแล้ว หรือไม่ก็ได้โอนสิทธิในการรับเงินให้แก่ผู้อื่นแล้ว

การสลักหลังเช็คนี้ทำให้ท่านต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้สลักหลังเหมือนกับว่าท่านได้เขียนเป็นคำมั่นสัญญาว่า “ถ้าเช็คนี้ขึ้นเงินไม่ได้ ข้าพเจ้าเองจะเป็นผู้จ่ายให้” ผู้สลักหลังให้สัญญานี้แก่บุคคลที่รับเช็คต่อไปจากเขาเท่านั้น ไม่ใช่แก่บุคคลที่เป็นผู้ครองเช็คนั้นก่อนการสลักหลัง เช่น ตัวอย่างนายธนภูมิได้รับเช็คจากนายธนนต์ นายธนภูมิสลักหลังเช็คนั้นให้แก่ท่าน และสมมุติต่อไปว่าท่านได้สลักหลังเช็คนั้นโอนให้นายธนู ถ้าต่อมาปรากฏว่าเช็คนี้ขึ้นเงินจากธนาคารไม่ได้ นายธนูก็มีสิทธิจะขอให้ท่านชำระเงินตามเช็คนั้นได้ ถ้าท่านถูกเรียกร้องให้ชำระเงิน ท่านก็มีสิทธิเรียกร้องให้นายธนภูมิซึ่งเป็นผู้สลักหลังโอนเช็คนั้นให้แก่ท่านต่อไป

การสลักหลัง ๒ ชนิด

ท่านอาจใช้การสลักหลังได้หลายชนิด แล้วแต่วัตถุประสงค์ซึ่งมีต่าง ๆ กัน ชนิดที่นิยมปฏิบัติกันในประเทศเรามี ๒ ชนิดคือ สลักหลังลอย และสลักหลังเฉพาะ

๑. สลักหลังลอย เมื่อผู้รับเงินเพียงแต่เซ็นชื่อของเขาลงบนหลังเช็ค การสลักหลังชนิดนี้เรียกว่า “สลักหลังลอย” เช็คนี้ใคร ๆ ก็นำไปขึ้นเงินได้ การสลักหลังชนิดนี้ใช้กันมาก

๒. สลักหลังเฉพาะ ถ้าท่านได้รับเช็คฉบับหนึ่ง ซึ่งสั่งจ่ายเงินให้แก่ท่าน ท่านต้องการโอนเช็คนั้นชำระแก่นายธนอมต่อไป ถ้าท่านสลักหลังลอย เช็คนั้นเกิดหายขึ้น ผู้ที่เก็บเช็คนั้นได้ก็สามารถนำไปขึ้นเงินได้ เพราะการสลักหลังลอยทำให้เช็คนั้นจ่ายเงินแก่ผู้ถือ

เพื่อให้มั่นใจว่า นายธนอมจะเป็นผู้รับเงินตามเช็คนั้นไม่ใช่ผู้อื่น ท่านสลักหลังเฉพาะโดยเขียนระบุชื่อผู้รับโอนลงท้าย ในกรณีเช่นนี้ นายธนอม ผู้รับโอน ก่อนจะนำเช็คไปขึ้นเงินจากธนาคารเขาจะต้องเซ็นชื่อบนหลังเช็คนั้นด้วย

๓. สลักหลังห้ามโอน หมายความว่า ผู้สลักหลังไม่ต้องการให้ผู้รับโอน โอนเช็คต่อไปอีก

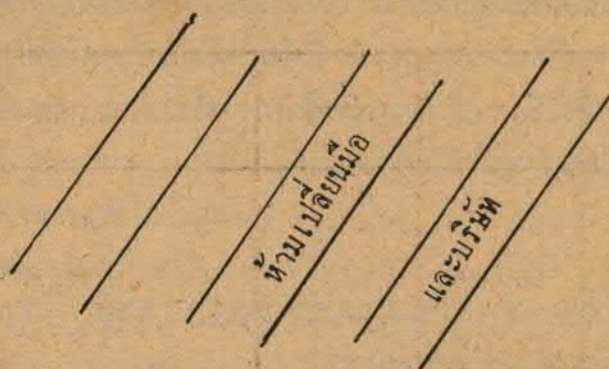
การสลักหลังต้องเขียนด้วยหมึก เพื่อป้องกันไม่ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ง่าย โดยเฉพาะในกรณีสลักหลังเฉพาะ ถ้าการสลักหลังเฉพาะเขียนด้วยดินสอ ส่วนอื่น ๆ เว้นแต่ลายมือชื่อจะถูกลบออก เช็คนั้นก็จะเป็นสลักหลังลอยไป

การขีดคร่อมเช็ค

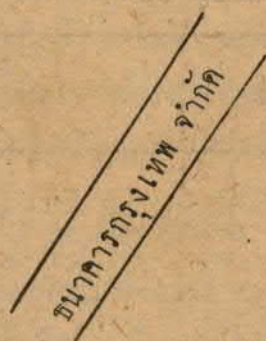
การขีดคร่อมเช็คเป็นวิธีการที่บังคับไม่ให้ธนาคารจ่ายเงินสดให้แก่ผู้รับเงิน แต่จะนำเข้าบัญชีธนาคารของผู้รับเงินนั้น เช่น สมมุติว่าท่านได้รับเช็คขีดคร่อม ท่านจะนำไปขอขึ้นเป็นเงินสดจากธนาคารไม่ได้ แต่ท่านสามารถนำฝากเข้าบัญชีของท่านได้ หรืออาจโอนให้ผู้อื่นได้ด้วยการสลักหลังเท่านั้น ประโยชน์ที่สำคัญของการขีดคร่อมเช็คก็คือ เมื่อเกิดสูญหาย ผู้ที่เก็บได้ไม่สามารถขึ้นเงินจากธนาคารได้ และผู้สั่งจ่ายมั่นใจได้ว่าผู้รับเงินเป็นบุคคลที่เขาต้องการให้ได้รับเงินตามเช็คนั้น

การขีดคร่อม ๒ วิธี

ท่านอาจขีดคร่อมเช็คได้ ๒ วิธี สุดแล้วแต่ความประสงค์ของท่าน คือ ขีดคร่อมทั่วไป และขีดคร่อมเฉพาะ

ขีดคร่อมทั่วไป

ขีดคร่อมเฉพาะ

๑. การขีดคร่อมทั่วไป ในการขีดคร่อมทั่วไป ท่านขีดเส้นขนาน ๒ เส้นคร่อมตัดหน้าเช็ค และอาจมีคำว่า “และบริษัท” หรือคำว่า “ห้ามเปลี่ยนมือ” หรือ “บัญชีผู้รับเงินเท่านั้น” ด้วยก็ได้

๒. การขีดคร่อมเฉพาะ ในการขีดคร่อมเฉพาะท่านต้องเขียนระบุชื่อธนาคารที่ผู้รับเงินจะต้องนำเช็คนั้นเข้าบัญชีด้วย

ใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร

ตามปรกติงวดหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจเป็น ๖ เดือน ๓ เดือน หรือ ๑ เดือน ธนาคารจะทำใบแจ้งยอดส่งให้ผู้ฝากเงิน ใบแจ้งยอดเงินนี้แสดง

๑. ยอดเงินฝากคงเหลือยกมาจากงวดก่อน
๒. จำนวนเงินฝากระหว่างงวดนั้น
๓. จำนวนเงินถอนหรือเช็คที่ส่งจ่ายระหว่างงวด
๔. ค่าธรรมเนียมที่ธนาคารคิดหักจากบัญชีเงินฝาก
๕. ยอดเงินฝากคงเหลือยกไปงวดต่อไป

ผู้ฝากเมื่อได้รับใบแจ้งยอดเงินของธนาคารทุกครั้ง ควรจะตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าปรากฏว่ามีข้อผิดพลาด จะต้องรีบแจ้งให้ธนาคารทราบ ตามปรกติธนาคารจะกำหนดไว้ว่า ถ้าผู้ฝากไม่แจ้งภายในเวลาเท่านั้นเท่านี้ จะถือว่ายอดเงินตามใบแจ้งนั้นถูกต้องแล้ว ดูตัวอย่างใบแจ้งยอดเงินของธนาคารในหน้าต่อไป

โชติ น้อยเจริญ

บัญชีกระแส กับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

ทำบัญชีอยู่ ๒๒๒ สวนพลู กรุงเทพมหานคร

วันที่	รายการ	ลูกหนี้	เจ้าหนี้	คงเหลือ
Jan 2, 63	3777 B.F			12,993.59
Jan 3, 63	3777 C 268976	2,000.00		10,993.59
Feb 15, 63	3777 C 268977	2,000.00		8,993.59
Mar 21, 63	3777 CL.BR.268978	1,500.00		7,493.59
Aps 1, 63	3777 CL 268979	1,000.00		6,493.59
May 10, 36	3777 CL.BP		2,497.00	8,990.59
May 10, 63	3777 C. 379501	1,500.00		7,490.59
May 14, 63	3777 C 379502	2,000.00		5,490.59
Jan 17, 63	3777 CL		2,000.00	7,490.59
Jan 18, 63	3777 C		2,500.00	9,990.59
Jan 26, 63	3777 INT		18.29	10,008.88

C = เงินสด

CHG = เช็ค

CL = เคลียร์เช็ค

CH RD = รับคืนเช็ค

COM = ค่าบริการ

CHGS = ค่าธรรมเนียม

DD = ดราฟท์

TR = โอน

TT = โอนเงินทางโทรเลข

INT = ดอกเบี้ย

งบสอบยอดของธนาคาร

สมมุติว่าในใบแจ้งยอดเงินของธนาคารที่ท่านได้รับ แสดงว่าเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๓ ท่านมีเงินฝากเหลืออยู่ในธนาคาร ๒๔,๕๕๐ บาท แต่ในสมุดเช็คของท่านปรากฏว่าเหลืออยู่ ๒๖,๐๐๐ บาท มีอะไรผิดหรืออย่างไร

ท่านจะต้องทำงบสอบยอดขึ้นทันที เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ยอดคงเหลือตามใบแจ้ง ยอดเงินของธนาคารตรงกับสมุดเช็คของท่าน การทำงบสอบยอดนี้ในขั้นแรกจงเปรียบเทียบข้อเช็คของท่านทุกฉบับกับจำนวนเงินที่แสดงในใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร ถ้าจำนวนเงินเหล่านี้ตรงกันจงตรวจดูเช็คที่ส่งจ่าย หรือเงินที่นำฝากในระยะสองสามวันทำยนั้น อาจจะเป็นได้ว่าท่านได้นำเงินฝาก ๑,๔๕๐ บาท แต่ขณะนั้นพนักงานของธนาคารได้ออกใบแจ้งยอดเงินส่งมาให้ท่านเสียก่อนแล้ว ดังนั้นแม้ว่ายอดเงินฝาก ๑,๔๕๐ บาท นี้ปรากฏในสมุดเช็คของท่านแล้ว ก็จะไม่ปรากฏในใบแจ้งยอดเงินของธนาคารประจำงวดนี้แน่นอน

งบสอบยอดของท่านในกรณีข้างต้นนี้จะปรากฏดังนี้

งบสอบยอดธนาคาร	
๑ กรกฎาคม ๒๕๑๓	
ยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร	๒๔,๕๕๐ บาท
เพิ่ม เงินฝาก ๓๐ มิ.ย.	๑,๔๕๐ บาท
ยอดเงินฝากที่แก้ไขถูกต้องแล้ว	๒๖,๐๐๐ บาท
ยอดคงเหลือตามสมุดเช็ค	๒๖,๐๐๐ บาท

มักจะมีเสมอที่ยอดแตกต่างระหว่างยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินของธนาคารกับสมุดเช็คเกิดขึ้นเพราะเช็คที่ส่งจ่ายไป ผู้รับเงินยังมีได้นำไปขึ้นเงินจากธนาคาร เช่น สมมุติว่าท่านส่งเช็คไปชำระค่าเช่าโทรศัพท์ ๒๕๐ บาท เมื่อวันสิ้นเดือนมิถุนายน เช็คนี้ยังมีได้ถูกนำไปขึ้นเงินจากธนาคารเพื่อหักยอดเงินฝากของท่าน ในใบแจ้งยอดของธนาคารที่ได้รับจากธนาคารจึงไม่ปรากฏรายการเช็คฉบับนี้ แต่ในสมุดเช็คของท่านจะปรากฏว่ามีข้อเช็คแสดงว่าได้ส่งจ่ายเช็คไปในจำนวนเงิน ๒๕๐ บาท ในกรณีเช่นนี้ใบแจ้งยอดเงินของธนาคารอาจแสดงยอดคงเหลือ ๑๗,๐๐๐ บาท และสมุดเช็คของท่านก็จะแสดงยอดคงเหลือ ๑๖,๗๕๐ บาท

งบสอยยอธนาคารของท่านในกรณีข้างต้นจะปรากฏดังนี้

งบสอยยอธนาคาร	
๑ กรกฎาคม ๒๕๑๓	
ยอดคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร	๑๖,๗๕๐ บาท
บวก เช็คเลขที่ ๑๕๕๖๗๔ ยังไม่นำขึ้นเงิน	<u>๒๕๐ บาท</u>
ยอดเงินฝากที่แก้ไขถูกต้องแล้ว	<u>๑๗,๐๐๐ บาท</u>
ยอดคงเหลือตามสมุดเช็ค	๑๗,๐๐๐ บาท

แบบฝึกหัด

๓-๑ จงทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ธนาคารที่ทำหน้าที่ออกธนบัตร จัดการ และรักษาทุนสำรองเงินตรา คือ
 - ก. ธนาคารพาณิชย์
 - ข. ธนาคารกลาง
 - ค. ธนาคารออมสิน
 - ง. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๒. การฝากเพื่อเรียก ธนาคารออมสินคิดดอกเบี้ยให้กับผู้ฝากดังนี้
 - ก. ร้อยละ ๒ ต่อปี
 - ข. ร้อยละ ๓.๕ ต่อปี
 - ค. ร้อยละ ๕ ต่อปี
 - ง. ร้อยละ ๖ ต่อปี
๓. การถอนเงินประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินผู้ฝากจะถอนได้ต่อเมื่อได้ฝาก ครบ
 - ก. ๑ เดือน
 - ข. ๓ เดือน
 - ค. ๖ เดือน
 - ง. ๑ ปี
๔. ใน ๔ ข้อมีข้อข้อหนึ่ง ไม่ใช่บริการของธนาคารพาณิชย์ ข้อนั้น คือ
 - ก. จำหน่ายเช็คของผู้เดินทาง
 - ข. โอนเงินไปต่างประเทศ

ก. ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลในทำนนโยบายการคลัง

นิติบัญญัติ

ง. จัดการผลประโยชน์ของผู้เยาว์หรือลูกกำ

นิติ

๕. การรับฝากเงินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัวของธนาคารออมสิน ผู้ฝากหรือผู้เอาประกันจะต้องมีอายุตั้งแต่

ก. ๕ ปี ถึง ๕๕ ปี

ข. ๑๐ ปี ถึง ๕๕ ปี

ค. ๑๗ ปี ถึง ๕๕ ปี

ง. ๒๐ ปี ถึง ๕๕ ปี

๓-๒ จงเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑. ธนาคารที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือกิจการด้วยการให้กู้โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำได้แก่.....

๒. การฝากเงินประเภทที่ผู้ฝากอาจมีโชคถูกรางวัล เป็นการฝากเงินประเภท.....

๓. ตัวแลกเปลี่ยนเพื่อเดินทางภายในประเทศของธนาคารออมสินนี้เหมาะสำหรับ.....

๔. ระเบียบที่ธนาคารพาณิชย์เก็บรายละเอียดเกี่ยวกับเงินฝากของลูกค้าแต่ละรายเรียกว่า...

๕. กิจการที่ทำหน้าที่ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกู้ยืมเงินเพื่อนำไปลงทุน ในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรม เรียกว่า.....

๓-๓ จงจับคู่ข้อความต่อไปนี้

คำตอบ

(...) ๑. มีหน้าที่เป็นตัวแทนการคลังของรัฐบาล

ก. ธนาคารพาณิชย์

(...) ๒. มีหน้าที่ช่วยเหลือกิจการ

ข. ธนาคารกลาง

(...) ๓. มีหน้าที่ช่วยผู้ไม่มีที่อยู่อาศัย

ค. ธนาคารออมสิน

(...) ๔. บริการจ่ายเงินค่าจ้างคนงาน

ง. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

(...) ๕. รับฝากเงินตั้งแต่หนึ่งบาทขึ้นไป

จ. ธนาคารอาคารสงเคราะห์

๓-๔ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกจงใส่เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมายผิด ×

.....๑. ท่านจะใช้เช็คได้ท่านจะต้องเปิดบัญชีใช้เช็คกับธนาคารใดธนาคารหนึ่งเสียก่อน

.....๒. ธนาคารมีสิทธิที่จะเลือกลูกค้าของเขาได้ ในการยอมให้เปิดบัญชีธนาคาร

.....๓. ธนาคารจะจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้ฝาก ตามเช็คที่ผู้ฝากได้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเท่านั้น

-๔. การเปิดบัญชีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ จำนวนเงินที่ต้องนำฝากครั้งแรกแต่ละธนาคารกำหนดไว้ต่าง ๆ กัน ส่วนในการฝากครั้งต่อไปจะต้องไม่ต่ำกว่าครั้งแรก
-๕. การฝากเงินในธนาคารนี้ ธนาคารจะรับฝากเฉพาะเงินสดเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกทั้งสองฝ่าย
-๖. ในการฝากเงิน พนักงานธนาคารมีหน้าที่ตรวจนับเงินให้ตรงกับใบฝาก เสร็จแล้วจะเซ็นชื่อรับเงินและประทับตราของธนาคารบนใบฝากและธนาคารจะคืนปลายข้าวใบฝากให้ผู้ฝาก
-๗. แบบฟอร์มเช็คที่ธนาคารจัดทำเป็นเล่มเรียกว่า “สมุดเช็ค”
-๘. บนเช็คแต่ละฉบับธนาคารจะพิมพ์ชื่อผู้ฝากไว้ด้วย แต่ผู้ฝากจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ในการพิมพ์นี้ด้วย
-๙. เช็คประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ส่วนหนึ่งได้แก่ตัวเช็คและอีกส่วนหนึ่งได้แก่ต้นข้าวเช็ค
-๑๐. ต้นข้าวเช็คโดยทั่วไปจะมีข้อความเพียง ๒ รายการเท่านั้น คือ จำนวนเงินและผู้ส่งจ่าย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ จะอยู่ที่ตัวเช็ค
- ๓-๕ จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
๑. เช็คฉบับหนึ่งจะต้องติดอากรแสตมป์
 - ก. ๑๐ สตางค์ ข. ๒๐ สตางค์ ค. ๒๕ สตางค์ ง. ๕๐ สตางค์
 ๒. การออกเช็คปลอมเป็นการกระทำความผิดทาง
 - ก. อาญา ข. แพ่ง ค. ศีลธรรม ง. จารีตประเพณี
 ๓. การเซ็นชื่อลงบนหลังเช็คเรียกว่า
 - ก. การขีดคร่อม ข. การสลักหลัง ค. การรับรอง ง. ก ส่งจ่าย
 ๔. วิธีจะบังคับไม่ให้ธนาคารจ่ายเงินสดให้แก่ผู้รับเงิน
 - ก. การสลักหลัง
 - ข. การขีดคร่อม
 - ค. การระบุชื่อ
 - ง. การส่งจ่าย
 ๕. ใน ๔ ข้อมีอยู่ข้อหนึ่งที่ไม่จำเป็นต้องมีในรายการใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร รายการนั้นคือ

- ก. ยอดเงินฝากคงเหลือยกมาจากงวดก่อน
- ข. จำนวนเงินฝากระหว่างงวดนั้น
- ค. ลายมือผู้ฝาก
- ง. ยอดเงินฝากคงเหลือยกไปงวดต่อไป

๓-๖ จงเติมคำหรือข้อความที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้อธิบายว่า “เช็ค” คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่า.....สั่งธนาคาร ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทรงตาม ให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า.....
๒. การสลักหลังที่นิยมปฏิบัติกันในประเทศไทยมี ๒ ชนิด คือ
 - ๑.....
 - ๒.....
๓. การซื้อเช็คพร้อมมี ๒ วิธีคือ
 - ๑.....
 - ๒.....
๔. เมื่อได้รับใบแจ้งยอดเงินของธนาคารทุกครั้ง ควรจะตรวจสอบดูว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าปรากฏมีข้อผิดพลาดจะต้องรีบแจ้งให้.....ทราบ
๕. การสอบยอดเงินของธนาคารนี้ ขั้นแรกจะต้องเปรียบเทียบ.....ของท่านทุกฉบับกับ.....ที่แสดงในใบแจ้งยอดเงินของธนาคาร

๓-๗ อธิบาย

๑. การสลักหลังเช็คทำให้ท่านต้องรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้สลักหลังอย่างไรบ้าง
๒. เมื่อท่านได้รับใบแจ้งยอดเงินของธนาคารท่านจะต้องปฏิบัติอย่างไร

บทที่ ๔

การจัดและเก็บระเบียบ

ความหมายและความสำคัญ

คู่มือทำงานของท่านที่บ้าน คู่มือหนังสือของท่าน ท่านอาจจะมีกระดาษจดการบ้านจากครูหลาย ๆ คน เพราะท่านเรียนหลายวิชา กระดาษคำถามข้อสอบเก่า ๆ กระดาษคำตอบเก่า ๆ จดหมายส่วนตัว และกระดาษอื่น ๆ อีกมากมาย เวลาท่านจะค้นหาวางพู่กันนี้ท่านจะต้องทำการบ้านวิชาอะไร ท่านต้องเสียเวลาค้นหานานไหม ถ้าท่านต้องค้นนานกว่าจะพบ นั่นแปลว่าท่านควรจะมีระบบการเก็บกระดาษต่าง ๆ ของท่านให้ดีกว่าจะได้หาง่ายเมื่อต้องการ

ถ้าท่านจะเก็บกระดาษตามวิชาที่ท่านกำลังเรียน ก็ดูจะง่ายดี ถ้าท่านใช้เพิ่มช่วยการเก็บก็จะง่ายขึ้น โดยใช้กระดาษแข็งแบ่งตอน แล้วเขียนชื่อแต่ละวิชาที่ “เก็บ” แบ่งตอน เช่น พิชคณิต ไทย อังกฤษ เลขคณิต เรขาคณิต ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ธุรกิจทั่วไป บัญชี ฯลฯ ท่านอาจแบ่งตอนเพิ่มขึ้นสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมกีฬา ชุมนุมพฤกษชาติ หรืออะไรก็ได้สุดแต่ท่านจะต้องการแบ่ง การจัดทำเพิ่มแบบนี้ท่านใช้เวลาจัดไม่กี่นาที แต่จะประหยัดเวลาของท่านได้เป็นชั่วโมง เมื่อท่านค้นหากระดาษอะไรสำคัญ ๆ ที่ท่านต้องการ การจัดกระดาษ การใช้คลิปหนีบกระดาษ และวัสดุอื่นๆ ช่วยให้เป็นที่เรียบร้อย เพื่อให้สามารถค้นหาได้ง่ายและรวดเร็ว การจัดเอกสารกระดาษและระเบียบต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เพื่อให้ค้นหาได้ง่ายและรวดเร็วนี้ได้มีการวางวิธีไว้ เรียกว่า “ระบบการเก็บเอกสาร” (Filing)

การเก็บระเบียบของเอกชน ธุรกิจ และราชการ

เรามีเอกสารสำคัญส่วนตัวที่สมควรเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สำนักงานธุรกิจทุกแห่ง ที่ทำการรัฐบาลทุกแห่ง มีเอกสารและระเบียบต่าง ๆ มากมายที่ต้องเก็บให้สามารถค้นหาได้รวดเร็วเมื่อต้องการ

การเก็บระเบียบส่วนตัว ในฐานะบุคคลธรรมดา พวกเราแต่ละคน แต่ละครอบครัว ก็ควรจะเก็บเอกสารต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เอกสารเหล่านี้ได้แก่

เอกสารธุรกิจ

ใบเสร็จรับเงิน

เช็คที่ขีดฆ่าไม่ใช่

ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีเงินได้

จดหมายธุรกิจ

กรรมธรรม์ประกันภัยและชีวิต

บิลค่างชำระ

โฉนดที่ดิน

สัญญาเช่า

สัญญากู้

ระเบียบส่วนตัว

ตำบลที่อยู่ของญาติและมิตรสหาย

รายการของขวัญ

จดหมายส่วนตัว

สุติบัตร

แบบหล่อ

ประกาศนียบัตร

ใบสุทธิ

สำเนาทะเบียนบ้าน

ใบทะเบียนกองเก็บ

ทะเบียนธุรกิจ นักธุรกิจอาจต้องการการอ้างอิงจดหมายฉบับก่อนในการตอบจดหมายกับลูกค้า จดหมายที่ได้รับและสำเนาคำรบกวนจดหมายของบริษัทเป็นสิ่งที่ต้องเก็บเข้าแฟ้มไว้ เอกสารอื่นๆ เช่น ใบกำกับของ ใบเสร็จรับเงิน ใบส่งของ ใบขายสด เช็คที่ขีดฆ่าไม่ใช่ สัญญาแบบฟอร์ม ภาษี งบการเงิน ก็จะต้องเก็บเข้าแฟ้มไว้เช่นเดียวกัน ในสำนักงานธุรกิจใหญ่ๆ อาจต้องใช้ห้องขนาดใหญ่เนื้อที่หลายพันฟุตสำหรับเก็บเอกสารและระเบียบธุรกิจทั้งหมด

ระเบียบราชการ ที่ทำการรัฐบาลมีระเบียบที่จะต้องเก็บเข้าแฟ้มมากมายหลายชนิด หนังสือราชการที่ได้รับ สำเนาคำรบกวนหนังสือราชการที่ส่งออก ใบบันทึกข้อความ รายงานการประชุม รายงานการสอบสวน รายงานการสำรวจสถิติ และเมื่อใช้วิธีการประกันสังคม ระเบียบประกันสังคมของข้าราชการแต่ละคนก็ต้องถูกต้อง แม่นยำ และเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ทันที

วิธีเก็บเอกสาร ๔ วิธี

วิธีเก็บเอกสารที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ๔ วิธี คือ

๑. ตามตัวอักษร
๒. ตามภูมิศาสตร์
๓. ตามเรื่อง
๔. ตามตัวเลข

วิธีที่ใช้ย้อมสุดแล้วแต่ชนิดและจำนวนของเอกสารที่จะเก็บ ในกรณีที่มีสองหรือสามวิธีซึ่งเลือกแล้วว่าได้ ก็ควรให้นายจ้างหรือผู้จัดการเป็นผู้เลือกวิธีใดวิธีหนึ่งจากสองหรือสามวิธีนั้น การจัดเอกสารตามตัวอักษรเป็นหลักพื้นฐานสำหรับวิธีเก็บเอกสารแต่ละวิธีด้วย

ตามตัวอักษร

วิธีนี้จดหมายโต้ตอบและเอกสารอื่นๆ เก็บเข้าแฟ้มซึ่งจัดตามตัวอักษร แผ่นนำซึ่งมีตัวอักษรต่าง ๆ พิมพ์อยู่บนแท็บ จะช่วยให้การเก็บและค้นแฟ้มตามระบบทำได้ง่าย จดหมายจากนายพิชัย ไกรพล จะวางหลังแผ่นนำ “พ” ขุนประเสริฐวานิจ จะวางหลังแผ่นนำ “ป” บริษัทไทยประติษฐ์ จำกัด อยู่หลังแผ่นนำ “ท” เช่นนี้เป็นต้น ถ้าท่านจะทำแฟ้มสำหรับชื่อตามที่ปรากฏในสมุดโทรศัพท์ การเก็บตามตัวอักษรของท่านก็จะเหมือนกับในสมุดโทรศัพท์นั่นเอง

ตามภูมิศาสตร์

ในบางกรณีการเก็บตามตัวอักษรก็ไม่เหมาะนัก สมมุติว่าบริษัทหนึ่งขายเครื่องเขียนแบบพิมพ์ให้แก่ธนาคารหลายแห่ง บริษัทนี้อาจมีจดหมายโต้ตอบกับธนาคารที่มีชื่อว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัดหลายแห่ง หรือสมมุติว่าบริษัทหนึ่งขายสินค้าโดยตรงแก่ผู้บริโภค บริษัทนี้อาจมีจดหมายโต้ตอบกับลูกค้าเป็นจำนวนมากมาย ซึ่งย่อมจะมีชื่อซ้ำกัน บางทีทั้งชื่อและนามสกุลซ้ำกันก็มีโดยเฉพาะชื่อจีน ญี่ปุ่น และฝรั่ง มีซ้ำทั้งชื่อและนามสกุลมากมาย

ในกรณีดังกล่าว ถ้าใช้ระบบเก็บตามตัวอักษรก็อาจทำให้สับสน เพราะมีแฟ้มหลายแฟ้มที่มีชื่อคล้ายหรือเหมือนกันเก็บรวมกันอยู่ การเก็บจึงควรแบ่งเป็นเขตๆ ตามภูมิศาสตร์ การแบ่งเขตอาจแบ่งเป็นจังหวัด อำเภอ หรือเขตที่ย่อยลงไปอีกก็ได้สุดแต่ต้องการ ถ้าแบ่งเขตเป็นจังหวัด เขตแรกควรเป็นจังหวัดกระบี่ เขตที่สองควรเป็นจังหวัดกาญจนบุรี และเขตที่สามควรเป็นจังหวัดกำแพงเพชร แฟ้มที่บรรจุจดหมายโต้ตอบของบุคคลและห้างร้านต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัดก็เก็บตามตัวอักษร

ถ้าการเก็บตามภูมิศาสตร์โดยแบ่งเขตเป็นอำเภอ เราจะดูชื่อจังหวัดต่อเมื่อชื่ออำเภอซ้ำกันเท่านั้น เช่น อำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี ย่อมมาก่อนอำเภอเมืองฯ จังหวัดจันทบุรี สำหรับแต่ละอำเภอแฟ้มก็จัดตามตัวอักษรตามชื่อของบุคคลหรือห้างร้านเช่นเดียวกัน

ตามเรื่อง

ในบางกรณีเราเก็บตามเรื่องดีกว่าเก็บวิธีอื่น ตัวอย่างเช่น หน่วยงานผู้หนึ่งมีจดหมายโต้ตอบกับบุคคลจำนวนมากเกี่ยวกับคดี จดหมายโต้ตอบทั้งหมดที่เกี่ยวกับคดีเดียวกันก็ควรเก็บรวมไว้ในแฟ้มเดียวกัน แทนที่จะเก็บตามตัวอักษรของชื่อเจ้าของจดหมาย ครูของท่านที่สอนวิชาธุรกิจอาจจะขอเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องธนาคาร ประกันภัย การขนส่ง เขาก็ควรเก็บเอกสารต่าง ๆ เหล่านั้นตามเรื่อง ดีกว่าจะเก็บตามตัวอักษรของชื่อธนาคารหรือบริษัทที่ส่งเอกสารมาให้

ตามตัวเลข

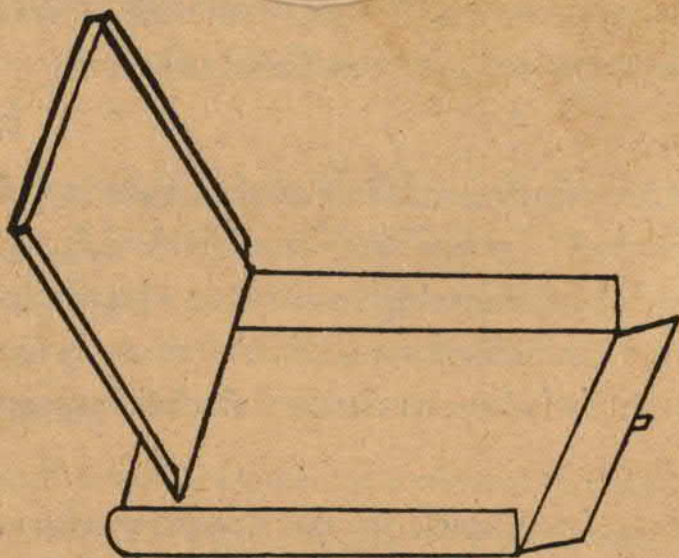
เมื่อจดหมายโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องหนึ่ง ซึ่งกำลังดำเนินอยู่กับบุคคลจำนวนหนึ่ง และจดหมายโต้ตอบเหล่านั้นเก็บอยู่ในแฟ้มตามชื่อเรื่อง การค้นจดหมายฉบับใดฉบับหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

โดยเฉพาะย่อมจะค้นได้ยาก โดยเฉพาะเมื่อเพิ่มบรรจุจดหมายโต้ตอบมาก ๆ เช่นตัวอย่าง ในสำนักงานทนายความ บริษัทรับเหมาก่อสร้างหรือบริษัทประกันภัยบางประเภท ในกรณีเช่นนี้การเก็บตามตัวเลขก็ใช้ได้ผลกว่า การเก็บตามตัวเลขส่วนสำคัญก็เหมือนกับการเก็บตามเรื่อง แต่ชื่อของเรื่องไม่ปรากฏบนแฟ้ม แต่ละแฟ้มเราให้เลขที่ที่แฟ้มแทนที่จะให้ชื่อเรื่อง เราทำการ์ดแผ่นหนึ่งสำหรับแต่ละบุคคลที่เรามีจดหมายของเขาเก็บอยู่ในแฟ้มหนึ่ง การ์ดนี้มีชื่อและตำบลที่อยู่ของบุคคลและเลขที่ของแฟ้ม เราเก็บการ์ดเหล่านี้ตามตัวอักษรในดัชนี และเก็บแฟ้มตามตัวเลขในตู้เก็บ เมื่อต้องการจดหมายโต้ตอบกับบุคคลใดก็ค้นดูที่ดัชนีก่อน จะทราบได้ว่าแฟ้มที่ต้องการอยู่ในตู้เก็บตรงไหน สำหรับแฟ้มเดียวอาจมีการจัดจำนวนหนึ่ง แต่ละแผ่นสำหรับแต่ละบุคคล ซึ่งจดหมายโต้ตอบของเขาเก็บอยู่ในแฟ้มนั้น อาจมีการ์ดอีกแผ่นหนึ่งบอกชื่อเรื่องของเอกสารทั้งหมดที่เก็บอยู่ในแฟ้มนั้น เพื่อว่าเมื่อรู้ว่าเป็นเรื่องอะไรแล้ว จะได้ค้นหาเอกสารที่ต้องการได้ถูก

วิธีเก็บเอกสารอีกวิธีหนึ่งซึ่งมีผู้ใช้เป็นส่วนน้อยคือ วิธีเก็บตามลำดับก่อนหลังหรือตามวันที่ คือเก็บตามลำดับก่อนหลังของวันที่ที่ได้รับจดหมายโต้ตอบ หรือตามวันที่ที่กำหนดไว้ในเรื่องนั้น ๆ เช่นระยะเวลาในการชำระหนี้ ซึ่งแต่ละรายย่อมถึงกำหนดชำระต่าง ๆ กัน ประโยชน์ของวิธีนี้ไม่สู้จะกว้างขวางเหมือน ๔ วิธีแรก และอาจต้องอาศัยใช้ผสมกับวิธีอื่นอีกด้วย เช่น ถ้าต้องการค้นหาเนื้อเรื่องด้วย ก็ต้องมีวิธีการเก็บตามเรื่องอีกด้วยต่างหาก

อุปกรณ์ในการเก็บ

ระเบียบส่วนตัวและธุรกิจสำคัญ ๆ ที่จะต้องเก็บไว้ที่บ้าน ควรเก็บในตู้ที่กันไฟได้ ตู้เก็บเอกสารทุกชนิดจะมีจำหน่ายตามร้านขายเครื่องใช้สำนักงานทั่ว ๆ ไป ตู้เก็บเอกสารเหล่านี้ส่วนมากประกอบด้วยการ์ดแบ่งตอน แท็บบนการ์ดแบ่งตอนบางแผ่นจะมีตัวอักษรพิมพ์ไว้เสร็จ การ์ดตอนนั้นก็มีแท็บเปล่าสำหรับเขียนรายละเอียดตามที่ต้องการได้ เช่น ค่าใช้จ่ายรถยนต์ งบสอยออกเงินธนาคาร ใบเสร็จรับเงิน บิลค่าจ่าย ฯลฯ

กล่องเก็บเอกสาร

กล่องเก็บ (Box File)

การเก็บเพื่อประโยชน์ส่วนตัวตามบ้านอาจใช้กล่อง กล่องสำหรับเก็บนี้เหมาะสำหรับใช้ส่วนตัวมากกว่าธุรกิจและราชการ เพราะเก็บได้น้อย แต่อาจใช้หลาย ๆ กล่องเพื่อให้เก็บได้มากๆ เช่น กล่องหนึ่งใช้เก็บจดหมาย กล่องหนึ่งเก็บบิลค่าใช้จ่าย กล่องหนึ่งเก็บสำเนาใบส่งของ ฯลฯ

ตู้เก็บการ์ด (Card File)

ตู้เก็บการ์ดแบบธรรมดาที่ใช้กันในห้องสมุด ตู้เก็บแบบนี้เก็บการ์ดได้เป็นพัน ๆ การ์ดแต่ละแผ่นบรรจุรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือและวารสารต่าง ๆ ในห้องสมุด ได้แก่ชื่อผู้ประพันธ์ ชื่อหนังสือ ผู้พิมพ์จำหน่าย บรรยายการอย่างย่อ และสถานที่พิมพ์จำหน่าย กล่องเก็บการ์ดขนาดเล็กอาจใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวตามบ้านก็ได้ เพื่อเก็บคำบลที่อยู่ เลขที่โทรศัพท์ เครื่องปรุงอาหาร และอื่น ๆ สุดแต่จะต้องการเก็บ

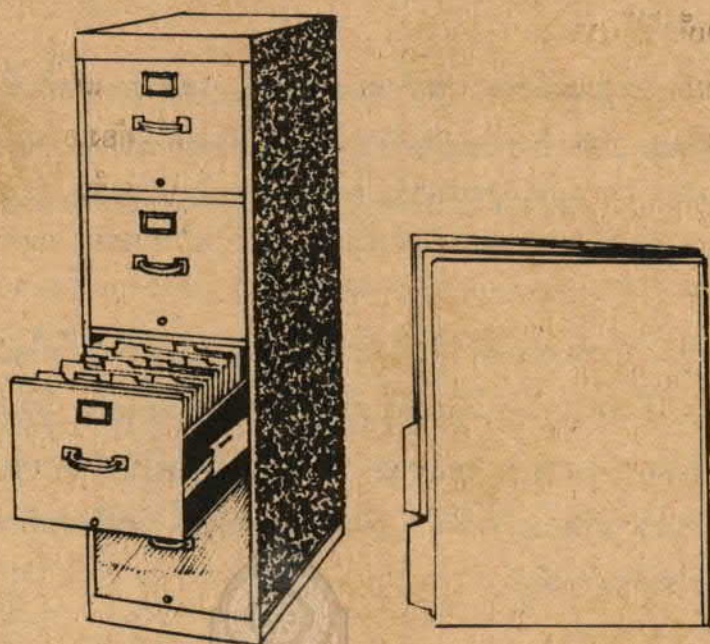
ซองแบบหีบซัก (Beilows File)

ซองแบบหีบซักแบ่งเป็นช่อง ๆ หลายช่อง มีลักษณะเหมือนหีบเพลงซักหรือหีบซักเป่าเล่นของช่างทอง ซึ่งยืดขยายได้เมื่อบรรจุเอกสารลงไป ซองเก็บแบบนี้มีขายในขนาดต่าง ๆ กัน เช่น ถ้าวัสดุที่เก็บเป็นจดหมายโต้ตอบ เอกสารทางกฎหมาย และภาพถ่ายขนาดใหญ่ ก็อาจใช้ซองเก็บขนาดใหญ่สำหรับเก็บ แต่ถ้าเป็นเช็ค ภาพถ่ายขนาดเล็ก บัตรต่าง ๆ ก็ควรใช้ซองเก็บขนาดเล็ก

ตู้เก็บแบบตั้ง (Vertical File)

ตู้เก็บแบบนี้ใช้เก็บเอกสารจำนวนมาก ๆ ซึ่งตามบ้านใช้กันน้อย แต่ในสำนักงานธุรกิจและที่ทำการรัฐบาลใช้กันมาก ตู้เก็บแบบตั้งธรรมดา มีตั้งแต่ ๒ ถึง ๕ ล้นซัก ในแต่ละล้นซักเราเก็บจดหมายหรือเอกสารในทางตั้ง คือเอาริมหรือสันข้างของกระดาษตั้งขึ้น จึงมีชื่อเรียกเช่นนั้น ในล้นซักหนึ่งอาจเก็บเอกสารได้เป็นพัน ๆ เมื่อเปิดล้นซักนั้นออกมา เอกสารจำนวนมากก็พร้อมที่จะให้กันได้นั่น

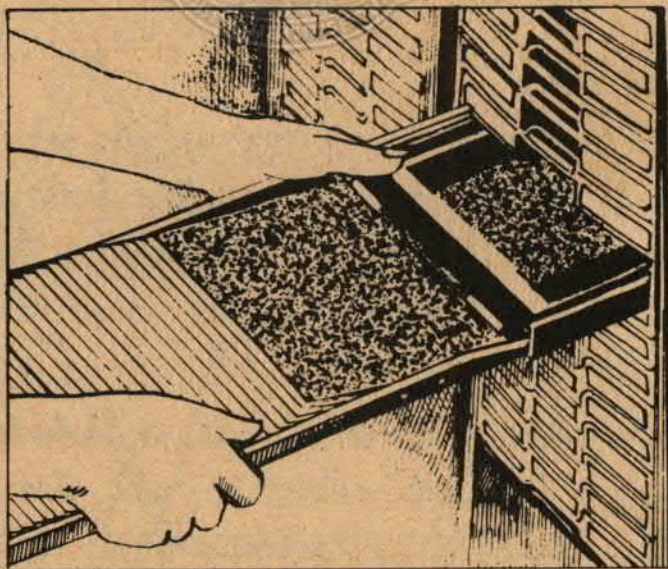
เนื่องจากเอกสารจะต้องเอาริมหรือสันข้างตั้งในล้นซัก ฉะนั้นจึงต้องมีอะไรสำหรับจับให้ตั้งได้ และสำหรับจัดแยกและแบ่งประเภทด้วย สิ่งนี้เราเรียกว่า “แฟ้ม” นั่นเอง แฟ้มก็คือแผ่นกระดาษหนา ๆ พับทบเดียว มีขนาดใหญ่กว่ากระดาษจดหมายมาตรฐาน (๘ นิ้วครึ่ง กว้าง ๑๑ นิ้ว) เล็กน้อย เพื่อจดหมายหรือเอกสารจะได้สามารถตั้งอยู่ในแฟ้มได้โดยไม่ทำให้ริมยับหรือฉีกขาด

ตู้เก็บแบบตั้ง

แฟ้ม

แฟ้มไม่ใช่แค่จะช่วยพองกระดากให้ทั้งได้และรักษาให้อยู่ในลักษณะที่เป็นระเบียบเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ค้นหาได้ง่ายอีกด้วย จดหมายของบุคคลหนึ่งหรือห้างร้านหนึ่ง หรือเอกสารที่อ้างอิงเรื่องหนึ่ง ซึ่งตามปกติเราเก็บรวมอยู่ในแฟ้มหนึ่ง ชื่อของบุคคล ห้างร้าน หรือเรื่อง เหล่านี้เราพิมพ์ติดไว้ที่แท็บเพื่อให้เห็นได้ง่ายเมื่อเปิดลิ้นชัก เราจัดแฟ้มในลิ้นชักตามระบบเพื่อให้ค้นหาได้ง่ายและรวดเร็ว

ภาพตู้แบบ Visible-Index File

ตู้เก็บแบบมองเห็นได้ (Visible Index File)

ในตู้เก็บแบบมองเห็นได้คือการที่แต่ละแผ่นวางซ้อนทับกัน แต่หัวของการ์ดแต่ละแผ่นโผล่มองเห็นได้ชัดเจน รายละเอียดบันทึกลงในการ์ดเหล่านี้ได้โดยไม่ต้องเอาออกจากตู้เก็บ ด้วยวิธีนี้การที่แต่ละแผ่นจะค้นหาได้ง่าย และอาบันที่กรายละเอียดได้รวดเร็ว โรงเรียนของท่านอาจใช้ตู้เก็บแบบนี้เพื่อเก็บรายละเอียดของนักเรียนแต่ละคน บริษัทประกันภัยส่วนมากใช้ตู้เก็บแบบนี้ เพื่อเก็บทะเบียนการชำระเบี้ยประกันของผู้เอาประกันแต่ละคน

ฉลาก (Labels)

ในระบบการเก็บเอกสาร ใช้ฉลากเพื่อให้บรรยายการย่อ ๆ แสดงว่ามีอะไรเก็บอยู่ในตู้บ้าง เช่น แต่ละลิ้นชักของตู้เก็บแบบจะมีฉลากติดอยู่ข้างนอก เพื่อให้ผู้ใช้ตู้เก็บทราบชนิดของแฟ้มที่บรรจุอยู่ในลิ้นชักนั้นก่อนที่เราจะเปิดลิ้นชัก นอกจากนั้นแฟ้มที่เก็บอยู่ในตู้เก็บแบบนี้มีแท็บติดอยู่ที่แท็บเหล่านี้ติดฉลากเพื่อให้ทราบว่าในแฟ้มเหล่านั้นมีอะไรเก็บอยู่ ชื่อของห้างร้าน บุคคล หรือชื่อเรื่องของเอกสารที่บรรจุอยู่ในแฟ้มหนึ่ง อาจติดไว้ที่แท็บของแฟ้มส่วนบน ซึ่งฉลากบนแฟ้มแต่ละแฟ้มอาจมองเห็นได้ทันทีที่เปิดลิ้นชัก ท่านจะสามารถค้นแฟ้มใดแฟ้มหนึ่งที่ต้องการได้โดยไม่ต้องเคลื่อนย้ายแฟ้มอื่น ๆ

แผ่นนำ (Guides)

แผ่นนำใช้สำหรับแบ่งตู้เก็บเป็นตอน ๆ เพื่อให้ค้นหาเอกสารที่เก็บได้รวดเร็ว ตัวอักษรหรือตัวเลขที่แผ่นนำแต่ละแผ่นบอกว่าเป็นเอกสารที่เก็บอย่างไรเพื่อการอ้างอิงง่าย ๆ ในตู้เก็บ วิธีนี้ช่วยให้ท่านสามารถหาตอนที่มีเอกสารซึ่งต้องการเก็บอยู่ แล้วค้นตัวเลขเอกสารที่ต้องการได้ต่อไป

ระบบการเก็บในตู้แบบตั้งที่ง่ายที่สุด เช่น ในการเก็บจดหมายโต้ตอบ ท่านอาจใช้แผ่นนำแผ่นหนึ่งสำหรับตัวอักษรแต่ละตัว แล้วแฟ้มทั้งหมดที่มีชื่อตั้งต้นด้วย "ก" จะเก็บอยู่หลังแผ่นนำ "ก" ชื่อที่ตั้งต้นด้วย "ข" ก็เก็บอยู่หลังแผ่นนำ "ข" และเรียงลำดับไปจนครบตัวอักษร

แท็บ (Tab)

แท็บคือส่วนของการ์ดหรือส่วนของแฟ้มที่ยื่นออกมาสำหรับติดฉลาก เพื่อให้ทราบว่าแฟ้มแต่ละแฟ้มนั้นเก็บอะไร และถ้าเป็นการจัดก็เพื่อให้ทราบว่าหลังการ์คนั้นมีอะไรเก็บอยู่

หลักเกณฑ์ในการทำดัชนี

ก่อนจะเก็บเอกสารต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ท่านจะต้องจัดลำดับชื่อบุคคล ชื่อธุรกิจ ชื่อหน่วยราชการ หรือชื่อเรื่องบนเอกสารเหล่านั้นให้ได้ถูกต้องเสียก่อน เช่นตัวอย่าง รายงานเรื่อง "อนาคต

ของกินตรีไทย” อาจเก็บภายใต้ชื่อเรื่อง “กินตรีไทย” จดหมายจากนายประชุม ประชุมพล จะต้องเก็บเป็น ประชุม ประชุมพล (นาย) การจัดลำดับชื่อกันว่า “การทำดัชนี” (Indexing) ต่อไปนี้เป็นกฎ ๖ ชื่อของการทำดัชนี ความจริงมีกฎย่อยลงไปอีกหลายข้อ แต่กฎ ๖ ข้อนี้จะช่วยให้ท่านเก็บเอกสารส่วนตัวและเอกสารธุรกิจและราชการได้ถูกต้อง และยังจะช่วยให้ท่านค้นชื่อในสมุดโทรศัพท์และหาหนังสือและวารสารต่าง ๆ ในตู้ดัชนีของห้องสมุดได้ด้วย

กฎ ๑ เก็บชื่อบุคคลโดยพิจารณา (๑) ชื่อตัว (๒) ชื่อรอง (๓) ชื่อสกุล (๔) คำนำหน้าชื่อ ถ้าเป็นชื่อฝรั่งให้พิจารณา (๑) ชื่อสกุล (๒) ชื่อตัว (๓) ชื่อรอง (๔) คำนำหน้าชื่อ

ชื่อต่อไปนี้	เก็บดังนี้
นายเม้ง แซ่เตียว	เม้ง เตียว, แซ่ (นาย)
นายปกรณ์ ไกรพล	ปกรณ์ ไกรพล (นาย)
นางสาวพรชัย ประกอบคำ	พรชัย ประกอบคำ (นางสาว)
นางอติชัย แซ่ฟู่	อติชัย ฟู่ แซ่ (นาง)
หลวงบริหารวรรณกิจ	บริหารวรรณกิจ (หลวง)
ร.ต.อ. ภาณุ ปราบโจรพ่าย	ภาณุ ปราบโจรพ่าย (ร.ต.อ.)
พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ ยุคล	ภาณุพันธุ์ ยุคล (พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า)
หม่อมเจ้าอติศรานวงศ์ ประสบสุข	อติศรานวงศ์ ประสบสุข (หม่อมเจ้า)
นายโจเซฟ เอ. กอคสัน	กอคสัน, โจเซฟ เอ. (นาย)

กฎ ๒ ชื่อห้างร้าน บริษัท และองค์การ คำว่า ห้าง ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ร้าน องค์การ สำนักงาน ให้เขียนไว้ข้างหลังชื่อโดยเขียนไว้ในวงเล็บ

ชื่อต่อไปนี้	เก็บดังนี้
บริษัทไทยประคิษฐ์ จำกัด	ไทยประคิษฐ์ (บริษัทจำกัด)
ห้างหุ้นส่วนจำกัดหล่อยนต์	หล่อยนต์ (ห้างหุ้นส่วนจำกัด)
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ไทยพัฒน์	ไทยพัฒน์ (ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล)
สำนักงานมนูกิจ	มนูกิจ (สำนักงาน)
โรงแรมสระประทุม	สระประทุม (โรงแรม)
องค์การน้ำตาลไทย	น้ำตาลไทย (องค์การ)
ร้านบรรจงศิลป์	บรรจงศิลป์ (ร้าน)

กฎ ๓๘ ชื่อโรงเรียนและส่วนราชการ คำว่า โรงเรียน โรงเรียนวัด โรงเรียนมัธยม โรงเรียน
สาธิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานีตำรวจ โรงพยาบาล กระทรวง ทบวง กรม กอง คณะ
และคำนำหน้าชื่อส่วนราชการอื่น ๆ ให้เขียนไว้ข้างหลังชื่อและใส่ไว้ในวงเล็บ

ชื่อต่อไปนี้

เก็บดังนี้

วิทยาลัยพณิชยการพระนคร

พณิชยการพระนคร (วิทยาลัย)

โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา บ้านสมเด็จเจ้าพระยา (โรงเรียนสาธิตวิทยาลัย-
ครู)

โรงพยาบาลนนทบุรี

นนทบุรี (โรงพยาบาล)

กรมอาชีวศึกษา

อาชีวศึกษา (กรม)

กระทรวงศึกษาธิการ

ศึกษาธิการ (กระทรวง)

สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง

นางเลิ้ง (สถานีตำรวจนครบาล)

ในการเก็บชื่อ กรม กอง กระทรวง ไว้ด้วยกันนั้น โดยปรกติให้เก็บตามชื่อกระทรวงก่อน
แล้วจึงเก็บตามชื่อ กรม กอง และแผนกต่อไปตามลำดับ เช่น

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ให้เก็บเป็น

ศึกษาธิการ (กระทรวง)

แล้วจึงเก็บเป็น

สามัญศึกษา (กรม)

กฎ ๔ ชื่อย่อของห้างร้านและองค์การที่รู้จักกันแพร่หลาย ให้เก็บตามชื่อย่อนั้นไม่ต้อง
สะกดชื่อเต็ม

ชื่อต่อไปนี้

เก็บดังนี้

องค์การ ร.ส.พ.

ร.ส.พ. (องค์การ)

องค์การ ส.ป.อ.

ส.ป.อ. (องค์การ)

บริษัท ส. และ ก. จำกัด

ส. และ ก. (บริษัทจำกัด)

สำนักงาน ก.ต.ภ.

ก.ต.ภ. (สำนักงาน)

กฎ ๕ ตัวเลขที่มีอยู่ในชื่อ ให้สะกดเป็นตัวหนังสือก่อน แล้วจึงเก็บ

ชื่อต่อไปนี้

เก็บดังนี้

บริษัท ๑๐๗ จำกัด

หนึ่งศูนย์เจ็ด (บริษัทจำกัด)

โกดัง ๒๑

ยี่สิบเอ็ด (โกดัง)

๒๐๔ ถนนทรงวาด

สองศูนย์สี่ (ถนนทรงวาด)

กฎ ๖ ถ้าชื่อของห้างร้าน องค์การ พ้องกันหลายแห่ง ให้ใช้สถานที่ตั้งเป็นเครื่องตัดสิน โดยให้ใช้ชื่อของห้างร้านที่มีสถานที่ตั้งซึ่งขึ้นต้นด้วยตัวอักษรที่มาก่อนขึ้นก่อน

สำหรับสถานที่ตั้ง ให้พิจารณาชื่อจังหวัดก่อน หากว่าชื่อจังหวัดซ้ำกัน ให้พิจารณาชื่ออำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ

ถ้าห้างร้านมีสาขาหลาย ๆ แห่ง ตั้งอยู่ในอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้านเดียวกัน ให้พิจารณาชื่อถนนประกอบด้วย

ตัวอย่าง

บริษัทไทยอาชีพบริการ จำกัด

ถนนกลาง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

บริษัทไทยอาชีพบริการ จำกัด

ถนนกำแพงเพชร อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

บริษัทไทยอาชีพบริการ จำกัด

ถนนตะกั่วทุ่ง อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

บริษัทไทยอาชีพบริการ จำกัด

ถนนบำรุงเมือง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

บริษัทไทยอาชีพบริการ จำกัด

ถนนราชดำเนิน เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

การเรียงลำดับตามตัวอักษร จังหวัดกาญจนบุรี จะเก็บก่อนหรือหลังจังหวัดกระบี่ สองจังหวัดเริ่มด้วยตัวอักษร “ก” เหมือนกัน การจัดเอกสารเรียงลำดับตามตัวอักษรจะต้องมีหลักเกณฑ์เพื่อให้ค้นได้ง่ายและรวดเร็ว ชื่อนั้นต้องเรียงตามลำดับอักษรโดยเปรียบเทียบตัวอักษรในหน่วยแรกที่ละตัวอักษร ถ้าตัวแรกเหมือนกันก็จัดเรียงตามตัวที่ ๒ หรือที่ ๓ ต่อไป ถ้าหน่วยแรกเหมือนกันทุกตัวอักษร ก็ให้อาศัยหน่วยที่ ๒ ในการเรียง ถ้าหน่วยแรกและหน่วยที่ ๒ เหมือนกัน ก็ให้อาศัยหน่วยที่ ๓ หรือที่ ๔ ต่อไปทีละหน่วย จนสามารถจัดอันดับได้ การเรียงลำดับนั้นมี ๒ วิธี คือ

ก. การเรียงลำดับตามตัวสะกดการันต์

ข. การเรียงลำดับตามเสียงที่อ่าน

ส่วนมากเรานิยมใช้วิธีเรียงตามลำดับตัวสะกดการันต์ โดยยึดหลักการเขียนและวิธีใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓

แบบฝึกหัด

- ๔-๑ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าถูกต้องให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจึงให้เครื่องหมายผิด X
-๑. การเก็บเอกสาร คือ การจัดเอกสาร กระดาษ และระเบียบต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ เพื่อให้ค้นได้ง่ายและรวดเร็ว
 -๒. การเก็บเอกสารที่นิยมใช้ มีเพียงวิธีเดียว คือ เก็บตามตัวอักษร
 -๓. สิ่งที่จะช่วยให้การเก็บค้นเอกสารทำได้รวดเร็ว คือการใช้แผ่นนำ (Guide) ซึ่งมีตัวอักษรต่าง ๆ พิมพ์อยู่บนแฟ้ม
 -๔. การเก็บเอกสารตามภูมิศาสตร์ คือการจัดเก็บเอกสารโดยแบ่งเอกสารเป็นเรื่องต่าง ๆ กัน
 -๕. การเก็บเอกสารตามตัวเลขนั้นก็คือ การเก็บตามลำดับก่อนหลังของวันที่ได้รับจดหมายโต้ตอบ
 -๖. ธุรกิจใหญ่ ๆ นิยมใช้กล่อง (Box File) สำหรับเก็บเอกสาร เพราะเก็บเอกสารได้จำนวนมาก และเปลืองเนื้อที่น้อย
 -๗. ตู้เก็บแบบ Visible-Index File จะมองเห็นการคัดแต่ละแผ่นวางซ้อนกันอยู่
 -๘. ในระบบการเก็บเอกสาร เรานิยมใช้ฉลากบอกรายการแสดงว่ามีอะไรเก็บอยู่ในตู้เก็บบ้าง
 -๙. การใช้แผ่นนำ (Guide) ในตู้เก็บ มักนิยมใช้แผ่นนำแผ่นหนึ่งสำหรับอักษรทั้งหมด
 -๑๐. แท็บ (Tab) คือส่วนของการคัด หรือส่วนของแฟ้มที่ยื่นออกมาสำหรับติดฉลากเพื่อให้ทราบว่าแฟ้มแต่ละแฟ้มนั้นเก็บอะไร
 -๑๑. หลักในการเก็บชื่อบุคคล ถ้าเป็นชื่อฝรั่งให้พิจารณาชื่อสกุลก่อน แล้วตามด้วยชื่อตัว และชื่อรอง
 -๑๒. ในการเก็บเอกสาร สำหรับคำนำหน้าชื่อ เช่น หลวง ก็ควรพิจารณาจัดไว้ในอันดับแรก เพื่อจะได้ค้นได้สะดวก
 -๑๓. ชื่อโรงเรียนและส่วนราชการ คำว่า โรงเรียน วิทยาลัย ให้คัดทั้งได้เลยไม่ต้องนำมาใช้ในการเก็บเอกสาร
 -๑๔. ถ้าท่านต้องการหาเรื่องราวของ องค์การ ร.ส.พ. ค้นได้ที่ตัว ร
 -๑๕. คำนำหน้าชื่อร้านหรือชื่อบริษัท เช่นคำว่า ห้าง บริษัท ในการเก็บเอกสารให้พิจารณาไว้หลังชื่อ โดยเขียนไว้ในวงเล็บ

๔ - ๒ จากรายชื่อต่อไปนี้ ให้ท่านแสดงการจัดเก็บรายชื่อตามหลักของการเก็บเอกสาร
รายชื่อ จัดเก็บดังนี้

นายทวี คงพิทักษ์	
นางสาวลัดดา กิจจรูญ	
ร.ต.อ. มานพ มาลัยวรรณ	
หลวงวรวิวัฒน์	
พ.ต.ต. หลวงอุดมกิจประชา	
นายแพทย์เทียน พลอยส่องแสง	
สำนักงานนายชานนท์ ชาติทวี	
ห้างพีพีแอนด์โก	
บริษัทรับตรวจสินค้า	
โรงเรียนปทุมวัน	

๔ - ๓ จากรายชื่อต่อไปนี้ ท่านจะค้นได้ใช้อักษรอะไร
รายชื่อ ค้นได้ใช้อักษร

นายศิริ รัตนภักดิ์	
นางสาวเกรียงวดี มานิตวงศ์	
ขุนศรีสุริยา	
พันตรีมานัส แจ่มอุทัย	
นายเหลียง แซ่ตัน	
บริษัท ท. การค้า จำกัด	
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไพบูลย์	
ร้านบรรจงพาณิชย์	
โรงภาพยนตร์คิวินส์	
สำนักงานธนาณัติทนายความ	
โรงพิมพ์หลักเมือง	
โรงเรียนสตรีประชากร	
บริษัทสยามมิลเลอร์ จำกัด	
โรงรับจำนำลิซงเส็ง	
คู่มือมรณบัตรรับบริการ	

๔ - ๔ อธิบาย

๑. การเก็บเอกสารมีประโยชน์อย่างไร
๒. การเก็บเอกสารตามภูมิศาสตร์มีวิธีเก็บอย่างไร

การวางแผนการใช้จ่าย

แผนการใช้จ่ายคืออะไร

คนเราส่วนมากไม่สามารถจะมีทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนต้องการได้ แต่ด้วยการวางแผนที่รัดกุม ระมัดระวัง วันนี้หรือวันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะมีสิ่งหลายสิ่งที่เราต้องการนั้นได้ อย่าคิดว่าการที่เรา มีสิ่งที่ต้องการแล้วเราจะมีความสุขเสมอไป ความคิดเช่นนี้เป็นความคิดที่ผิด การใช้จ่ายโดยไม่ระมัด ระวังอาจก่อให้เกิดความทุกข์ได้มากด้วย

ท่านจะซื้ออะไรจะต้องคิดไว้ล่วงหน้า เวลาจะไปตลาดจ่ายกับข้าว ก่อนออกจากบ้านก็จ ดรายการใส่เศษกระดาษว่าจะซื้ออะไรบ้าง รายการนี้ช่วยให้ท่านซื้อกับข้าวได้รวดเร็วและไม่ลืมโน่น ลืมนี้จนต้องกลับไปตลาดอีกครั้งหนึ่ง ของที่มีราคาสูงขึ้น เช่น เสื้อผ้า เครื่องตกแต่งบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น รถยนต์ ตลอดจนบ้านและที่ดิน ก่อนซื้อก็ต้องวางแผนด้วยความระมัดระวัง การ ซื้อของที่มีราคาสูงเหล่านี้จะต้องมีการวางแผนระยะยาวนาน เพื่อความแน่นอนที่จะมีเงินชำระครบ ถ้วน

วัตถุประสงค์ของการทำแผนการใช้จ่าย

แผนการใช้จ่ายของเอกชน คนมัธยัสถ์ย่อมจะมีสิ่งของต่าง ๆ ที่มีความสำคัญสำหรับเขา มากกว่าคนสุรุ่ยสุร่าย คนสุรุ่ยสุร่ายเป็นผู้ซื้อที่ไม่ใช้ความคิด และเป็นผู้จ่ายที่ประมาท แต่มิใช่ว่า เมื่อท่านชอบความมัธยัสถ์แล้วความมัธยัสถ์จะเป็นไปได้ด้วยตัวของมันเอง หากมิได้ ท่านไม่สามารถ กำหนดเองง่ายๆว่า ท่านจะเป็นคนมัธยัสถ์แล้วก็เก็บออมส่วนหนึ่งของรายได้ไว้ และใช้ส่วนที่เหลือ ไปในทางที่ได้ประโยชน์ ท่านจะต้องทำแผนการเก็บออมและใช้จ่ายที่แน่นอน แล้วปฏิบัติตามแผน การนั้น แผนการดังกล่าวนี้เรียกว่า “งบประมาณ”

งบประมาณจะไม่มีคุณค่าเลยถ้าไม่มีการบันทึก สมมุติว่าท่านได้จัดทำงบประมาณของท่าน แล้วและท่านพยายามปฏิบัติตามงบประมาณนั้น แต่ท่านไม่จดบันทึกไว้ว่าท่านได้ใช้จ่ายรายได้ของ ท่านไปจริง ๆ อย่างไร เช่นนี้เมื่อสิ้นสัปดาห์สักสองสามสัปดาห์ ก็จะปรากฏว่าท่านไม่สามารถเก็บ ออมไว้ได้เลย และท่านไม่สามารถจดจำได้ว่าเงินของท่านหมดไปทางไหน สรุปได้ว่าแผนการของ ท่านจะใช้ไม่ได้ผล มิใช่แต่เพียงท่านต้องจัดทำงบประมาณขึ้นเท่านั้น ท่านยังต้องบันทึกเพื่อแสดง ให้ถูกต้องว่า ท่านใช้จ่ายเงินของท่านไปอย่างไรอีกด้วย

งบประมาณชี้ว่าท่านควรใช้เงินอย่างไร ระเบียบหรือบันทึกแสดงว่าท่านได้ใช้เงินไปจริง ๆ อย่างไม่รู้ ทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งจำเป็น เพียงแต่บันทึกการใช้จ่ายเงินโดยไม่มีแผนการงบประมาณ ย่อมช่วยการควบคุมการใช้จ่ายได้น้อยเต็มที่

แผนการใช้จ่ายของครอบครัว

เอกชนควรจะทำแผนการใช้จ่ายเงินของตน และยังเป็นครอบครัวด้วยแล้ว ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการเงินของครอบครัวด้วยความเฉลียวฉลาด นี่เป็นความจริง เพราะหลายคนมีส่วนใช้จ่ายรายได้ของครอบครัว และในบางกรณีมีบุคคลมากกว่าหนึ่งคนเป็นผู้หารายได้ให้แก่ครอบครัว ถ้าการใช้จ่ายมิได้มีการคิดกันไว้ล่วงหน้าแล้ว คนหนึ่งอาจจะใช้จ่ายในรายการหนึ่งมากเกินไปจนครอบครัวอาจต้องขาดสิ่งอื่นที่สำคัญมากกว่าไป

ครอบครัวที่มีแผนการใช้จ่ายรายได้ของเขาย่อมจะมีความสุขอยู่ด้วยมาตรฐานการครองชีพที่สูงกว่า ถ้าหากจะไม่มีแผนดังกล่าวคือ แผนการจัดการเงิน ซึ่งอาจรวมถึงการซื้อบ้าน ตู้เย็น โทรทัศน์ หรือรถยนต์ การซื้อสิ่งของดังกล่าวนี้ไม่ควรกระทำโดยต้องบริโภคอาหารไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกายและขาดแคลนเครื่องนุ่มห่มที่จำเป็น แต่พึงกระทำด้วยการค่อย ๆ เก็บออมเงินจำนวนหนึ่งไว้โดยสม่ำเสมอ จนกระทั่งสามารถซื้อสิ่งของที่ต้องการนั้นได้

ค่าใช้จ่ายตามปกติ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำ และค่าไฟฟ้า กำหนดเป็นงบประมาณได้ไม่ยาก ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามปกติ เช่น ค่าซ่อมแซมบ้าน ค่าซ่อมแซมวิทยุกะประมาณได้ยากกว่ามาก เพราะว่าจำนวนเงินที่จ่ายไม่แน่นอน ตัวอย่างเช่นค่าหมอซึ่งอาจจะไม่ต้องจ่ายเสมอ ๆ แต่เมื่อต้องจ่ายแล้วก็อาจต้องจ่ายเป็นจำนวนมาก ควรจะพยายามกะประมาณให้ใกล้เคียงที่สุด เพื่อจะได้สามารถกำหนดเป็นงบประมาณได้ ถ้าหากไม่ได้กำหนดไว้ในงบประมาณ ค่าใช้จ่ายผิดปกติเช่นนี้ อาจทำให้เงินออมของท่านต้องร่อยหรอหมดไปมาก

วิธีทำแผนการใช้จ่าย

การจัดทำงบประมาณ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น จะขออธิบายด้วยการยกตัวอย่าง นายชำนาญ ชำของกิจ เป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งประกอบด้วยตัวเขา ภรรยา และบุตร ๒ คน รวมเป็น ๔ คน เรียกว่า “ครอบครัว ๔ คน” เขามีรายได้เมื่อหักค่าภาษีเงินได้แล้ว เดือนละ ๓,๕๐๐ บาท หรือปีละ ๔๒,๐๐๐ บาท นายชำนาญไม่ได้ทำบัญชีการใช้จ่ายของเขา เขาจึงไม่มีตัวเลขที่จะใช้เป็นหลักในการจัดทำงบประมาณของครอบครัวได้ นายชำนาญคุยกับเพื่อนที่มีความรู้ก็ได้ทราบว่า งบประมาณของครอบครัวจะต้องจัดทำขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว เช่นเกี่ยวกับการตัดสิ่งซึ่งต้องตัด

ตามรูปร่างลักษณะของผู้สวมแต่ละคน ไม่มีงบประมาณแบบมาตรฐานใดที่สามารถใช้ได้เหมาะสมสำหรับทุกครอบครัว

แต่ละครอบครัวจะต้องจัดทำงบประมาณของตนเอง ในต่างประเทศเขามีหนังสืออธิบายวิธีการทำงบประมาณของครอบครัวพิมพ์จำหน่าย ในบทนี้จะมีแบบงบประมาณตัวอย่างแสดงไว้เพื่อเป็นการแนะนำแก่ครอบครัว ๓ คน ครอบครัว ๔ คน ครอบครัว ๕ คน ครอบครัว ๖ คน แบบงบประมาณนี้มีประโยชน์แก่ครอบครัวที่มีได้ทำบัญชีการใช้จ่ายของครอบครัวไว้ และไม่สามารถจะเอาตัวเลขจากการใช้จ่ายที่ได้กระทำไปแล้วมาเป็นหลักในการทำงบประมาณได้ ครอบครัวอาจจะใช้แบบงบประมาณนี้ตรวจสอบกับการใช้จ่ายของครอบครัวเมื่อสิ้นปี เพื่อดูว่าค่าใช้จ่ายของครอบครัวนั้นจ่ายมากเกินไปหรือไม่ สมมุติว่านายชำนาญมีแบบงบประมาณดังกล่าวสำหรับครอบครัว ๔ คน ดังต่อไปนี้

งบประมาณแนะนำสำหรับครอบครัว ๔ คน

รายได้สุทธิประจำเดือน (หักค่าภาษีแล้ว)	๒,๐๐๐ บาท	๓,๐๐๐ บาท	๔,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐ บาท	๖,๐๐๐ บาท
เงินออม	๑๐๐	๒๕๐	๓๕๐	๕๕๐	๘๐๐
ค่าอาหาร	๖๐๐	๗๘๐	๙๐๐	๑,๐๐๐	๑,๑๐๐
ค่าเสื้อผ้า	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๕๕๐
ค่าใช้จ่ายในบ้าน	๕๕๐	๘๐๐	๑,๐๕๐	๑,๒๕๐	๑,๔๐๐
ค่ารถ	๒๒๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๖๐๐
ค่าบำรุงรักษาสุขภาพและร่างกาย	๑๒๐	๒๓๐	๓๕๐	๔๕๐	๕๐๐
ค่าการศึกษาและการหย่อนใจ	๑๔๐	๒๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๖๐๐
ค่าของขวัญ ทำบุญ และช่วยงาน	๗๐	๑๔๐	๒๕๐	๓๕๐	๔๕๐
	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๔,๐๐๐	๕,๐๐๐	๖,๐๐๐

รายได้ประจำเดือนซึ่งแสดงในแบบงบประมาณที่แนะนำให้ เป็นจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับหลังจากหักภาษีเงินได้แล้ว จำนวนเงินสุทธินี้เป็นหลักที่ดีที่สุดสำหรับวางแผนการงบประมาณ เพราะว่าบุคคลผู้ได้รับรายได้ไม่มีสิทธิจะควบคุมเงินถูกหักจากเงินเดือนนั้นได้ ยิ่งไปกว่านั้นจำนวนเงินสุทธินี้เป็นเงินสดจริง ๆ ที่มีอยู่สำหรับการออมและค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต

โดยที่นายชำนาญมีรายได้เดือนละ ๓,๕๐๐ บาท เขาใช้แผนการเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท ในแบบงบประมาณเป็นแนวทาง นายชำนาญกำลังผ่อนชำระค่าบ้านของเขาและพยายามที่จะออมให้ได้มาก

ที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขาเชื่อว่าเขาจะสามารถออมได้เดือนละ ๔๐๐ บาท และเขาถือจำนวนเงิน ๔๐๐ บาทนี้เป็นจุดหมาย หลังจากที่เขาได้จัดทำประมาณการอย่างดีที่สุดจากค่าใช้จ่ายที่เคยได้จ่ายมาแล้วเท่าที่จะทำได้ งบประมาณของเขาก็เหมาะสม มีเหตุผลดังนี้

นายชำนาญ ชำของกิจ
แผนการงบประมาณประจำเดือน

ประมาณรายได้	บาท	ประมาณรายจ่าย	บาท
รายได้ประจำเดือน	๓,๕๐๐.๐๐	ค่าเบี้ยประกันชีวิตและเงินออม	๕๐๐.๐๐
		ค่าอาหาร	๘๕๐.๐๐
		ค่าเสื้อผ้า	๕๐๐.๐๐
		ค่าใช้จ่ายในบ้าน	๑,๖๕๐.๐๐
		ค่ารถ	๕๐๐.๐๐
		ค่าบำรุงรักษาสุขภาพและร่างกาย	๓๐๐.๐๐
		ค่าการศึกษาและการหย่อนใจ	๒๕๐.๐๐
		ค่าของขวัญ ทำบุญและช่วยงาน	๒๕๐.๐๐
รวม	๓,๕๐๐.๐๐	รวม	๓,๕๐๐.๐๐

งบประมาณประจำเดือนของครอบครัว

ผู้มีความรู้ได้อธิบายให้นายชำนาญฟังว่า เงินออมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามปรกติแบ่งเป็น ๘ ประเภทสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

เงินออม

เงินฝากธนาคาร
ค่าเบี้ยประกันชีวิต
พันธบัตรรัฐบาล
พันธบัตรออมสิน

ค่าอาหาร

อาหารรับประทานที่บ้าน
อาหารรับประทานนอกบ้าน
นม น้ำผลไม้ และน้ำอัดลม
ขนมและผลไม้

ค่าเสื้อผ้า

ค่าเสื้อผ้าของสมาชิกในครอบครัว
ค่าซักกรีด
ค่าซ่อมรองเท้า
ค่าซ่อมเสื้อผ้า

ค่ารถ

ค่าผ่อนส่งรถยนต์
ค่าใช้จ่ายรถยนต์
ค่ารถประจำทางและแท็กซี่
ค่าทะเบียนรถและใบอนุญาตขับขี่

ค่าใช้จ่ายในบ้าน

ค่าเช่า
ค่าดอกเบี้ยและเงินต้น
ค่าภาษี
ค่าเบี้ยประกันไฟ
ค่าไฟฟ้า
ค่าน้ำ
ค่าโทรศัพท์
ค่าซ่อมแซมบ้าน

ค่าบำรุงรักษาสุขภาพและร่างกาย

ค่าหมอ
ค่ายา
ค่าแว่นตา
ค่าโรงพยาบาล
ค่าตัดผมและค่าเสริมสวย
ค่าสุขภาพ

ค่าการศึกษาและการหย่อนใจ

ค่าเล่าเรียน
ค่าหนังสือ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์
ค่าดูภาพยนตร์
ค่าดูกีฬา
ค่าเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน
ค่างานอดิเรก
ค่าวิทยุและโทรทัศน์
ค่าเครื่องดนตรี
ค่าเลี้ยงสัตว์
ค่าต้นไม้
ค่าบำรุงสโมสร
ค่าของขวัญทำบุญและช่วยงาน
ของขวัญส่วนตัว
วัด
องค์การกุศล
ช่วยงานศพและงานมงคล

การบันทึกรายการรายได้และค่าใช้จ่าย จงดูตัวอย่างบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายของครอบครัวนายชำนาญ ชำของกิจ ในใบแทรกหน้า ข หัวข้อต่าง ๆ ในตอนแยกประเภทเงินออม และค่าใช้จ่ายก็ตรงกับรายการที่แสดงในแผนการงบประมาณ การบันทึกรายการค่าใช้จ่ายควรกระทำทุกวันเสาร์และวันสิ้นเดือน รายการเงินออมควรบันทึกเมื่อมีการโอนเงินเป็นเงินออมอยู่ในรูปใดก็ตาม รายการรายได้ควรบันทึก ณ วันที่ได้รับรายได้นั้น

การเปรียบเทียบบัญชีกับงบประมาณ ทุกสิ้นเดือนนายชำนาญจะต้องเอายอดเงินรวมของแต่ละช่องในบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย มาบันทึกลงในใบเปรียบเทียบเงินออมและค่าใช้จ่ายกับงบประมาณ ดังตัวอย่างในใบแทรกหน้า ข จงสังเกตว่านายชำนาญได้เขียนสี่เหลี่ยมรอบจำนวนเงินที่นายชำนาญได้จ่ายเงินงบประมาณไป เช่น ในเดือนมกราคมได้จ่ายเงินออมเกินไป ๓๗.๕๐ บาท ค่าอาหารเกินไป ๑๖.๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในบ้านเกินไป ๗.๐๐ บาท ค่ารถเกินไป ๓๔.๕๐ บาท และการศึกษาและการหย่อนใจเกินไป ๘.๕๐ บาท

เมื่อนายชำนาญจัดทำงบประมาณ เขามีเงินสดเหลืออยู่ที่บ้านและในธนาคารออมสิน ๓,๐๐๐ บาท เขาคงตั้งใจเก็บเงิน ๓,๐๐๐ บาทสำรองไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามปกติ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จำนวนเงิน ๓,๐๐๐ บาทจึงมีแสดงอยู่ในบัญชี แต่ไม่ได้แสดงในงบเปรียบเทียบด้วย

นายชำนาญจะต้องเปรียบเทียบบัญชีเงินออม และค่าใช้จ่ายของเขาโดยสม่ำเสมอ การเปลี่ยนแปลงงบประมาณควรจะพิจารณาโดยการศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนหลายๆ เดือน การเปลี่ยนแปลงควรจะกระทำภายหลังที่จำนวนเงินรายได้เปลี่ยนไป หรือประมาณการของงบประมาณได้ทำผิดไปแล้ว

นายชำนาญ ชำนาญกิจ
งบประมาณเปรียบเทียบเงินออมและค่าใช้จ่ายกับงบประมาณ

เดือน	คำอธิบาย	เงินออม	อาหาร	เสื้อผ้า	ค่าใช้จ่ายในบ้าน	ค่ารถ	บำรุงรักษาสุขภาพ	การศึกษา การทยอยหนี้	ของชำร่วย ทำบุญ	เงินรวม
๒๕๐๕ ม.ค.	งบประมาณ	๔๐๐.๐๐	๘๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๓,๕๐๐.๐๐
	จำนวนเงินออมและใช้จ่ายไป	๔๓๗.๕๐	๘๖๖.๐๐	๒๘๕.๕๐	๑,๐๕๗.๐๐	๔๓๗.๕๐	๑๘๘.๕๐	๒๘๘.๕๐	๒๐๐.๐๐	๓,๗๕๗.๐๐
	จำนวนเงินเหลือยกไป	๓๗.๕๐	๑๖.๐๐	๑๑๔.๕๐	๗.๐๐	๓๖.๕๐	๑๑๑.๕๐	๖๑.๕๐	๕๐.๐๐	๑๕๒.๕๐
	งบประมาณ	๔๐๐.๐๐	๘๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๓,๕๐๐.๐๐
ก.พ.	จำนวนเงินที่มีพร้อมสำหรับใช้	๓๖๒.๕๐	๘๓๔.๐๐	๕๐๔.๕๐	๑,๐๔๓.๐๐	๓๖๔.๕๐	๔๐๑.๕๐	๒๔๑.๕๐	๓๐๐.๐๐	๔,๐๕๒.๕๐
	จำนวนเงินออมและใช้จ่ายไป	๓๖๒.๕๐	๘๕๑.๔๐	๑๖๗.๐๐	๑,๐๔๘.๐๐	๔๔๑.๕๐	๑๒๖.๐๐	๒๓๕.๐๐	๒๕๐.๐๐	๓,๕๒๘.๕๐
	จำนวนเงินเหลือยกไป		๑๗.๕๐	๓๓๗.๕๐	๕๕.๐๐	๗๖.๐๐	๒๗๕.๕๐	๖.๕๐	๕๐.๐๐	๕๒๔.๐๐
	งบประมาณ	๔๐๐.๐๐	๘๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๓,๕๐๐.๐๐
มี.ค.	จำนวนเงินที่มีพร้อมสำหรับใช้	๔๐๐.๐๐	๘๓๒.๕๐	๗๓๗.๕๐	๘๘๘.๐๐	๓๒๔.๐๐	๕๗๕.๕๐	๒๕๖.๕๐	๓๐๐.๐๐	๔,๔๒๔.๐๐
	จำนวนเงินออมและใช้จ่ายไป	๔๐๐.๐๐	๘๒๘.๕๐	๖๘๗.๕๐	๑,๐๗๔.๐๐	๔๒๗.๕๐	๑๕๗.๕๐	๒๔๘.๐๐	๒๖๐.๐๐	๔,๐๘๔.๐๐
	จำนวนเงินเหลือยกไป		๓.๐๐	๕๐.๐๐	๗๖.๐๐	๑๐๖.๕๐	๔๑๘.๐๐	๘.๕๐	๔๐.๐๐	๓๓๐.๐๐
	งบประมาณ	๔๐๐.๐๐	๘๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๓,๕๐๐.๐๐
เม.ย.	จำนวนเงินที่มีพร้อมสำหรับใช้	๔๐๐.๐๐	๘๕๓.๐๐	๔๐๐.๐๐	๘๗๔.๐๐	๒๘๖.๐๐	๗๑๘.๐๐	๒๕๘.๕๐	๒๕๐.๐๐	๔,๒๓๐.๐๐

งบประมาณเปรียบเทียบเงินออมและค่าใช้จ่ายกับงบประมาณ งบด ๓ เดือน

๗

นายชำนาญ ชำของกิจ

บัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย

๒๕๐๔	คำอธิบาย	เงินรวม		แยกประเภทเงินออมและค่าใช้จ่าย							
		รับ	จ่าย	เงินออม	อาหาร	เสื้อผ้า	ในบ้าน	ค่ารถ	สุขภาพ	การศึกษา	ของขวัญ
	งบประมาณ ๑,๕๑๑ บาท			๔๐๐.๐๐	๘๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐
	เงินเหลือยกมา	๓,๐๐๐.๐๐		๒๕๐.๐๐							
ม.ก. ๑	เงินออม		๒๕๐.๐๐								
ม.ก. ๕			๕๘๒.๕๐		๒๓๐.๐๐	๕๘.๕๐	๑๘๑.๕๐	๕๕.๕๐	๑๒.๐๐	๕๕.๕๐	
ม.ก. ๖			๘๒๑.๕๐		๑๘๗.๐๐	๑๒๖.๐๐	๒๗๕.๕๐	๕๒.๐๐	๑๒๔.๐๐	๖๗.๐๐	๕๐.๐๐
ม.ก. ๑๓			๑๘๗.๕๐	๑๘๗.๕๐							
ม.ก. ๑๗	เงินออม		๕๘๒.๐๐		๒๑๘.๕๐			๒๕๐.๐๐	๒๖.๐๐	๔๗.๕๐	๕๐.๐๐
ม.ก. ๒๐			๓๖๓.๕๐		๑๔๓.๕๐	๘๘.๐๐		๒๑.๐๐		๕๑.๐๐	๕๐.๐๐
ม.ก. ๒๗			๘๔๐.๕๐		๘๗.๐๐	๑๒.๐๐	๖๐๐.๐๐	๑๗.๕๐	๓๖.๕๐	๓๗.๕๐	๕๐.๐๐
ม.ก. ๓๑		๓,๕๕๐.๐๐		๔๓๗.๕๐	๘๖๖.๐๐	๒๘๕.๐๐	๑,๐๕๗.๐๐	๔๓๔.๕๐	๑๘๘.๕๐	๒๕๘.๐๐	
ม.ก. ๓๑	เงินเหลือยกไป		๓,๑๔๗.๕๐								
		๖,๘๐๐.๐๐	๓,๑๕๒.๐๐								
		๖,๘๐๐.๐๐	๖,๘๐๐.๐๐								
ก.พ. ๑	เงินเหลือยกมา	๓,๑๕๒.๕๐									

บัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัว

แบบฝึกหัด

๕-๑ จงเติมช่องว่างให้ได้ข้อความที่ถูกต้อง

๑,๒. คนสุรุษสุรายเป็นผู้ซื้อที่ไม่.....และเป็น.....ที่
ประมาณ

๓. งบประมาณไม่มีคุณค่าเลยถ้าไม่มีการ.....

๔,๕. แผนการของท่านจะใช้ได้ผล มิใช่แต่เพียงท่านต้องจัดทำ.....
ขึ้นเท่านั้น ท่านยังต้องบันทึกเพื่อแสดงให้ถูกต้องว่าท่าน.....
เงินของท่านไปอย่างไรอีกด้วย

๖,๗. ค่าใช้จ่ายตามปรกติ เช่นค่าอาหาร กำหนดเป็นงบประมาณได้.....
แต่ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเช่นค่าซ่อมบ้าน กำหนดเป็นงบประมาณได้.....
กรอบคร่าวๆจะใช้แบบงบประมาณตรวจสอบกับ.....เมื่อสิ้นปี

๘. เพื่อที่ว่า.....นั้นจ่ายมากเกินไปหรือไม่ รายได้ประจำเดือนซึ่ง
แสดงในแบบงบประมาณที่แนะนำ เป็นจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับหลังจากหัก.....
.....แล้ว

๙,๑๐. การบันทึกรายการค่าใช้จ่ายควรกระทำทุกวัน.....และเมื่อวันสิ้น
.....

๑๑. รายการเงินออมควรบันทึกเมื่อมีการ.....เป็นเงินออม

๑๒. รายการรายได้ควรบันทึก ณ วันที่.....รายได้นั้น

๑๓. ทุกสิ้นเดือนเราจะต้องเอายอดเงินรวมของแต่ละช่องใน.....
มาบันทึกลงในงบเปรียบเทียบเงินออมและค่าใช้จ่ายกับงบประมาณ

๑๔. เราจะต้องเปรียบเทียบบัญชีเงินออมและค่าใช้จ่ายของเราโดย.....

๑๕,๑๖. การเปลี่ยนยอดงบประมาณควรจะทำภายหลังที่จำนวน.....
ได้เปลี่ยนไป หรือประมาณการของงบประมาณได้ทำ.....ไปแล้ว

๑๗,๑๘,๑๙. ความคิดที่ว่าสิ่งที่เรามีสิ่งที่ต้องการแล้วเราจะมีความสุขเสมอไป ความคิด
เช่นนี้เป็นความคิดที่.....การใช้จ่ายโดย.....อาจก่อให้เกิด.....ได้มาก

๒๐. การซื้อของที่มีราคาสูง เราจะต้องมีการ.....เพื่อความแน่นอนที่จะ
มีเงินชำระครบถ้วน

๕-๒ จงอธิบายสั้น ๆ

ก. แผนการใช้จ่ายของครอบครัวมีประโยชน์ต่อครอบครัวอย่างไร

ข. วิธีทำงบประมาณ

๕-๓ เงินออมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของครอบครัวประเภทสำคัญ ๆ ๘ ประเภทมีอะไรบ้าง

๕-๔ จงบันทึกบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายของ นายชำนาญ จำลองกิจ ต่อไปอีก ๑ เดือน คือ เดือนกุมภาพันธ์

ก. จงตีแบบบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายตามตัวอย่าง ในใบแทรก หน้า ข

ข. บันทึกรายแรกของบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายนี้ จงบันทึกยอดงบประมาณประจำเดือนกุมภาพันธ์โดยใช้ตัวเลขจากแผนการงบประมาณประจำเดือน หน้า ๗๔

ค. บันทึกรายที่สอง จงเขียนยอดเงินเหลือยกมา ๓,๑๕๒.๕๐ บาท

ง. จงบันทึกรายการต่อไปในบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายต่อไป ตามวิธีที่แสดงให้ดูในตัวอย่างในใบแทรกหน้า ข

ก.พ. ๑ นำเงินฝากธนาคารออมสินเป็นเงินออม ๒๕๐.๐๐ บาท

ก.พ. ๒ จ่ายค่าอาหาร ๘๑.๒๐ บาท ค่าใช้จ่ายในบ้าน ๓๒.๕๐ บาท ค่ายาสีฟันและอื่น ๆ ๑๑.๖๐ บาท

ก.พ. ๔ จ่ายค่าอาหาร ๒๐๕.๑๐ บาท ค่าเสื้อผ้า ๑๗.๕๐ บาท ค่าใช้จ่ายในบ้าน ๒๖.๐๐ บาท ค่าน้ำมันรถ ๓๔.๕๐ บาท ค่าหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ทีวีภาพยนตร์ ๒๕.๐๐ บาท ค่าของถวายพระ ๑๐๐.๐๐ บาท

ก.พ. ๑๒ จ่ายค่าอาหาร ๑๘๕.๕๐ บาท ค่าเลือก اللحمและถุงเท้า ๓๒.๐๐ บาท ค่าดวงไฟ ตั้งโต๊ะ ๑๙๘.๐๐ บาท ค่าน้ำมันรถ ๒๖.๕๐ บาท ค่าเครื่องสำอาง ๑๔.๖๐ บาท ค่าทำฟัน ๑๐๐.๐๐ บาท ค่านิตยสารและฟิล์มถ่ายรูป ๔๗.๕๐ บาท ค่าช่วยงานศพ ๕๐.๐๐ บาท

ก.พ. ๒๓ จ่ายค่าอาหาร ๒๑๗.๙๐ บาท ค่าถุงเท้าเด็ก ๖.๕๐ บาท ค่าใช้จ่ายในบ้าน ๑๒๒.๐๐ บาท ค่าซ่อมรถ ๒๕๐.๐๐ บาท ค่าหนังสือสารคดี ๓๒.๐๐ บาท ค่าทีวีภาพยนตร์และฟุตบอล ๑๙.๐๐ บาท ค่าของขวัญ ๕๐.๐๐ บาท ค่าน้ำมันรถ ๓๑.๕๐ บาท ค่าฟิล์มถ่ายรูป ๑๒.๐๐ บาท

ก.พ. ๒๘ จ่ายค่าอาหาร ๑๖๑.๑๕ บาท เสื้อผ้า ๑๑๑.๒๐ บาท ชำระหนี้เงินกู้ ๖๐๐.๐๐ บาท ค่าผ้าเช็ดตัวและผ้าปูที่นอน ๑๑๖.๕๐ บาท ค่าน้ำมันรถ ๓๔.๐๐ บาท

ค่าซ่อมรถ ๖๐.๐๐ บาท ค่าหนังสือ ๙๙.๕๐ บาท ค่าของขวัญ ๕๐.๐๐ บาท

ก.พ. ๒๘ ได้รับเงินเดือน ๓,๙๐๐ บาท

ก.พ. ๒๘ ฝากธนาคารออมสินเป็นเงินออม ๑๑๒.๕๐ บาท

จ. จงบบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายที่บันทึกรายการตามข้อ ง. เสร็จแล้วยกเงินสดจะเหลือ ๓,๕๒๔.๗๐ บาท

๕-๕ จงลอกคำศัพท์ที่ให้ไว้ทางซ้ายมือข้างล่างนี้ลงในกระดาษคำตอบ แล้วเลือกข้อความที่ได้ให้ไว้ทางขวามือเขียนต่อท้ายคำศัพท์นั้น สุดแต่ข้อความใดที่ท่านเห็นว่าอธิบายคำศัพท์นั้นถูกต้อง

ก. รายได้สุทธิ	๑) จำนวนรายได้ที่หาทั้งสิ้น
	๒) จำนวนรายได้ส่วนที่ได้หักเงินออมแล้ว
	๓) จำนวนรายได้ที่ได้รับเมื่อหักค่าภาษีเงิน ได้และรายการอื่น ๆ ที่ต้องหักแล้ว
ข. แบบงบประมาณ	๑) แบบงบประมาณที่แต่ละครอบครัวทำไว้เป็นตัวอย่าง
ตัวอย่าง	สำหรับจัดงบประมาณปีต่อไป
	๒) แบบงบประมาณที่จัดทำเป็นตัวอย่าง สำหรับครอบครัวที่มีได้ทำบัญชีการใช้จ่ายของครอบครัวไว้
	๓) แบบงบประมาณที่รัฐบาลจัดทำเป็นตัวอย่างแจกแก่ครอบครัวที่สนใจ
ค. ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามปกติ	๑) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายตามปกติในระยะ ๑ เดือนแรกไป
	๒) ค่าใช้จ่ายที่นาน ๆ จะได้จ่ายสักครั้งหนึ่ง เช่น ๓ ปีครั้ง หรือจะต้องจ่ายเมื่อไรไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้า
	๓) ค่าใช้จ่ายสำหรับของฟุ่มเฟือย ภาพยนตร์ ผ่อนส่งค่าโทรศัพท์

การซื้ออย่างฉลาด

ความสำคัญของการซื้อ มีผู้กล่าวว่า “หนึ่งเฟื้องที่ประหยัดได้คือหนึ่งเฟื้องที่หาได้” หรือให้ง่ายเข้าเราจะพูดเสียใหม่ว่า “ประหยัดได้หนึ่งบาทเท่ากับหาได้อีกหนึ่งบาท” แต่คำกล่าวนั้นเก่าสองร้อยกว่าปีแล้ว ปัจจุบันนี้หนึ่งบาทที่ประหยัดได้มันมากกว่าหนึ่งบาทที่หาได้เสียแล้ว ในสมัยนั้นเงินเดือนค่าจ้างของเราไม่ต้องถูกหักค่าภาษีเงินได้ (และภาษีประกันสังคมซึ่งกำลังจะมี) หนึ่งบาทที่หาได้จึงมีค่าเท่ากับหนึ่งบาทเต็ม

เงินที่ออมไว้ได้นั้นหรือเมื่อวานนี้ ๑ บาท ๒ บาท หรือ ๕ บาท อาจจะไม่สำคัญอะไรมากนัก ให้ลองสมมุติว่าครอบครัวหนึ่งใช้จ่ายปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ด้วยการซื้อที่เฉลียวฉลาด ภาระวงครอบครัวนั้นจะประหยัดได้ ๑ บาท ต่อรายจ่ายทุก ๒๐ บาท เงินที่ประหยัดได้ในหนึ่งปีจะเป็น ๑,๕๐๐ บาท นี่ก็เท่ากับครอบครัวนี้มีรายได้ ๕% จากเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท ด้วยจำนวนเงินที่ประหยัดได้นี้ ครอบครัวก็จะสามารถซื้อสิ่งของอันมีประโยชน์ได้หลายสิ่ง ซึ่งมีฉะนั้นแล้วครอบครัวนี้ก็จะไม่มีสิ่งของเหล่านี้ การประหยัดเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยสม่ำเสมอเป็นการเพิ่มพูน ทั้งคุณภาพและปริมาณให้แก่สิ่งของที่ครอบครัวจะสามารถซื้อหาได้

การซื้อที่ฉลาดเป็นสิ่งสำคัญด้วยเหมือนกัน เพราะด้วยการซื้อที่ฉลาดคนเราจะได้เกือบทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาต้องการอย่างแท้จริง ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านคนใดคนหนึ่งเคยซื้ออะไรแล้วผิดหวังและเสียใจบ้างไหม ท่านเคยคิดว่ารู้อย่างนี้ซื้อของอื่นดีกว่าบ้างไหม หรือบางที่ท่านอาจสงสัยตัวเองว่าอาตมานั้นซื้อของสิ่งนั้นมาทำไมกัน เฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ๆ มักจะซื้ออะไรต่ออะไรโดยไม่ตั้งใจอย่างที่เรารเรียกว่าไม่เป็นโล้เป็นพาย ท่านจะมีโอกาสดีที่สุดที่จะได้มีสิ่งของที่ท่านต้องการเป็นที่สุด ถ้าท่านทำแผนการซื้อของท่าน แล้วใช้ความระมัดระวังในการเลือกให้ดี

การเลือกสิ่งของที่ท่านต้องการ ผู้ซื้อที่ฉลาดจะต้องศึกษาความต้องการของเขาแล้วเลือกสิ่งของที่ตรงกับความต้องการของเขาที่สุด ในราคาที่ประหยัดที่สุด เพื่อเสาะหาสิ่งของที่เขาต้องการ เขาอาจต้องเที่ยวตระเวนหาจนกว่าจะพบสิ่งที่มีค่าแก่เขามากที่สุด

ค่าของสิ่งของสิ่งหนึ่งก็คือ จำนวนเงินที่ท่านเต็มใจจะจ่ายสำหรับสิ่งของนั้น จำนวนเงินที่ท่านจ่ายคือ “ราคา” นักเสาะแสวงหาโชคที่พลัดอยู่กลางทะเลทรายซึ่งปราศจากน้ำ ย่อมจะเอาเพชร

หนึ่งดูงแลกกับน้ำเพียง ๑ แก้ว ถ้าท่านมีรองเท้าอยู่แล้ว ๕ คู่ ท่านย่อมจะยอมจ่ายเงินเพียงเล็กน้อย หรือไม่ยอมจ่ายเลยสำหรับรองเท้าใหม่อีก ๑ คู่ เพราะท่านไม่ต้องการรองเท้าอีกแล้ว เมื่อใดที่ท่านมีแผนการที่จะซื้อของสิ่งใด ท่านควรจะชั่งน้ำหนักเปรียบเทียบระหว่างค่าของเงินของท่านกับค่าของสิ่งของที่ท่านกำลังคิดจะซื้อ เมื่อท่านกล่าวว่าของสิ่งหนึ่งแพงไปท่านหมายความว่าอย่างไร ท่านหมายความว่าท่านต้องจ่ายเงินของท่านมากไปสำหรับของสิ่งนั้น หรือหมายความว่าคุณภาพของของนั้นเลวมาก หรือหมายความว่าความจริงแล้วท่านไม่ต้องการของนั้นเลย หรือหมายความว่าท่านอาจซื้อของอย่างเดียวกันได้จากที่อื่นในราคาถูกกว่า

คนเราต่างคนต่างก็กำหนดค่าของสิ่งของต่างกันไป บางครอบครัวพอใจเสื้อสวย ๆ มากกว่าของจำเป็นอื่น ๆ บางครอบครัวพอใจเครื่องเรือนหรือบ้านมากกว่า บางคนชอบขับรถยนต์ราคาแพง บางคนชอบท่องเที่ยว และบางคนอาจชอบคุมทรัพย์สินที่คงเสียเงินแพง ๆ คนเราน้อยคนที่จะสามารถซื้อทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาอยากได้ การซื้อของสิ่งหนึ่งอาจหมายถึงการต้องยอมสละของสิ่งอื่นอย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นตัวอย่างการตัดสินใจต่าง ๆ ที่ผู้ซื้อทุกคนจะต้องกระทำ

การเลือกซื้ออย่างฉลาดเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อว่าบุคคลหรือครอบครัวจะได้ไม่ต้องถูกบังคับให้ดำเนินชีวิตอยู่โดยปราศจากสิ่งของที่ต้องการจริง ๆ ผู้ซื้อที่ฉลาดย่อมวางแผนการการซื้อของเขา ท่านและครอบครัวของท่านอาจได้รับความช่วยเหลือในการวางแผนการซื้อของท่านจากแหล่งต่าง ๆ ดังจะอธิบายต่อไป

โฆษณาช่วยเหลือท่านได้อย่างไร ท่านคงจะคุ้นกับเสียงและภาพโฆษณาทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ บางท่านอาจจะถึงกับเกิดความเบื่อหน่ายรำคาญเพราะการโฆษณาซ้ำ ๆ ซาก ๆ นอกจากนั้นในหน้าหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวัน ล้วนแต่เต็มไปด้วยโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ จนบางที่ท่านอาจจะรู้สึกระอา บางที่ท่านอาจได้รับใบปลิวส่งไปรษณีย์มาให้ท่านถึงบ้าน บางทีใบโฆษณาเหล่านี้ทำเป็นจดหมายส่งตรงถึงตัวท่าน ที่จริงโฆษณาเหล่านี้มีประโยชน์แก่เราผู้ซื้อสินค้าอยู่เป็นอันมาก สินค้าที่ผลิตรายใหม่ท่านจะไม่มีโอกาสได้รู้จักหากไม่ได้เห็นได้ฟังจากโฆษณา พ่อค้าทำการโฆษณาเพื่อเรียกร้องความสนใจจากลูกค้าและจูงใจให้ซื้อสินค้าที่เขาขาย โฆษณาทั้งหลายล้วนกล่าวแต่ความดีเด่นของสินค้าด้วยกันทั้งนั้น

แม้ว่าสมัยนี้พ่อค้าควรจะถือหลัก “ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดี” แต่ตราบดีที่ยังมีความดีความชั่ว พ่อค้าก็ย่อมมีทั้งดีและเลว โฆษณาบางโฆษณาก็จริง บางโฆษณาก็โกหก หรือให้ประโยชน์แก่ผู้บริโภคน้อยเต็มที่ ข้อความที่ใช้มักจะได้แก่ “ดีที่สุด” “สวยที่สุด” “สะดวกที่สุด” “ประหยัด

ที่สุด” หรือลั่นแต่ลงท้ายด้วย “ที่สุด” ทั้งสิ้น การที่มีโฆษณาโกหก หรือการใช้ข้อความที่ไม่น่าเชื่อถือ เช่นนี้ มิได้หมายความว่าเราไม่ควรจะสนใจในโฆษณาใด ๆ เสียเลย เราต้องหัดวิเคราะห์โฆษณาด้วยการศึกษาโฆษณาต่าง ๆ โดยถี่ถ้วน ท่านอาจได้ทราบเกี่ยวกับสิ่งของที่ท่านต้องการซื้อได้จากโฆษณา ท่านอาจจะได้รับความรู้อันมีประโยชน์เกี่ยวกับ

๑. สินค้าใหม่ ๆ ที่ออกสู่ตลาด
๒. สินค้านั้นใช้ได้อย่างไร
๓. คุณสมบัติสำคัญของสินค้า
๔. คุณค่าที่เหนือกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่น
๕. ราคา
๖. ซื้อได้ที่ไหน
๗. การลดราคาพิเศษ

การศึกษาโฆษณาต่าง ๆ ด้วยความถี่ถ้วนจะช่วยประหยัดเวลาและแรงของผู้ซื้อไม่ต้องเที่ยวตระเวนซื้อโดยไม่มีจุดหมายอันแน่นอน

พ่อค้าอาจจะให้ความช่วยเหลือแก่ท่าน หลักประกันที่ดีที่สุดประการหนึ่งคือผู้บริโภคมองซื้อสิ่งของต่าง ๆ ไม่ผิดราคา และได้ของที่มีคุณภาพดีจากร้านที่มีชื่อเสียงดี พ่อค้าที่ฉลาดย่อมรู้ว่าลูกค้าที่ดีที่สุดของเขาก็ได้แก่ลูกค้าที่มีความพอใจ ท่านคงจะพบในตัวของท่านเองว่า ท่านเคยซื้อของร้านไหนท่านเกิดความพอใจ เช่น ของดี ราคาไม่แพง คนขายสุภาพ ท่านก็จะซื้อจากร้านนั้นเสมอ ๆ หรือเรียกว่าเป็นประจำ ท่านเข้าไปในร้านร้านหนึ่ง ท่านเข้าไปเพราะว่าท่านพอใจสินค้าที่มีขายในร้านนั้น เมื่อท่านมีความสงสัยอะไรเกี่ยวกับสินค้าที่ท่านต้องการซื้อ พนักงานขายที่ดีก็จะช่วยแนะนำท่านและช่วยท่านให้ได้ซื้อสินค้าที่ท่านต้องการ ถ้าในร้านนั้นไม่มีสินค้าที่ท่านต้องการ พนักงานขายที่ดีก็จะบอกว่าท่านจะซื้อสินค้านั้นได้ที่ไหน

เมื่อท่านซื้อที่นอน ท่านไม่มีทางพิสูจน์คุณภาพของ褥ได้โดยไม่ต้องเจาะที่นอนดู เมื่อท่านซื้อยารักษาโรคท่านไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเองทันทีว่าจะรักษาโรคของท่านหายหรือไม่ หรือเมื่อท่านซื้ออาหารกระป๋อง ท่านไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจะมีรสอร่อยจริงโดยไม่ต้องเปิดกระป๋องชิมดู แม้สินค้าบางอย่างอาจจะตรวจตราอย่างถี่ถ้วน ได้ก็ตาม แต่ท่านก็ไม่มีเวลาหรือ ไม่มีความรู้ความสามารถที่จะพิจารณาว่าสินค้านั้น ๆ จะเหมาะสมกับความต้องการของท่านหรือไม่ พ่อค้าที่ฉลาดย่อมทราบประโยชน์ของสินค้าทุกอย่างที่เขาเสนอขายท่าน ถ้าท่านซื้อสินค้าจากร้านที่มีชื่อเสียงดีเขาจะขายสินค้าที่มีคุณภาพซึ่งท่านเชื่อถือได้ และเขาจะช่วยท่านในการเลือกสินค้าให้ถูกต้องตามความประสงค์ ท่านควรจะพยายามทุกวิถีทางที่ตรวจสอบสินค้า และพิจารณาคัดสินเกี่ยวกับคุณภาพของ

สินค้าด้วยตัวของท่านเอง แต่ท่านควรระวังระวังเลือกซื้อว่า ความซื่อสัตย์ความไว้น้ำใจได้ของพ่อค้า ผู้ซึ่งท่านซื้อกับเขาเป็นประจำ ย่อมเป็นหลักประกันที่ดีที่สุดว่าท่านจะได้รับสิ่งของคุ้มค่าเงินของท่าน

จงปรึกษาผู้อื่นโดยเฉพาะผู้มีความรู้ความสามารถ การซื้อสินค้าจำเป็นต่าง ๆ ตามปรกติเรามักจะมีตรามียี่ห้อที่เป็นที่นิยมของเราและซื้อเป็นประจำอยู่ เช่น ท่านอาจเคยใช้ยาสีฟันคอลเกต แปรงฟันคาเมย์ ผงซักฟอกแฟ็บ การซื้อจึงเป็นการซื้อประจำอยู่เสมอ ๆ เรียกกันว่านิสัยในการซื้อ แต่ถ้าเป็นสินค้าใหม่หรือเป็นสินค้าประเภทไม่จำเป็น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น รถยนต์ ซึ่งนาน ๆ ท่านจึงจะซื้อสักครั้ง ก่อนท่านจะซื้อก็ต้องพิจารณาให้รอบคอบเป็นพิเศษ ท่านอาจต้องปรึกษาสมาชิกในครอบครัวของท่าน ปรึกษาพี่น้อง เพื่อนฝูง และที่สำคัญที่สุดผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสิ่งของที่ท่านจะซื้อนั้น เมื่อท่านจะซื้อยา ท่านก็ควรปรึกษาแพทย์เกี่ยวกับยาที่พ่อค้าโฆษณาขาย เพื่อมิให้ต้องซื้อเสียเงินเปล่าและเอาสุขภาพและบางทีอาจเป็นชีวิตของท่านไปเสี่ยงหรือทดลองยาซึ่งอาจไม่มีคุณค่าเลย หรือร้ายไปกว่านั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือในที่สุดแก่ชีวิตของท่าน

แต่ตามความรู้สึกทั่ว ๆ ไปแล้ว พ่อค้าที่ไว้น้ำใจได้ก็เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ หรือเรียกได้ว่าเป็นผู้ชำนาญในสินค้าซึ่งอยู่ในสายงานของเขา พ่อค้าขายไม้อาจให้คำแนะนำแก่ท่านในปัญหาการก่อสร้าง พนักงานขายสีจะให้คำแนะนำการใช้สีที่ถูกต้องแก่ท่านได้ เช่นนี้เป็นต้น

องค์การช่วยเหลือผู้บริโภคก็มีส่วนช่วยท่านมาก ในต่างประเทศเขามีองค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาลจัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริการแก่ผู้ซื้อ เพื่อให้ผู้ซื้อเลือกซื้อของจากร้านที่มีชื่อเสียงดี ซื้อสินค้าที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ เช่น สหบาลผู้บริโภค องค์การวิจัยของผู้บริโภค สมาคมการจัดบ้าน สมาคมแม่บ้าน สินค้าที่มีตราของสมาคมเหล่านี้ประทับอยู่ก็เป็นที่ยึดถือได้

นอกจากนี้ห้างร้าน โรงงานต่าง ๆ อาจจะมีสถานทดลอง หรือวิจัยของเขา เช่น สถานวิจัยของบริษัทคุปอนด์ สินค้าต่าง ๆ ที่ผ่านการทดลองผ่านการวิจัยที่จัดทำกันอย่างจริงจังเช่นนี้ย่อมเป็นที่เชื่อถือแก่ผู้ซื้อได้ในเรื่องคุณภาพ

รัฐบาลให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้บริโภค รัฐบาลอาจช่วยผู้บริโภคได้มากเหมือนกัน เช่น มีคณะกรรมการควบคุมอัตราค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าบริการอื่น ๆ องค์การหรือคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานสินค้า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดมาตรฐานข้าวและพืชผลต่าง ๆ องค์การหรือคณะกรรมการควบคุมการทำสลากบอกรายละเอียดของสินค้าประเภทอาหารกระป๋อง ยา เครื่องสำอาง ผ้าเช่นนี้เป็นต้น สถาบันต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วจะช่วยคุ้มครองผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี เช่น เมื่อท่านซื้อผ้าท่านสามารถทราบรายละเอียดบางประการของผ้าที่ท่านซื้อจากสลากที่ติดผ้าผืนนั้น เช่น “ซักน้ำได้” “ซักแห้งเท่านั้น” “ขนสัตว์ ๑๐๐ %” “ไหมแท้” ท่านจะไม่ถูกหลอกให้ซื้อผ้าผืน

เมื่อท่านต้องการซื้อผ้าขนสัตว์ ท่านซื้อผ้าที่ต้องซักแห้ง โดยผู้ขายหลอกว่าซักน้ำได้ ต้องการซื้อผ้าใหม่แทกลับถูกหลอกให้ซื้อผ้าใหม่เทียม เช่นนี้เป็นต้น

ท่านเองจะต้องเป็นผู้พิจารณาตัดสิน แม้ว่าจะมีแหล่งต่าง ๆ ที่ผู้บริโภคจะได้รับความช่วยเหลือในการซื้อดังที่ได้อธิบายมาแล้ว ก็มีน้อยคนที่จะมีเวลาและความพยายามที่จะพินิจพิจารณาให้แน่ลงไปว่า ของแต่ละสิ่งที่ซื้อจะซื้อได้ด้วยวิธีที่ฉลาดอย่างไร แต่ท่านอาจจะเพาะนิสัยในการพิจารณาตัดสินที่ดีเมื่อท่านจะซื้อ เมื่อใดก็ตามที่ท่านจะซื้อสิ่งใดท่านต้องตัดสินใจสิ่งสำคัญ ๆ หลายประการดังนี้

๑. จะซื้อจากร้านไหน

๒. ต้องการคุณภาพของสินค้าอย่างไร

๓. จะเต็มใจจ่ายเงินสักเท่าไร

๔. จะซื้อเงินสดหรือเงินเชื่อหรือผ่อนชำระ

๕. จะซื้อจากร้านในเมืองหรือนอกเมือง

๖. ต้องการของนั้นทันที หรือว่าต้องการจะรอไปสักเวลาหนึ่งก่อน

เหล่านี้เป็นข้อสำคัญที่ท่านจะต้องตัดสินใจก่อนซื้อ

ท่านจะซื้อด้วยความเฉลียวฉลาดอย่างไร ก่อนซื้อท่านจะต้องตรวจดูสินค้าที่ท่านจะซื้อก่อนเสมอ ถ้าท่านทำไม่ได้เองก็ต้องปรึกษาขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ ท่านจะต้องคุ้นกับตราหรือยี่ห้อของสินค้าที่ท่านจะซื้อ เสื้อผ้า อาหารกระป๋อง อาหารห่อ เครื่องสำอาง วิหุโยโทรทัศน์ รถยนต์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องจักรซึ่งท่านพอจะทราบได้ว่าตราไหนยี่ห้อไหนดีกว่ากัน จงเพาะนิสัยในการซื้อสินค้าโดยเลือกตราหรือยี่ห้อที่ท่านพอใจ ท่านจะต้องศึกษาคุณสมบัติที่หีบห่อสินค้า ที่ตัวสินค้า ซึ่งบรรยายถึงสิ่งที่บรรจุอยู่ในหีบห่อหรือตัวสินค้า บอกคุณภาพ บอกปริมาณ ท่านคงจะได้เคยเห็นสลากเช่นนี้ตามกระป๋องที่บรรจุอาหารกระป๋อง ตามห่อ ขวด ตลับ หรือกระปุกยา เมื่อท่านแลเห็นหีบห่อใด ๆ อย่าเพิ่งเข้าใจไปว่า จะมีตัวหรือเนื้อสินค้ามากตามขนาดของหีบห่อจงอ่านดูสลากให้เป็นที่แน่ใจเสียก่อนว่า ในหีบห่อนั้นบรรจุเนื้อสินค้าเท่าไร จงระวังคำบรรยายที่ไม่มีความหมายหรือเกินความจริง เช่น “ดีเหมือนของใหม่” “มีส่วนผสมแบบใหม่” “มีส่วนผสมอันมหัศจรรย์” “ดีกว่าเก่าสองเท่า” “ของมีค่า ๑๐๐ บาท ขายเพียง ๕๐ บาท” อย่าได้หลงเชื่อไปตามคำบรรยายท่านเองนี้

จงเปรียบเทียบราคาและบริการระหว่างร้านที่เราจะซื้อ ราคาถูกแพงกว่ากันบริการก็อาจจะดีเลวผิดกัน จงเลือกเวลาในการซื้อให้เหมาะสม มีคำพังเพยว่า “ซื้อผ้าหน้าหนาว” ที่เขากล่าวเช่นนั้นก็เพราะว่าถ้าเราไปซื้อในฤดูที่มีคนต้องการกันมาก ๆ ราคามันก็แพงมาก เช่นเดียวกับการซื้อของขวัญปีใหม่ เราไม่จำเป็นต้องไปซื้อก่อนหน้าวันปีใหม่สองสามวัน เพราะในระยะนั้นข้าวของย่อมแพงและผู้คนยังเบียดเสียดยกยัดเป็นอุปสรรคเลือกหาของที่ถูกต้องด้วย

การซื้อขายของครั้งหนึ่งเป็นจำนวนมากก็ทำให้ท่านซื้อได้ถูกกว่าซื้อทีละเล็กละน้อย เช่น ซื้อนมทีละกระป๋องย่อมแพงกว่าซื้อทีละโหล หรือยิ่งซื้อทีละหีบก็ยิ่งได้ราคาถูกลงมาก ทั้งยังประหยัดค่ารถและประหยัดเวลาได้อีกด้วย การซื้อสินค้าที่เขาจัดประเภทหรือขนาดแล้วย่อมแพงกว่าซื้อสินค้าที่ขายคละกัน เช่น ไข่ไก่เขาคัดฟองโตฟองเล็กไว้ขายในราคาต่างกัน ถ้าท่านซื้อฟองโตก็แพงมาก ผลไม้ก็เช่นเดียวกัน ถ้าท่านจะซื้อเงาะที่แม่ค้าคัดขนาดไว้นั้น ซื้อขนาดผลโตก็แพงมาก

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ท่านต้องซื้อสิ่งของที่เหมาะกับความสะดวกของท่านที่สุด เพื่อท่านจะได้ไม่เสียใจในภายหลัง เช่น ท่านต้องการสีสำหรับทาภายนอกบ้านถ้าท่านซื้อสีเลว ๆ ถูกฝนสองสามครั้งสีก็จางหมด ถ้าท่านซื้อสีดีราคาถูก ๆ เพราะท่านคิดว่าราคาถูก แต่ความจริงแล้วแพง เนื่องจากสีดีราคาถูกย่อมขายเร็ว เช่นนี้เป็นต้น

การซื้อขาย

คุณแม่ให้เงินท่านไปจ่ายตลาด ท่านซื้อข้าวโดยจ่ายเงินให้แก่แม่ค้าคนที่เรียกว่าท่านซื้อด้วยเงินสด คุณแม่ของท่านซื้อของใช้จำเป็นต่าง ๆ จากร้านข้างบ้านที่ซื้อกันเป็นประจำ โดยเอาของที่ซื้อมาก่อนแล้วรวมไว้ชำระเงินเมื่อสิ้นเดือนเช่นนี้เรียกว่า ซื้อเชื่อ ผู้ที่ซื้อเชื่อเรียกว่า ลูกหนี้ พ่อค้าผู้ขายเชื่อเรียกว่า เจ้าหนี้ ลูกหนี้ซึ่งซื้อเชื่อต้องจ่ายเงินค่าสินค้าในวันใดวันหนึ่งอย่างแน่นอน เหมือนกับลูกหนี้ที่ซื้อด้วยเงินสด

การซื้อขายเป็นกิจสำคัญสำหรับเราทุกคน ปัจจุบันนี้รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ โรงเรียน สมาคม สโมสร องค์การ และเอกชน ปีหนึ่ง ๆ ซื้อของและบริการต่าง ๆ เชื้อเป็นจำนวนหลายพันล้านบาท การซื้อเชื่อช่วยให้เราได้สร้างบ้าน ถนนหนทาง โรงเรียน และโรงพยาบาล การซื้อเชื่อช่วยให้เราได้รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ และของใช้อื่น ๆ ซึ่งถ้าหากต้องซื้อด้วยเงินสดแล้วก็ยากที่จะมีได้

ความสำคัญของการซื้อเชื่อ

กิจการค้าที่ขายสินค้าหรือบริการเชื่อมีรายได้ในการขายสูงกว่ากิจการค้าที่ขายโดยรับเงินสดแต่อย่างเดียว กิจการค้านางประเภทไม่สามารถดำเนินอยู่ได้ถ้าไม่ขายเชื่อ แต่ทางค้านผู้ซื้อเชื่อ เขามีได้คิดในแง่ว่าจะช่วยเหลือพ่อค้า แต่เขาคิดถึงประโยชน์ส่วนตัวของเขาเท่านั้น ประโยชน์ที่ผู้ซื้อเชื่อจะได้รับจากการซื้อเชื่อมีดังต่อไปนี้

ผู้ซื้ออาจไม่มีเงินสดพอ แม้จะใช้ความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากเพียงไรก็ตาม เป็นครั้งคราวเมื่อต้องการจะซื้ออะไร เขาอาจไม่มีเงินสดหรือมีไม่พอ ดังคำพังเพยของไทยเราที่ว่า “เศรษฐกิจยังรู้จักขาดไฟ” ซึ่งหมายความว่าคนเราบางครั้งบางครั้งอาจจะมีเงิน เช่น เจ้าของรถที่ยางรถยนต์ระเบิดจะต้องซื้อยางเส้นใหม่เปลี่ยนทันที เขาอาจไม่มีเงินสดในขณะนั้น เขาจำเป็นต้องซื้อยางรถยนต์

เชื่อโดยสัญญาชำระเงินภายในสองสามวันข้างหน้า หรือในขณะที่เขายังออมเงินไว้ได้ไม่พอ เขาก็อาจซื้อของที่ต้องการมาใช้ไปก่อน และเมื่อออมเงินได้ครบจึงนำไปชำระในภายหลัง

การซื้อเชื่อซื้อได้สะดวก แม่บ้านอาจสั่งซื้อของใช้จำเป็นจากร้านประจำโดยทางโทรศัพท์ แทนที่จะต้องออกนอกบ้านเดินทางไปร้านและต้องชำระเงินสดในการซื้อแต่ละครั้ง เมื่อสิ้นเดือนเจ้าของร้านก็จะรวบรวมบิลมาขอเก็บเงินเพียงครั้งเดียว ผู้ซื้อเชื่อไม่จำเป็นต้องพกเงินสดติดตัวซึ่งเสี่ยงต่อการสูญหาย และในการที่ผู้ซื้อเชื่อช่วยให้ประหยัดไม่ต้องใช้เช็คหลายฉบับ เพราะรวมการซื้อหลาย ๆ ครั้งแล้วจ่ายรวมโดยใช้เช็คฉบับเดียว

ผู้ซื้อเชื่ออาจได้รับบริการดีกว่าผู้ซื้อด้วยเงินสด ผู้ซื้อบางคนชอบซื้อเชื่อมากกว่าเพราะเขามีความเชื่อว่าผู้ขายให้บริการแก่ลูกค้าเงินเชื่อมากกว่าลูกค้าเงินสด ตัวอย่างที่แลเห็นง่าย ๆ ในกรณีที่ดินค้าที่ซื้อไปแล้วเกิดไม่พอใจ ผู้ซื้อเชื่อย่อมจะขอกินหรือเปลี่ยนได้ง่ายกว่าผู้ซื้อด้วยเงินสด ข้อนี้อาจไม่เป็นความจริงสำหรับทุกร้าน แต่ผู้ซื้อย่อมมีความรู้สึกว่างานร้านความจริงเป็นเช่นนั้น

ผู้ซื้อเชื่ออาจได้รับแจ้งข่าวการขายลดราคา ร้านค้าที่มีวิธีการขายลดราคาอย่างจริงจังตามฤดูกาล เมื่อจะมีการขายลดราคาเมื่อไร จะแจ้งข่าวการขายลดราคาไปยังลูกค้าเงินเชื่อของเขา การขายลดราคาซึ่งร้านค้าขายสินค้าในราคาต่ำกว่าปรกติย่อมเป็นประโยชน์ต่อลูกค้ามาก บางร้านอาจแจ้งข่าวการขายลดราคาไปยังลูกค้าเงินเชื่อของเขา โดยให้กำหนดเวลาระยะหนึ่งเป็นพิเศษสำหรับการขายลดราคาให้เฉพาะลูกค้าเงินเชื่อก่อนที่จะโฆษณาขายทั่วไป เมื่อพ้นกำหนดเวลานั้นไปแล้วจึงจะโฆษณาการขายลดราคาแก่ลูกค้าทั่วไป ร้านค้าสามารถปฏิบัติวิธีนี้ได้เพราะเขามีรายชื่อและตำบลที่อยู่ของลูกค้าเงินเชื่ออยู่พร้อม ซึ่งถ้าเป็นลูกค้าเงินสดแล้วก็ไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะไม่มีรายชื่ออยู่ ลูกค้าเงินเชื่อจึงมีโอกาสได้เลือกสินค้าและซื้อได้ก่อนลูกค้าเงินสด

ข้อเสียของการซื้อเชื่อ

การซื้อเชื่อมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ท่านได้ทราบข้อดีของการซื้อเชื่อไปแล้ว ต่อไปนี้เป็นข้อเสีย ซึ่งข้อเสียเหล่านี้สำคัญมากจนผู้ซื้อบางคนไม่ซื้ออาหาร เสื้อผ้า และของใช้ประจำวันเป็นเงินเชื่อเลย

ราคาสินค้าอาจถูกกว่าราคาเงินเชื่อ ร้านค้าที่ขายสินค้าโดยรับเงินสดเท่านั้นบางที่สามารถขายสินค้าได้ในราคาถูกกว่าร้านค้าที่ขายเชื่อ เขาขายถูกกว่าได้เพราะการขายโดยรับเงินสดเท่านั้นเขาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายการบัญชีเกี่ยวกับลูกหนี้และในการเก็บเงิน เมื่อถึงกำหนดชำระ

ลูกค้าเชื่อบางคนไม่ชำระหนี้ของเขา ทั้ง ๆ ที่ร้านค้าระมัดระวังในการพิจารณาการให้ลูกค้าซื้อเชื่อแล้ว การที่ลูกค้าเชื่อไม่ชำระหนี้เป็นผลไปในทางเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการทำให้ผลกำไรในการค้าลดลง

ผู้ซื้อเชื่ออาจซื้อเกินกว่าที่ควรจะซื้อ การซื้อเกินกว่าที่ควรจะซื้อเป็นความผิดพลาดที่มักจะเกิดขึ้นกับผู้ซื้อเชื่อ ผู้ซื้อเชื่ออาจซื้อเกินกว่าความจำเป็นได้หลายทาง

ทางแรกเขาอาจซื้อสินค้าที่มีราคาสูงเกินกว่าฐานะของเขา เช่นตัวอย่างคนที่ซื้อโทรทัศน์ ถ้าเขาต้องจ่ายเงินสดซื้อ เขาก็จะซื้อขนาดราคา ๕,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเขาซื้อเชื่อได้เขาอาจซื้อขนาดราคา ๗,๐๐๐ บาท ตามปรกติวิสัยถ้าคนเราซื้อเชื่อเขาอาจไม่รู้สึกรู้ว่าของนั้นมีราคาแพงเหมือนกับที่เขาจะต้องควักเงินในกระเป๋าของเขาจ่ายเป็นการซื้อด้วยเงินสดทันที

การซื้อเชื่อได้เป็นการจูงใจให้ผู้ซื้อเชื่อซื้อมากเกินไป เช่นตัวอย่างการซื้อน้ำมันรถ ถ้าซื้อเชื่อได้ ผู้ซื้ออาจจะใช้รถเดินทางเที่ยวเตร่มากขึ้น และเมื่อต้องจ่ายเงินตอนสิ้นเดือน ค่าใช้จ่ายประเภทน้ำมันรถก็จะสูง ซึ่งอาจเป็นผลกระทบกระเทือนถึงต้องประหยัดค่าใช้จ่ายประเภทอื่น

การซื้อเชื่อได้เป็นการจูงใจให้ผู้ซื้อเชื่อซื้อของที่ไม่จำเป็น เช่นตัวอย่างสุภาพสตรีที่เข้าไปซื้อสินค้าที่ต้องการในร้านที่เธอซื้อเชื่อได้ เมื่อเห็นเสื้อที่แขวนแสดงไว้อาจเกิดอยากได้และตัดสินใจซื้อขณะนั้นทันที หากต้องจ่ายเงินสดซื้อเธออาจจะไม่ซื้อ แต่เมื่อซื้อเชื่อได้เธอก็จะซื้อเสื้อนั้นทันที ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้มีความต้องการเสื้อนั้นมาก่อนเลย

การซื้อเชื่ออาจทำให้เกิดความกังวลใจ ผู้ที่มีนิสัยชอบซื้อเชื่อมักจะสะสมบิลเงินเชื่อไว้มาก ๆ จนเกิดความยุ่งยากในการชำระ ผู้ที่ซื้อด้วยเงินสดแต่อย่างเดียวย่อมไม่มีปัญหาเรื่องความเดือดร้อนกังวลใจ ผิดกับผู้ซื้อเชื่อซึ่งจะต้องวิตกกังวลว่าจะสามารถหาเงินมาชำระค่าสินค้าที่ซื้อเชื่อไว้ได้หรือไม่

การซื้อผ่อนส่ง

“บิณก่อนจ่ายทีหลัง” “ซื้อวันนี้จ่ายทีหลัง” และ “ชำระเงินขณะที่ท่านใช้” เป็นข้อความโฆษณาขายสินค้าและบริการที่พบบ่อยอยู่ขณะนี้ โฆษณาทำนองนี้ชักชวนให้ผู้ซื้อซื้อสินค้าทันทีแล้วชำระค่าสินค้าเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน หรือกระทั่งรายปี การซื้อวิธีนี้เรียกว่าการซื้อผ่อนส่ง หรือการซื้อผ่อนชำระ

เพื่อให้ได้ของที่มีราคาสูงตามที่ท่านต้องการด้วยวิธีที่ไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที ท่านอาจขอยืมเงินของผู้อื่นมาซื้อ แล้วชำระหนี้เงินยืมแก่เจ้าหนี้ครั้งเดียวหมดหรือผ่อนชำระ การซื้อผ่อนส่งแตกต่างกับวิธีดังกล่าวนี้หลายประการดังต่อไปนี้

๑. ผู้ซื้อจะต้องลงนามในสัญญาที่จะระบุข้อตกลงและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการซื้อ
๒. ผู้ซื้อได้รับสินค้าเมื่อซื้อ แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์โดยสมบูรณ์จนกว่าจะชำระค่าสินค้าหมด
๓. ตามปรกติมีการวางเงินครั้งแรกจำนวนหนึ่งเมื่อซื้อ
๔. จำนวนเงินค่าสินค้าส่วนที่ยังไม่ได้ชำระมีลักษณะเหมือนเงินที่พ่อค้ายืมมาจากผู้ที่เขาซื้อสินค้านั้นมาขาย

๕. มีการชำระเงินเป็นงวด ๆ ตามเวลาที่กำหนด ตามปกติเป็นรายเดือน เช่นจำนวนเงินค่าสินค้าที่เหลือ ๖,๐๐๐ บาท ผ่อนชำระรายเดือน ๑๒ เดือน ก็จะต้องจ่ายเดือนละ ๕๐๐ บาท เป็นเวลา ๑๒ เดือน

๖. ผู้ขายมีสิทธิยึดสินค้าคืน ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระเงินตามข้อตกลง

ข้อดีของการผ่อนส่ง

การซื้อผ่อนส่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีก็คือการซื้อผ่อนส่งช่วยให้เราได้สินค้าที่ต้องการมาใช้ทันที โดยวางเงินชำระครั้งแรกเพียงเล็กน้อย ในบางกรณีการซื้อผ่อนส่งเป็นเรื่องจำเป็นมาก เช่น ผู้ที่มีรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ต้องเช่าบ้านอยู่โดยเสียค่าเช่าเดือนละ ๘๐๐ บาท ถ้าเขาสามารถมีบ้านเป็นของตนเองได้เขาจะประหยัดค่าใช้จ่ายได้เดือนละ ๘๐๐ บาท ถ้าเขาจะออมรายได้ประจำเดือนของเขาไว้เพื่อซื้อบ้าน - ก็จะใช้เวลาานานมากกว่าจะมีเงินพอซื้อได้ การซื้อบ้านด้วยวิธีผ่อนส่ง จะช่วยให้เขามีบ้านอยู่เป็นของตนเองทันที ค่าเช่าที่เคยเสียเป็นค่าใช้จ่ายสูญไปเปล่า ๆ ก็นำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของจำนวนเงินที่ต้องผ่อนส่งเป็นรายเดือนได้ด้วย

ข้อเสียของการซื้อผ่อนส่ง

ข้อเสียของการซื้อผ่อนส่งที่มองเห็นได้ชัดก็คือ ผู้ซื้อต้องซื้อในราคาที่แพงขึ้นกว่าที่จะซื้อด้วยเงินสด นอกจากนั้นการซื้อผ่อนส่งยังมีข้อเสียเช่นเดียวกับการซื้อเชื่อคงได้อธิบายแล้วข้างต้นคือการซื้อเชื่อทำให้บุคคลหรือครอบครัวได้รับความยุ่งยากในการควบคุม การซื้อและปฏิบัติตามงบประมาณที่ทำได้ การซื้อเชื่อส่งเสริมให้ซื้อสินค้าเกินกำลังที่จะชำระ การซื้อเชื่อทำให้การใช้จ่ายสิ้นเปลืองขึ้น เพราะสินค้าที่ซื้อเชื่ออาจมีราคาแพงกว่าสินค้าที่ซื้อด้วยเงินสด การซื้อผ่อนส่งยังมีข้อเสียมากกว่าการซื้อเชื่อธรรมดา เพราะระยะเวลาในการชำระเนิ่นนานกว่าการซื้อเชื่อธรรมดา เช่น การซื้อบ้านด้วยวิธีผ่อนส่ง ระยะเวลาในการชำระอาจยาว ๓-๕ ปี

แบบฝึกหัด

๖-๑ จงเติมช่องว่างให้ได้ข้อความที่ถูกต้อง

๑,๒. มีผู้กล่าวว่า “หนึ่งเพนนีที่ประหยัดได้คือ.....” หรือให้จ่ายเข้าเราจะพูดเสียใหม่ว่า “.....ก็เท่ากับหาได้อีกหนึ่งบาท”

๓,๔,๕. ปัจจุบันนี้หนึ่งบาทที่ประหยัดได้มีค่า.....หนึ่งบาทที่หาได้เสียแล้ว ในสมัยก่อนเงินเดือนค่าจ้างของเราไม่ถูกหัก.....หนึ่งบาทที่หาได้จึงมีค่า.....

๖,๗. การประหยัดเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยสม่ำเสมอเป็นการเพิ่มพูนทั้ง.....และ.....ให้แก่สิ่งของที่ครอบครัวจะสามารถซื้อหาได้

๘. ค่าของสิ่งของสิ่งหนึ่งคือ จำนวนเงินที่ท่านเต็มใจจะจ่ายสำหรับสิ่งของนั้น จำนวนเงินที่ท่านจ่ายคือ.....
- ๙,๑๐. เมื่อท่านกล่าวว่าของสิ่งหนึ่งแพงไป ท่านหมายความว่าท่านต้องจ่ายเงินของท่าน.....
.....สำหรับของสิ่งนั้น หรือหมายความว่า..... เสื่อมมาก
- ๑๑,๑๒. การซื้อของสิ่งหนึ่งอาจหมายความว่าต้องการ..... ของสิ่งอื่น
อย่างน้อยก็ชั่ว.....หนึ่ง
- ๑๓,๑๔,๑๕,๑๖. การศึกษาโฆษณาต่าง ๆ ท่านจะได้รับความรู้อันมีประโยชน์เกี่ยวกับ
- ก.
- ข.
- ค.
- ง.
- ๑๗,๑๘. การซื้อสินค้าโดยจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายทันที เรียกว่า.....และการ
ซื้อโดยเอาสินค้าที่ซื้อมาก่อนแล้วชำระเงินภายหลัง เรียกว่า.....
.....
๑๙. กิจการค้าที่ขายเชื่อจะมีรายได้ในการขายสูงกว่ากิจการค้าที่
๒๐. กิจการค้าบางประเภทไม่สามารถดำเนินอยู่ได้ถ้าไม่
๒๑. คำพังเพยที่ว่า “เศรษฐียังรู้จักขาดไฟ” หมายความว่า คนเราบางครั้งบางครั้งอาจ.....
.....
๒๒. ในกรณีที่ผู้ซื้อจ่ายด้วยเช็ค การซื้อเชื่อช่วยให้ประหยัดไม่ต้องใช้.....
.....
๒๓. ผู้ซื้อบางคนชอบซื้อเชื่อมากกว่า เพราะเขามีความเชื่อว่าผู้ขายให้.....
.....แก่ลูกค้าเงินเชื่อมากกว่าลูกค้าเงินสด
๒๔. การขายลดราคา ซึ่งร้านค้าขายสินค้าในราคา.....ย่อมเป็น
ประโยชน์ต่อลูกค้ามาก
๒๕. ในการขายสินค้าลดราคา ลูกค้าเงินเชื่อมีโอกาสได้.....
ก่อนลูกค้าเงินสด
๒๖. ร้านค้าที่ขายสินค้าโดยรับเงินสดเท่านั้นบางที่ขายถูกกว่าร้านค้าที่ขายเชื่อเพราะเขาไม่ต้อง
เสีย.....

๒๗,๒๘. การที่ลูกค้าเงินเชื่อไม่ชำระหนี้เป็นผลไปทางเพิ่ม.....
ในการดำเนินกิจการทำให้.....ลดลง

๒๙. ตามปรกติวิสัยถ้าคนเราซื้อเชื่อเขาจะไม่รู้สึกว่าของนั้นมีราคา.....

๓๐. ผู้ซื้อจะต้องวิตกกังวลอยู่เสมอว่าจะสามารถ.....ได้หรือไม่

๓๑. “บินก่อนจ่ายทีหลัง” “ซื้อวันนี้จ่ายทีหลัง” เป็น.....ขายสินค้า

๓๒,๓๓. การซื้อผ่อนส่งช่วยให้เราได้.....ทันที โดยวาง.....
.....เพียงเล็กน้อย

๓๔,๓๕. ในการซื้อผ่อนส่ง ผู้ซื้อได้รับสินค้าเมื่อซื้อ แต่ไม่มี.....
โดยสมบูรณ์จนกว่าจะ.....หมด

๓๖. ในการซื้อผ่อนส่ง ตามปรกติมีการ.....เมื่อซื้อ

๓๗. ในการซื้อผ่อนส่ง ผู้ขายมีสิทธิ.....ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระเงิน
ตามข้อตกลง

๓๘. การซื้อผ่อนส่งยังมีข้อเสียมากกว่าการซื้อเชื่อธรรมดา เพราะระยะเวลาในการชำระ.....
.....กว่าการซื้อเชื่อธรรมดา

๓๙. การซื้อเชื่อทำให้การใช้จ่ายเงินเปลี่ยนแปลงขึ้น เพราะสินค้าที่ซื้อเชื่อ.....
.....กว่าสินค้าที่ซื้อด้วยเงินสด

๔๐. การซื้อเชื่อทำให้บุคคลหรือครอบครัวได้รับ.....ในการ
ควบคุมการซื้อ

๖-๒ จงอธิบายสั้น ๆ

ก. เมื่อท่านจะซื้อสิ่งของใด ๆ ท่านต้องตัดสินใจในสิ่งสำคัญอะไรบ้าง

ข. ข้อดีข้อเสียของการซื้อเชื่อ

ค. ข้อดีข้อเสียของการซื้อผ่อนส่ง

ง. รัฐบาลให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองผู้บริโภคอย่างไร

การออมทรัพย์และการลงทุน

ความหมายและประโยชน์ของการออมทรัพย์

ประสิทธิ์อยากได้เครื่องรับวิทยุขนาดเล็กสักเครื่องหนึ่งไว้ฟังในห้องส่วนตัวของเขา ประกอบเพื่อนของเขามีเครื่องรับวิทยุใช้แล้วซึ่งต้องการจะขาย เนื่องจากพี่ชายของประกอบกลับจากต่างประเทศและได้ซื้อเครื่องใหม่มาฝากเขา ถ้าประสิทธิ์ต้องการ ประกอบก็จะขายให้ในราคาถูกลงมาก ประสิทธิ์ไม่มีเงินพอซื้อเนื่องจากรายได้ที่เขาได้รับมาแต่ละเดือนเขาได้ใช้ไปหมด ศิริเพื่อนของประสิทธิ์อีกคนหนึ่งมีเงิน จึงขอซื้อของประกอบไป เพราะศิริเป็นคนมีนิสัยในการออมทรัพย์ เขาแบ่งส่วนหนึ่งของรายได้ที่ได้รับแต่ละเดือนเก็บสะสมไว้ เมื่อถึงคราวต้องการใช้เงินก้อนจำนวนหนึ่งเขาก็มีพร้อมที่จะนำมาใช้ การแบ่งรายได้ที่ได้รับเป็นครั้งคราวเก็บสะสมไว้เพื่อใช้จ่ายเมื่อถึงคราวจำเป็นต้องใช้เป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่งนี้เรียกว่า การออมทรัพย์

คนเราส่วนมากมีรายได้ไม่มากนัก และส่วนมากก็ต้องการออมทรัพย์ไว้เพื่อซื้อหาสิ่งของที่ต้องการ ขณะนี้ท่านอาจต้องการเครื่องรับวิทยุเช่นเดียวกับประสิทธิ์ ต่อไปท่านอาจต้องการไปเที่ยวเชียงใหม่ร่วมกับเพื่อนของท่านตามรายการที่โรงเรียนจัด ต่อไปท่านอาจต้องการใช้เงินเป็นค่าเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไป และต่อไปท่านอาจต้องการแต่งงาน มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ถ้าท่านต้องการมีเงินเพื่อใช้จ่ายตามที่กล่าวมานี้ ท่านจะต้องมีนิสัยในการออมทรัพย์และลงมือปฏิบัติจริง ๆ เมื่อสามารถปฏิบัติได้

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าบุคคลที่ออมทรัพย์ไว้ย่อมฉวยโอกาสที่มีมาถึงตัวได้ทันที ซึ่งถ้าเขาไม่ออมทรัพย์ไว้แล้วโอกาสนั้นก็เสียไป อาจจะมีใครที่ต้องการใช้เงินด่วนบอกขายบ้านและที่ดินในราคาถูก ถ้าคุณพ่อคุณแม่ของท่านได้ออมทรัพย์ไว้ท่านก็สามารถฉวยโอกาสนี้โดยซื้อบ้านและที่ดินได้ในราคาถูกกว่าธรรมดา

นายสนองเมื่อการทำงานเป็นลูกจ้างเขาเต็มที่ อยากจะเปิดร้านเล็กๆ ค่าขายเองโดยไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร ถ้าเขาได้ออมทรัพย์ไว้เขาจะสามารถเปิดร้านค้าขายตามที่เขาต้องการได้ จะเห็นได้ว่า คนเราถ้าหากออมทรัพย์ไว้ เมื่อมีโอกาสมาถึงตัวก็จะฉวยเอาได้ในหลาย ๆ ทาง

การออมทรัพย์ยังเป็นการประกันแบบที่ดีมากแบบหนึ่ง ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ชรา หรือถึงแก่กรรมและมีผู้ต้องอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู การออมทรัพย์ก็เป็นหลักประกันที่จะช่วยบรรเทาความเดือด

ร้อนดังกล่าวดำได้ ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ต้องออกจากงานอาชีพเพื่อรับเงินก้อนเป็นบำเหน็จ เงินที่ได้รับนั้น อาจไม่เพียงพอที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความสุขพอสมควรในวัยนั้น ถ้าหากเขามีทรัพย์สินเก็บออมไว้ ก็อาจนำทรัพย์สินเหล่านั้นมาช่วยให้สามารถดำรงชีวิตบั้นปลายได้ด้วยความสุขยิ่งขึ้น

ความหมายและประโยชน์ของการลงทุน

ประโยชน์ของการออมทรัพย์สินตามที่ได้อธิบายข้างต้นนี้ หากจะพิจารณากันให้กว้างขวางออกไปอีกแล้ว การออมทรัพย์สินอาจจะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นได้ด้วย หากเราเข้าใจและปฏิบัติด้วยความเฉลียวฉลาด การออมเงินแต่ละครั้งเพียงสองสามบาทดูเหมือนจะไม่มี ความหมายอะไรมากนัก แต่เงินเพียงสองสามบาทนี้แหละ ท่านไม่ควรจะเก็บนิ่งนอนอยู่เฉยๆ ในกล่องหรือกระปุกออมสินที่บ้าน ท่านอาจนำไปใช้ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นได้ การนำเงินที่เก็บสะสมไว้ไปทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นนี้ เรียกว่าการลงทุน เมื่อท่านเอาทรัพย์สินที่ออมไว้ไปลงทุนและเมื่อเกิดรายได้ขึ้นนำรายได้นี้ไปลงทุนซ้ำอีก รายได้ที่เพิ่มขึ้นแต่ละปีก็จะเป็นจำนวนมากอย่างน่าประหลาดใจทีเดียว

ตัวอย่างเช่น ประสิทธิ์ออมทรัพย์สินไว้ได้เดือนละ ๕๐๐ บาท ปีหนึ่งเขาจะออมไว้ได้ ๖,๐๐๐ บาท หรือใน ๕ ปี เขาจะออมไว้ได้ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าประสิทธิ์นำเงินที่ออมไว้ได้แต่ละปีฝากธนาคารประเภทฝากประจำ เขาจะได้รับเงินเพิ่มขึ้นในรูปดอกเบี้ยทบต้นร้อยละ ๘ เมื่อครบ ๕ ปี เขจะมีเงินไม่ใช่เพียง ๓๐,๐๐๐ บาท แต่เขาจะมีเพิ่มขึ้นเป็น ๓๕,๑๙๘.๙๖ บาท ก็มากกว่าจำนวนเงินที่เขาฝากถึง ๕,๑๙๘.๙๖ บาท ก็จะแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้

สิ้นปีที่ ๑	สิ้นปีที่ ๒	สิ้นปีที่ ๓	สิ้นปีที่ ๔	สิ้นปีที่ ๕
๖,๐๐๐.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐	๑๒,๔๘๐.๐๐	๑๙,๔๗๘.๔๐	๒๗,๐๓๖.๖๗
	+ ๔๘๐.๐๐	๙๙๘.๔๐	๑,๕๕๘.๒๗	๒,๑๖๒.๒๙
	๖,๔๘๐.๐๐	๑๓,๔๗๘.๔๐	๒๑,๐๓๖.๖๗	๒๙,๑๙๘.๙๖
	+ ๖,๐๐๐.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐	๖,๐๐๐.๐๐
๖,๐๐๐.๐๐	๑๒,๔๘๐.๐๐	๑๙,๔๗๘.๔๐	๒๗,๐๓๖.๖๗	๓๕,๑๙๘.๙๖

ตารางแสดงการออมทรัพย์สินของประสิทธิ์โดยนำฝากธนาคารประเภทฝากประจำ

ดอกเบี้ยทบต้นร้อยละ ๘ ต่อปี

ต้องรู้จักออมด้วยความฉลาด

ประสิทธิ์ออมรายได้ไว้ ๕,๐๐๐ บาท เขาเก็บไว้ในสินชักคู้ที่บ้าน ปรากฏว่าวันหนึ่งขณะที่เขาไม่อยู่ในบ้าน ได้มีคนร้ายจี้บ้านขโมยเงินของเขาไปหมด แต่ประกอบออมรายได้ไว้ ๓,๐๐๐ บาท เขาฉลาดกว่าประสิทธิ์โดยเงินจำนวนนี้ฝากธนาคารออมสินไว้ แม้เขาจะออมได้น้อยกว่า แต่เขาฉลาดกว่าจึงสามารถรักษาเงินจำนวนนั้นไว้ได้ โดยไม่สูญหายเหมือนประสิทธิ์

เงินออมถ้าเก็บไว้เฉย ๆ จะไม่เกิดผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ผลประโยชน์จะเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อได้นำไปลงทุนด้วยความฉลาด สมองออมเงินได้ ๑๐,๐๐๐ บาท เขาให้เพื่อนคนหนึ่งยืมไปหมดโดยสัญญาว่าเมื่อครบกำหนดจะให้คอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ พอครบกำหนดถ้าเพื่อนของสมองคืนเงินยืมพร้อมทั้งคอกเบี้ยให้ สมองก็จะได้รับเงิน ๑๑,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเพื่อนของสมองไม่ยอมชำระเงินคืนให้ สมองก็จะสูญเสียทั้งเงินต้นและคอกเบี้ย ส่วนสนิทฉลาดกว่า เขาเก็บเงินออมได้ ๘,๐๐๐ บาท เขาแบ่งฝากธนาคารออมสินไว้ครึ่งหนึ่งคือ ๔,๐๐๐ บาท เพื่อให้ได้คอกเบี้ย ส่วนที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งคือ ๔,๐๐๐ บาท เขาแบ่งให้เพื่อนยืมคนละ ๑,๐๐๐ บาท ๔ คนในอัตราคอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ เพื่อนของเขาคนหนึ่งบิดพลิ้วไม่ชำระทั้งเงินต้นและคอกเบี้ย สนิทก็ขาดทุนเฉพาะที่เพื่อนรายนี้รายเดียว เขายังมีเงินเหลือฝากธนาคารออมสินและที่เหลืออยู่ที่เพื่อนคนอื่น ๆ อีก ๓ ราย ซึ่งการสูญเสียเงินต้นและคอกเบี้ยเพียงรายเดียวไม่ทำให้สนิทถึงกับต้องสิ้นเนื้อประดาตัว

การรับลงทุนให้เกิดผลประโยชน์

ตามปรกติรายได้ของแต่ละบุคคลย่อมได้มาทีละเล็กละน้อย เขาจะต้องเก็บออมสะสมไว้ทีละเล็กละน้อยเช่นกัน จนกว่าจะได้เป็นเงินก้อนใหญ่พอสมควร แล้วจึงค่อยนำไปลงทุนให้เกิดผลประโยชน์ต่อไป ตามวิธีการดังกล่าวผู้ลงทุนจะไม่ได้รับคอกผลระหว่างที่เขาเก็บออมสะสมไว้ทีละเล็กละน้อยจนกว่าจะได้เป็นเงินก้อนใหญ่พอสมควรที่จะนำไปลงทุนได้

ธนาคารออมสินของรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์บางแห่งรับฝากเงินสะสมในแบบต่าง ๆ โดยกิดคอกเบี้ยให้ ซึ่งผู้ลงทุนที่ฉลาดอาจรับลงทุนให้เกิดผลประโยชน์ได้โดยเร็วเพื่อให้ได้ผลประโยชน์มากขึ้น

การลงทุนด้วยความรอบคอบ

การลงทุนเพื่อให้เกิดคอกผลเพิ่มขึ้น ถ้าทำด้วยความไม่รอบคอบแล้ว ผลจะกลับตรงกันข้าม คอกผลก็ไม่เกิด ขำขันทุนก็หมดไปด้วย ประสิทธิ์ให้เพื่อนยืมเงินที่เขาออมไว้ได้ ๕,๐๐๐ บาท โดยสัญญาว่าเมื่อครบกำหนด ประสิทธิ์จะได้รับคอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ เมื่อครบกำหนด ถ้าเพื่อนนำเงินมาชำระคืนประสิทธิ์จะได้รับเงิน ๕,๕๐๐ บาท แต่กลับกัน ถ้าเพื่อนของเขาบิดพลิ้วเมื่อครบกำหนด ประสิทธิ์อาจไม่ได้รับอะไรเลย ทั้งเงินต้น ๕,๐๐๐ และคอกเบี้ยอีก ๕๐๐ บาท ผู้ลงทุนจึง

ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนรอบคอบ เพื่อให้แน่ใจว่าเมื่อถึงกำหนดเขาจะได้รับเงินคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น

การมีผลประโยชน์เป็นรายได้มากที่สุด

นอกจากต้องระมัดระวังทางด้านความปลอดภัยให้ได้รับเงินคืนเมื่อถึงกำหนดแล้ว ประสิทธิภาพยังต้องพยายามลงทุนให้เกิดดอกออกผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วย ถ้ามีโอกาสเลือกลงทุนได้หลายราย ประสิทธิภาพก็จะต้องเลือกลงทุนในรายที่จะได้ดอกเบี้ยสูงที่สุด อย่างไรก็ตาม มีข้อที่ต้องระวังอยู่เหมือนกันสำหรับการลงทุนที่ได้ดอกเบี้ยในอัตราสูง ตามปกติการลงทุนที่ได้ดอกเบี้ยสูงย่อมเสี่ยงต่อการสูญยิ่งกว่าการลงทุนที่ได้ดอกเบี้ยต่ำ การลงทุนด้วยการซื้อพันธบัตรเงินกู้ของรัฐบาล แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยจะต่ำสักหน่อย แต่ในแง่ความปลอดภัยเกี่ยวกับการสูญแล้ว ย่อมดีกว่าการลงทุนกับเอกชนหรือธุรกิจใด ๆ

การได้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำมิได้หมายความว่าความปลอดภัยไม่สูญเสมอไป ทำนองเดียวกับการได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีได้หมายความว่าเกิดการสูญเสมอไป อัตราดอกเบี้ยสูงมิได้หมายความว่าผู้ลงทุนเข้าใจว่าเขาจะต้องเสี่ยงต่อการสูญมาก ผู้กู้ยืมย่อมจะไม่ยอมให้ดอกเบี้ยในอัตราสูง ถ้าหากฐานะของเขาดีพอที่จะสามารถกู้ยืมได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

การลงทุนให้สามารถเรียกเงินกลับคืนได้ทันทีในจำนวนพอสมควร

ประสิทธิ์นำเงินที่ออมไว้ฝากธนาคารออมสิน ๕๐,๐๐๐ บาท เขาเกิดต้องการใช้เงินรีบด่วนเนื่องจากยางรถยนต์ของเขาระเบิดใช้ไม่ได้ และจำต้องซื้อเปลี่ยนใหม่ เขาก็สามารถถอนเงินฝากธนาคารมาซื้อยางรถยนต์ได้ทันที แต่ถ้าประสิทธิ์นำเงินที่เก็บออมไว้ได้ซื้อที่ดินแปลงหนึ่งไว้ในราคา ๕๐,๐๐๐ บาท การซื้อที่ดินเป็นการลงทุนที่ปลอดภัยมาก และเป็นการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์งามอย่างน่าพอใจ แต่ถ้าเขาเกิดต้องการใช้เงินทันที เขาอาจจะหาเงินไม่ได้ อาจไม่มีใครต้องการซื้อที่ดินของเขา หรือแม้ว่าจะมีใครต้องการซื้อที่ดินของเขาแต่เขาต้องการเงินเพียง ๘๐๐ บาท เพื่อซื้อยางรถยนต์ ๑ เส้นเท่านั้น เขาจะแบ่งที่ดินของเขาขายเพียงให้ได้เงินมาซื้อยางรถยนต์ ๘๐๐ บาทได้อย่างไร

เราไม่ควรจะนำเงินที่ออมไว้ทั้งหมดลงทุนในทางที่จะเรียกเงินกลับคืนมาได้ทันที ตามปกติเรามักจะไม่ต้องการใช้เงินครั้งเดียวทั้งหมด เราจึงควรแบ่งลงทุนในทางที่จะสามารถเรียกเงินกลับคืนได้ทันทีในจำนวนพอสมควร

การลงทุนที่ดี คือการลงทุนที่ปลอดภัยจากการสูญ เกิดผลประโยชน์มากที่สุดและสามารถเรียกกลับคืนเป็นเงินสดได้เร็วพอสมควร

แบบฝึกหัด

๗-๑ จงทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. การออมทรัพย์ คือ
 - ก. การนำเงินไปซื้อที่ดินไว้
 - ข. การเก็บเงินรายได้สะสมไว้เป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่ง
 - ค. การระมัดระวังไม่ใช้จ่ายในทางที่ไม่จำเป็น
๒. ถ้าต้องการมีเงินพอที่จะซื้อบ้านและที่ดินของตนเอง
 - ก. จะต้องมียศในการออมทรัพย์
 - ข. จะต้องกู้จากธนาคาร
 - ค. จะต้องขยันทำมาหากิน
๓. การออมทรัพย์ถ้าเก็บเงินไว้นาน ๆ ก็ไม่เกิดผลประโยชน์เพิ่มขึ้น จะต้องนำไป
 - ก. ลงทุนให้ได้ดอกเบี้ยในอัตราสูง
 - ข. ลงทุนให้ปลอดภัย
 - ค. ลงทุนด้วยความฉลาด
๔. การลงทุนเพื่อให้เกิดดอกผลนั้นถ้าทำด้วยความไม่รอบคอบแล้ว
 - ก. จะได้ดอกผลน้อย
 - ข. ไม่ได้ดอกผลเลย
 - ค. ผลจะกลับตรงกันข้าม
๕. การลงทุนคือ
 - ก. การนำเงินไปทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น
 - ข. การนำเงินไปฝากธนาคารประเภทประจำ
 - ค. การนำเงินไปซื้อพันธบัตรเงินกู้ของรัฐบาล
๖. ตามปรกติรายได้ของแต่ละบุคคลย่อมได้มาที่ละเล็กละน้อย
 - ก. เขาจะต้องรีบนำไปลงทุนที่ละเล็กละน้อยเช่นกัน
 - ข. เขาจะต้องเก็บออมสะสมไว้ที่ละเล็กละน้อยเช่นกัน
 - ค. เขาจะต้องแบ่งใช้จ่ายที่ละเล็กละน้อยเช่นกัน
๗. ตามปรกติการลงทุนที่ได้ดอกเบี้ยแพง
 - ก. ย่อมเสี่ยงต่อการสูญมาก
 - ข. ย่อมหาที่ลงทุนยาก
 - ค. ย่อมแสดงถึงฐานะไม่ดีของผู้กู้ยืม

๘. ตามปรกติเรามักจะไม่ต้องการใช้เงินครั้งเดียวทั้งหมด เราจึงควร
- แบ่งลงทุนในการที่จะสามารถเรียกคืนได้ทันทีในจำนวนพอสมควร
 - แบ่งใช้จ่ายเสียบ้าง
 - แบ่งลงทุนแยกในหลายๆ ทาง
๙. การลงทุนที่ดี คือ
- การฝากธนาคารประเภทประจำ
 - ซื้อพันธบัตรเงินกู้รัฐบาล
 - การลงทุนที่ปลอดภัย มีผลประโยชน์มากที่สุด และเรียกกลับคืนได้เร็วพอสมควร
๑๐. การได้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำมิได้หมายความว่าความปลอดภัยในด้านการสูญเสียไป ทำนองเดียวกัน
- การได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีได้หมายความว่าควรลงทุนให้หมดเงิน
 - การได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีได้หมายความว่าควรลงทุนมาก
 - การได้ดอกเบี้ยในอัตราสูงก็มีได้หมายความว่าความเสี่ยงจะเกิดขึ้นแน่นอนเสมอไป

๗-๒ จงเติมคำลงในช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

- การแบ่งรายได้ที่ได้รับเป็นครั้งคราวเก็บสะสมไว้เพื่อใช้จ่ายเมื่อ ถึงคราวจำเป็นต้องใช้เป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่งนี้เรียกว่า.....
- ถ้าต้องการมีเงินที่จะใช้จ่ายเป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่ง เช่น ซื้อเครื่องรับวิทยุ ท่านจะต้องมีนิสัย
- บุคคลที่เก็บออมทรัพย์ไว้อย่าง.....ที่มีมาถึงตัวได้ทันที
- การออมทรัพย์ยังเป็น.....แบบที่ดีมากแบบหนึ่ง เช่น ยามเจ็บไข้ได้ป่วย ขรา หรือถึงแก่กรรม
- ถ้าพิจารณาให้กว้างขวางออกไปอีก การออมทรัพย์ยังมีประโยชน์ในทางก่อให้เกิด.....เพิ่มขึ้นได้ด้วย
- แม้ว่าประกอบจะเก็บออมได้น้อยกว่าประสิทธิ์ แต่เขา.....กว่าจึงสามารถรักษาเงินของเขาไว้ได้โดยไม่สูญหายเหมือนประสิทธิ์
- ตามปรกติรายได้ของแต่ละบุคคลย่อมได้มา.....เขาจะต้องเก็บออมสะสมไว้ที่ละเล็กละน้อยเช่นเดียวกัน

๘. ผู้ลงทุนจะไม่ได้รับผลตอบแทนระหว่างที่เขา.....
จนกว่าจะได้เป็นเงินก้อนพอสมควรที่จะไปลงทุน
๙. การลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ถ้าทำด้วยความ.....แล้ว
ผลจะกลับตรงกันข้าม
๑๐. การลงทุนที่ดีคือการลงทุนที่ปลอดภัยจากการสูญ เกิดประโยชน์มากที่สุด และ.....
.....

๗-๓ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกจงใส่เครื่องหมาย ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมายผิด X

- ๑. ศิริเพื่อนของประสิทธิ์มีเงินซื้อเครื่องรับวิทยุได้ เพราะศิริเป็นคนมีนิสัยเก็บออม
- ๒. การออมทรัพย์คือการแบ่งรายได้ที่ได้รับเป็นครั้งคราวเก็บสะสมไว้ให้เป็นก้อนจำนวนหนึ่ง
- ๓. คนเราส่วนมากมีรายได้มากมาย และส่วนมากไม่จำเป็นต้องเก็บออมทรัพย์ไว้
- ๔. ถ้าต้องการมีเงินที่จะใช้จ่ายเป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่ง เธอจะต้องมีนิสัยในการออมทรัพย์
- ๕. ผู้มีอายุถึงเกณฑ์ต้องออกจากงานอาชีพ เงินบำเหน็จที่เขาได้รับย่อมจะพอใช้จ่ายในการ
ดำเนินชีวิตต่อไปอย่างสุขสบาย
- ๖. การนำเงินที่เก็บสะสมไว้ไปทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเรียกว่าการเพิ่มทุน
- ๗. เงินออมถ้าเก็บไว้เฉย ๆ ก็จะทำให้ประโยชน์เพิ่มขึ้นเอง
- ๘. ตามปรกตินเราจะต้องเก็บออมสะสมไว้ที่ละเล็กละน้อยจนได้เป็นก้อนใหญ่พอสมควร จึง
เล็กเก็บออม
- ๙. ถ้ามีโอกาสเลือกลงทุนได้หลายราย เราจะต้องเลือกลงทุนในรายที่จะได้เงินกลับคืนเร็ว
ที่สุด
- ๑๐. การได้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำย่อมหมายความว่าปลอดภัยในด้านการสูญเสมอไป
- ๑๑. การลงทุนที่ดีคือการลงทุนให้มาก ๆ ทางใดทางหนึ่งแต่ทางเดียว
- ๑๒. การลงทุนไม่ควรจะลงทุนในทางที่เรียกคืนมาได้ทันทีทั้งหมด
- ๑๓. ผู้กู้ยืมเงินย่อมจะให้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ถ้าหากฐานะของเขาดีพอที่จะสามารถกู้ยืมจาก
แหล่งต่าง ๆ ได้ง่าย
- ๑๔. การลงทุนถ้าทำด้วยความรอบคอบแล้ว จะได้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำ
- ๑๕. ผู้ลงทุนต้องพิจารณาให้รอบคอบเพื่อให้แน่ใจว่าจะได้รับเงินต้นและดอกเบี้ยเมื่อถึงกำหนด
- ๑๖. ธนาคารออมสินรับฝากเงินสะสมในแบบต่าง ๆ โดยคิดดอกเบี้ยให้
- ๑๗. คนเราถ้าหากออมทรัพย์ไว้ เมื่อมีโอกาสมาถึงตัวก็จะฉวยเอาได้ในหลาย ๆ ทาง
- ๑๘. การออมทรัพย์ยังเป็นการประกันแบบที่ดีมากแบบหนึ่งด้วย

..... ๑๙. ผู้ลงทุนจะไม่ได้รับดอกผลระหว่างที่เขาเก็บออมสะสมไว้ที่ละเล็กละน้อย จนกว่าเขาจะได้
ใช้เงินที่เก็บออมไว้ได้นั้นให้หมดไป

..... ๒๐. นอกจากจะต้องระมัดระวังในเรื่องความปลอดภัยแล้ว จะต้องพยายามลงทุนให้เกิดดอก
ผลรวดเร็วที่สุดด้วย

๓-๔ จงอธิบาย

๑. การออมทรัพย์ คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร

๒. การลงทุนคืออะไร จะลงทุนให้ได้ผลดีได้อย่างไร

บทที่ ๘

การสื่อสาร

การสื่อสารคืออะไร

การสื่อสาร คือการนำหนังสือหรือข้อความของอีกฝ่ายหนึ่งไปส่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง ในทุกระยะของประวัติศาสตร์ มนุษย์เรามีการติดต่อส่งข่าวสารมาถึงกันในระยะทางไกล ๆ ตลอดมา มนุษย์สมัยก่อนเคยใช้เป่าเขาสัตว์ กลอง ระฆัง ฆ้อง เกราะ ไฟ และควันไฟเป็นสัญญาณ ใช้คนวิ่งหรือคนขี่ม้า นกพิราบ ส่งข่าวสารถึงกัน

ปัจจุบันนี้เราติดต่อส่งข่าวสารถึงกันได้รวดเร็วมากด้วยวิธีต่าง ๆ และได้ทั่วเกือบทุกส่วนของโลก เราอาจพูดโทรศัพท์กับบุคคลอื่นไม่แต่เพียงภายในเมืองของเรา เราอาจพูดกับญาติของเราในต่างจังหวัดหรือแม้กระทั่งกับเพื่อนที่อยู่ในต่างประเทศ นักบินอยู่บนเครื่องบินกลางอากาศอาจพูดติดต่อกับพนักงานในหอบังคับการบินบนพื้นดินได้ ผู้โดยสารเรือเดินสมุทรซึ่งกำลังแล่นลอยลำอยู่กลางมหาสมุทรอาจพูดติดต่อกับคนที่อยู่บนฝั่งได้ ระยะทางจะไกลสักเท่าไรก็ไม่อาจแยกมนุษย์เราไม่ให้ติดต่อกันได้แล้ว มนุษย์อวกาศอยู่บนดวงจันทร์ซึ่งอยู่ห่างจากโลกถึง ๒๓๘,๘๕๗ ไมล์ยังสามารถพูดติดต่อกับมนุษย์ที่อยู่บนโลกได้

เครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ นอกจากโทรศัพท์ ได้แก่ โทรเลข วิทยุ จดหมาย โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ปัจจุบันนี้ข่าวสารอาจส่งจากทวีปหนึ่งไปยังอีกทวีปหนึ่งด้วยการถ่ายทอดวิทยุและโทรทัศน์จากดวงจันทร์และผ่านดาวเทียมซึ่งหมุนอยู่รอบโลกตลอดเวลา

ความสำคัญของการสื่อสาร

บริการสื่อสารที่รวดเร็วย่อมมีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของสังคมในปัจจุบันเป็นอย่างมาก การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศทั่วโลกด้วยบริการสื่อสารอันรวดเร็วทุกวันนี้สามารถช่วยชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินสมบัติอันมีค่าไว้ได้ เช่นตัวอย่าง การแจ้งข่าวพายุไต้ฝุ่นปัจจุบันนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเส้นทางที่พายุไต้ฝุ่นจะพัดผ่าน อาจทราบล่วงหน้าทางวิทยุหลาย ๆ ชั่วโมง ก่อนที่พายุไต้ฝุ่นจะพัดถึง ซึ่งทำให้เขาสามารถเตรียมป้องกันทรัพย์สินสมบัติอันมีค่าต่าง ๆ และชีวิตของเขาและผู้อื่นให้ปลอดภัยได้ ในสมัยก่อนพายุใหญ่ น้ำท่วม ได้ทำลายชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของมนุษย์เสียมากต่อมาก เพราะไม่สามารถจะเตือนกันให้ทราบล่วงหน้าถึงภัยที่จะมาถึงตัวได้ ปัจจุบันนี้บริการสื่อสารที่รวดเร็วช่วยให้สามารถลดจำนวนการสูญเสียชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินสมบัติจากภัยพิบัติต่าง ๆ เหล่านั้น

เครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่มีคุณค่ามหาศาลแก่การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน บริษัทห้างร้านติดต่อกับขายสินค้ากับลูกค้าโดยอาศัยความเร็วของบริการสื่อสาร โรงงานอุตสาหกรรมสั่งซื้อวัตถุดิบและส่งสินค้าสำเร็จรูปไปขายทั่วทุกหนแห่ง ด้วยการติดต่อดังกันโดยอาศัยบริการสื่อสารอันรวดเร็วทั้งนี้

ข้อพิจารณาในการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร

วิธีการสื่อสารมีหลายวิธี แต่ละวิธีก็มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและกิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวและเป็นกลุ่มในสังคม เราเลือกใช้บริการสื่อสารวิธีต่าง ๆ แต่ละวิธีเพื่อประโยชน์แต่ละทางต่าง ๆ กัน เราอยู่ที่บ้านได้รับความสุขความสำราญ ฟังข่าวคราวภายในประเทศและระหว่างประเทศ และได้รับความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากรายการวิทยุและโทรทัศน์

การส่งข่าวคราวถึงกันมีหลายวิธี แต่วิธีที่ใช้กันมากที่สุด คือ โทรเลข โทรศัพท์ และจดหมาย ซึ่งแต่ละวิธีจะใช้แทนกันไม่ได้ เพราะประโยชน์ย่อมแตกต่างกัน บางกรณีเราใช้โทรศัพท์สะดวกและได้ประโยชน์กว่า บางกรณีเราใช้โทรเลขสะดวกและได้ประโยชน์กว่า และบางที่จดหมายอาจใช้ได้สะดวกและได้ประโยชน์กว่า ซึ่งจะได้ศึกษาบริการของวิธีการสื่อสารทั้ง ๓ วิธีต่อไป เพื่อให้สามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสมกับกรณี

การสื่อสารทางโทรเลข

การสื่อสารที่ต้องการความรวดเร็ว โทรเลขเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ใช้กระแสไฟฟ้าเป็นกำลังส่งไปตามเส้นลวดหรือใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่ส่งไปในบรรยากาศในรูปคลื่นวิทยุความถี่ต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า “วิทยุโทรเลข” โดยวิธีการใช้รหัสสัญญาณ Samuel F. B. Morse คนอเมริกันเป็นผู้คิดประดิษฐ์ เขาได้ประกาศผลสำเร็จในการประดิษฐ์ของเขาในปี พ.ศ. ๒๓๗๕ (ค.ศ. ๑๘๓๒) และจนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๓๘๗ จึงได้มีการวางสายโทรเลขจากเมืองบัลติมอร์ถึงกรุงวอชิงตันสำเร็จ นับแต่นั้นมากิจการโทรเลขก็ได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันได้นำเอาระบบการรับส่งโทรเลขโดยเครื่องโทรพิมพ์มาใช้กันแพร่หลายทั่วโลก ข้อความที่ปรากฏในแผ่นกระดาษจะเป็นอักษรตัวพิมพ์สะดวกแก่การอ่าน และมีความรวดเร็วยิ่งกว่าระบบอื่นใดในการส่งข่าวสารระยะไกล

การฝากส่งโทรเลข

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจะส่งข่าวสารของท่านไปยังเมืองที่ท่านต้องการ และจะมีพนักงานนำโทรเลขนั้นไปส่งถึงมือผู้รับในเมืองนั้น ๆ

วิธีฝากส่งโทรเลข

ท่านควรจะนึกเสมอว่าการส่งข่าวสารทางโทรเลขนี้เสียค่าธรรมเนียมแพงกว่าการส่งข่าวสารทางไปรษณีย์ ท่านจึงควรเลือกส่งแต่ข่าวสำคัญและด่วนจริง ๆ เท่านั้น และ

ข้อความที่ส่งก็ควรจะจำกัดให้น้อยที่สุด เพราะค่าธรรมเนียมส่งโทรเลขคิดตามจำนวนคำที่ส่ง แต่ก็ไม่ควรให้สั้นเกินไปจนผู้อ่านแล้วไม่เข้าใจชัดเจน การส่งโทรเลขที่มีข้อความไม่ชัดเจนนั้นไม่ส่งเสียดีกว่า เพราะนอกจากจะไม่ได้ประโยชน์อะไรแล้ว ชำบางที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดจนเป็นผลเสียหายขึ้นได้

เมื่อเขียนข้อความโทรเลขเสร็จแล้ว ท่านจงอ่านดูเสียก่อนเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความนั้นชัดเจนดีแล้ว ผู้เขียนโทรเลขควรจะนึกไว้เสมอว่าผู้อ่านอาจจะไม่คิดเหมือนกับผู้เขียนคิด และอาจไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของข่าวสารที่ย่อมมากจนเกินไป

ภายหลังที่ได้ส่งโทรเลขที่มีความสำคัญไปแล้ว ถ้าสามารถทำได้ท่านควรจะส่งจดหมายยืนยันข้อความในโทรเลข และแจ้งรายละเอียดเพิ่มเติมไปยังผู้รับอีกทีหนึ่ง แต่จดหมายยืนยันนี้มีได้ไปถึงพร้อม ๆ กับโทรเลข การทำจดหมายยืนยันจึงไม่ทำให้ความจำเป็นที่ต้องเขียนโทรเลขให้ชัดเจนหมดไป

ท่านจะส่งโทรเลขไปต่างประเทศได้ทันทีที่มีความต้องการ การสื่อสารระหว่างประเทศสมัยใหม่นี้ทำได้รวดเร็วมาก ท่านจะส่งข่าวสารจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่นได้ภายในเวลาไม่กี่นาที โทรเลขที่ส่งไปต่างประเทศนี้ของเราส่งไปทางวิทยุผ่านดาวเทียม ซึ่งเรียกว่า “วิทยุโทรเลข” บางประเทศเขาส่งโทรเลขไปยังประเทศอื่นได้ ๒ วิธี คือ ทางสายบก หรือทางสายเคเบิลใต้น้ำ และทางวิทยุโทรเลข

ค่าธรรมเนียมโทรเลข โทรเลขที่รับส่งกันไปมาเกี่ยวกับกิจการค้าขายหรือการงานของประชาชนทั่วไปเรียกว่า “โทรเลขสามัญ” โทรเลขสามัญแบ่งได้เป็น ๒ ชนิด คือ

๑. โทรเลขสามัญธรรมดา

๒. โทรเลขสามัญด่วน

๑. โทรเลขสามัญธรรมดา คือโทรเลขสามัญที่ผู้ฝากมีความประสงค์ให้ส่งไปยังที่ทำการปลายทางโดยใช้ความรวดเร็วอันเป็นปกติของการโทรเลข ผู้ส่งต้องเสียค่าธรรมเนียมสำหรับโทรเลขในประเทศ ๑๐ คำแรก ๕ บาท คำหลัง ๆ คำละ ๕๐ สตางค์

๒. โทรเลขสามัญด่วน คือโทรเลขสามัญที่ผู้ส่งมีความประสงค์ให้ส่งไปยังที่ทำการปลายทาง โดยให้ความรวดเร็วขึ้นเป็นพิเศษตลอดทาง ท่านจะต้องเสียค่าธรรมเนียมส่ง ๒ เท่าของโทรเลขสามัญธรรมดา ประเทศบางประเทศไม่ยอมรับโทรเลขด่วน ซึ่งมีประเทศใดบ้างท่านจะสอบถามได้ที่ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

สำหรับโทรเลขต่างประเทศค่าธรรมเนียมส่งมากน้อยสุดแต่เมืองปลายทาง และทางสายที่ต้องการให้ส่งเป็นราย ๆ ไป

ภาษาโทรเลขและการนับคำ

ท่านอาจส่งโทรเลขของท่านด้วยภาษาธรรมดาหรือภาษาลับ

๑. ภาษาธรรมดา ภาษาธรรมดาคือภาษาที่แปลความหมายเข้าใจได้ในภาษาหนึ่งหรือหลายภาษา อันเป็นภาษาที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในการสื่อสารระหว่างประเทศ ทุกถ้อยคำและทุกสำนวนคำพูดมีความหมายตามปกติธรรมดาแห่งภาษานั้น ๆ และโทรเลขภาษาธรรมดาก็หมายความว่าโทรเลขที่มีใจความเป็นภาษาธรรมดาทั้งหมด

๒. ภาษาลับ ภาษาลับคือภาษาที่ประพันธ์ขึ้นใหม่หรือเรียกว่า “โค้ด” มีความยาวไม่เกิน ๕ ตัวอักษรหรือ ๕ ตัวเลข โทรเลขที่ใช้โค้ดนี้เรียกกันว่า “โทรเลขรหัส” บริษัทห้างร้านนิยมใช้โค้ดในการส่งโทรเลขต่างประเทศ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการส่ง เพราะโค้ดคำหนึ่งแปลความหมายเป็นประโยคได้ โค้ดที่ใช้อาจเป็นโค้ดกลางซึ่งใครก็ได้ หรืออาจเป็นโค้ดที่คิดประดิษฐ์ขึ้นใช้เอง การใช้โค้ดที่เกิดขึ้นเองนี้ ผู้ส่งและผู้รับจะต้องรู้กันโดยสมมุติคู่มือสำหรับเปิดดูความหมาย บางประเทศไม่ยอมรับโทรเลขที่ใช้ภาษาลับ

โทรเลขที่ใช้ภาษาธรรมดา คำ ๑ คำจะต้องมีอักขระได้ไม่เกิน ๑๕ ตัว คำใดมีอักขระเกิน ๑๕ ตัวต้องนับทุก ๑๕ อักขระเป็น ๑ คำ เศษปัดเป็น ๑ คำ เป็น ๒ คำ แต่ถ้าใช้ภาษาลับคำหนึ่งต้องไม่ยาวเกินกว่า ๕ ตัวอักษร

การใช้บริการโทรเลขนอกจากส่งข่าวสารตามปกติ ท่านอาจใช้บริการโทรเลขเพื่อประโยชน์อื่น ๆ ได้อีก เช่น สั่งจองห้องของโรงแรม สั่งซื้อช่อดอกไม้ ของขวัญเพื่อส่งอายุพรแก่ญาติมิตร บริการพิเศษท่านเองนี้ ท่านอาจปรึกษาขอคำแนะนำได้จากที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

การสื่อสารทางโทรศัพท์

โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญ โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสารสำคัญที่สุดชนิดหนึ่ง โทรศัพท์ช่วยให้เราสามารถพูดโต้ตอบกันจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกลออกไป ลองนึกดูว่า ท่านอยู่ที่บ้านของท่าน ท่านต้องการบอกกับเพื่อนว่าตามที่นัดไว้ว่าจะไปพบนั้นไปไม่ได้เสียแล้ว ท่านอาจใช้บริการโทรศัพท์บอกเพื่อนของท่านได้ภายในเวลาเพียงสองสามนาที เพื่อนของท่านก็ไม่ต้องไปคอยเก้อ นี่เป็นเพียงตัวอย่างง่าย ๆ ลองนึกถึงนักธุรกิจผู้ต้องติดต่อกับผู้อื่นตลอดทั้งวัน หากไม่มีบริการโทรศัพท์แล้วเขาจะได้รับความไม่สะดวกเพียงไร เขาจะต้องไปพบบุคคลที่เขาต้องการติดต่อพูดจาด้วยตนเองทุกคน เขาอาจใช้เวลาเพียงสองสามนาที ติดต่อกับลูกค้ารายหนึ่ง แทนที่จะต้องเสียเวลาสองสามชั่วโมงในการเดินทางเพื่อไปพบลูกค้าผู้นั้นด้วยตนเอง

Alexander Graham Bell ชาวอังกฤษ เป็นผู้คิดประดิษฐ์โทรศัพท์สำเร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๙ (ค.ศ. ๑๘๗๖) โทรศัพท์มีความเก่าแก่ยังไม่ถึง ๑๐๐ ปี เท่านั้นเราได้เห็นโทรศัพท์มีใช้กันทั่วไป

ทุกหนทุกแห่งและเราใช้โทรศัพท์กันบ่อยจนกระทั่งเราก็คิดว่าเราจะอยู่กันได้อย่างไรถ้าไม่มีโทรศัพท์ใช้ เราใช้โทรศัพท์เพื่อธุรกิจ เราใช้เพื่อธุระส่วนตัวและคุยกับเพื่อนฝูง

ตามปกติโทรศัพท์ใช้สาย แต่อาจใช้ร่วมกับวิทยุก็ได้ การใช้สายร่วมกับวิทยุในการติดต่อทางโทรศัพท์เรียกว่า “วิทยุโทรศัพท์” วิทยุโทรศัพท์ใช้ติดต่อกันในระยะทางไกล ๆ โดยเฉพาะระหว่างประเทศ นอกจากนั้นบริการวิทยุโทรศัพท์ได้ใช้กว้างออกไปในการติดต่อไปยังรถยนต์ รถไฟ เรือเดินทะเล เรือบิน และที่แลเห็นได้ง่าย ๆ คือวิทยุโทรศัพท์ที่ตำรวจใช้ในการควบคุมทางหลวง การจับผู้ร้าย ป้องกันชายแดน คับเพลิง

โทรศัพท์เดิมเป็นกิจการของกรมไปรษณีย์โทรเลข แต่ขณะนี้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ โดยที่เราใช้โทรศัพท์กันบ่อยจนบางทีก็คิดว่าทุกคนใช้โทรศัพท์กันได้ถูกต้อง ความคิดนี้ไม่จริง เจ้าหน้าที่โทรศัพท์จะบอกท่านได้ว่าพวกเรามักจะใช้โทรศัพท์กันไม่ค่อยถูกมากมาย และเป็นผลให้เสียเวลาไปโดยใช้เหตุอย่างไร

การใช้สมุดโทรศัพท์ เมื่อท่านต้องการทราบเลขหมายโทรศัพท์ของผู้ที่ท่านต้องการจะพูดด้วย ท่านอาจจะค้นหาได้ในสมุดโทรศัพท์ การค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ถ้าท่านไม่รู้จักวิธีค้นก็อาจค้นไม่พบ หรือกว่าจะพบก็เสียเวลามาก ถ้าท่านจะพูดเพื่อประโยชน์ของท่านเองก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าเป็นเลขานุการ ต้องการจะต่อโทรศัพท์ให้ผู้บังคับบัญชาของท่าน ท่านก็จะถูกตำหนิ วิธีค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ก็มีอยู่ว่า ท่านต้องสังเกตชื่อของผู้เช่าโทรศัพท์หรือชื่อของสถานที่เสียก่อนว่าชื่อว่าอะไร ดังนี้

๑. สถานที่ทำการรัฐบาล (ดูที่ส่วนราชการ)

ก. กระทรวง ถ้าท่านต้องการค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ของกระทรวงให้ค้นหาตามรายชื่ออักษรกระทรวง เช่น กระทรวงเศรษฐการก็หาที่อักษร ศ กระทรวงกลาโหม หาที่อักษร ก

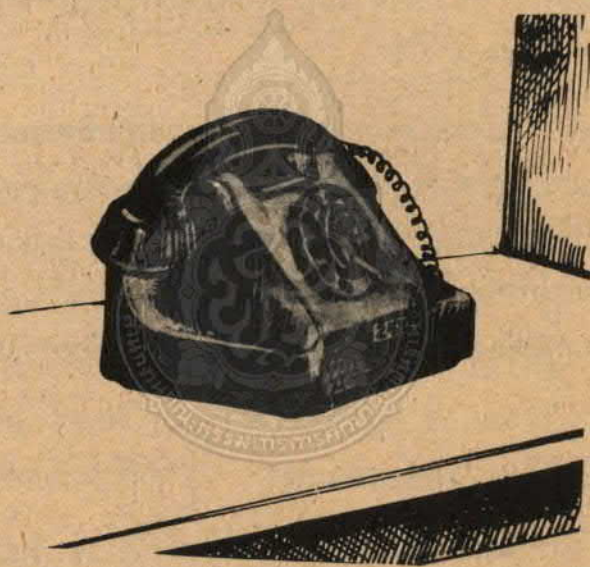
ข. กรมกอง ถ้าท่านต้องการค้นหาหมายเลขโทรศัพท์ของกรมกองที่อยู่ในบริเวณเดียวกับกระทรวง หรือใช้ตู้โทรศัพท์สาขาของกระทรวงใดก็ให้ค้นหาตามอักษรของชื่อกระทรวงนั้น เช่น กรมอาชีวศึกษาตั้งอยู่ในบริเวณกระทรวงศึกษาธิการ ก็ให้หาที่อักษร ศ แม้กรมกองที่อยู่แยกต่างหากไกลไปจากกระทรวงเจ้าสังกัด ก็ให้หาตามอักษรชื่อของกระทรวงนั้นด้วย เช่น กรมสรรพากร สังกัดกระทรวงการคลัง มิได้ตั้งอยู่ในบริเวณกระทรวงการคลัง ก็ให้หาที่อักษร ก ตามชื่อของกระทรวงการคลัง

๒. ห้างร้าน ชื่อห้างร้านอยู่ในหมวดธุรกิจ ซึ่งสมุดโทรศัพท์ใช้กระดาษสีเหลือง ฉะนั้นเมื่อต้องการหาหมายเลขโทรศัพท์ของห้างร้านใด ก็ให้ดูที่หน้ากระดาษสีเหลือง คือ

๒.๑ หารายชื่อประเภทสิ่งของหรือบริการที่ต้องการก่อน ซึ่งเรียงไว้ตามลำดับตัวอักษร ทั้งนี้เพื่อทราบว่ ห้างร้านที่ต้องการนั้นอยู่ในกระดาศะเหลืองหน้าทีเท่าไร

๒.๒ เปิดกระดาศะเหลือง หน้าทีทราบจาก ๒.๑ หาหมายเลขโทรศัพท์ของห้างร้านทีต้องการ ชื่อห้างร้านทีเป็นชื่อเต็ม เช่น บริษัทไทยประดาศะรัฐจำกัด ให้หาทีอักษร ท ถ้าเป็นห้างร้านทีมีอักษรย่อ ให้ถืออักษรเป็นใหญ่ เช่น บริษัท ดี. กูเปอร์-แอนนอนสตัน ให้หาทีอักษร ด ห้าง บี กริม แอนด์โก ให้หาทีอักษร บ

๓. บุคคล สำหรับคนไทยให้ถือชื่อเป็นสำคัญไม่ใช่ชื่อสกุล เช่น นายสำราญ ศิริพานิชย์ ให้หาทีอักษร ส ถ้าเป็นบุคคลทีมีฐานันดรศักดิ์ เช่น พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้ามณฑุศิริ ให้หาทีอักษร ม สำหรับคนต่างชาติให้ถือชื่อสกุลเป็นสำคัญ เช่น นายจอห์น สมิท ให้หาทีอักษร ส

โทรศัพท์ชนิดมีหน้าปัด

การต่อโทรศัพท์ โทรศัพท์มีอยู่ ๒ ชนิด คือชนิดมีหน้าปัด กับชนิดไม่มีหน้าปัด โทรศัพท์ทีมีหน้าปัดเป็นโทรศัพท์อัตโนมัติ คือท่านอาจต่อได้ด้วยตนเอง ก่อนจะต่อโทรศัพท์ชนิดมีหน้าปัด ท่านต้องยกหูโทรศัพท์ขึ้นและคอยฟังเสียงสัญญาณ ซึ่งเป็นเสียงฮัมหรือเสียงกริกคำเหมือนเสียงแมวกวน เสียงนี้แสดงว่ สวิตช์หน้าปัดพร้อมทีท่านจะหมุนต่อได้แล้ว ถ้าท่านหมุนต่อก่อนได้ยินเสียงฮัมดังกล่าว อาจเป็นผลให้ท่านต่อไม่คิดเลข การหมุนหน้าปัดให้ใช้นิ้วจิ้มลงไปในรูเลขทีต้องการ หมุนหน้าปัดไปตามวิถีนาคิกา หมุนจนชนทีกั้นนิ้ว แล้วปล่อยให้หน้าปัดหมุนกลับทีเดิมของมัน แต่ละตัวเลขก็ใช้นิ้วหมุนหน้าปัดด้วยวิธีเดียวกัน จนครบตัวเลขของหมายเลขโทรศัพท์ทีต้องการต่อ หมายเลขโทรศัพท์ประกอบด้วยตัวเลข ๕ หรือ ๖ ตัว เช่น ๒๑๕๒๑ หรือ ๘๐๐๐๐๑ ถ้าหมุนครบ

ทุกตัวแล้ว ถ้าท่านต่อติดก็จะได้ยินเสียงสัญญาณเรียกทางฝ่ายผู้รับ เป็นเสียงกริ่งเบา ๆ เป็นระยะ ๆ จนกว่าจะมีผู้ยกหูรับ แต่ถ้าเครื่องทางฝ่ายผู้รับยังไม่ว่าง ท่านจะได้ยินเสียงสัญญาณไม่ว่างเป็นเสียงสูงระยะถี่ดังอีก ๆ ๆ ในกรณีเช่นนี้ท่านจะต้องวางหูโทรศัพท์เสียพักหนึ่งก่อนแล้วจึงพยายามต่อใหม่

ถ้าเป็นโทรศัพท์ชนิดไม่มีหน้าปัด ท่านต้องยกหูโทรศัพท์เพื่อให้สัญญาณแก่พนักงานต่อสายโทรศัพท์ เมื่อพนักงานต่อตอบ ท่านก็บอกหมายเลขโทรศัพท์ให้เขาต่อให้ ถ้าเครื่องทางผู้รับไม่ว่าง พนักงานก็จะแจ้งให้ท่านทราบ ซึ่งท่านอาจวางหูโทรศัพท์เสียก่อนแล้วพยายามใหม่ หรือท่านอาจบอกแก่พนักงานต่อโทรศัพท์ว่าท่านจะรอ ในกรณีเช่นนี้ท่านก็ต้องถือหูโทรศัพท์รออยู่จนกว่าพนักงานจะบอกท่านว่าว่างแล้ว

มารยาทในการใช้โทรศัพท์ ท่านจะต้องระมัดระวังมารยาทในการใช้โทรศัพท์ ท่านอาจจะเป็นผู้ต่อโทรศัพท์ไปพูดกับผู้อื่น และบางทีท่านอาจจะรับโทรศัพท์ที่ผู้อื่นพูดมา ซึ่งทั้ง ๒ กรณี ท่านจะต้องทราบว่าท่านควรจะปฏิบัติอย่างไร

ท่านจะพูดโทรศัพท์อย่างไร ในการพูดโทรศัพท์ท่านควรจะถือหูโทรศัพท์ให้แนบชิดหู แล้วพูดให้ตรงปากกระบอกพูด ถ้าปากกระบอกพูดอยู่ไม่ถูกที่ ผู้รับอาจฟังไม่ได้ยินหรือฟังไม่ชัด ท่านควรจะพูดให้ชัดเจน พูดเสียงธรรมดาเหมือนกับท่านพูดกับใครที่อยู่ในห้องเดียวกับท่าน

ขณะพูดโทรศัพท์ท่านควรจะนึกเสมอว่าเสียงของท่านคือตัวของท่าน ความสุภาพอัธยาศัยไมตรีเป็นสิ่งสำคัญในการติดต่อกับผู้อื่นทุกคน เฉพาะอย่างยิ่งในการสนทนาทางโทรศัพท์ยังเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้รับโทรศัพท์จะเข้าใจผิดหรือจะโกรธได้ง่ายถ้าท่านบกพร่องในความสุภาพ และอัธยาศัยไมตรีขณะพูดโทรศัพท์ยิ่งกว่าหากท่านจะเผชิญหน้าพูดกับเขาด้วยตนเอง กิริยามารยาทที่ดีและเสียงที่สุภาพน่าฟังจะช่วยเพิ่มพูนบุคลิกภาพในการใช้โทรศัพท์ของท่านและความสามารถในการเข้ากับคนได้เป็นอย่างมาก

เมื่อท่านต่อโทรศัพท์ติดแล้ว จงฟังทางฝ่ายผู้รับ โดยมารยาทแล้วผู้รับพูดก่อนโดยบอกชื่อของผู้รับหรือสถานที่ของผู้รับ เช่น “สวัสดีครับ ที่นี้บริษัทศิริพานิชย์จำกัด” ท่านก็ควรตอบว่า “สวัสดีครับ ที่นี้บริษัทสินสมบัติจำกัด ผมสมบัติพูด คุณช้านาญอยู่ไหมครับ” คือควรจะบอกชื่อสถานที่และชื่อของท่านและท่านต้องการพูดกับใคร ถ้าทางฝ่ายผู้รับเป็นนายช้านาญเอง เขาก็จะตอบว่า “นี่ผมช้านาญพูด” ในกรณีเช่นนี้ท่านก็ดำเนินการพูดของท่านต่อไปได้ ถ้าผู้รับมิใช่ตัวนายช้านาญเอง เขาก็จะตอบว่าอยู่หรือไม่อยู่แล้วแต่กรณี ถ้าไม่อยู่ท่านก็อาจบอกกับเขาว่าท่านจะเรียกไปใหม่ หรือท่านอาจจะขอให้เขารับข่าวไว้แจ้งให้นายช้านาญทราบในภายหลังก็ได้

ท่านควรจะรับโทรศัพท์อย่างไร เมื่อท่านได้ยินเสียงกริ่งโทรศัพท์ท่านควรจะรับโดยไม่ชักช้าถ้าไม่มีเหตุจำเป็น การปล่อยให้ผู้พูดโทรศัพท์ต้องคอยนานเกินกว่าที่จำเป็นถือว่าไม่สุภาพ ยิ่งไปกว่านั้นบริการที่ดีขององค์การโทรศัพท์ก็ต้องอาศัยการสนใจรับโทรศัพท์โดยเร็วของผู้ใช้โทรศัพท์ด้วย

เมื่อรับโทรศัพท์ท่านควรจะบอกชื่อของท่าน หรือชื่อของสถานที่ของท่านหรือทั้ง ๒ อย่าง การปฏิบัติเช่นนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียกมาไม่ต้องถามชื่อผู้รับหรือสถานที่ที่รับ ซึ่งจะทำให้การพูดได้รวดเร็วขึ้นอีก ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างวิธีที่ถูกต้องในการรับโทรศัพท์

บุคคลผู้รับ

คำตอบที่ถูกต้อง

พนักงานโทรศัพท์ของบริษัทศิริพานิชย์จำกัด

สวัสดีค่ะ ที่นี่บริษัทศิริพานิชย์ จำกัด

ได้รับโทรศัพท์ซึ่งต่อมาจากภายนอก

นายสำราญ ศิริพานิชย์ ผู้จัดการ

สวัสดีครับ นี่ผมศิริพูด

บริษัทศิริพานิชย์ จำกัด ได้รับโทรศัพท์

ซึ่งต่อตรงถึงเขา

น.ส. อุมาวดี บุญประครอง เลขานุการ

สวัสดีค่ะ นี่ห้องท่านผู้จัดการ

ของนายสำราญ ศิริพานิชย์ ได้รับโทรศัพท์

ดิฉันอุมาวดีพูดค่ะ

ที่ต่อมาที่ห้องทำงานของนายสำราญ

นายพงษ์ศิริ ลูกชายนายสำราญ

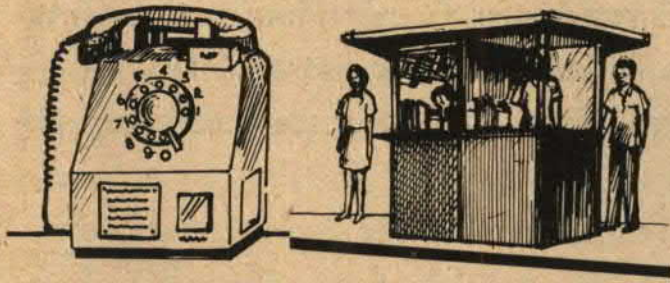
สวัสดีครับ ที่นี่บ้านคุณสำราญ

ได้รับโทรศัพท์ที่บ้าน

ผมพงษ์ศิริพูดครับ

ควรมีสมุดโน้ตใช้สำหรับรับโทรศัพท์ ที่โต๊ะวางโทรศัพท์ควรมีสมุดโน้ตสำหรับบันทึกพร้อมด้วยดินสอ ในกรณีที่บุคคลผู้เรียกมาประสงค์จะแจ้งอะไรที่จำยากหรือยืดยาว เช่นชื่อยาว ๆ หรือหลาย ๆ ชื่อ ตัวเลขหรือรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อกันลืมและเพื่อความถูกต้องแน่นอนท่านควรจะบันทึกลงในสมุดโน้ตนั้น ท่านอาจต้องรับโทรศัพท์แทนบุคคลอื่นที่ไม่อยู่ในขณะนั้น ในกรณีเช่นนี้ท่านก็ต้องบันทึกในสมุดโน้ตเพื่อว่าเมื่อผู้นั้นกลับมาเขาจะได้ทราบว่ามิไใครโทรศัพท์มาหาเขา เมื่อเวลาเท่าไร และเขาจะเรียกมาใหม่หรือไม่ ในสำนักงานบางแห่ง เขานิยมใช้แบบฟอร์มที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยสำหรับบันทึกเพื่อการรายงานดังกล่าว

โทรศัพท์ทางไกล ถ้าท่านต้องการส่งข่าวสารทางโทรศัพท์ไปยังต่างจังหวัด ท่านอาจใช้บริการโทรศัพท์ทางไกล โดยเสียค่าเช่าพูดตามความไกลของระยะทางกับความนานของเวลาที่พูด

โทรศัพท์สาธารณะ

โทรศัพท์จึงจะใช้พูดได้

การสื่อสารทางจดหมาย

ความสำคัญของการสื่อสารทางจดหมาย

การติดต่อดำเนินงานธุรกิจปัจจุบันนี้ อาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่ติดต่อกันทางจดหมาย เพราะประหยัดกว่าที่จะต้องเดินทางไกลไปติดต่อกับตนเอง หรือพูดโทรศัพท์ทางไกล การเขียนจดหมาย อาจเขียนข้อความไต่ยาวพอสมควร ได้ใจความที่ต้องการบริบูรณ์ ข้อความที่เขียนไม่เป็นการเปิดเผย นอกจากนี้ยังไปถึงผู้รับแน่นอน ซึ่งการติดต่อทางอื่นอาจไม่ได้ผล เป็นการยากที่พนักงานขายจะได้มีโอกาสเข้าพบผู้จัดการบริษัทใหญ่ ๆ เพื่อเสนอขายสินค้าสักอย่าง บางทีไม่มีแม้แต่โอกาสที่จะติดต่อกับโทรศัพท์ด้วย แต่ถ้าได้ส่งจดหมายย่อมต้องได้รับแน่นอน จดหมายอาจเขียนและอ่านได้ตามความสะดวก จดหมายเป็นหลักฐานที่แน่นอนอาจนำมาอ่านอีก หรือเก็บไว้เป็นหลักฐานทางกฎหมาย

จดหมายธุรกิจที่น่าอ่าน

กิริยาวาจาและการแต่งกายของคนอาจสร้างพิมพ์ใจที่ดีหรือไม่ดีในการพบกันครั้งแรก เช่นเดียวกับจดหมายธุรกิจที่มีรูปร่างลักษณะน่าอ่านหรือไม่น่าอ่าน อาจสร้างพิมพ์ใจที่ดีหรือไม่ดีแก่ผู้อ่านจดหมายนั้น กระดาษและซองจดหมายที่ใช้เขียนเป็นสิ่งสำคัญก่อนอื่น เป็นสิ่งแนะนำตัวท่านแก่บุคคลและแก่สำนักงานที่ท่านเขียนจดหมายถึง ถ้าจดหมายของท่านไม่สามารถสร้างพิมพ์ใจที่ดีเสียแต่เบื้องต้นตั้งแต่ก่อนเปิดซองจดหมายแล้ว ท่านอาจไม่ได้รับการต้อนรับที่ดีสมความมุ่งหมายของท่าน

ส่วนมากเลขานุการของนักธุรกิจมักจะมีประสบการณ์เป็นอย่างดีในการพิจารณาคัดเลือกจดหมายต่าง ๆ ที่ได้รับประจำวัน จดหมายที่บรรจุอยู่ในซองที่ทำด้วยกระดาษเลวๆ ราคาถูก จ่าหน้าซองไม่ถูกต้อง ลายมือที่จ่าหน้าซองขยุกขยิก หรือพิมพ์ไม่เรียบร้อย ก็จะทำให้เลขานุการเกิดความ

โทรศัพท์สาธารณะ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งโทรศัพท์ไว้ในที่สาธารณะตามสถานีรถไฟ ที่ทำการไปรษณีย์ บ่อน้ำมัน ตามย่านชุมนุมชน ผู้ใช้โทรศัพท์จะต้องซื้อเหรียญที่จะใช้หยอดลงไปเครื่อง

ลำเอียงในใจตั้งแต่ต้น และเมื่อเลขานุการเปิดซองจดหมายดูแล้ว แบบฟอร์มของจดหมายตลอดจน กระดาษที่ใช้เขียนอาจสร้างพิมพ์ใจที่ไม่ดีเลย ก็ยังจะเป็นผลร้ายแก่เจ้าของจดหมายมากขึ้น

เพื่อความปลอดภัย จึงปฏิบัติสิ่งแรกที่สำคัญก่อน คือเลือกใช้กระดาษและซองให้ถูกต้อง กระดาษและซอง

ไม่ควรจะใช้กระดาษจดหมายส่วนตัวในการเขียนจดหมายธุรกิจ ควรใช้กระดาษขนาดมาตรฐานขนาด ๘^๑/_๒" x ๑๑" สีขาว ซองสีขาวขนาด ๔" x ๕" ยิ่งใช้ซองมีคุณภาพดีขึ้นเท่าไรก็ยิ่งเป็นผลดีในการสร้างพิมพ์ใจเบื้องต้นที่ดี จดหมายธุรกิจบางที่ก็ใช้กระดาษขนาดอื่นเขียนกัน แต่ตามปกติแล้วควรใช้กระดาษขนาดที่ใช้กันทั่วไปในวงการธุรกิจ

การวางรูปจดหมายเป็นสิ่งสำคัญ

การวางรูปจดหมายธุรกิจอนุโลมใช้รูปจดหมายแบบราชการกันเป็นส่วนมาก มีผู้ใช้รูปจดหมายภาษาอังกฤษบ้าง หากเห็นสมควรใช้รูปจดหมายแบบใด ก็จงใช้แบบนั้นแต่แบบเดียว ไม่ควรเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาหลาย ๆ แบบ ซึ่งจะสร้างพิมพ์ใจที่ไม่ดีแก่ผู้ได้รับ และการใช้แบบจดหมายแบบเดียว ทำให้ผู้พิมพ์จดหมายคุ้น สามารถพิมพ์จดหมายได้รวดเร็วและวางรูปได้สวยงามน่าอ่าน

ส่วนต่าง ๆ ของจดหมายธุรกิจ

จดหมายธุรกิจประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. หัวจดหมาย เป็นชื่อของบริษัทห้างร้านผู้ออกจดหมาย ตำบลที่ตั้ง ถ้าเป็นจดหมายธุรกิจ ซึ่งผู้ออกจดหมายหรือผู้เขียนจดหมายเป็นบุคคลธรรมดา เช่น จดหมายสมัครงาน หัวจดหมายก็ต้องเป็นตำบลที่อยู่แทน
๒. วันที่ คือวันที่ที่เขียนจดหมายฉบับนั้น
๓. เรื่อง คือเรื่องย่อ ๆ แต่สมบูรณ์ อ่านแล้วทราบว่จดหมายนั้นมีสาระสำคัญอะไร
๔. คำขึ้นต้น เปรียบเหมือนคำต้อนรับปราศรัยกันก่อนหน้าที่จะเริ่มติดต่อพูจาเรื่องธุระกัน ใช้แตกต่างกันไปตามฐานะหรือตำแหน่งของผู้รับจดหมาย
๕. ตัวจดหมาย คือข้อความของจดหมาย ควรแบ่งเป็นตอน ๆ ให้นำอ่านและอ่านเข้าใจง่าย อย่างน้อยควรแบ่งเป็น ๒ ตอนหรือ ๒ ย่อหน้า ตามปกติควรแบ่งเป็น ๓ ตอนหรือ ๓ ย่อหน้า
๖. คำลงท้าย เปรียบเหมือนถ้อยคำบอกลาที่สุภาพก่อนจบจดหมาย และจะต้องใช้ให้สอดคล้องกับคำขึ้นต้นด้วย
๗. ชื่อและลายมือชื่อ ถัดจากคำลงท้าย เว้นบรรทัดไว้สำหรับลงลายมือชื่อ แล้วพิมพ์ชื่อผู้ที่จะต้องลงลายมือชื่อไว้ให้อ่านออก และในบางกรณีก็มีการพิมพ์ตำแหน่งของบุคคลผู้ลงลายมือชื่อด้วย

จดหมายบางฉบับมี "อ้างถึง" ไว้ต่อกำขิ้นต้นลงมา ในกรณีที่จดหมายฉบับนั้นเท่าความถึงจดหมายฉบับที่ได้มีติดต่อดังกันมาก่อน จดหมายบางฉบับมี "สิ่งที่ส่งมาด้วย" ไว้ต่อกำขิ้นอ้างถึง ในกรณีที่มีเอกสารหรือสิ่งของใดส่งไปพร้อมกับจดหมายฉบับนั้นด้วย สิ่งทีส่งมาด้วยนี้บางทีอนุโลมใช้แบบจดหมายภาษาอังกฤษโดยพิมพ์ไว้ตอนท้ายสุดของจดหมาย

การเจ้าหน้าที่ของ

การเจ้าหน้าที่ของต้องให้สมบูรณ์และชัดเจน ควรจะพิมพ์ตำบลที่อยู่ของผู้เขียนจดหมายบนซองให้อยู่ตำแหน่งหน้าทางมุมบนซ้าย ชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้รับจดหมายควรวางไว้อยู่ประมาณกึ่งกลางระหว่างริมบนและริมล่างของซองหรือต่ำลงไปเล็กน้อย และวางให้อยู่ประมาณกึ่งกลางซอง แสดมภ์ต้องติดที่มุมขวาบนของซอง ห่างจากชื่อผู้รับและตำบลที่อยู่ประมาณ ๑ นิ้ว ชื่อผู้รับและตำบลที่อยู่ควรพิมพ์ ๓ หรือ ๔ บรรทัด มีชื่อผู้รับ เลขที่บ้าน ชื่อถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด

ถ้าจะให้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยรายละเอียดเพิ่มเติม ก็ให้พิมพ์ไว้ที่มุมล่างซ้ายของซอง เช่น ส่วนตัวลับ หรือเป็นจดหมายถึงใครโดยเฉพาะ หรือต้องการจะเตือนความสนใจของบุรุษไปรษณีย์หรือผู้รับจดหมาย

สมควร ไพบูลย์สมบัติ
๕๕๕ บ้านสมเด็จ ธนบุรี

(แสดมภ์)

คุณเวทยา ประเสริฐสุข
บริษัทขนส่งไทย จำกัด
๗๗๗ ถนนจักรวรรดิ
วัดตึก กรุงเทพฯ ๑

แผนกโฆษณา

แบบฝึกหัด

๘-๑ จงเติมช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑. มนุษย์สมัยก่อนเคยใช้.....สัญญาณส่งข่าวคราวถึงกัน

๒. การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศด้วยบริการสื่อสารอันรวดเร็วสามารถ.....
.....และทรัพย์สินมีค่าไว้ได้
- ๓,๔,๕. การส่งข่าวถึงกันด้วยวิธีที่ใช้กันมากที่สุดคือทาง.....ทาง
.....และทาง.....
- ๖,๗. การติดต่อดำเนินธุรกิจปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่ติดต่อกันทาง.....
.....เพราะทาง.....
๘. สิ่งสำคัญก่อนอื่นในการสร้างพิมพ์ใจที่ดีเบื้องต้นแก่ผู้อ่านจดหมายคือ.....
.....
๙. เพื่อความปลอดภัยเกี่ยวกับจดหมายธุรกิจ จงปฏิบัติสิ่งแรกที่สำคัญ ก่อนคือเลือก ใช้
.....
๑๐. ควรใช้กระดาษขนาดมาตรฐานขนาด.....
๑๑. การวางรูปจดหมายธุรกิจอนุโลมใช้รูปจดหมายแบบ.....
.....กันเป็นส่วนมาก
๑๒. สิ่งที่ส่งมาด้วยในแบบจดหมายธุรกิจ อนุโลมใช้แบบจดหมายภาษาอังกฤษโดยพิมพ์ไว้
.....ของจดหมาย
๑๓. การจำหน่ายซองต้องให้.....และชัดเจน
- ๑๔,๑๕. การส่งโทรเลขที่มีข้อความไม่ชัดเจนก็.....เสียดีกว่า
.....เพราะนอกจากไม่ได้ประโยชน์แล้ว ชำนาญที่อาจทำให้เกิด.....
.....จนเป็นผลเสียหายได้
- ๑๖,๑๗. เมื่อเขียนข้อความโทรเลขเสร็จแล้ว ท่านจง.....
.....ดูเสียก่อนเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความนั้น.....ดีแล้ว
- ๑๘,๑๙. โทรเลขต่างประเทศเสียค่าธรรมเนียมมากน้อยสุดแต่.....
.....และเป็นราย ๆ ไป
๒๐. โทรเลขที่ผู้ส่งมีความประสงค์ให้ส่งไปยังที่ทำการปลายทางโดยใช้ความเร็วขึ้นเป็น
พิเศษตลอดทางคือ โทรเลข.....
- ๒๑,๒๒. ท่านอาจส่งโทรเลขของท่านด้วยภาษา.....หรือภาษา
.....
๒๓. การใช้โค้ดช่วยประหยัดในการส่ง เพราะโค้ดกำหนดหนึ่งแปลความหมายเป็น.....
.....ได้

๒๔. การพูดโทรศัพท์ท่านควรจะถือหูโทรศัพท์ให้.....

๒๕,๒๖,๒๗. ตามปกติโทรศัพท์ใช้.....แต่อาจใช้
ร่วมกับ.....ก็ได้ เรียกว่า “.....”

๒๘,๒๙,๓๐. เมื่อท่านต่อโทรศัพท์ ถ้าเครื่องทางฝ่ายผู้รับยังไม่ว่าง ท่านจะได้ยินสัญญาณ
ว่าไม่ว่างเป็นเสียง.....ในกรณีเช่นนี้ท่าน
จะต้อง.....เสียพักหนึ่งก่อนแล้วจึง.....

๘-๒ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกจงใส่เครื่องหมาย ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมายผิด x

- ๑. โทรศัพท์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่เก่าแก่กว่าโทรศัพท์
- ๒. เฉพาะที่โทรศัพท์กลางกรมไปรษณีย์โทรศัพท์เท่านั้นที่ท่านจะส่งโทรศัพท์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ๓. ค่าธรรมเนียมส่งโทรศัพท์เขาคิดตามระยะเวลาที่ส่งและจุดที่ส่งถึง
- ๔. ผู้เขียนโทรศัพท์ควรนึกไว้เสมอว่า ผู้อ่านอาจจะไม่คิดเหมือนกับผู้เขียนนึก
- ๕. โทรศัพท์ส่งได้แต่ภายในประเทศเท่านั้น เพราะต้องใช้สาย
- ๖. โทรศัพท์สามัญคือโทรศัพท์ที่ส่งด้วยวิธีลงทะเบียน
- ๗. โทรศัพท์ที่ใช้โค้ดเรียกว่า “โทรศัพท์รหัส”
- ๘. บริษัทห้างร้านนิยมใช้โค้ดในการส่งโทรศัพท์ต่างประเทศเพื่อประหยัดเวลา
- ๙. โทรศัพท์ใช้ภาษารวมคำ คำหนึ่งคำต้องมีอักษรไม่เกิน ๕ ตัว
-๑๐. โทรศัพท์ใช้ภาษาลับ คำหนึ่งคำต้องยาวไม่เกินกว่า ๕ ตัวอักษร
-๑๑. การส่งโทรศัพท์ภาษาลับ จะส่งได้ถึงทุกประเทศ
-๑๒. โทรศัพท์ที่มีความเก่าแก่ยังไม่ถึง ๕๐ ปี
-๑๓. ปัจจุบันนี้กรมไปรษณีย์โทรศัพท์เป็นผู้ดำเนินการโทรศัพท์ในกรุงเทพมหานคร
-๑๔. โทรศัพท์มีหน้าปัดเป็นโทรศัพท์อัตโนมัติ คือยกหูโทรศัพท์ก็พูดได้เลย
-๑๕. กิริยามารยาทที่ดี และเสียงที่สุภาพน่าฟังจะช่วยเพิ่มพูนบุคลิกภาพในการใช้โทรศัพท์ของท่าน
-๑๖. เมื่อท่านได้ยินเสียงกริ่งโทรศัพท์ท่านจะต้องรีบรับโดยไม่ชักช้า
-๑๗. เมื่อรับโทรศัพท์ ก่อนอื่นท่านควรจะถามว่าใครพูด พுகมาจากไหน
-๑๘. ถ้าท่านต่อโทรศัพท์ติดก็จะได้ยินเสียงสัญญาณเรียกทางฝ่ายผู้รับ
-๑๙. ที่โต๊ะโทรศัพท์ควรมีสมุดโน้ตและดินสอวางไว้
-๒๐. โทรศัพท์สาธารณะคือโทรศัพท์ที่ท่านพูดได้ฟรีโดยไม่ต้องเสียเงิน
-๒๑. การสื่อสารคือการนำหนังสือหรือข้อความของราชการไปสู่ประชาชน

-๒๒. มนุษย์สมัยก่อนเคยใช้คนวิ่งหรือคนขี่ม้าส่งข่าวคราวถึงกัน
-๒๓. ปัจจุบันนี้เราก็คือส่งข่าวคราวถึงกันได้รวดเร็วมากด้วยวิธีต่าง ๆ และได้เกือบทั่วโลก
-๒๔. เราสามารถพูดโทรศัพท์กับบุคคลอื่นได้เพียงภายในประเทศของเราเท่านั้น
-๒๕. บริการสื่อสารอันรวดเร็วทุกวันนี้สามารถช่วยชีวิตมนุษย์ได้
-๒๖. เครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่มีคุณค่าแก่การดำเนินธุรกิจบางประเภทเท่านั้น
-๒๗. การส่งข่าวคราวถึงกันด้วยวิธีที่ใช้กันมากที่สุดคือทางโทรศัพท์ โทรเลขและจดหมาย ซึ่งแต่ละวิธีจะใช้แทนกันก็ได้
-๒๘. การติดต่อดำเนินงานธุรกิจปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่ติดต่อกันทางจดหมายเพราะส่วนมากเขียนจดหมายเป็น
-๒๙. จดหมายธุรกิจที่รูปร่างลักษณะน่าอ่านอาจสร้างพิมพ์ใจที่แก่ผู้อ่านได้
-๓๐. เลขานุการของนักธุรกิจมักจะไม่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคัดเลือกจดหมายจึงต้องอาศัยผู้เขียน
-๓๑. ในการเขียนจดหมายธุรกิจจะใช้กระดาษจดหมายส่วนตัวก็ได้
-๓๒. กระดาษขนาดมาตรฐานขนาด $๘\frac{1}{2}'' \times ๑๑''$
-๓๓. กระดาษจดหมายและซองยังใช้ของมีคุณภาพดีขึ้นเท่าไรยังไม่ดีเพราะเป็นการสิ้นเปลือง
-๓๔. การวางรูปจดหมายธุรกิจอนุโลมใช้รูปจดหมายแบบราชการกันเป็นส่วนมาก
-๓๕. หากเห็นสมควรใช้จดหมายแบบใดก็จงใช้แบบนั้นแต่แบบเดียว
-๓๖. การใช้แบบจดหมายแบบเดียวทำให้ผู้รับเกิดความเสื่อมศรัทธา
-๓๗. จดหมายบางฉบับมี อ้างถึง ไว้ต่อจากคำขึ้นต้นลงมา
-๓๘. แสตมป์จะติดที่ส่วนไหนของซองก็ได้ สุกแล้วแต่ความนิยม และที่ว่างบนหน้าของ
-๓๙. คำลงท้ายของจดหมายเปรียบเหมือนถ้อยคำบอกเล่าที่สุภาพก่อนจบจดหมาย
-๔๐. จดหมายบางฉบับอาจมี “สิ่งที่ส่งมาด้วย” ไว้ต่อจากอ้างถึง

๘-๓ ถ้าท่านจะต่อโทรศัพท์ถึงสถานที่และบุคคลดังต่อไปนี้ ท่านจะค้นหาที่อักษรอะไรในสมุดโทรศัพท์ จงเขียนคำตอบในช่องว่างของแต่ละข้อ

๑. นายศักดิ์ แสงสุรีย์.....

๒. ม.ร.ว. โฉมฉาย.....

๓. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเกียรติกำจาย.....

๔. หลวงจํารุณนิตยภัตต์.....
๕. นายเคนเนธ ชิมเมอร์.....
๖. กระทรวงมหาดไทย.....
๗. กรมสามัญศึกษา (ตั้งอยู่ในบริเวณกระทรวงศึกษาธิการ)
๘. กรมพลศึกษา (ตั้งอยู่ในบริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ)
๙. บริษัท ไทยประจักษ์รุ จํากัด.....
๑๐. บริษัท เจ. เค. ฟิลลิปส์ จํากัด.....

บทที่ ๕

การขนส่ง

ความสำคัญของการขนส่ง

การที่นายวินิชอบประกอบการค้าจนเจริญรุ่งเรืองดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้นั้น เขาได้อาศัยการขนส่งเป็นเครื่องช่วยเหลือที่สำคัญยิ่ง หากสินค้าในร้านขาดมือและเขาต้องสั่งเพิ่มเติม เขาก็ได้อาศัยยานพาหนะนำตัวเขาไปสู่แหล่งค้าส่ง เมื่อสั่งสินค้าได้แล้ว เขาก็นำสินค้ากลับมาร้านได้รวดเร็วทันความต้องการของลูกค้า ในฤดูฝนลูกค้าของเขาต้องการซื้อเสื้อกันฝนเป็นจำนวนมาก เขาก็ขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตมาเข้าร้านได้ทันขายในทันฤดู และลูกค้าที่มาซื้อสินค้าที่ร้านของเขา แม้จะอยู่ในที่ห่างไกลก็สามารถซื้อสินค้าที่ร้านของเขาได้ นับว่าการขนส่งมีความสำคัญต่อการทำงานของเขามาก

ทางหลวงและทางรถไฟที่ทันสมัยช่วยให้การขนส่งทางบกสะดวกและรวดเร็ว

อันที่จริงการประกอบธุรกิจทุกชนิดต้องอาศัยการขนส่ง การที่มนุษย์เจริญก้าวหน้ามาได้จนถึงขั้นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ก็ด้วยได้อาศัยการขนส่งเป็นกำลังสำคัญช่วยให้มนุษย์ซึ่งอยู่ห่างไกล สามารถแลกเปลี่ยนผลิตผลกันได้ เป็นการส่งเสริมให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) ขึ้น

สรุปแล้ว การขนส่งมีความสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ช่วยนำสินค้าจากที่เกิดไปยังที่ที่ขาดแคลน
๒. ช่วยนำสินค้าไปสู่ที่ที่ขาดแคลนให้ทันความต้องการ
๓. ส่งเสริมให้มีการฝึกหาความชำนาญเฉพาะอย่าง
๔. ช่วยขยายเขตการค้าให้กว้างขวางออกไป ทำให้การประกอบการค้าได้ผลมากขึ้นโดยประหยัด

การส่งพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์

การส่งพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์ เป็นวิธีการขนส่งสิ่งของที่สะดวกและประหยัดเหมาะสำหรับการส่งสิ่งของไปยังที่หลายแห่งหรือผู้รับหลายคน คนหนึ่งจำนวนไม่มากนัก อย่างไรก็ตามในการส่งสิ่งของทางไปรษณีย์มีสิ่งที่จะต้องตระเตรียมหลายอย่างด้วยกัน

การเข้าหีบห่อ

สิ่งของที่ส่งทางไปรษณีย์ต้องเข้าหีบห่อให้เรียบร้อยแข็งแรง ไม่ให้หีบห่อแตกง่ายและไม่ให้สิ่งของแตกหัก เมื่อหีบห่อได้รับความกระทบกระเทือนในระหว่างการขนส่ง

สิ่งของแตกง่าย เช่น แก้ว หลอดไฟฟ้า และถ้วยชาม ควรบรรจุลงในหีบกระดาษที่มีขนาดและน้ำหนักไม่เกินกำหนด บุและอัดให้แน่นด้วยวัสดุนุ่ม ๆ เช่น เศษกระดาษ ฟาง โยไม้หรือโฟม เพื่อกันแตกเมื่อเข้าหีบห่อแล้ว เขียนชื่อและที่อยู่ของผู้รับและผู้ส่งให้ชัดเจนลงในกระดาษสีเหลี่ยม ผืนผ้าขนาดของจดหมายขนาดกลางหรือขนาดใหญ่แล้วปิดค่านบนหรือค่านข้าง และผูกมัดด้วยเชือกให้แน่นหนา เอาครั่งหยอดตรงรอยผูกแล้วประทับตรา

สิ่งที่เป็นน้ำหรือมีกลิ่น ควรบรรจุลงในขวดแก้วหรือสิ่งอื่นที่มีฝาปิดแน่นหนาแล้วบรรจุลงในกระป๋องเหล็กวิลาสแล้วจึงผูกมัด หรือห่อด้วยกระดาษที่มีความเหนียว เขียนชื่อและที่อยู่ของผู้รับและผู้ส่ง ปิดหีบห่อผูกมัดด้วยเชือก ประทับตราบนครั่งให้เรียบร้อย

สิ่งอื่นที่ไม่ต้องมีวิธีพิเศษในการเข้าหีบห่อ ควรใส่กล่องกระดาษที่มีขนาดพอเหมาะกับสิ่งของนั้น แล้วห่อด้วยกระดาษที่มีความเหนียว เขียนชื่อและที่อยู่ของผู้รับและผู้ส่ง ปิดหีบห่อแล้วผูกมัดด้วยเชือก และเอาครั่งหยอดบนเงื่อนไขเชือกแล้วประทับตรา

สิ่งของที่จะส่งไปต่างประเทศให้เข้าหีบห่อ และนำไปฝากส่งได้ทุกที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข เว้นแต่สิ่งของต้องห้าม หรือต้องพิทักษ์ภาษี จะต้องนำสิ่งของไปให้เจ้าหน้าที่ที่ทำการศุลกากรไปรษณีย์ซึ่งตั้งอยู่ที่กรมไปรษณีย์โทรเลขตรวจและประเมินภาษีขาออกเสียก่อนแล้วจึงจะนำสิ่งของนั้นเข้าหีบห่อต่อหน้าเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ

การฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ พัสดุไปรษณีย์แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือพัสดุไปรษณีย์ในประเทศ และพัสดุไปรษณีย์ต่างประเทศ พัสดุไปรษณีย์ในประเทศมีวิธีส่งดังนี้

พัสดุไปรษณีย์ต้องมีน้ำหนักไม่เกิน ๒๐ กก. ยาวไม่เกิน ๑๕๐ ซม. และทุกด้านรวมกันต้องไม่เกิน ๓๐๐ ซม. ค่าฝากส่งทางธรรมดาทุกน้ำหนัก ๑,๐๐๐ กรัมหรือเศษ ๕.๐๐ บาท ทางอากาศทุกน้ำหนัก ๑,๐๐๐ กรัมหรือเศษ ๑๐.๐๐ บาท

พัสดุไปรษณีย์ไม่มีบริการลงทะเบียน พัสดุไปรษณีย์จะขอให้มียกยอรับด้วยก็ได้ โดยเสียค่าธรรมเนียมตอบรับตามระเบียบ

พัสดุไปรษณีย์เก็บเงิน คือ พัสดุไปรษณีย์ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข รับเป็นคณกลางนำไปจ่ายให้แก่ผู้รับพร้อมทั้งเรียกเก็บเงินค่าส่งจากผู้รับเท่าจำนวนที่ผู้ฝากส่งให้เก็บเงิน และนำเงินนั้นมามอบให้แก่ผู้ฝาก โดยคิดเอาค่าธรรมเนียมเรียกเก็บเงินเพิ่มขึ้นจากพัสดุไปรษณีย์เก็บเงินธรรมดาเล็กน้อย แต่จะฝากส่งและจำหน่ายได้ถึงแต่เฉพาะที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่มีการธนาคารเท่านั้น

ค่าธรรมเนียมที่ต้องเรียกเพิ่มขึ้นจากค่าไปรษณียากรตามน้ำหนัก คือ ค่าธรรมเนียมเก็บเงินทุกจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐.๐๐ บาท คิด ๒.๐๐ บาท เกิน ๑,๐๐๐.๐๐ บาท คิด ๑,๐๐๐ บาทละ ๒.๐๐ บาท เศษของ ๑,๐๐๐ บาท ให้นับเป็น ๑,๐๐๐ บาท

พัสดุไปรษณีย์ต่างประเทศ คือ หีบห่อบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ที่ส่งไปมาถึงกันทางไปรษณีย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ มีอัตราพิกัดน้ำหนักและขนาดดังนี้

๑. พัสดุไปรษณีย์ทางภาคพื้น

ก. อัตราพิกัด ๑ กก. ๓ กก. ๕ กก. ๑๐ กก.

ข. น้ำหนักอย่างสูง ๑๐ กก.

ค. ขนาดอย่างสูงยาวไม่เกิน ๑๕๐ ซม. ทุกด้านรวมกันไม่เกิน ๓๐๐ ซม.

๒. พัสดุไปรษณีย์ทางอากาศ

ก. อัตราพิกัด ๑ กก. ๓ กก. ๕ กก.

ข. น้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน ๕ กก.

ค. ขนาดอย่างสูงยาวไม่เกิน ๑๐๐ ซม. ด้านอื่นไม่เกินด้านละ ๕๐ ซม. ทุกด้านรวมกันต้องไม่เกิน ๓๐๐ ซม.

๓. พัสดุไปรษณีย์รับประกัน คือพัสดุไปรษณีย์ต่างประเทศที่ทางการให้ความคุ้มครองรักษาเป็นพิเศษ และยินยอมรับใช้เงินให้ตามส่วนของเงินที่ขอรับประกันแต่ไม่เกินจำนวนเงินที่ขอรับประกันไว้ หากของที่รับประกันสูญหายทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ เพราะความผิดของทางการ

ค่าไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมรับประกันสำหรับพัสดุไปรษณีย์ต่างประเทศ ต้องคิดตามอัตราที่กรมไปรษณีย์โทรเลขได้วางไว้

การฝากส่งพัสดุย่อย พัสดุย่อยคือสิ่งของหรือสินค้าฝากส่งไปทางไปรษณีย์โดยมีต้องปฏิบัติตามระเบียบการพัสดุไปรษณีย์ และโดยไม่ต้องคำนึงว่าสิ่งของหรือสินค้านั้นจะมีค่าต้องพิกักภาษีหรือไม่ มีอัตราพิกักน้ำหนักและขนาดดังนี้

ก. อัตราพิกัก ๑๐๐, ๒๕๐, ๕๐๐ และ ๑,๐๐๐ กรัม

ข. น้ำหนักอย่างสูง ๑ กก.

ค. ขนาด เช่นเดียวกับจดหมาย

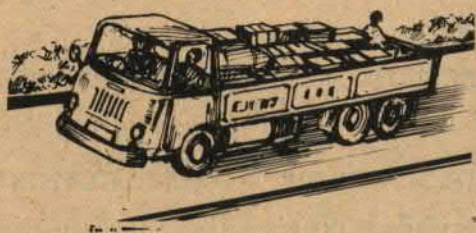
ค่าไปรษณียากรตามอัตราที่กรมไปรษณีย์โทรเลขกำหนดไว้ และจะส่งโดยนำไปทั้งลงตู้ไปรษณีย์ก็ได้ เว้นแต่ต้องการลงทะเบียนจึงต้องไปส่งที่ทำการไปรษณีย์

การขนส่งทางบก

การขนส่งทางบกอาจเป็นการขนส่งโดยรถไฟ หรือโดยรถบรรทุกหรือโดยยานพาหนะทั้งสองชนิดติดต่อกันได้

การขนส่งทางรถไฟ

การรถไฟแห่งประเทศไทยรับขนส่งสินค้าเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ ประเภทห่อวัตถุและประเภทเหมาหลัง

การขนส่งภายในประเทศใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งตามทางหลวงระหว่างจังหวัด

วิธีการส่งสินค้าในประเภทห่อวัตถุ เป็นการส่งรายปลีกย่อยตามปริมาณที่ผู้ส่งต้องการ สิ่งของที่จะส่งโดยวิธีนี้จะต้องบรรจุเข้าหีบที่มั่นคงแข็งแรง เพื่อให้สามารถป้องกันการเสียหายต่างๆ จากความกระเทือนพิคเหวี่ยงในการบรรทุกซ้อน ๆ กันในตู้รถไฟ

เมื่อบรรจุหีบเรียบร้อยแล้ว ต้องเขียนป้ายชื่อและที่อยู่ของผู้ส่งและผู้รับปักไว้ที่หีบแล้วนำไปส่งที่สถานีรถไฟ แจ้งให้พนักงานรถไฟทราบว่ามีสิ่งของภายในหีบมีอะไรบ้าง เพื่อจะได้กักค่าระวางให้ถูกต้องตามอัตราที่กำหนดไว้

เมื่อผู้ส่งชำระเงินค่าระวางและอื่น ๆ แล้ว จะได้รับใบรับจากพนักงานรถไฟซึ่งต้องส่งไปให้ผู้รับ เพื่อให้เขานำไปแสดงกับพนักงานรถไฟที่สถานีปลายทางในการขอรับสิ่งของที่ส่งไปนั้น

วิธีการส่งสินค้าในประเภทเหมาหลัง เป็นการส่งรายใหญ่โดยแยกบรรทุกสินค้าของเจ้าของหนึ่งไว้ในรถคันหนึ่ง ผู้ต้องการส่งสินค้าโดยวิธีนี้ต้องไปแจ้งความจำนงค์ขอรถสำหรับบรรทุกที่สถานีต้นทางโดยมีเงินมัดจำวางไว้ตามที่การรถไฟกำหนด

เมื่อผู้ส่งได้รับแจ้งจากพนักงานรถไฟว่าได้รถสำหรับบรรทุกแล้ว ผู้ส่งจะต้องขนสินค้าหรือสิ่งของขึ้นบรรทุกให้เสร็จภายใน ๖ ชั่วโมงสำหรับรถ ๔ ล้อ และ ๘ ชั่วโมงสำหรับรถ ๘ ล้อ นับแต่เวลาที่ขบวนรถไฟ มิฉะนั้นจะต้องเสียค่าปรับการ ๑๐๐ บาทหรือ ๒๐๐ บาท สำหรับรถ ๔ ล้อ และรถ ๘ ล้อ ตามลำดับ

เมื่อจัดบรรทุกเสร็จและพนักงานตรวจปิดประตูรถและประทับตราของรถไฟแล้วผู้ส่งควรรักษากุญแจที่แข็งแรงไปใส่ที่ประตู หรือติดรอกำกับไว้ด้วยเพื่อความปลอดภัย เสร็จแล้วต้องแจ้งจำนวนและชนิดสินค้าเพื่อคิดค่าระวางตามอัตราที่กำหนดไว้ และเมื่อเสียค่าระวางและค่าอื่น ๆ แล้ว ก็ได้รับใบรับจากพนักงานรถไฟ สำหรับใช้ในการรับสินค้าที่สถานีปลายทาง

การบรรทุกส่งโดยทางรถไฟนั้นไม่ว่าจะเป็น การบรรทุกส่ง ใน ประเภทห่อวัตถุหรือประเภทเหมาหลัง เมื่อสิ่งของไปถึงสถานีปลายทางแล้ว การรถไฟจะไม่ขนไปให้ถึงที่อยู่ของผู้รับ ผู้รับจะต้องรีบไปรับเอาเองภายใน ๒ หรือ ๓ วัน นับแต่เวลาที่สิ่งของนั้นไปถึง มิฉะนั้นจะต้องเสียค่ารักษาให้แก่การรถไฟตามอัตราที่กำหนดไว้

การบรรทุกส่งทั้งในประเภทห่อวัตถุและในประเภทเหมาหลังแยกออกเป็น ๔ อย่าง คือ วิธีธรรมดา วิธีด่วน วิธีประกันธรรมดา และวิธีประกันพิเศษ

การส่งในวิธีธรรมดา คิดค่าระวางบรรทุกส่งในอัตราธรรมดา โดยจัดส่งสินค้าไปกับขบวนรถสินค้าหรือขบวนรถรวมตามความสะดวก ๕ บาท

การส่งในวิธีด่วน ต้องเสียค่าระวางเป็น ๒ เท่าของอัตราปกติ โดยจัดส่งไปกับขบวนรถด่วน ขบวนรถเร็ว ขบวนรถรวมหรือขบวนรถสินค้า ซึ่งมีเดินในเส้นทางที่สิ่งของสินค้านั้น ๆ จะต้องส่งไปในโอกาสแรก โดยมีโอกาสที่จะส่งไปก่อนสิ่งของที่ส่งในวิธีธรรมดา ๑๐ บาท

การส่งในวิธีประกันธรรมดา ผู้ส่งต้องเสียค่าประกันเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากค่าระวางและจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายในราคาที่กำหนด แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ต่อ ๑ ชิ้น โดยเสียค่าประกันชั้นละ ๒๕ สตางค์ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท ต่อรถ ๑ หลัง โดยเสียค่าประกันหลังละ ๑๐๐ บาท

การส่งในวิธีประกันพิเศษ คิดค่าประกันพิเศษเพิ่มจากค่าระวางร้อยละ ๕ ของราคาสิ่งของ โดยเสียค่าประกันอย่างต่ำชั้นละ ๕ บาท หรือรถ ๔ ล้อ หลังละ ๑,๐๐๐ บาท หรือรถ ๘ ล้อ หลังละ ๒,๐๐๐ บาท ไม่จำกัดจำนวนค่าเสียหายที่ชดเชยให้

ผลดีของการขนส่งทางรถไฟ

๑. รถไฟสามารถบรรทุกของที่กินเนื้อที่หรือมีน้ำหนักมากไปส่งได้ใน ระยะทาง ไกล ใน เวลาอันรวดเร็ว โดยเสียค่าระวางไม่แพง
๒. รถไฟออกเดินทางตามกำหนดวันและเวลาที่แน่นอน ผู้ส่งกำหนดเวลาที่ส่งของจะไปถึงสถานีปลายทางได้แน่นอน
๓. รถไฟจัดรถพิเศษสำหรับบรรทุกสินค้าบางชนิด เช่น รถตู้เย็น และรถถังน้ำมัน เป็นต้น
๔. พ่อค้ารายย่อยสามารถรวมกันส่งสินค้าในประเภทเหมาหลังได้ ซึ่งเสียค่าระวางในอัตราที่ถูกกว่าที่จะเสียแยกกัน

การขนส่งทางรถยนต์บรรทุก

ปัจจุบันนี้ มีทางหลวงสายต่าง ๆ ต่จากกรุงเทพ ฯ ไปเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ได้เกือบทั่วทุกจังหวัด การขนส่งโดยรถบรรทุกจึงสะดวกขึ้น ในกรุงเทพ ฯ มีกิจการขนส่งโดยรถบรรทุกหลายแห่งด้วยกัน ที่ใหญ่ที่สุดนั้นคือองค์การ ร. ส. พ. นอกจากนั้นก็มีรถขนส่งของเอกชนอีกมากมาย ซึ่งมีแหล่งชุมนุมอยู่ในย่านสินค้าต่าง ๆ เช่น ถนนทรงวาดและเทเวศร์ เป็นต้น ตามจังหวัดต่าง ๆ นอกจากกรุงเทพ ฯ ก็มีทางหลวงผ่าน นอกจากนั้นบริษัทห้างร้านและองค์การต่าง ๆ ที่มีกิจการใหญ่โตที่มีกองรถบรรทุกของตนเองก็มีมาก ทั้งนี้เพราะการขนส่งโดยรถยนต์บรรทุกนั้นมีผลดีหลายประการ คือ

๑. รถยนต์บรรทุกสามารถเข้าไปรับส่งสินค้าได้ในที่ต่าง ๆ แทบทุกแห่ง ซึ่งเรือและรถไฟไม่อาจเข้าไปถึงได้
๒. การขนส่ง โดยรถบรรทุก ไม่ต้องมีการขนถ่ายสินค้าจากร้านไปยังสถานีต้นทางหรือจากสถานีปลายทางไปที่ร้านอีกต่อหนึ่ง
๓. การดัดแปลงรถบรรทุกให้มีลักษณะเหมาะกับการขนส่งสินค้าบางประเภท เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงทำได้ง่าย
๔. เอกชนเป็นเจ้าของรถบรรทุกได้เอง เพราะการลงทุนซื้อรถบรรทุกไม่สูงเกินไปและได้ใช้บ่อย คู่กับเงินที่ลงทุนไป และถ้าต้องการใช้เป็นจำนวนมากก็ซื้อเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น
๕. การออกรถบรรทุกไม่จำเป็นต้องมีกำหนดเวลาตายตัว ผู้ที่ต้องการส่งสินค้าในเวลาเร็วอาจว่าจ้างรถบรรทุกให้ไปส่งได้ทันที

การขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำเป็นวิธีการขนส่งที่สำคัญ และได้ช่วยให้มนุษย์สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขายได้หลายพันปีมาแล้ว ในปัจจุบันนี้แม้ว่าจะมีทางรถไฟและถนนไปถึงที่ต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศแล้ว การขนส่งทางน้ำก็ยังคงมีความสำคัญสำหรับประเทศไทยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดที่ไม่มีรถไฟผ่าน และทางหลวงยังไม่ถึงหรือไปถึงแล้วแต่มีสภาพไม่ดีพอ

บริการขนส่งทางทะเลก็ยังมีความสำคัญอยู่ สำหรับขนส่งสินค้าขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมาก

การขนส่งทางน้ำมีความสำคัญมาก

การขนส่งตามลำแม่น้ำซึ่งใช้เรือกลไฟ เรือยนต์และเรือจ้างกระดาน ตลอดจนเรือแจว เรือพาย เป็นพาหนะขนส่งผู้โดยสารและสินค้า มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติเป็นอันมาก เพราะสามารถขนส่งสินค้าที่มีน้ำหนักมากไปได้ในระยะทางไกล โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย แม้ว่าจะล่าช้าไปบ้างก็ตาม

นอกจากการขนส่งตามแม่น้ำลำคลองแล้ว การขนส่งทางทะเลก็มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการขนส่งสินค้าตามจังหวัดชายทะเลเข้ามากรุงเทพฯ หรือออกไปจากกรุงเทพฯ บริษัทไทยเดินเรือทะเล จำกัด ซึ่งรับทำการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารอยู่ตามจังหวัดริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกของไทยเป็นบริษัทเดินเรือที่ใหญ่ที่สุดของคนไทย

ผลดีของการขนส่งทางน้ำ มีดังนี้

๑. อัตราค่าขนส่งถูกมาก เพราะพลังงานที่ใช้ในการขับเคลื่อนเรือและค่าแรงในการขนส่งสินค้าสิ้นเปลืองน้อยกว่า

๒. สามารถขนส่งสินค้าที่มีรูปร่างขนาดใหญ่ได้โดยปลอดภัย
๓. ขนสินค้าได้คราวละมาก ๆ

ผลเสียของการขนส่งทางน้ำ มีดังนี้

๑. การขนส่งสินค้าทางน้ำล่าช้ามาก ทำให้ส่งสินค้าบางอย่าง เช่น ของสด และผลไม้ ไม่ได้
๒. เส้นทางขนส่งต้องยึดแม่น้ำลำคลองหรือทะเลเป็นหลักซึ่งทำให้ถูกจำกัด
๓. บางฤดู เช่น ฤดูแล้ง ที่แม่น้ำตื้นเขิน หรือฤดูที่มีพายุจัด ทำการเดินเรือได้ไม่สะดวก อาจต้องเลื่อนกำหนดเดินทาง
๔. กำหนดเวลาไปถึงปลายทางได้ไม่แน่นอน

การขนส่งทางอากาศ

ปัจจุบันนี้มีสายการบินต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรับทำการขนส่งพัสดุและสินค้าทางอากาศ ค่าขนส่งทางอากาศแพงกว่าค่าขนส่งทางรถไฟ รถยนต์และเรือมาก เมื่อมีความจำเป็นต้องขนส่งโดยรีบด่วน ความจำเป็นนี้ก็ย่อมจะมีความสำคัญกว่าปัญหาเรื่องค่าขนส่งแพง การขนส่งทางอากาศอาจช่วยชีวิตและบรรเทาความทุกข์ยากของมนุษย์ เราสามารถขนส่งยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ อาหาร และของใช้จำเป็นต่าง ๆ ไปทางเครื่องบิน เพื่อช่วยเหลือคนในที่ซึ่งเกิด

เครื่องบินบรรทุกสินค้า ปัจจุบันนี้บริการขนส่งทางอากาศมีความสำคัญมากสำหรับสินค้าที่มีความจำเป็นต้องขนส่งด่วนและที่ราคาสูง

โรคระบาด หรือมีภัยต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น น้ำท่วม พายุร้าย แผ่นดินไหว และไฟไหม้ เมื่ออหิวาตกโรคเกิดระบาดขึ้น วัคซีนที่ผลิตขึ้นภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ก็ได้อาศัยการขนส่งโดยทางเครื่องบินจากต่างประเทศ สามารถช่วยชีวิตคนได้เป็นจำนวนมาก เครื่องฉายรังสีในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในต่างจังหวัดเกิดชำรุดขึ้น จำเป็นต้องสั่งซื้อชิ้นส่วนที่ชำรุดจากกรุงเทพ ฯ โรงพยาบาลก็สามารถได้ชิ้นส่วนมาซ่อมเครื่องฉายรังสีนั้น ให้ใช้ได้ภายในสองสามชั่วโมงโดยอาศัยบริการขนส่งทางเครื่องบิน สัตว์มีชีวิตขนส่งทางอากาศย่อมปลอดภัยที่สุด เช่นการขนส่งช้างไทยไปยังสวนสัตว์ในสหรัฐอเมริกา ดอกไม้ และอาหารสดที่เน่าเสียง่าย อาจขนส่งทางอากาศให้ถึงมือผู้รับได้ในสภาพที่สดและไม่เน่าเสีย

ผลดีของการขนส่งทางอากาศ

๑. สามารถขนส่งได้รวดเร็วมาก ในกรณีที่ต้องการความเร่งด่วน
๒. สามารถขนส่งของสด เช่น ดอกไม้ ผลไม้ ถึงมือผู้รับในสภาพที่ยังสด
๓. กำหนดเวลาขนส่งกำหนดแน่นอน

ผลเสียของการขนส่งทางอากาศ

๑. ค่าขนส่งแพงมาก
๒. ขนส่งของใหญ่และหนักมากไม่ได้

แบบฝึกหัด

๘-๘ ให้เลือกข้อถูกโดยทำวงกลมล้อมรอบอักษรหน้าข้อนั้น

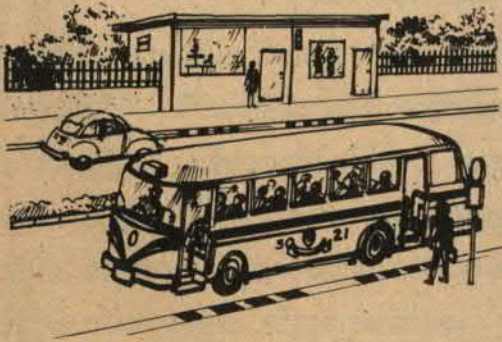
๑. การขนส่งมีความสำคัญ คือ
 - ก. ช่วยให้ผู้ผลิตจำนวนมากมีงานหาเลี้ยงชีพ
 - ข. ช่วยให้การฝึกฝนหาความชำนาญเฉพาะอย่างเป็นไปได้
 - ค. ช่วยให้การเดินทางไปในที่ต่าง ๆ เป็นไปได้
๒. การส่งพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์นั้น
 - ก. เหมาะสำหรับการส่งสิ่งของจำนวนมาก
 - ข. เหมาะสำหรับการส่งสิ่งของไปยังบุคคลจำนวนมาก และอยู่ในที่ต่าง ๆ กันหลายแห่ง
 - ค. ไม่ค่อยได้รับความสะดวก เพราะมีกฎข้อบังคับมากมาย
๓. การส่งพัสดุภัณฑ์ทางไปรษณีย์นั้น
 - ก. สิ่งของแตกง่าย เช่น แก้ว หลอดไฟฟ้า ควรใช้ผ้าบุลงไม้ให้หนา ๆ เพื่อให้นุ่มเสียก่อน แล้วเอาสิ่งของนั้นวางซ้อน ๆ กันลงไปให้แน่น เอาผ้าบุข้างบนแล้วจึงปิดฝาตอกตะปู
 - ข. สิ่งที่เป็นน้ำหรือมีกลิ่น ควรบรรจุลงในขวดหรือสิ่งอื่นที่มีฝาปิดแน่นหนา แล้วบรรจุลงในกระป๋องเหล็กวิลาสหรือหีบกระดาษ หรือลงไม้โดยมีสิ่งนุ่ม ๆ รองอยู่โดยรอบ แล้วจึงผูกมัดให้แน่นหนาอีกชั้นหนึ่ง
 - ค. สิ่งที่ไม่ต้องมีวิธีพิเศษในการหีบห่อหั้นส่งไปก็ได้เลย โดยไม่ต้องทำอะไร

- ๕-๒ ผลเสียและผลดีของการขนส่งทางน้ำมีอย่างไรบ้าง ? ให้อธิบายและยกตัวอย่างประกอบ
- ๕-๓ ถ้าท่านจะส่งสินค้าจำนวนมากจากจังหวัดที่ท่านอยู่ไปจังหวัดสมุทรสาคร (หรือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ท่านจะเลือกขนส่งทางไหน ? เพราะเหตุไร ?
- ๕-๔ การขนส่งทางอากาศมีความสำคัญอย่างไรบ้าง ?
- ๕-๕ จงอธิบายผลเสียและผลดีของการขนส่งทางอากาศ

บทที่ ๑๐

บริการเดินทาง

การเดินทางด้วยวิธีต่างๆ

ความสำคัญของบริการเดินทาง

เพียงแต่นึกถึงเรื่องการเดินทาง เราก็มีความสุขด้วยจิตนาการของทิวทัศน์อันสวยงาม ภูเขา ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำคลอง หาดทราย นครอันสว่างงามทั้งในและต่างประเทศ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ใหม่ และแปลกจากที่เราได้เคยพบเคยเห็นที่บ้านเมืองของเรา

ที่ท่าอากาศยานคอนเมือง หรือในนครใหญ่ๆ ของแต่ละประเทศ จะมีเครื่องบินขึ้นและลง ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืน โดยมีผู้โดยสารซึ่งเดินทางภายในและระหว่างประเทศทั่วโลก ที่สถานีรถไฟ สถานีรถยนต์โดยสารต่างจังหวัด ที่ท่าเรือใหญ่ๆ เราจะแลเห็นภาพเช่นเดียวกัน คือ ผู้โดยสารเป็นจำนวนมากมายังเดินทางไปยังกลับบ้าง เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อน เพื่อพบปะเยี่ยมเยียนญาติมิตร เพื่อโยกย้ายที่อยู่อาศัยหรือที่ทำมาหากิน เราทุกคนเดินทาง หรือตั้งใจจะเดินทางเพื่อเหตุผลประการใดประการหนึ่ง คนเราน้อยคนนักที่จะมีชีวิตอยู่เฉยๆ เฉยที่บ้านของตนตลอดชีวิตโดยไม่มีการเดินทางเลย

การเลือกวิธีการเดินทาง

สมัยก่อนคนเราเดินทางด้วยเท้า ด้วยสัตว์พาหนะ เช่น ม้า ลา ล่อ อูฐ ช้าง หรือด้วยพาหนะที่ลากด้วยสัตว์ เช่น เกวียนที่ลากด้วยวัวหรือควาย ท่านอาจจะเคยได้ดูภาพยนตร์ซึ่งแสดงชีวิตคนอเมริกันในสมัยก่อนซึ่งใช้รถโดยสารลากด้วยม้า ๔ หรือ ๖ ตัว การเดินทางภายในประเทศไทยของเราสมัยก่อน จากกรุงเทพมหานครไปเชียงใหม่ต้องใช้เวลาเป็นแรมเดือน แต่ปัจจุบันนี้ถ้าไปทางรถไฟใช้เวลาเพียง ๑๕ ชั่วโมงเศษ หรือถ้าไปทางเครื่องบินก็ใช้เวลาเพียง ๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที

การเดินทางสมัยปัจจุบันนี้ทั้งรวดเร็ว สะดวกสบาย และปลอดภัยกว่าสมัยก่อนมาก เราอาจเลือกเดินทางได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีก็อาจใช้ทดแทนกันได้ ทั้งนี้ย่อมสุดแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละบุคคลผู้เดินทาง และสภาพของเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม ระยะเวลา ฐานะทางการเงิน ตลอดจนจิตใจของแต่ละบุคคล ในบทนี้จะได้อธิบายถึงวิธีการเดินทางที่นิยมใช้กันอยู่โดยทั่วไป ซึ่งเราอาจพิจารณาเลือกใช้ได้ตามความพึงพอใจ และความเหมาะสมของเราเอง

รถยนต์ประจำทาง ปัจจุบันนี้มีรถยนต์ให้บริการเดินทางเกือบทั่วทุกหนทุกแห่งในประเทศ แม้ในถนนหรือตรอกเล็กชอกน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเดินทางวิธีอื่นแล้ว วิธีเดินทางโดยรถยนต์ประจำทางมีส่วนดีกว่าตรงที่เราสามารถขึ้นและลง ณ จุดที่ใกล้ที่อยู่อาศัยของเราที่สุด นอกจากประโยชน์ในการเดินทางระยะสั้น ๆ แล้ว ปัจจุบันนี้รถยนต์ประจำทางให้บริการเดินทางระยะไกล ๆ ระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในการเดินทางระยะไกลผู้เดินทางก็นิยมใช้บริการรถยนต์ประจำทาง เนื่องจากค่าโดยสารถูกพอสมควร และส่วนมากวิ่งไปตามทางหลวงซึ่งผู้โดยสารอาจได้ชมทิวทัศน์ธรรมชาติอันงดงามระหว่างทาง

รถไฟ การเดินทางระยะไกลภายในประเทศ ประชาชนทั่วไปนิยมใช้บริการรถไฟมากกว่ารถยนต์ประจำทาง เพราะสะดวกสบาย รวดเร็ว ค่าโดยสารพอสมควรและถูกแพงตามประเภทของบริการ ซึ่งแบ่งเป็นชั้นตามความปรารถนาของผู้โดยสาร และประการที่สำคัญที่สุดคือรถไฟให้บริการเดินทางที่ปลอดภัยที่สุด

ตามปรกติรถไฟวิ่งไวกว่ารถยนต์ประจำทาง เพราะรถไฟวิ่งอยู่ในทางซึ่งเป็นราง เพราะไม่มีอุปสรรคจากความคับคั่งของการจราจร และไม่ต้องหยุดนาน ๆ เพื่อให้ผู้โดยสารรับประทานอาหาร เพราะรถไฟแทบทุกขบวนมีรถเสบียงจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้โดยสารด้วย

ในประเทศไทยกิจการรถไฟเป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งดำเนินงานโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้บริการโดยจัดเป็นสายใหญ่และสายย่อย ๆ ทั่วประเทศ และยังให้บริการติดต่อกับสายรถไฟของประเทศเพื่อนบ้านคือ ประเทศมาเลเซีย

เครื่องบิน การเดินทางโดยเครื่องบินเป็นวิธีเดินทางที่รวดเร็วที่สุด และความปลอดภัยก็ยิ่งดีขึ้น จึงมีผู้นิยมเดินทางโดยเครื่องบินโดยสารมากขึ้นทุกที ผู้เดินทางบางคนเลือกเดินทางโดยเครื่องบินเพราะรวดเร็วดี การเดินทางระยะไกลโดยเครื่องบินโดยสาร ทำให้ผู้โดยสารสามารถใช้เวลาที่ประหยัดได้ระหว่างทางให้เป็นประโยชน์ ถึงจุดหมายปลายทางเร็วขึ้นอีกวันสองวัน บางคนชอบเดินทางโดยเครื่องบินเพราะเพลิดเพลินสนุกสนานดีกว่าเดินทางด้วยบริการเดินทางบนพื้นดิน

เครื่องบินโดยสารแม้จะให้บริการเดินทางที่รวดเร็ว แต่บางครั้งก็ยังไม่แน่นอนเชื่อถือได้เหมือนรถไฟหรือรถยนต์ประจำทาง บางทีดินฟ้าอากาศซึ่งแปรปรวนอาจทำให้เครื่องบินเสียเวลาเป็น

ชั่วโมงๆ บางทีความบกพร่องของเครื่องยนต์ทำให้ต้องเลื่อนเวลาออกเดินทาง หรือบางครั้งออกเดินทางไปแล้วต้องย้อนกลับมาเพื่อแก้ไขความขัดข้องของเครื่องยนต์หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องบินเสียก่อน เพื่อให้การเดินทางปลอดภัยที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ จริงอยู่เหตุการณ์เช่นนั้นนาน ๆ จึงจะมีขึ้นสักครั้ง แต่เราไม่สามารถทราบได้ว่ามันจะเกิดขึ้นเมื่อไร

เรือ บริการเดินทางทางเรือได้แก่เรือซึ่งใช้กำลังคนแจว ซึ่งเรียกกันว่า เรือจ้าง เรือยนต์โดยสารซึ่งสมัยหนึ่งเรียกว่า เรือเมล์ ปัจจุบันนี้ก็ยังให้บริการเดินทางที่นิยมใช้กัน บางประเภทก็ได้ปรับปรุงดีขึ้นเป็นอย่างมากทั้งความสะดวกสบายและความรวดเร็ว การเดินทางไปต่างประเทศสมัยก่อนไม่มีเครื่องบินโดยสาร เราจะต้องไปทางเรือเดินทะเล แม้ปัจจุบันนี้จะมีบริการเครื่องบินโดยสารที่ย่างยอดเยี่ยมแล้วก็ตาม ก็ยังมีผู้ชอบเดินทางโดยเรือเดินทะเลหรือเรือเดินสมุทร เรือโดยสารระหว่างประเทศมีหลายขนาดและหลายชนิด และในเรือแต่ละลำยังมีบริการแบ่งเป็นหลายชั้นในอัตราค่าโดยสารสูงต่ำหลายอัตรา ทำให้ผู้โดยสารสามารถเลือกได้ตามฐานะและความพึงพอใจของตน

รถยนต์ส่วนตัว ปัจจุบันนี้การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากมีทางหลวงซึ่งมีคุณภาพดีและมีปริมาณระยะทางเชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วประเทศ ผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวย่อมไม่ต้องขึ้นอยู่กับข้อจำกัดหรือกำหนดการของผู้อื่น เขาจะสะดวกเดินทางได้เมื่อไร จะไปที่ไหนที่เขาต้องการ จะแวะระหว่างทางที่ไหน จะไปเองหรือจะไปกับใคร ก็ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของเขา การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวถ้าหลาย ๆ คนร่วมกันเดินทางและเฉลี่ยค่าใช้จ่ายก็เป็นวิธีการเดินทางที่ประหยัดกว่าวิธีอื่นๆ

การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวคนเดียวในระยะทางไกลๆ ก็เป็นเรื่องหนักหน่วง ต้องระมัดระวังเรื่องกฎจราจร และประการสำคัญที่สุดคือความปลอดภัย ซึ่งถ้าเราเลือกเดินทางด้วยวิธีอื่น เช่น รถไฟหรือรถประจำทาง เราก็ไม่ต้องเป็นห่วงเป็นกังวลในเรื่องดังกล่าว

แบบฝึกหัด

๑๐-๑ จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ข้อความที่ถูกต้องที่สุด

๑. เพียงแค่นึกถึงเรื่องการเดินทาง เราก็มีความสุขด้วยจินตนาการของ

๒. ที่สถานีรถไฟ สถานีรถยนต์โดยสารต่างจังหวัด ที่ท่าเรือใหญ่ๆ เราจะแลเห็นภาพเช่นเดียวกันคือ.....

๓. คนเราน้อยคนนักที่จะมีชีวิตอยู่เงียบเฉยที่บ้านของตนตลอดชีวิตโดย
- ๔,๕,๖. สมัยก่อนคนเราเดินทางด้วย.....ด้วย.....
หรือด้วย.....
๗. เราอาจเลือกเดินทางได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีอาจ.....
- ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒. วิธีการเดินทางที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน คือ (๑)
(๒) (๓) (๔) (๕)
- ๑๓,๑๔. ในการเดินทางระยะไกล ผู้เดินทางนิยมใช้บริการรถยนต์ประจำทางเพราะ.....
.....และ.....
๑๕. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ผู้เดินทางเลือกใช้บริการรถไฟ คือ.....
- ๑๖,๑๗. ตามปรกตินรถไฟวิ่งได้เร็วกว่ารถยนต์ประจำทาง เพราะไม่มีอุปสรรคจาก.....
.....และไม่ต้องหยุดนาน ๆ เพื่อให้ผู้โดยสาร
๑๘. การเดินทางด้วยเครื่องบินเป็นวิธีเดินทางที่.....ที่สุด
๑๙. บางคนเลือกเดินทางโดยเครื่องบินเพราะรวดเร็วดี บางคนชอบเดินทางโดยเครื่องบิน
เพราะ.....
๒๐. เครื่องบินแม้จะให้บริการเดินทางที่รวดเร็ว แต่บางครั้งก็ยังไม่ได้.....
เหมือนรถไฟหรือรถยนต์ประจำทาง
๒๑. การเดินทางไปต่างประเทศสมัยก่อนไม่มีเครื่องบินโดยสาร เราจะต้องไปทาง.....
.....
๒๒. ปัจจุบันนี้การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากมี.....
ซึ่งมีคุณภาพดี
- ๒๓,๒๔. การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวต่างหลาย ๆ คนร่วมกันเดินทางและ.....
.....ก็เป็นวิธีเดินทางที่.....กว่าวิธีอื่น ๆ
๒๕. การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวคนเดียวในระยะทางไกล ๆ สิ่งที่ต้องเป็นห่วงที่สุดคือ.....
.....

๑๐-๒ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูก จงให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจะให้เครื่องหมายผิด X

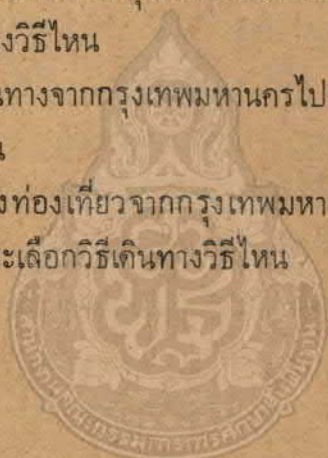
- ๑. เพียงแค่นึกถึงเรื่องการเดินทาง คนเราก็เกิดความเบื่อหน่าย
- ๒. ที่นครใหญ่ ๆ จะมีเครื่องบินขึ้นและลงที่ทำอากาศยานตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืน

- ๓. คนเราน้อยคนนักที่จะมีชีวิตอยู่เรียบง่ายที่บ้านของตนตลอดชีวิต โดยไม่มีการเดินทางเลย
- ๔. สมัยก่อนคนเราเดินทางด้วยสัตว์พาหนะ เช่น ม้า ลา ล่อ ฯลฯ
- ๕. สมัยก่อนการเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปเชียงใหม่ต้องใช้เวลาแรมเดือน
- ๖. ปัจจุบันนี้ถ้าเดินทางด้วยรถไฟจากกรุงเทพมหานครไปเชียงใหม่ จะเสียเวลาเพียง ๑๕ ชั่วโมงเศษเท่านั้น
- ๗. การเดินทางสมัยปัจจุบันนี้เราอาจเลือกเดินทางได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีไม่อาจใช้ทดแทนกันได้
- ๘. ปัจจุบันนี้มีรถยนต์ให้บริการเดินทางแม้แต่ในถนนหรือตรอกเล็ก ๆ
- ๙. วิธีเดินทางโดยรถยนต์ประจำทาง มีส่วนดีกว่าตรงที่ว่า เราสามารถขึ้นลง ณ จุดที่ใกล้ที่อยู่อาศัยของเราได้มากที่สุด
- ๑๐. ในการเดินทางระยะไกล ผู้เดินทางนิยมใช้รถยนต์ประจำทาง เนื่องจากรวดเร็วไปตามทางหลวงซึ่งมีทิวทัศน์สองข้างทางงดงามน่าเพลิดเพลิน
- ๑๑. การเดินทางระยะไกลภายในประเทศ ประชาชนนิยมใช้บริการรถไฟมากกว่ารถยนต์ประจำทางเพราะปลอดภัยกว่า
- ๑๒. ตามปรกติรถไฟวิ่งได้เร็วกว่ารถยนต์ประจำทาง เพราะรถไฟวิ่งอยู่ในรางซึ่งเป็นทางเฉพาะ
- ๑๓. รถไฟต้องหยุดนาน ๆ ตามสถานีเพื่อให้ผู้โดยสารได้มีโอกาสซื้ออาหารรับประทาน
- ๑๔. กิจการรถไฟในประเทศไทยดำเนินงานโดยบริษัทเอกชนหลายบริษัท
- ๑๕. กิจการรถไฟของประเทศไทยให้บริการติดต่อกับสายรถไฟของประเทศอื่นด้วย
- ๑๖. ปัจจุบันนี้ประชาชนนิยมเดินทางโดยเครื่องบินกันน้อยเพราะไม่ปลอดภัย
- ๑๗. ผู้เดินทางบางคนเลือกเดินทางโดยเครื่องบิน เพราะต้องการความเพลิดเพลินสนุกสนาน
- ๑๘. เครื่องบินโดยสารแม้จะให้บริการเดินทางที่รวดเร็ว แต่บางครั้งไม่แน่นอน เชื่อถือไม่ได้
- ๑๙. เครื่องบินโดยสารออกและถึงตรงเวลาที่กำหนดไว้เสมอ
- ๒๐. เรือยนต์โดยสารซึ่งสมัยหนึ่งเรียกว่า เรือเมล์ ปัจจุบันนี้ไม่นิยมใช้กันแล้ว
- ๒๑. แม้ปัจจุบันนี้จะมีเครื่องบินโดยสารให้บริการเดินทางอย่างยอดเยี่ยม ก็ยังมีคนจำนวนมากนิยมเดินทางโดยเรือเดินทะเล หรือเรือเดินสมุทร

- ๒๒. ในเรือเดินทะเลหรือเรือเดินสมุทร มีบริการแบ่งเป็นหลายชั้นในอัตราค่าโดยสารสูง
ต่ำหลายอัตรา
- ๒๓. ประชาชนไม่นิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางระยะไกล เพราะสิ้นเปลืองและไม่
ปลอดภัย
- ๒๔. การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวในระยะทางไกล ๆ ไม่มีอะไรต้องนำเป็นห่วง
- ๒๕. ปัจจุบันนี้ประเทศไทยเรามีทางหลวงซึ่งมีคุณภาพไม่ดีและติดต่อกันได้ไม่ทั่วถึง

๑๐-๓ จงตอบคำถามต่อไปนี้ โดยให้เหตุผลประกอบคำตอบให้ชัดเจน

๑. ถ้าท่านต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังประเทศอิตาลี ท่านจะเลือกวิธีเดินทางวิธีไหน
๒. ถ้าท่านต้องการเดินทางไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา ท่านจะเลือกวิธีเดินทางวิธีไหน
๓. ถ้าท่านต้องการเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปประกอบกิจการอยู่ที่จังหวัดอุดรธานีท่าน
จะเลือกวิธีเดินทางวิธีไหน
๔. ถ้าท่านจะต้องเดินทางจากกรุงเทพมหานครไปเยี่ยมญาติที่จังหวัดภูเก็ต ท่านจะเลือก
วิธีเดินทางวิธีไหน
๕. ถ้าท่านจะเดินทางท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานครไปเชียงใหม่เป็นหมู่คณะประมาณ
๔-๕ คน ท่านจะเลือกวิธีเดินทางวิธีไหน

บทที่ ๑๑

เครดิต

เครดิตคืออะไร

คำว่า เครดิตมาจากภาษาละตินว่า “Credo” แปลว่า “ฉันเชื่อ” “I believe” เครดิตมีมานานมาแล้ว ตั้งแต่สมัยคนเราเริ่มรู้จักค้าขายกัน เครดิตคือการที่บุคคลได้มาซึ่งสิ่งของหรือบริการ โดยสัญญาว่าจะชำระเงินในวันข้างหน้า ถ้าท่านชำระเงินทันทีเมื่อท่านซื้ออะไร เรียกว่า “ซื้อเงินสด” ถ้าท่านมิได้ชำระเงินทันทีที่ซื้อ แต่ท่านสัญญาว่าจะชำระเงินให้ในวันหนึ่งข้างหน้า เรียกว่า “ซื้อเชื่อ” หรือซื้อด้วยเครดิต

ปัจจุบันนี้ธุรกิจส่วนใหญ่ดำเนินอยู่ด้วยวิธีการเครดิตมากกว่าด้วยการใช้เงินจริง ๆ นักธุรกิจ นักเศรษฐศาสตร์ ตลอดจนผู้ประพันธ์ทั้งหลาย ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ารายการธุรกิจประมาณร้อยละ ๙๕ ดำเนินอยู่ด้วยสัญญาอันเป็นลายลักษณ์อักษรและปากเปล่า เครดิตขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของบุคคลผู้หนึ่ง ในความซื่อสัตย์ ความสามารถ และความตั้งใจที่จะชำระเงินตามสัญญาในอนาคตของอีกฝ่ายหนึ่ง

เครดิตสำคัญอย่างไร

ทุกวันนี้การมีส่วนมากปฏิบัติกันอยู่ด้วยการใช้เครดิต ไม่ว่าผู้ซื้อจะเป็นผู้บริโภคหรือพ่อค้าขายปลีก หรือพ่อค้าขายส่ง เขาจะขอเปิดบัญชีเงินเชื่อกับผู้ขายถ้าเขามีโอกาสทำได้ คนนิยมซื้อรถยนต์ ตู้เย็นไฟฟ้า โทรทัศน์ ที่ดิน ด้วยวิธีผ่อนส่ง ซึ่งด้วยการผ่อนส่งวิธีนี้ เขาเลือกสินค้าตามที่เขาชอบใจแล้วรับสินค้านั้นไปใช้ได้ทันที และชำระเงินด้วยวิธีผ่อนเป็นงวด ๆ ชำระระยะเวลาหนึ่งจนหมด ถ้าขาดเสียซึ่งวิธีการเครดิตนี้แล้ว ความสะดวกสบายก็จะมีอยู่แต่ในกลุ่มคนที่สามารถซื้อหาสิ่งบำรุงความสุขทั้งหลายเหล่านี้ได้ด้วยเงินสดเท่านั้น พ่อค้าก็ย่อมจะขายสินค้าเหล่านั้นได้น้อย เพราะผู้ที่มีเงินพอจะซื้อด้วยเงินสดนั้นย่อมมีน้อย และแม้แต่ผู้ที่มีเงินพอที่จะซื้อได้ด้วยเงินสดเขาก็ยังพอใจที่จะซื้อเชื่อมากกว่า เพราะปรกติวิสัยคนเราถ้าเขาสามารถประวิงการจ่ายเงินให้นานออกไปได้เขาย่อมจะทำ

ด้วยวิธีการเครดิต อุตสาหกรรมและกสิกรรมสามารถเพิ่มผลผลิตของเขาได้ และพ่อค้าขายส่ง และพ่อค้าขายปลีกก็สามารถขายสินค้าได้มากขึ้น ผู้บริโภคซื้อเชื่อจากพ่อค้าขายปลีก พ่อค้าขายปลีกซื้อเชื่อจากพ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายส่งซื้อเชื่อจากอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมก็ได้เครดิตจากธนาคาร

การเครดิตช่วยให้เรามีรถยนต์ใช้มากขึ้น

ชนิดของเครดิต

เครดิตแบ่งเป็นชนิดใหญ่ ๆ ได้ ๓ ชนิด คือ

๑. เครดิตเพื่อการลงทุน (Investment)
๒. เครดิตการค้า (Commercial) ซึ่งแบ่งเป็นเครดิตอุตสาหกรรม เครดิตขายส่ง เครดิตขายปลีก เครดิตเกษตรกรรม และเครดิตธนาคาร
๓. เครดิตผู้บริโภค (Consumer)

เครดิตเพื่อการลงทุน

เครดิตชนิดนี้ตามปกติเป็นไปในรูปเงินกู้ระยะยาว ซึ่งให้แก่ อุตสาหกรรมและผู้ผลิต เพื่อใช้ซื้อที่ดิน อาคาร เครื่องจักร และทรัพย์สินถาวรอื่น ๆ เงินกู้อาจมีกำหนดชำระ ๕ ปี ๑๐ ปี หรืออาจถึง ๒๐ ปี แต่ตามปกติเครดิตชนิดนี้ได้มาด้วยการจำนอง การออกพันธบัตร และตัวเงินระยะยาว

เครดิตการค้า

เครดิตชนิดนี้ให้แก่อุตสาหกรรม กสิกรรม พ่อค้าขายส่ง และพ่อค้าขายปลีก ในรูปเงินกู้ระยะสั้น เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานการปกติประจำวัน เครดิตการค้านี้อุตสาหกรรมอาจเป็นผู้ให้แก่พ่อค้าขายส่ง

หรือพ่อค้าขายส่งอาจเป็นผู้ให้แก่พ่อค้าขายปลีก หรือธนาคารพาณิชย์อาจเป็นผู้ให้แก่พ่อค้าเพื่อนำไปซื้อสินค้าหรือเพื่อจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปกติประจำวัน เช่น ค่าเช่า ค่าเบี้ยประกัน ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าโฆษณา และเงินเดือน เครดิตการค้าที่ให้ในหมู่ผู้จำหน่ายสินค้าตามปกติให้กันภายในกำหนดเวลา ๓๐ วัน ถึง ๖ เดือน

เครดิตการขายส่ง

เครดิตการค้าที่พ่อค้าขายส่งให้แก่พ่อค้าขายปลีกเรียกว่า “เครดิตขายส่ง” พ่อค้าขายปลีกจำนวนมาก ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากพ่อค้าขายส่งอาจจะทำการไปไม่ได้

เครดิตธนาคาร

เครดิตการค้าที่ธนาคารให้ในรูปเงินกู้ระยะยาวหรือสั้นก็ตาม เรียกว่า “เครดิตธนาคาร” เงินกู้ระยะยาวให้แก่อุตสาหกรรมและผู้ผลิตเพื่อใช้ซื้อทรัพย์สินถาวร ตามปกติให้ในรูปจำนอง มีกำหนดเวลา ๕ หรือ ๑๐ ปี หรือกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป เงินกู้ระยะสั้นธนาคารพาณิชย์ให้แก่พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก และผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ พ่อค้าขายส่งกู้เงินจากธนาคารเพื่อใช้ซื้อสินค้าและจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายขณะที่รอการชำระเงินค่าสินค้าจากพ่อค้าขายปลีก พ่อค้าขายปลีกกู้เงินจากธนาคารเพื่อนำไปชำระค่าสินค้าเพื่อให้ได้ส่วนลดเงินสด และเพื่อใช้จ่ายระหว่างรอการชำระเงินจากลูกค้าของตน เงินกู้ชนิดนี้มีกำหนดชำระ ๓๐, ๖๐ หรือ ๙๐ วัน หรือบางรายอาจถึง ๑๒๐ วัน

เครดิตเกษตรกรรม

ธนาคารสาขาตามท้องถิ่นต่าง ๆ ให้เครดิตเกษตรกรรมแก่ผู้ผลิตพืชผลทางเกษตร ในประเทศเราธนาคารยังให้บริการประเภทนี้แก่เกษตรกรน้อยมาก แต่ในต่างประเทศชาวไร่ชาวนาและชาวสวนได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารมาก ธนาคารให้กู้เงินทั้งระยะยาวและระยะสั้น เกษตรกรกู้เงินระยะสั้นเพื่อนำไปใช้ซื้อปุ๋ย อาหารสัตว์ พันธุ์พืช และค่าแรงงาน และกู้เงินระยะยาวเพื่อซื้อทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดินก่อสร้าง ยุ้งฉาง รถแทรกเตอร์ เครื่องสูบน้ำ เครื่องสีข้าว ฯลฯ

เครดิตขายปลีกหรือเครดิตผู้บริโภค

เครดิตขายปลีกนี้พ่อค้าขายปลีกเป็นผู้ให้แก่ผู้บริโภค โดยให้ซื้อสินค้าไปใช้ได้ทันที และยังไม่ต้องชำระเงินเมื่อซื้อ คงชำระให้ในเวลาที่กำหนดให้ในอนาคต เครดิตขายปลีกนี้เรียกว่า “เครดิตผู้บริโภค” ด้วย

เครดิตชนิดนี้พ่อค้าขายปลีกให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งไม่สามารถหรือพอใจที่จะไม่ชำระเงินสดใน

การซื้อสินค้า เครดิตอาจเป็นในรูปให้เบ็ดบัญชีเงินเชื่อ (Charge Account) ซึ่งผู้บริโภคมองชำระ
หมดเมื่อสิ้นเดือน หรืออาจเป็นไปในรูปผ่อนส่ง ซึ่งผู้บริโภคชำระผ่อนเป็นงวด ๆ ต่อเนื่องกันจน
หมด

การกู้ยืมแบบอื่น ๆ

ถ้าท่านเดือดร้อนต้องการเงินใช้ภายในระยะเวลาสองสามเดือน ท่านอาจกู้ยืมจากเพื่อนฝูง
ญาติพี่น้อง จากโรงรับจำนำ ด้วยการเอาทรัพย์สินมีค่าไปจำนำ จากสำนักกู้หนี้ยืมสินของเอกชนผู้มีเงิน
ให้กู้ ซึ่งมักจะคิดดอกเบี้ยแพงมาก หรือถ้าท่านมีประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ท่านอาจขอกู้จากเบี้ย
ประกันที่ท่านได้ส่งสะสมไว้

การกู้ยืมด้วยวิธีใด ๆ ก็ดี อย่าพยายามเอาเรื่องการค้าไปปนกับเรื่องส่วนตัว เงินที่ท่านกู้ยืม
มาท่านจะต้องเสียดอกเบี้ย และมีกำหนดเวลาที่จะต้องชำระคืน ญาติมิตรที่ท่านกู้ยืมเงินของเขามา
อาจต้องการเงินของเขาคืน เมื่อการค้าของท่านอยู่ในฐานะยุ่งยาก บุคคลที่ท่านกู้ยืมเงินของเขามาก็จะ
ทำให้ชีวิตส่วนตัวของท่านยุ่งยากไปด้วย ท่านอาจจะกู้ยืมเงินมาใช้ไม่ถูกต้องทาง ใช้ด้วยความไม่ฉลาด
เพราะว่าท่านสามารถกู้ยืมมาได้ง่าย ๆ ธนาคารที่ดีจะให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ท่านในเรื่องการ
กู้ยืม ญาติมิตรของท่านก็อาจให้คำแนะนำที่ดีแก่ท่านได้เมื่อท่านได้รับความยุ่งยากเกี่ยวกับการเงิน
นักธุรกิจบางครั้งก็ต้องเสี่ยง แต่จงเสี่ยงด้วยเงินที่กู้ยืมมาเพื่อการค้าจริง ๆ เท่านั้น

หลักในการพิจารณาให้เครดิต c สามตัวของเครดิต

ในการให้เครดิต ไม่ว่าจะเป็นเครดิตชนิดใด ผู้ให้เครดิตจะต้องพิจารณาโดยถี่ถ้วนรอบคอบ
ก่อนธนาคารตัดสินใจว่าจะให้ท่านกู้ยืมหรือไม่อย่างไร เขาเอาเงินของคนอื่นมาให้กู้ เขาจึงต้องมั่น
ใจว่าเงินที่ให้กู้ยืมไปจะต้องได้กลับคืนมา เขาไม่ต้องการให้ท่านกู้ยืมเงินไปแล้วได้รับความยุ่งยาก
ลำบากเพิ่มขึ้น เขาย่อมพอใจที่จะเห็นว่าท่านสามารถดำเนินกิจการค้าต่อไปได้ด้วยความสำเร็จ เพราะ
พ่อค้าที่ประสบความสำเร็จ มีความเจริญรุ่งเรืองก็มีส่วนทำให้ธนาคารได้รับความสำเร็จและเจริญรุ่ง
เรืองด้วย

ธนาคารใช้หลักซึ่งเรียกว่า “๓ c หรือ c สามตัวของเครดิต” ในการพิจารณาให้เครดิต คือ
อุปนิสัย (Character) ความสามารถ (Capacity) และทุน (Capital)

๑. อุปนิสัย หมายถึงความซื่อสัตย์ ความอดุสาหะพยายาม ความประพฤติ ชื่อเสียง
ตลอดจนนิสัยในการชำระหนี้ ผู้ที่มีประวัติว่าชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลาเป็นผู้มีคุณสมบัติข้อนี้ดี

๒. ความสามารถ หมายถึงความสามารถในการชำระหนี้ คุณสมบัติข้อนี้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับรายได้ของผู้ขอเครดิต เพียงแต่มีความตั้งใจที่จะชำระหนี้เงินกู้เมื่อถึงกำหนดเท่านั้นหาเพียงพอไม่ แต่เขาจะต้องมีความสามารถในการมีรายได้พอที่จะชำระหนี้ด้วย คุณสมบัติข้อนี้อาจพิจารณาตัดสินโดยอาศัยประสบการณ์ทางด้านการค้าและทางด้านการตัดสินบุคคลด้วย

๓. ทุน หมายถึงฐานะการเงิน หรือจำนวนทรัพย์สินสมบัติที่มีอยู่โดยไม่มีหนี้สินผูกพันต้องชำระ คุณสมบัติข้อนี้อาจทราบโดยพิจารณาทรัพย์สินที่มีเปรียบเทียบกับหนี้สิน

แบบฝึกหัด

๑๑-๑ จงทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. คำว่า เครดิต มาจากภาษาลาตินว่า

- ก. Credit
- ข. Credo
- ค. Credito
- ง. Credence

๒. ปัจจุบันนี้ ธุรกิจส่วนใหญ่ดำเนินอยู่ด้วยวิธีการให้เครดิตประมาณ

- ก. ร้อยละ ๕
- ข. ร้อยละ ๒๕
- ค. ร้อยละ ๕๐
- ง. ร้อยละ ๙๕

๓. ทุกวันนี้กิจการส่วนมากปฏิบัติกันอยู่ด้วยการใช้เครดิต คือ

- ก. พ่อค้าขายปลีก
- ข. พ่อค้าขายส่ง
- ค. ตัวแทนจำหน่าย
- ง. ทั้งสามประเภท

๔. เครดิตเพื่อการลงทุนเรียกว่า

- ก. Commercial
- ข. Consumer's
- ค. Investment
- ง. Business

๕. สิ่งที่จะช่วยให้พ่อค้าขายสินค้าได้มากขึ้น คือ

- ก. การจัดการขาย
- ข. การให้เครดิต
- ค. การประกันสินค้า
- ง. การกำหนดคุณสมบัติของลูกค้า

๑๑-๒ จงเติมช่องว่างด้วยคำหรือข้อความที่ถูกต้องที่สุด

๑. เครดิตที่ให้ในรูปเงินกู้ระยะยาว ซึ่งให้แก่อุตสาหกรรมเพื่อใช้ซื้อทรัพย์สินถาวร เรียกว่า เครดิตเพื่อ
๒. เครดิตการค้าที่พ่อค้าขายส่งให้กับพ่อค้าขายปลีก เรียกว่า.....
๓. เครดิตการค้าที่ธนาคารให้ในรูปเงินกู้ระยะยาวหรือสั้นก็ตาม เรียกว่า.....
๔. เครดิตที่พ่อค้าขายปลีกให้แก่ผู้บริโภค เครดิตชนิดนี้อาจเป็นในรูปให้เบ็ดขั้ว.....
๕. ถ้าท่านมีประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ท่านอาจจะขอกู้จาก.....
ที่ท่านได้ส่งสะสมไว้ได้

๑๑-๓ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าถูกจงให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมายผิด ✕

- ๑. เครดิตที่ให้แก่ผู้ซื้อไปใช้เรียกว่า เครดิตเพื่อการลงทุน
- ๒. เครดิตชนิดที่ได้มาด้วยการจำนอง มักเป็นไปในรูปเงินกู้ระยะยาว
- ๓. เครดิตการค้าที่ให้แก่พ่อค้าขายส่ง พ่อค้าขายปลีก มักให้ในรูปเงินกู้ระยะสั้น
- ๔. การเช่าซื้อเป็นวิธีการให้เครดิตชนิดหนึ่ง
- ๕. เครดิต คือการที่บุคคลได้มาซึ่งสิ่งของหรือบริการ โดยสัญญาว่าจะชำระเงินให้ทันที

๑๑-๔ อธิบาย

๑. เครดิตสำคัญอย่างไร
๒. ท่านมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เครดิตอย่างไร

การประกันภัย

การประกันภัยคืออะไร

ในสมัยโบราณพ่อค้าและเรือสินค้าของเขามักจะถูกโจรสลัดปล้นและยึดเพื่อเรียกค่าไถ่ พ่อค้าได้ใช้วิธีรวบรวมเงินจากบรรดาพ่อค้าด้วยกัน จัดตั้งเป็นกองทุนขึ้นไว้ เมื่อพ่อค้าคนใดถูกปล้นและยึดเรือ ก็ใช้เงินจากกองทุนนี้ชำระเป็นค่าไถ่ ต่อมาพ่อค้าได้เห็นประโยชน์ของวิธีการดังกล่าว กว้างขวางขึ้น จึงได้ขยายขอบเขตการใช้เงินกองทุนนี้เพื่อแบ่งเบาภาระการเสี่ยงภัยอื่นๆ อีก เช่น ไฟไหม้ เรือสินค้าถูกพายุล่ม นี่คือการประกันภัยในระยะเริ่มแรก

วัตถุประสงค์ของการประกันภัย

เมื่อท่านเอาประกันภัย ท่านก็ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทำนองเดียวกับพ่อค้าเหล่านั้น จริงอยู่ในสมัยปัจจุบันมีระบบการป้องกันอัคคีภัย และมีวัสดุก่อสร้างชนิดกันไฟ ซึ่งทำให้ไฟทำลายทรัพย์สินของท่านได้ไม่ง่ายเหมือนสมัยก่อนนั้น แต่ก็ยังมีไฟไหม้เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว จากจำนวนพ่อค้าหนึ่งพันคน บางทีอาจจะมียี่สิบคนที่บ้านของเขาถูกไฟไหม้เสียหายหมด ถ้าพ่อค้าหนึ่งพันคนแต่ละคนจ่ายเงินคนละ ๕๐๐ บาทต่อปีเพื่อตั้งเป็นกองทุนไว้ พ่อค้าคนหนึ่งที่ได้รับการเสียหายจากไฟไหม้ ก็จะได้รับเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทไปซื้อสินค้าและจัดตั้งร้านใหม่ขึ้นมาได้ ถ้าไม่มีวิธีการประกันภัยแล้วพ่อค้าผู้นี้ก็จะได้รับความเสียหายหนักแต่ผู้เดียว โอกาสที่จะกลับฟื้นตัวขึ้นมาได้ก็ยากเต็มที การประกันภัยจึงเป็นวิธีการช่วยแบ่งเบาภาระความเสี่ยงภัยของเจ้าของทรัพย์สินทั้งหลายได้เป็นอย่างดี

สิ่งที่เอาประกัน

ในระบบประกอบการเสรี พ่อค้าย่อมต้องเผชิญต่อภัยต่างๆ มากมาย การแข่งขันในทางการค้าก็เป็นภัยชนิดหนึ่ง ที่พ่อค้าต้องเผชิญด้วยความรู้ความสามารถของเขาเท่านั้น และยังมีภัยอย่างอื่นอีกมากมายที่ไม่สามารถเอาประกันได้ เช่น ภัยจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภัยจากการเปลี่ยนแปลงของแบบนิยมและรสนิยมของประชาชน และภัยที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายของประชาชนจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง แต่ก็มีภัยมากมายที่จะเอาประกันได้ และพ่อค้าที่โง่เขลาเท่านั้นที่ไม่คิดป้องกันภัยเหล่านี้ การที่พ่อค้าคิดว่าร้านค้าของเขาจะไม่เป็นร้านหนึ่งในจำนวนพันร้านนั้น

และพอใจที่จะประหยัดเงิน ๕๐๐ บาท ย่อมเป็นการเสี่ยงที่ไม่ฉลาดเลย ความเสียหายด้วยเหตุต่าง ๆ ที่จะเกิดแก่ทรัพย์สินสมบัติของท่านเป็นภัยที่ท่านเอาประกันได้ทั้งนั้น

บริษัทประกันภัย

ถ้าพ่อค้าหนึ่งพันคนประสงค์จะจ่ายเงินคนละ ๕๐๐ บาทต่อบริษัท เพื่อเป็นการประกันภัยจากไฟไหม้ ใครเล่าจะรับภาระเป็นผู้เก็บรวบรวมเงินดังกล่าว จะต้องมีคนหนึ่งหรือสองคนหนึ่งที่รับหน้าที่นี้ ใครก็ตามที่ทำหน้าที่นี้จะต้องทราบโดยอาศัยเหตุไฟไหม้ครั้งก่อน ๆ ว่าในท้องถิ่นนั้น ๆ มีไฟไหม้บ่อยหรือไม่บ่อยแค่ไหนเพียงไร เพื่อจะได้สามารถคำนวณได้ว่าควรจะเรียกเก็บเงินสักเท่าไรจึงจะพอคุ้มกับการเสี่ยงภัย ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงเกิดมีบริษัทประกันภัยขึ้น

พ่อค้าและประชาชนเจ้าของทรัพย์สินเอาประกันทรัพย์สินของเขา กับบริษัทประกันภัย บริษัทประกันภัยเสนอบริการประกันภัยต่าง ๆ หลายชนิดแก่ประชาชน ตามหลักแล้วบริษัทประกันภัยจะเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ประชาชนว่า ควรจะเอาประกันชนิดไหน ในจำนวนเงินเท่าไร

ความหมายของศัพท์ที่เกี่ยวกับการประกันภัย

กรมธรรม์ เป็นสัญญาระหว่างบุคคล ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้เอาประกัน” กับอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้รับประกัน” สัญญานี้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของสิ่งที่เอาประกัน อายุของสัญญา ค่าเบี้ยประกัน ฯลฯ

ผู้เอาประกัน คือบุคคลฝ่ายหนึ่งในสัญญาประกันภัย ซึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า “เบี้ยประกันภัย” ให้แก่ผู้รับประกัน

ผู้รับประกัน คือบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งในสัญญาประกันภัย ซึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินให้ในกรณีวินาศภัยหากจะมีขึ้น หรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตทั้งได้ระบุไว้ในสัญญา

เบี้ยประกัน คือเงินจำนวนหนึ่งที่ผู้เอาประกันต้องชำระให้แก่ผู้รับประกันตามข้อตกลงในกรมธรรม์ กรมธรรม์เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ก็สิ้นอายุ ความเสียหายที่ได้รับในระหว่างที่อายุของกรมธรรม์ยังไม่สิ้นสุดลงเท่านั้น ที่จะได้รับการชดเชยจากผู้รับประกัน

ชนิดของการประกันภัย

บริษัท Lloyd's แห่งลอนดอนเป็นบริษัทประกันภัยที่มีชื่อเสียง เพราะว่าบริษัทนี้รับประกันภัยทุกชนิดสุดแต่ผู้เอาประกันจะคิดขึ้นมา เช่น นักเขียนโน้ตเอาประกันมือของเขา และนักเดินระบำเอาประกันขาของเขา บริษัทห้างร้านจำนวนมากมีความต้องการบริการประกันภัยชนิดพิเศษต่าง ๆ กัน โรงแรมเอาประกันภัยอันจะได้รับจากอากาศเลวร้าย ในระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์ ในมลรัฐทางใต้

ของสหรัฐอเมริกาทั้งร้านเอาประกันภัยที่จะได้รับจากพายุเฮอริเคน ชนิดของประกันภัยที่ท่านต้องการย่อมสุดแล้วแต่ธุรกิจที่ท่านประกอบอยู่ แต่อย่างไรก็ดีการประกันภัยแบ่งได้เป็น ๒ ชนิดใหญ่ ๆ คือ การประกันทรัพย์สินและการประกันบุคคล

การประกันทรัพย์สิน

การประกันทรัพย์สินได้แก่การประกันอสังหาริมทรัพย์ การประกันขโมย การประกันพายุ การประกันรถยนต์ การประกันพืชผล การประกันปลูสดัตว์ การประกันภัยทางทะเล และการประกันวินาศภัยอื่น ๆ

การประกันอสังหาริมทรัพย์ การประกันอสังหาริมทรัพย์เป็นการประกันทรัพย์สินชนิดหนึ่ง การป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สินส่วนใหญ่ได้แก่การประกันอสังหาริมทรัพย์ วัตถุประสงค์ของการประกันอสังหาริมทรัพย์ก็เพื่อให้ผู้เอาประกันซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้รับการชดใช้เมื่อทรัพย์สินของเขาได้รับความเสียหายเนื่องจากไฟ อาจสรุปเป็นนิยามได้ว่า “การประกันอสังหาริมทรัพย์เป็นสัญญาที่ผู้รับประกันตกลงจะจ่ายเงินชดใช้ให้แก่ผู้เอาประกัน สำหรับการสูญหรือเสียหายของทรัพย์สินอันเนื่องมาจากไฟไหม้”

ตามกฎหมายประกันภัยชนิดนี้ ผู้เอาประกันมีภาระจำกัดเพียงค่าเสียหาย อันเป็นผลจากไฟแต่อย่างเดียวนั่น

สิ่งที่เอาประกันในการประกันอสังหาริมทรัพย์ บ้านเรือนอันเป็นที่อยู่อาศัย โรงงาน เครื่องจักร และอุปกรณ์โรงงาน อาคารร้านค้า สินค้า และเครื่องตกแต่งในร้านค้า ตลอดจนทรัพย์สินสมบัติส่วนตัว อาจเอาประกันภัยได้ทั้งนั้น

สิ่งประกอบในการคิดเบี้ยประกัน ตามกฎหมายประกันอสังหาริมทรัพย์ ผู้ประกันจะต้องชำระเบี้ยประกันตามมูลค่าประกัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบแล้วก็ต่ำกว่ามูลค่าของทรัพย์สินที่ได้รับความคุ้มครองมาก เบี้ยประกันอาจสูงหรือต่ำต่าง ๆ กันสุดแล้วแต่สิ่งประกอบอื่นอีกดังนี้

๑. ลักษณะการก่อสร้างของอาคาร เช่น ใช้อะไรเป็นวัสดุก่อสร้าง เป็นอิฐ ไม้ หรือคอนกรีต ถ้าเป็นบ้านไม้ก็จะต้องเสียเบี้ยประกันสูงกว่าอาคารคอนกรีต เพราะที่บ้านไม้ติดไฟได้ง่ายกว่า

๒. ลักษณะของสิ่งแวดล้อม เช่น ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีอาคารหนาแน่นและมีทางที่จะติดไฟจากอาคารที่อยู่ใกล้เคียงได้ เช่นนี้ก็เสียเบี้ยประกันสูง

๓. กำลังความสามารถของหน่วยดับเพลิงท้องถิ่น

แบ่งเบาภัยได้ด้วยการประกันภัย

๔. การป้องกันของเจ้าของทรัพย์สินเอง เช่น บ้านโคมียามเฝ้า หรือมีน้ำยาเคมีสำหรับดับไฟ ก็อาจเสียเบี้ยประกันถูก

๕. วัตถุประสงค์ในการใช้อาคารนั้น ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือใช้ประกอบธุรกิจ ถ้าใช้ประกอบธุรกิจ ธุรกิจนั้นมีการเสี่ยงต่ออภักดิ์ภัยเพียงไร เช่น ถ้าเป็นร้านจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือวัสดุไวไฟอื่น ๆ ก็จะต้องเสียเบี้ยประกันภัยสูง

๖. อายุของกรรมธรรม์ เช่นเอาประกัน ๓ ปี ย่อมเสียเบี้ยประกันภัยถูกกว่าเอาประกัน ๑ ปี

การชดใช้ค่าเสียหาย เมื่ออาคารที่เอาประกันถูกไฟไหม้หมดหรือเพียงบางส่วน บริษัทประกันภัยก็สามารถคำนวณค่าเสียหาย และกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายแก่เจ้าของอาคารได้ แต่เมื่อเครื่องตกแต่งบ้านและเครื่องนุ่งห่มได้รับความเสียหายหรือถูกทำลายในไฟ บริษัทประกันภัยย่อมไม่สามารถคำนวณได้ง่ายว่ามีราคาเดิมเท่าไร หรือขณะที่ถูกไฟไหม้นั้นมีราคาเท่าไร

ก่อนที่บริษัทประกันภัยจะชำระค่าเสียหายตามกรรมธรรม์ ผู้เอาประกันจะต้องแสดงหลักฐานการเสียหาย การที่จะทราบได้ว่าได้รับความเสียหายเท่าไร ผู้เอาประกันจะต้องมีวิธีการ เขาต้องทราบราคาของทรัพย์สินที่เสียหาย ซึ่งในขั้นต้นจะต้องทราบราคาเดิมของทรัพย์สินเหล่านั้น ขั้นที่สองระยะเวลาที่เขาได้ครอบครองทรัพย์สินนั้น ๆ ระยะเวลานี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าทรัพย์สินยิ่งเก่านั้นราคาก็ยิ่งเสื่อมไป ราคาของทรัพย์สิน ณ เวลาที่เสียหายอาจคำนวณได้ด้วยการหักค่าเสื่อมราคากลับจากราคาของทรัพย์สินนั้น ๆ หากจะซื้อใหม่ขณะนั้น

ถ้าทรัพย์สินที่เสียหายเป็นสินค้า อาจทราบราคาได้ทันที ถ้าหากมีการทำทะเบียนไว้เรียบร้อย สามารถแสดงรายการสินค้าทุกชนิด พร้อมทั้งราคาของสินค้าแต่ละชนิด และเวลาที่ซื้อสินค้าแต่ละชนิดนั้น ระเบียนที่เรียบร้อยสมบูรณ์อาจแสดงรายละเอียดของเครื่องตกแต่งและอุปกรณ์ของร้านค้าได้ด้วย ระเบียนเหล่านี้จะต้องให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอจึงจะเป็นหลักฐานที่สมบูรณ์ได้

การประกันชีวิต

นายวันชัยเป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๔ คน ตัวของเขาเอง ภรรยา และ บุตรเล็ก ๆ อีก ๒ คน เขามีบ้านหลังหนึ่งซึ่งสร้างในราคา ๓๐,๐๐๐ บาท เขามีเงินเดือนเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของครอบครัว

นายวันชัยเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีความรอบคอบและมองการณ์ไกล เขาพิจารณาถึงภัยต่างๆ ที่เขาจะต้องเสี่ยง เขาคะว่าถ้าเกิดไฟไหม้ขึ้น เขาจะต้องได้รับความเสียหายเฉพาะตัวบ้าน ๓๐,๐๐๐ บาท และทรัพย์สินสมบัติภายในบ้านอีก ๒๐,๐๐๐ บาท เขาจึงตัดสินใจเอาประกันอัคคีภัยไว้ ๕๐,๐๐๐ บาท

เมื่อนายวันชัยเริ่มพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ นั้น เขาคิดว่าบ้านเป็นทรัพย์สินสมบัติอันมีค่าที่สุดของเขา แต่เมื่อได้พิจารณาต่อไปเขาก็รู้สึกว่าการคิดขึ้นต้นของเขานั้นไม่ถูกเสียแล้ว เขาได้รับเงินเดือนอยู่เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ถ้าหากเขาขายลงไปครอบครัวของเขาก็จะไม่ได้รับเงินจำนวนนั้นเหมือนกับเมื่อเขายังมีชีวิตอยู่ นายวันชัยจึงคิดได้ว่า ในแง่ของครอบครัวแล้ว การประกันความเสียหายที่จะได้รับการสูญเสียรายได้ประจำเดือนของเขายังจะสำคัญกว่าการประกันความเสียหายที่จะได้รับจากการสูญเสียทรัพย์สินสมบัติเสียอีก คิดดังนั้นแล้ว นายวันชัยจึงได้ตัดสินใจเอาประกันชีวิตของเขาไว้ด้วย

การประกันชีวิตเป็นสัญญาที่ผู้รับประกันตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่ง ให้แก่บุคคลที่มีชื่อระบุว่าเป็นผู้รับประกัน โฆษน์ เมื่อผู้เอาประกันตาย หรือถ้าผู้เอาประกันยังไม่ตายเมื่อถึงกำหนดเวลาหนึ่งตามที่ตกลงกัน ก็จ่ายให้แก่ผู้เอาประกันเอง และผู้เอาประกันตกลงจ่ายเบี้ยประกันให้แก่ผู้รับประกัน การประกันชีวิตนี้มิใช่แค่จะต้องประกันชีวิตของท่านเองเท่านั้น ท่านอาจจะประกันชีวิตของผู้อื่นก็ได้ ข้อสำคัญท่านจะต้องมีผลประโยชน์อันพึงเอาประกันได้ เช่น ท่านอาจประกันชีวิตบิดามารดาของท่าน แต่ท่านจะเอาประกันชีวิตของคนแปลกหน้าที่ท่านไม่รู้จักเกี่ยวข้องกับตัวเลยไม่ได้ เพราะคนแปลกหน้านั้นไม่เกิดผลประโยชน์อันพึงเอาประกันได้สำหรับท่าน ในกรณีหุ้นส่วน ๒ คน แต่ละคนย่อมมีผลประโยชน์ที่จะเอาประกันได้ เพราะความสำเร็จในการประกอบธุรกิจร่วมกันย่อมต้องอาศัยความมีชีวิตอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคน หุ้นส่วนแต่ละคนจึงเอาประกันชีวิตของหุ้นส่วนอีกคนหนึ่งได้

นายจ้างที่เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของลูกจ้างของเขา ย่อมจะมองเห็นว่าถ้าลูกจ้างของเขาเป็นทุกข์ในเรื่องการเงินอยู่เสมอแล้ว ประสิทธิภาพในการทำงานของลูกจ้างก็ย่อมจะน้อยลง นายจ้างจึงอาจประกันชีวิตลูกจ้างได้ โดยให้ภรรยาและบุตรเป็นผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ลูกจ้างตาย หรือถ้าไม่ตายเมื่อถึงกำหนดเวลาหนึ่งที่ได้ตกลงกันไว้ ลูกจ้างก็ได้รับเงินนั้นเอง

แบบต่าง ๆ ของการประกันชีวิต

การประกันชีวิตอาจทำได้หลายแบบ บริษัทประกันชีวิตพยายามคิดการประกันชีวิตแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความประสงค์ของประชาชนซึ่งมีอยู่ต่าง ๆ กัน แบบที่สำคัญที่สุดมีอยู่ ๔ แบบ ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

การประกันชีวิตแบบมีกำหนดเวลา การประกันชีวิตแบบนี้เหมือนกับการประกันทรัพย์สินในข้อที่ว่า เป็นการคุ้มครองภัยเท่านั้นไม่มีสิ่งอื่น เป็นการประกันชั่วระยะเวลาหนึ่งตามแต่จะตกลงกำหนดกันขึ้น เช่น ๑ ปี ๕ ปี ๑๐ ปี ๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปี ถ้าผู้เอาประกันตายระหว่างระยะเวลาที่เอาประกัน บริษัทประกันก็จะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ที่มีชื่อระบุอยู่ในกรมธรรม์ ถ้าผู้เอาประกันไม่ตายระหว่างระยะเวลาที่เอาประกันบริษัทประกันก็ไม่ต้องจ่าย ซึ่งเหมือนกับการประกันอสังหาริมทรัพย์คือ ถ้าทรัพย์สินเสียหายจากไฟระหว่างระยะเวลาที่เอาประกัน บริษัทก็ใช้ค่าเสียหายให้ แต่ถ้าไม่เสียหายระหว่างระยะเวลาที่เอาประกัน บริษัทประกันก็ไม่ต้องจ่าย เมื่อกรมธรรม์สิ้นอายุและไม่มีการต่ออายุการประกันชีวิตก็เป็นอันเลิกกัน ผู้เอาประกันชีวิตตามแบบนี้ก็เสียเบี้ยประกันเปล่า ๆ ทำนองเดียวกับการประกันอสังหาริมทรัพย์

การประกันแบบตลอดชีวิต การประกันชีวิตแบบตลอดชีวิตนี้เหมือนกับการประกันแบบมีกำหนดเวลาในข้อที่ว่า บริษัทประกันจะจ่ายเงินต่อเมื่อผู้เอาประกันตายเท่านั้น และข้อแตกต่างกับการประกันแบบมีกำหนดเวลาก็คือ กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบนี้มีกำหนดเวลาตลอดชีวิตของผู้เอาประกัน

การประกันแบบจำกัดเวลาชำระเบี้ยประกัน เป็นการประกันแบบตลอดชีวิตเว้นแต่ผู้เอาประกันต้องเสียเบี้ยประกันในจำนวนปีที่จำกัด หรือเสียไปจนกว่าผู้เอาประกันจะมีอายุถึงกำหนดที่ตกลงกันไว้เท่านั้น ตัวอย่างเช่น ผู้เอาประกันอาจต้องชำระเบี้ยประกันไปทุกปี เป็นเวลา ๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปี หรือจนกว่าผู้เอาประกันจะมีอายุครบ ๖๕ ปีหรือ ๗๐ ปี สุดแล้วแต่จะตกลงกัน การประกันแบบจำกัดเวลาการชำระเบี้ยประกันต่างกับแบบตลอดชีวิตในข้อที่ว่า ผู้เอาประกันไม่ต้องชำระเบี้ยประกันในระหว่างเวลาที่เขามีอายุมากแล้วเท่านั้น

การประกันแบบสะสมทรัพย์ การประกันชีวิตแบบนี้เป็นแบบวิธีการให้ผู้เอาประกันได้สะสมทรัพย์ไว้เป็นทุน เมื่อสิ้นกำหนดเวลาหนึ่ง เช่น ๑๐ ปี ๑๕ ปี หรือ ๒๐ ปี หรือเมื่อถึงอายุ

ตามที่ตกลงกันเช่น ๕๕ ปี ๖๐ ปี หรือ ๖๕ ปี ถ้าผู้เอาประกันตายก่อนถึงกำหนดเวลาที่ตกลงกัน บริษัทประกันจะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้รับประโยชน์ กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์นั้นเป็นแผนการออมทรัพย์ที่มีหลักประกันนั่นเอง

เช่นตัวอย่าง ถ้าท่านมีกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มีกำหนดเวลา ๒๐ ปี เมื่อครบ ๒๐ ปีแล้วหากท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็จะได้รับเงินจากบริษัทประกันตามจำนวนที่เอาประกันไว้ แต่ถ้าหากตายก่อนครบ ๒๐ ปี บริษัทก็จะจ่ายเงินจำนวนนั้นให้แก่ผู้รับประโยชน์ และจะจ่ายให้โดยเร็วที่สุด ไม่ช้ารอไว้จ่ายเมื่อครบ ๒๐ ปี

วิธีปฏิบัติในการเอาประกันชีวิต

เมื่อท่านตัดสินใจเอาประกันชีวิตกับบริษัทประกันอย่างใดอย่างหนึ่ง มิใช่ว่าบริษัทนั้นจะยอมรับประกันท่านทันที เพื่อให้ภาระในการเสี่ยงน้อยลง บริษัทประกันจึงต้องการทราบว่าคุณเอาประกันมีคุณสมบัติที่จะพึงยอมรับประกันได้หรือไม่ เขาจะต้องทราบสุขภาพของร่างกาย สุขภาพทางจิต และฐานะการเงินของผู้เอาประกัน บริษัทมีแบบฟอร์มให้ผู้เอาประกันกรอก เพื่อทราบเรื่องราวบางประการที่จำเป็นสำหรับการพิจารณา

นอกจากจะต้องกรอกแบบฟอร์มของบริษัทประกันแล้ว ตามปกติผู้เอาประกันจะต้องผ่านการตรวจร่างกายโดยนายแพทย์ของบริษัท เพื่อให้ทราบว่าผู้เอาประกันมีสุขภาพสมบูรณ์ดีหรือไม่ การตรวจร่างกายนี้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ผู้เอาประกันและบริษัทประกัน คือ เพื่อจะได้ทราบว่าเขามีสุขภาพสมบูรณ์ดีหรือไม่ หรือเขาต้องการจะรับการรักษาสภาพของแพทย์ต่อไป

เมื่อบริษัทประกันตัดสินใจยอมรับประกันชีวิตของท่านแล้ว เขาก็จะจัดทำกรมธรรม์ให้ท่านลงนาม พร้อมทั้งชำระเงินเบี้ยประกันงวดแรกแก่บริษัทด้วย

สิ่งประกอบการพิจารณาในการคิดเบี้ยประกันชีวิต

บริษัทประกันชีวิตกำหนดอัตราเบี้ยประกัน โดยอาศัยสิ่งประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ในการพิจารณา

๑. อายุของผู้เอาประกัน เช่น สมมุติว่านายสนิทยายุ ๑๘ ปี นายสนั้นอายุ ๓๕ ปี ต้องการจะเอาประกันชีวิตของเขา สนนั้นคิดหรือว่าเขาจะต้องเสียค่าเบี้ยประกันเท่ากับสนิทย่อมไม่ได้แน่นอน คนมีอายุ ๑๘ ปีตามปกติย่อมจะมีชีวิตอยู่ได้อีกนานกว่าคนมีอายุ ๓๕ ปี ดังนั้นคนมีอายุ ๑๘ ปีย่อมต้องเสียเบี้ยประกันมากกว่าคนมีอายุ ๓๕ ปี ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วนี้บริษัทประกันจึงสามารถคิดเบี้ยประกันกับคนอายุ ๑๘ ปีต่ำกว่า

๒. แบบของการประกันชีวิต เช่น แบบตลอดชีวิต หรือว่าแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งแต่ละแบบก็มีอัตราเบี้ยประกันต่าง ๆ กัน

๓. จำนวนเงินที่เอาประกัน ถ้าจำนวนเงินที่เอาประกันมาก เบี้ยประกันก็สูง ถ้าจำนวนเงินที่เอาประกันน้อย เบี้ยประกันก็ต่ำ

๔. กำหนดเวลาที่เอาประกัน เช่น ถ้าเอาประกันกำหนด ๒๐ ปี ก็เสียเบี้ยประกันต่ำกว่า ๑๐ ปี

๕. วงกของการชำระเบี้ยประกันอาจจะเป็น ๓ เดือน ๖ เดือน หรือ ๑ ปี ถ้าชำระงวด ๑ ปีก็เสียเบี้ยประกันต่ำกว่าชำระงวด ๖ เดือน และ ๓ เดือน

๖. อาชีพของผู้เอาประกัน อาชีพของผู้เอาประกัน อาจเป็นผล ต่อการเสี่ยง ของบริษัทประกัน บุคคลที่ประกอบอาชีพบางอย่างซึ่งจะทำให้เขาตายได้ง่ายกว่าผู้ประกอบอาชีพอย่างอื่นก็จะต้องเสียเบี้ยประกันสูงกว่า

การประกันสังคม

แบบของการประกันที่ท่านได้ศึกษามาแล้วในตอนแรกของบทเรียนบทนี้ เป็นการประกันของเอกชน นักธุรกิจแต่ละคนตัดสินใจเอาเองว่าจะเอาประกันแบบไหน และเป็นจำนวนเงินเท่าไร

ยังมีการประกันอีกแบบหนึ่งซึ่งนายจ้างจะต้องมี ไม่ว่าเขาจะมีความเห็นอย่างไร จำเป็นหรือไม่จำเป็น ควรมีหรือไม่ควรมี การประกันแบบนี้มีกฎหมายบังคับ และใช้บังคับกับชุมชนหมู่ใหญ่ในสังคม การประกันนี้เรียกว่า “การประกันสังคม”

การประกันสังคมเป็นวิธีการของรัฐ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยกฎหมาย เพื่อให้หลักประกันแก่ประชาชนในการดำรงชีวิต กล่าวคือเมื่อเจ็บป่วย หรือประสบภัยอันตรายเนื่องจากการทำงาน หรือเมื่อตกงาน หรือเมื่อมีอายุเข้าวัยชรา วรรจะได้อภัยพิพจากการทำงาน จะได้มีรายได้เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสมควร โดยมีต้องเป็นภาระหนักแก่สังคมที่จะต้องเลี้ยงดูบุคคลผู้ประสบเคราะห์กรรมหรือปัญหาดังกล่าว

ตามวิธีการประกันสังคม นายจ้างและลูกจ้างมีภาระร่วมกันที่จะต้องออกเงินสมทบเข้าในกองทุนประกันสังคม ในอัตราส่วนที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ผู้ที่อยู่ในข่ายจะต้องประกันสังคมนั้นขึ้นอยู่กับสภาพในการทำงาน รายได้ และอายุของเขา กฎหมายระบุไว้ว่า ผู้ทำงานจ้างซึ่งมีหลักแหล่งทำงานเป็นปรกติมีอายุ ๑๖ ถึง ๖๐ ปี และได้รับค่าจ้างคำนวณเป็นเงินตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป มีหน้าที่ต้องประกันสังคม

ประโยชน์ทดแทน

ประโยชน์ทดแทนหรือประโยชน์สงเคราะห์ที่ผู้เอาประกันสังคมมีสิทธิได้รับมีดังนี้

๑. เพื่อการคลอดบุตร ผู้เอาประกันที่เป็นหญิงมีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์ ในกรณีคลอดบุตร

๒. เพื่อการสงเคราะห์บุตร ผู้ประกันที่มีบุตรอันชอบด้วยกฎหมายตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป และบุตรเหล่านี้มีอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ยังคงมีชีวิตอยู่ จะได้รับประโยชน์สงเคราะห์สำหรับบุตรคนที่ ๕ และถัดไป

๓. เพื่อการเจ็บป่วย เมื่อผู้ประกันเจ็บป่วย แพทย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองว่า ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ติดต่อกันเกิน ๗ วัน ก็มีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์

๔. เพื่อการพิการหรือทุพพลภาพ ในกรณีที่ผู้เอาประกันเจ็บป่วยเรื้อรังนานเกินกว่า ๑ ปี พิจารณาทุพพลภาพ ประสพการบาดเจ็บ หรือมีสติพินเพื่อนไม่สมประกอบ ซึ่งแพทย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจรับรองว่า ผู้นั้นขาดสมรรถภาพในการประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราวหรือตลอดไป และผู้เอาประกันจะต้องสูญเสียรายได้ที่ได้รับอยู่บางส่วนหรือทั้งหมด ผู้เอาประกันมีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์

๕. เพื่อการว่างงาน บุคคลที่ต้องว่างงานโดยมิใช่ความผิดของตน มีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์เป็นรายอาทิตย์ ซึ่งตามปกติจะน้อยกว่าค่าจ้างที่เคยได้รับเป็นประจำจนกว่าจะหางานใหม่ทำได้

๖. เพื่อการชราภาพ บุคคลที่มีอายุครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ และได้ชำระเงินสมทบทุนติดต่อกันเป็นเวลา ๑๐ ปี หากประสงค์จะเลิกประกอบอาชีพตลอดชีวิต ก็มีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์ตามส่วนแบ่งจำนวนเงิน และระยะเวลาส่งเงินสมทบทุนตามกำหนด

๗. เพื่อการฌาปนกิจ เมื่อผู้เอาประกันตาย ทายาทของผู้เอาประกันจะได้รับประโยชน์สงเคราะห์เพื่อการฌาปนกิจนี้ ในกรณีที่ไม่มีทายาทผู้จัดการศพก็เป็นผู้รับประโยชน์สงเคราะห์นั้น

๘. เพื่อการสงเคราะห์ครอบครัว แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. เพื่อภรรยา ในกรณีที่สามีเป็นผู้เอาประกัน ภรรยาที่อยู่กินกับสามีในขณะที่ยื่นคำร้องมีสิทธิได้รับผลประโยชน์สงเคราะห์ในอัตราครึ่งหนึ่งของที่สามีได้รับ

ข. เพื่อบุตร บุตรอันถูกต้องตามกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมที่มีอายุต่ำกว่า ๑๓ ปี และยังเป็นโสด มีสิทธิได้รับประโยชน์สงเคราะห์ครึ่งหนึ่งในกรณีที่ผู้เอาประกันยังมีชีวิตอยู่ ถ้าผู้เอาประกันตายก็จะได้รับตามในสี่ของจำนวนที่ผู้เอาประกันจะได้รับ บุตรคนต่อ ๆ ไปก็จะได้รับหนึ่งในสี่ของจำนวนที่ผู้เอาประกันจะได้รับ

แบบฝึกหัด

๑๒-๑ จงเติมช่องว่างด้วยคำหรือข้อความที่ถูกต้อง

๑. การจัดตั้งกองทุนเพื่อแบ่งเบาภาระการเสี่ยงภัยเป็นวิธีการ.....
ในระยะเริ่มแรก
๒. การประกันภัยเป็นวิธีช่วยแบ่งเบาภาระ.....ของเจ้าของทรัพย์สิน
๓. การแข่งขันในทางการค้าก็เป็น.....ชนิดหนึ่งที่พ่อค้าต้องเผชิญ
๔. ผู้ที่จะให้คำแนะนำแก่ประชาชนว่าควรเอาประกันชนิดไหน จำนวนเงินเท่าใด เป็น
หน้าที่ของ.....
๕. กรมธรรม์ เป็นสัญญาระหว่างบุคคล ๒ ฝ่าย คือ ๑. ๒.
๖. ผู้เอาประกันคือบุคคลฝ่ายหนึ่งในสัญญาประกันภัย ซึ่งตกลงจะส่งเงิน ซึ่งเรียกว่า.....
.....ให้แก่ผู้รับประกัน
๗. การประกันอัคคีภัยเป็นสัญญาที่ผู้รับประกันตกลงจะจ่ายเงินชดใช้ให้.....
สำหรับการสูญหรือเสียหายของทรัพย์สินอันเนื่องมาจากไฟไหม้
๘. การประกันชีวิตเป็นสัญญาที่ผู้รับประกันตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลที่มีชื่อระบุ
ว่าเป็น.....เมื่อผู้เอาประกันตาย
๙. เมื่อบริษัทประกันตัดสินใจยอมรับประกันชีวิตของท่านแล้ว เขาก็จะจัดทำ.....ให้
๑๐. ตามวิธีการประกันสังคม นายจ้างและลูกจ้างมีภาระร่วมกันที่จะออกเงินสมทบเข้าเป็น
.....

๑๒-๒ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูก จงให้เครื่องหมาย ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมาย ✕

-๑. สิ่งที่ใช้ประกอบการคิดเบี้ยประกันภัยประเภทหนึ่ง คือ กำลังความสามารถของหน่วย
ดับเพลิงประจำท้องถิ่น
-๒. อายุของกรมธรรม์ที่เอาประกัน ๓ ปี ย่อมเสียเบี้ยประกันถูกกว่าเอาประกัน ๕ ปี
-๓. การประกันของเจ้าของทรัพย์สินเอง เช่น บ้านที่มียามเฝ้าหรือน้ำยาเคมีสำหรับดับไฟ ก็
อาจเสียเบี้ยประกันถูกหน่อย
-๔. ในการประกันอัคคีภัย ถ้าเกิดความเสียหาย บริษัทประกันจะจ่ายเงินค่าเสียหายตามกรม
ธรรม์ทันที
-๕. การประกันชีวิตเป็นการประกันชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงต่อการตาย
-๖. การประกันชีวิตชั่วระยะเวลาหนึ่งตามแต่ละตกลงกันขึ้น เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การประกัน
แบบจำกัดเวลาชำระเบี้ยประกัน

-๗. การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เมื่อถึงกำหนดเวลาแล้ว ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านก็จะได้รับเงินจากบริษัทประกัน ตามจำนวนที่เอาประกันไว้
-๘. ในการประกันชีวิต บริษัทจะทำการตรวจร่างกายผู้เอาประกันเฉพาะบุคคลที่บริษัทสงสัยว่าจะมีโรคภัยเท่านั้น
-๙. การคิดเบี้ยประกันชีวิต ถ้าจำนวนเงินที่เอาประกันมาก เบี้ยประกันก็สูง ถ้าจำนวนเงินที่เอาประกันน้อย เบี้ยประกันก็ต่ำ
-๑๐. การประกันสังคมเป็นวิธีการของเอกชนที่จัดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแก่ประชาชนทั่วไป

๑๒-๓ อธิบาย

๑. ประโยชน์สงเคราะห์ที่ผู้ประกันสังคมมีสิทธิได้รับมีอะไรบ้าง
๒. การประกันภัยมีความสำคัญต่อธุรกิจในปัจจุบันอย่างไร

ธุรกิจและองค์การธุรกิจ

การจัดและดำเนินการ

องค์การธุรกิจคือองค์การที่ประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากชีวิตและความเป็นอยู่ในทางเศรษฐกิจของคนเรายิ่งทวีความยุ่งยากซับซ้อนขึ้นทุกวัน การจัดและการดำเนินการขององค์การธุรกิจก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคและปัญหายุ่งยากต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้เกิดองค์การธุรกิจในรูปหรือประเภทใหม่ ๆ ขึ้น ทั้งนี้ก็เป็นหนทางที่คนเราย่อมกระเสือกกระสนหาทางให้พ้นจากความยุ่งยากลำบากที่ตนต้องประสบหรือจะต้องประสบ ดังเช่น องค์การธุรกิจประเภทง่าย ๆ เหมาะสำหรับภายในแต่ละชุมชน แต่ละท้องถิ่น ซึ่งส่วนมากเป็นดินแดนเกษตรกรรม อันมีขอบเขตในทางเศรษฐกิจเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาอาศัยติดต่อกับชุมชนหรือท้องถิ่นอื่น ซึ่งองค์การธุรกิจประเภทง่าย ๆ ดังกล่าวนี้ย่อมไม่เหมาะกับกิจการที่ต้องปฏิบัติติดต่อกับชุมชนหรือท้องถิ่นอื่นที่อยู่ห่างไกลออกไปหรือกับต่างประเทศ หรือการดำเนินการของโรงงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องใช้ทุนมากขึ้น เกินกว่าที่จะจัดหาได้ด้วยการดำเนินการขององค์การธุรกิจแบบง่าย ๆ ดังที่เคยปฏิบัติกันมาก่อน นอกจากนั้นการเสี่ยงต่อภัยพิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการเสี่ยงการสูญเสียในผลของกิจการ เหล่านี้ทำให้เกิดความจำเป็นต้องดำเนินการในรูปใหม่ โดยจัดตั้งเป็นองค์การธุรกิจประเภท ห้างหุ้นส่วน ขึ้น

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการแบ่งแยกแรงงาน คือแบ่งงานใหญ่ให้เป็นงานย่อย ๆ เพื่อให้คนได้ทำงานได้ตามความรู้ความสามารถของตนโดยเฉพาะ และงานส่วนใดสามารถใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคนได้ก็ใช้เครื่องจักร อันเป็นผลให้ประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น ผลิตได้มากขึ้น และต้นทุนในการผลิตต่ำลง ทำให้องค์การธุรกิจจะต้องมีโครงการแผนงานและการบริหารงานที่กว้างขวางใหญ่โตและเหมาะสม จึงต้องมีการแบ่งอำนาจหน้าที่มากขึ้น เพราะแต่ลำพังผู้จัดการคนเดียวย่อมไม่สามารถควบคุมบริหารกิจการขององค์การธุรกิจได้เป็นผลดี ต้องมีการแบ่งแยกองค์การธุรกิจนั้นออกเป็นแผนก ๆ แต่ละแผนกก็มีผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ซึ่งมาถึงขั้นนี้การดำเนินการขององค์การธุรกิจก็ต้องเป็น ไปในรูป บริษัท ซึ่งเป็นองค์การธุรกิจประเภทที่มีประโยชน์อันแน่นอนกว่าประเภทอื่น

กิจการเจ้าของคนเดียว

เป็นองค์การธุรกิจซึ่งมีบุคคลเดียวเป็นเจ้าของและควบคุมดูแล เจ้าของแต่ผู้เดียวได้รับส่วนผลกำไรทั้งหมดโดยไม่ต้องแบ่งปันแก่ผู้ใด และต้องรับภาระในผลขาดทุนทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน เพราะความง่ายและเหมาะที่จะใช้กับกิจการค้าเล็ก ๆ ทุกชนิด องค์การธุรกิจประเภทนี้ ถ้าพิจารณาในแง่จำนวนขององค์การแล้วก็มีความสำคัญยิ่งกว่าองค์การห้างหุ้นส่วนและประเภทบริษัท ในประเทศเราองค์การธุรกิจที่มีเจ้าของคนเดียว มีจำนวนมากกว่าประเทศอื่น แต่ ถ้าพิจารณาในแง่จำนวนลูกจ้างคนงานแล้ว องค์การธุรกิจเจ้าของคนเดียวก็มีความสำคัญน้อยกว่า ห้างหุ้นส่วนและบริษัท

ส่วนดีของกิจการเจ้าของคนเดียว เมื่อเราคิดค้าขายเราอาจจะฝันถึงการเป็นเจ้าของร้านแต่ผู้เดียว ทำไมเล่า ทำไมคนจำนวนมากจึงต้องการเป็นเจ้าของห้างร้านแต่ผู้เดียว ก็ไม่ต้องการหุ้นส่วนหรือนายทุนคนอื่น ๆ มาร่วม

เมื่อท่านเป็นเจ้าของร้านของท่าน ตัวท่านเป็น “นาย” ท่านอาจใช้ความคิดอ่านของท่านได้เต็มที่ตามใจชอบ ไม่มีใครสามารถโต้แย้งขัดขวางมิให้ท่านทำตามความคิดเห็นของท่าน ท่านไม่ต้องแบ่งปันกำไรที่ได้รับจากผลงานของท่านแก่ผู้อื่น ชีวิตการงานของท่านเป็นชีวิตในสังคม คือลูกค้าและคนงานของท่านอาจเป็นญาติเป็นมิตรของท่าน เมื่อมีโอกาสมีลูกค้าที่จะรับจួយเอา ท่านก็อาจตัดสินใจฉวยโอกาสนั้นได้รวดเร็ว โดยไม่มีผู้อื่นมากอยขัดแย้ง ท่านไม่ต้องปรึกษาขอความเห็นชอบของผู้อื่น เพราะท่านมีสิทธิแต่ผู้เดียวในร้านของท่าน กิจการเจ้าของคนเดียวนี้เหมาะที่สุดสำหรับธุรกิจที่เจ้าของสามารถดำเนินได้คนเดียว หรือจ้างคนสองสามคนช่วย และที่ไม่ต้องใช้คนช่วยมากนักเกี่ยวกับการจัดตั้งและเลิกกิจการก็ทำได้ง่าย ถ้าท่านอยากจะเปิดร้านค้าสักร้านหนึ่ง ก็ไม่ต้องยุ่งยากกับระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายเหมือนกับการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนและบริษัท นอกจากต้องขออนุญาตเท่าที่กฎหมายหรือเทศบัญญัติกำหนดไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ท่านไม่ต้องร่างสัญญาหรือข้อบังคับในการดำเนินกิจการแต่อย่างใด เพราะท่านเป็นเจ้าของและมีสิทธิที่จะดำเนินกิจการของร้านแต่ผู้เดียว เมื่อท่านต้องการจะเลิกกิจการ ท่านก็ทำได้ง่าย ๆ ด้วยการปิดร้านไม่ดำเนินกิจการต่อไป แล้วจัดการชำระหนี้สินที่ผูกพันอยู่กับคนอื่น ส่วนเงินทองที่เหลือก็อาจจับจ่ายใช้สอยได้ตามใจชอบ เพราะเป็นทรัพย์สินของท่านคนเดียว

ส่วนเสียของกิจการเจ้าของคนเดียว การที่องค์การธุรกิจประเภทอื่น นอกจากกิจการเจ้าของคนเดียว ปรากฏอยู่เป็นจำนวนไม่น้อยในปัจจุบันนี้ ย่อมเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า กิจการเจ้าของคนเดียว นั้นไม่เหมาะสำหรับธุรกิจทุกชนิด จริงอยู่แทบทุกคนรวมทั้งตัวท่านเองด้วยย่อมต้องการเป็นเจ้าของธุรกิจแต่ผู้เดียว แต่ท่านไม่อาจจะทำได้เช่นนั้นเสมอไป ท่านอาจทำไม่ได้ สมมุติว่าท่านเปิดร้านขายผ้า ท่านอาจเก่งในทางซื้อผ้าจากตลาดขายส่ง แต่ท่านไม่เก่งในทางขายแก่ลูกค้า ท่านซื้อผ้าได้

ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า แต่ท่านก็ไม่สามารถขายได้มาก เพราะท่านขาดความสามารถทางด้านการจำหน่าย ท่านจะต้องออกตลาดเพื่อหาซื้อผ้าเข้าร้าน ต้องตรวจตลาดการขายปลีกของสินค้าผ้าในขณะที่ร้านของท่านต้องเปิดทำการขายตั้งแต่เช้าจนค่ำ เช่นนี้ถ้าหากท่านเข้าหุ้นส่วนกับเพื่อนของท่านอีกคนหนึ่งซึ่งเก่งทางด้านการขาย กิจการค้าของท่านก็ย่อมจะดีกว่าที่ท่านจะทำแต่ลำพังตัวท่านคนเดียว

ท่านตั้งร้านชำเล็ก ๆ ที่ชนเมือง โดยมีทุนเริ่มต้นเพียงเล็กน้อย ต่อมาเขตชนเมืองเจริญขึ้น มีผู้คนหนาแน่นขึ้น ท่านเห็นว่าหากจะทำเป็นตลาดขึ้นคงจะได้รับความสำเร็จดี ท่านควรจะทำการค้าในร้านชำเล็ก ๆ ไปจนกว่าท่านจะมีทุนมากขึ้นจึงค่อยทำตลาด หรือท่านควรจะหาใครสักคนหรือมากกว่านั้นมาเป็นหุ้นส่วนร่วมทุนกับท่านจัดทำตลาดทันที ในกรณีที่ท่านเกิดเจ็บป่วยใครจะดูแลร้านแทนท่านได้ ท่านจะสามารถทนต่อสิ่งยั่วยุบเร้าต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ กีฬา สโมสร สมาคมได้หรือไม่ ท่านอาจต้องปิดร้าน ๑ วัน หรือมากกว่านั้นเพื่อไปชมกีฬาแหลมทอง เช่นนี้เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ถ้าท่านมีผู้อื่นเป็นหุ้นส่วน ก็จะช่วยแบ่งเบาระยะของท่านที่ต้องทนต่อสิ่งเร้าซึ่งมีอยู่มากมายนั้น

แม้ว่าท่านจะมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทุน และคุณสมบัติประการอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ท่านก็ต้องแบกภาระหนักแต่ผู้เดียว ถ้าการค้าของท่านล้มเหลว ท่านเป็นหนี้เป็นสินผู้อื่นเขา ท่านอาจถูกฟ้องศาล ถ้าศาลตัดสินให้ท่านแพ้คดี ท่านก็ต้องชำระหนี้ เขาอาจยึดเอาทรัพย์สินทุกอย่างทุกอย่างของท่านไปจนหมดสิ้น เงินของท่าน บ้านที่ดินของท่าน รถยนต์ ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ของท่าน จะถูกเจ้าหน้าที่ยึดเอาไปหมด เพราะร้านนั้นเป็นของท่านคนเดียว ท่านจึงต้องรับผิดชอบแต่ผู้เดียว สิทธิตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินของลูกค้าที่ผู้เป็นเจ้าของธุรกิจนี้เรียกว่า “หนี้สินไม่จำกัด”

กิจการเจ้าของคนเดียวย่อมตั้งอยู่ได้ชั่วชีวิตของเจ้าของเท่านั้น เมื่อเจ้าของถึงแก่กรรมลงโดยมาร้านนั้นต้องเลิกล้มตามไปด้วย จริงอยู่ร้านอาจตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาทของเจ้าของได้ แต่เจ้าของคนใหม่ก็ไม่มีความสามารถที่จะดำเนินกิจการสืบเนื่องให้เป็นผลสำเร็จต่อไปได้ เพราะเขาไม่ได้รับการฝึกฝนมาสำหรับงานธุรกิจนั้นๆ มีตัวอย่างที่แลเห็นกันอยู่ ลูกเป็นทายาทรับมรดกการค้าของพ่อดำเนินการต่อไป แต่แล้วต้องเลิกล้มไปเป็นจำนวนไม่น้อย ข้อเท็จจริงอันนี้เป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้องค์กรธุรกิจเปลี่ยนจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเสมอๆ ในเมื่อเจ้าของถึงแก่กรรมและร้านเป็นมรดกตกทอดไปยังบุตรซึ่งเป็นทายาทหลาย ๆ คน เช่น พ่อเป็นเจ้าของร้าน เมื่อถึงแก่กรรมลง ก็มีพินัยกรรมมอบกิจการค้าให้เป็นมรดกแก่บุตรชายหญิงของตน เช่นนี้เมื่อบุตรจะดำเนินกิจการของร้านต่อไปก็ต้องเปลี่ยนรูปเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป

ห้างหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนเป็นองค์การธุรกิจซึ่งมีบุคคลสองคนขึ้นไปไม่เกินยี่สิบคน ร่วมทุนร่วมแรงกัน ประกอบกิจการ โดยรับผิดชอบร่วมกันและแทนกันในการประกอบกิจการนั้น ผลของการดำเนิน ธุรกิจไม่ว่าจะได้กำไรหรือขาดทุน ต้องนำมาแบ่งส่นปันส่วนกันระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันตามข้อตกลง ที่ได้ทำกันไว้ ที่เรียกว่ารับผิดชอบร่วมกันและแทนกันนั้น ก็นอกจากจะร่วมกันรับผิดชอบใน หนี้สินของห้างร้านด้วยกันแล้ว ถ้าหากทรัพย์สินของหุ้นส่วนคนใดที่นำมาลงทุนยังไม่พอชำระหนี้ และทรัพย์สินส่วนตัวก็หมดสิ้นแล้ว หุ้นส่วนที่เหลืออยู่จะต้องรับภาระชำระหนี้สินนั้นแทนด้วย นักเรียนบางคนอาจจะสงสัยว่า ก็เมื่อทุกคนต้องการเป็นนายของตัวเองแล้วทำไมจึงมีห้างหุ้นส่วน ทั้งๆ ที่มีสุภาษิตว่า “แม้ครัวมากคนทำให้ซุบเสีย” และมีตัวอย่างการแตกแยกกันของหุ้นส่วนอยู่มากมาย

คำตอบที่มีเหตุผลก็มีว่า สมมุติว่าท่านมีร้านซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ ตัวของท่านเองเป็น ข่างมีฝีมือในการซ่อมดี ท่านมีลูกค้าที่พอใจผลงานของท่านมากมาย ท่านมาารู้สึกว่าการที่ท่านจำกัด ขอบเขตธุรกิจของท่านเพียงแต่รับซ่อมเท่านั้นทำให้ท่านสูญเสียโอกาสอันงามอย่างอื่นไป การค้าของ ท่านจะดียิ่งขึ้นอีกถ้าร้านของท่านจะขายเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ด้วย ท่านเองย่อมไม่มีเวลามาอยู่ หน้าร้านเพื่อขายและอยู่ในโรงงานทำงานซ่อมด้วย ทั้งเงินทุนท่านก็มีไม่พอ ท่านมีเพื่อนคนหนึ่งมี ความรู้เรื่องวิทยุและโทรทัศน์ดี และเป็นพนักงานขายของที่มีความสามารถเป็นเยี่ยม ท่านได้สนทนา ปรีक्षाกับเขาถึงสภาพการณ์ดังกล่าว และได้ตกลงกันว่า ถ้าหากทั้งสองคนคือท่านและเพื่อนของ ท่านผู้นี้ได้ร่วมกันแล้ว ธุรกิจของท่านจะได้รับผลสำเร็จอย่างดียิ่งขึ้น ท่านรู้จักเลือกทำเลดี ท่านมี ลูกค้ามาก แต่ท่านยังต้องการเงินทุนซึ่งลำพังสองคนท่านนี้ ท่านยังมีเงินทุนไม่เพียงพอ ท่านรู้ว่า ถ้าจะค้าขายแข่งกับร้านอื่นแล้ว ท่านจะต้องมีร้านที่เลอคู่เด่น ท่านจะต้องปรับปรุงตกแต่งร้านเสีย ใหม่ ท่านจะต้องซื้อวิทยุโทรทัศน์มาเพื่อจำหน่ายซึ่งท่านจะต้องใช้ทุนจำนวนมาก เพื่อนของท่าน

ผู้นี้มีเพื่อนคนหนึ่งซึ่งมีเงินที่จะลงทุน ทั้งสามคน คือท่าน เพื่อนของท่าน และเพื่อนของเพื่อน ก็ร่วมกันจัดตั้งห้างหุ้นส่วนขึ้น ถ้าไม่มีห้างหุ้นส่วนแล้วท่านจะต้องทำร้านซ่อมเล็ก ๆ ของท่านต่อไป

สัญญาการเป็นหุ้นส่วน เมื่อท่านและเพื่อน ๒ คน เริ่มวางแผนการดู ก็รู้สึกว่าเป็นการง่ายที่จะตกลงกันได้ในเรื่องที่ท่านและเพื่อนของท่านต้องการทั้งหมด เรื่องอะไรจะต้องไปพึ่งทนายความและทำข้อตกลงขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ในเมื่อท่านและเพื่อนทั้งสองคนเป็นคนซื่อสัตย์และเป็นกันเอง ท่านตกลงกันว่าหุ้นส่วนทุกคนจะได้รับเงินเดือนเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาท) และแบ่งกำไรกันคนละเท่า ๆ กัน ต่อมาภายหลังไม่นานหุ้นส่วนคนที่ทำงานขายมีความรู้สึกว่ารวยได้ส่วนใหญ่ของร้านนั้นเขาเป็นผู้หา เขาควรจะได้ส่วนแบ่งกำไรมากกว่าหุ้นส่วนคนอื่น ในกรณีเช่นนี้ถ้ามิได้มีข้อตกลงทำกันไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ห้างหุ้นส่วนก็ตกอยู่ในฐานะยุ่งยาก เรื่องยุ่งยากทำนองนี้อาจเกิดขึ้นมากมายโดยไม่สามารถทราบได้ล่วงหน้า ซึ่งเรื่องเหล่านี้อาจกำหนดกันไว้ในสัญญาเข้าหุ้นส่วนได้ เมื่อท่านเข้าเป็นหุ้นส่วนท่านจึงควรว่าจ้างทนายความให้ร่างสัญญาเข้าหุ้นส่วนให้เพื่อป้องกันความยุ่งยากต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

สัญญาเข้าหุ้นส่วนตั้งต้นด้วยชื่อของหุ้นส่วน ชื่อและตำบลที่ตั้งหุ้นส่วน กิจการกำที่จะทำ จำนวนหุ้นส่วนแต่ละคน หน้าที่ของหุ้นส่วนแต่ละคน หลักเกณฑ์ในการถอนเงินเดือนของหุ้นส่วน การแบ่งกำไรและขาดทุน และอายุของสัญญาฉบับนั้น เมื่อหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งถอนตัวออกไปจากห้างหุ้นส่วน จะเป็นผลอย่างไรแก่ห้างหุ้นส่วนนั้น ถ้าหุ้นส่วนคนหนึ่งป่วยถึงกับทำงานไม่ได้ หรือถ้าหุ้นส่วนคนหนึ่งถึงแก่กรรมลงจะมีผลอย่างไรแก่ห้างหุ้นส่วน ในสัญญาเข้าหุ้นส่วนจึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลิกกิจการห้างหุ้นส่วนไว้ด้วย ด้วยวิธีนี้เท่านั้นทั้งสองฝ่าย คือหุ้นส่วนฝ่ายที่จะจากไป (หรือทายาทของเขาในกรณีถึงแก่กรรม) กับฝ่ายที่ยังคงอยู่ต่อไปจะสามารถตกลงกันได้ด้วยดี

ข้อดีของห้างหุ้นส่วนมีอยู่หลายประการตามตัวอย่างข้างต้นนั้น ท่านเปิดร้านจำหน่ายและซ่อมวิทยุและโทรทัศน์ ท่านจะได้รับผลประโยชน์จากข้อดีประการต่าง ๆ ของห้างหุ้นส่วน ท่านพอได้ใช้ความสามารถและความบากบั่นของท่านร่วมกับของหุ้นส่วนคนที่ ๒ กับเงินทุนของหุ้นส่วนคนที่ ๓ ข้อดีอย่างอื่น ๆ ก็ยังมีอีก บริษัทผู้สร้างวิทยุและโทรทัศน์หรือตัวแทนจำหน่ายย่อมเต็มใจที่จะขายเชื่อให้ เพราะมีหุ้นส่วนถึง ๓ คนร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนนั้น นอกจากนี้ข้อดีเกือบทั้งหมดของห้างเจ้าของคนเดียวก็เป็นข้อดีของห้างหุ้นส่วนด้วย เช่นหุ้นส่วนสามารถตัดสินใจได้รวดเร็วในเหตุการณ์เฉพาะหน้า และวิธีการทางกฎหมายและภาษีอากรก็ไม่ยุ่งยากเหมือนกับบริษัท

อย่าได้รับส่วนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนก่อนที่ท่านจะได้พิจารณาอีกด้านหนึ่ง คือข้อเสียต่าง ๆ เสียก่อน เขาว่าการเข้าหุ้นส่วนก็เหมือนการแต่งงาน ท่านมีหุ้นส่วนหรือแต่งงาน ท่านไม่ดีขึ้นก็เลวลงจริงอยู่ถ้าเลวลงท่านอาจเลิกกิจการหรือถอนตัวออกไปเสียได้ แต่กิจการของท่านก็ได้รับความเสียหาย

มีเรื่องราวมากมายแสดงถึงการแตกแยกกันระหว่างหุ้นส่วน สมมุติว่าบริษัทผู้แทนจำหน่ายผ้าบริษัทหนึ่ง เสนอขายผ้าชนิดหนึ่งเป็นจำนวนมากแก่ท่านในราคาถูกมาก ท่านพิจารณาเห็นว่าถ้าซื้อไว้จะขายดีได้กำไรงาม แต่หุ้นส่วนของท่านไม่เห็นด้วยและคัดค้าน เพราะเขาคิดว่าถ้าซื้อไว้จะขายไม่ออก ถ้าท่านขึ้นซื้อเข้าไว้แล้วขายไม่ตีหุ้นส่วนของท่านก็จะหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาพูดบ่อย ๆ ว่า เป็นเพราะท่านไม่เชื่อคำแนะนำของเขา ถ้าท่านไม่ซื้อเข้าไว้ปรากฏว่าพ่อค้ารายอื่นซื้อไปแล้วขายดิบขายดี ท่านก็จะโกรธหุ้นส่วนของท่านเพราะเขาทำให้พลาดโอกาสอันงามไป โดยที่ไม่ปฏิบัติตามความเห็นของท่าน ไม่ว่าท่านจะเลือกปฏิบัติทางซื้อหรือไม่ซื้อที่ย่อมจะต้องมีเรื่องโต้เถียงกันจนได้ ห้างหุ้นส่วนจะมีชีวิตอยู่ยืนอยู่ได้ก็ด้วยความสามารถของหุ้นส่วนแต่ละคนที่จะปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ต่อกัน เห็นอกเห็นใจถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน แต่บางคนไม่สามารถปฏิบัติได้เช่นนั้น เขาคิดว่าเขาถูกเสมอและคอยจับผิดว่ากล่าวติเตียนความผิดของผู้อื่น ท่านจะต้องรับผิดชอบในการกระทำและข้อตกลงใด ๆ ที่หุ้นส่วนของท่านได้ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ว่าจะได้ปรึกษารับความเห็นชอบของท่านก่อนหรือเปล่า ถ้าเขาได้กระทำลงไปในการดำเนินกิจการห้างหุ้นส่วนนั้น เช่น ซื้อสินค้าเข้าร้านในราคาสูงจนเกินไป หรือขายสินค้าในราคาถูกเกินไป ท่านไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นภาระข้อตกลงเหล่านี้ได้ ถ้าเขาไปกู้ยืมเงินในนามของห้างหุ้นส่วน เพื่อเอามาซื้อสินค้า ท่านก็ต้องรับผิดชอบด้วย

ท่านควรจะทราบด้วยว่าข้อเสียที่สำคัญอีกประการหนึ่งของห้างหุ้นส่วนคือ หุ้นส่วนต้องรับผิดชอบในหนี้สิน ไม่จำกัดจำนวน สมมุติว่าหุ้นส่วนของท่านผู้หนึ่งได้กู้เงินบุคคลภายนอกในนามของห้างหุ้นส่วนเพื่อเอาเงินจำนวนนั้นมาซื้อสินค้า เกิดโชคไม่ดีกิจการค้าของห้างตกต่ำขายสินค้าไม่ค่อยได้ เจ้าหนี้ย่อมสามารถฟ้องร้องต่อศาลบังคับให้ท่านชำระหนี้เงินกู้คืนได้ เจ้าหนี้สามารถยึดเอาไป ไม่ใช่แต่ทรัพย์สินทุกอย่างบรรดาที่ห้างหุ้นส่วนมี แม้แต่ทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ท่านมีเป็นส่วนด้วย บ้านของท่าน รถยนต์ ตู้เย็น เงินในธนาคาร ก็จะถูกยึดเอาไปจนหมดสิ้น ทั้งนี้เพราะความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของหุ้นส่วนของท่าน จริ่งอยู่ท่านอาจได้เบียดเอากับหุ้นส่วนของท่านในกรณีที่เจ้าหนี้ฟ้องหรือทรัพย์สินของเขาเหลืออยู่ หรือไม่ก็ทรัพย์สินของเขาได้ถูกเจ้าหนี้ยึดเอาไปจนไม่เหลือแล้ว ถ้าหุ้นส่วนของท่านกู้ยืมอื่นมาในนามของห้างแล้วเอาไปเล่นการพนันเสียจนหมด ก็เป็นความโชคร้ายของท่านอีกที่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินจำนวนนั้น ท่านอาจถูกฟ้องร้องและแล้วทรัพย์สินสมบัติของท่านอาจถูกยึดเอาไปเหมือนกับว่าเงินจำนวนนั้น ได้กู้ยืมมาใช้จ่ายในกิจการของห้าง ถ้าปรากฏว่าหุ้นส่วนของท่านเหลือทรัพย์สินท่านก็อาจฟ้องศาล เพื่อเรียกร้องให้ได้เงินที่ท่านได้เสียไปคืนมา แต่โอกาสก็มีน้อยเต็มที

การตั้งห้างหุ้นส่วนนั้นบางทีก็เหมาะบางทีก็ไม่เหมาะ ถ้าท่านไม่มีการค้าชนิดที่ท่านจะสามารถทำได้คนเดียวโดยไม่ต้องมีหุ้นส่วน ถ้าท่านมั่นใจในความซื่อสัตย์ ความเสมอต้นเสมอปลายของผู้ที่จะ

เป็นหุ้นส่วนของท่าน และถ้าสัญญาเข้าหุ้นส่วนจะเป็นเครื่องปกป้องคุ้มครองท่านได้ เช่นนี้แล้วก็รู้ว่าท่านควรจะตั้งห้างหุ้นส่วน แต่ถ้าท่านไม่มั่นใจในการะต่าง ๆ ดังกล่าว การตั้งห้างหุ้นส่วนก็ไม่เหมาะสมอน การขยายกิจการค้าย่อมต้องสุกแล้วแต่จำนวนเงินทุนที่หุ้นส่วนทั้งหมดมีอยู่เองหรือสามารถกู้ยืมมาได้ และในการขยายกิจการให้ใหญ่โตจริง ๆ แล้วก็ควรกระทำด้วยการจัดตั้งเป็นบริษัทดีกว่า

ประเภทของห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนแบ่งออกเป็นสองประเภท คือห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญเมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนแล้วก็มีสภาพเป็นนิติบุคคล คือมีสภาพเป็นบุคคลตามกฎหมาย มีสิทธิบางอย่างเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เช่นสามารถทำนิติกรรมเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ฟ้องร้องหรือถูกฟ้องร้องคดี ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้วเรียกว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล เช่น “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไทยรุ่งเรือง” ห้างหุ้นส่วนสามัญมีลักษณะที่สำคัญคือ ประกอบด้วยหุ้นส่วนประเภทเดียว คือ หุ้นส่วนที่รับผิดชอบในหนี้สินไม่จำกัดจำนวน

ห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น กฎหมายบังคับให้จดทะเบียน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็มีสภาพเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกัน เช่นห้างหุ้นส่วนจำกัดศิรินคร ลักษณะที่สำคัญของห้างหุ้นส่วนจำกัด คือประกอบด้วยหุ้นส่วน ๒ ประเภท คือ ประเภทหนึ่งรับผิดชอบในหนี้สินไม่จำกัดจำนวน และอีกประเภทหนึ่งรับผิดชอบในหนี้สินจำกัดจำนวน เช่น มีทรัพย์สินมาลงทุน ๕๐,๐๐๐ บาท ก็รับผิดชอบในหนี้สินของห้างเพียงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น

บริษัท

บริษัทคืออะไร บริษัทเป็นองค์การธุรกิจซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลธรรมดาคนหนึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย มีสภาพเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวหรือหลายอย่างอันชอบด้วยกฎหมายเพื่อกำไร มีทุนแบ่งออกเป็นส่วน ๆ เรียกว่า หุ้นทุน ซึ่งกำหนดให้มีมูลค่าเท่า ๆ กัน อันหุ้นทุนนี้อาจโอนกรรมสิทธิ์กันได้ทุกโอกาสโดยมิได้กระทบกระเทือนสภาวะภายนอกของบริษัท แต่อย่างใด บริษัทมีสิทธิจะสืบเนื่องผู้ถือหุ้นทุน โดยมิได้เป็นเหตุให้บริษัทต้องเลิกล้ม บริษัทอาจจะทำการค้า ทำนิติกรรม ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ฟ้องคดีหรือถูกฟ้องคดีในนามของบริษัทเองก็ได้ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เมื่อคนทั่วไปพูดถึงบริษัทเขาก็นึกถึงบริษัทใหญ่ ๆ ขนาดบริษัทเซลล์ บริษัทสแตนคาร์ตออยล์ บริษัทแองโกลไทย บริษัทดิแทมเม แม้ว่าห้างร้านใหญ่ ๆ เหล่านี้จะเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงรู้จักกันดี แต่ก็มีความจริงอยู่ว่าบริษัทส่วนมากในประเทศไทยเป็นธุรกิจเล็ก ๆ เท่านั้น ธุรกิจ

ขนาดเล็กมีจำนวนมาก แต่มีไม่กี่เปอร์เซ็นต์ที่จะจดทะเบียนเป็นบริษัท เมื่อท่านเริ่มกิจการค้าครั้งแรกท่านย่อมไม่ต้องการตั้งเป็นบริษัท แต่ถ้ากิจการค้าของท่านเจริญดี ท่านอาจจะคิดถึงการจัดตั้งบริษัทขึ้น

เมื่อคนทั่วไปพูดถึงบริษัท เขาก็นึกถึงบริษัทใหญ่ ๆ

สมมุติว่าหลังจากที่ท่านพิจารณาโดยรอบคอบถึงเหตุผลต่าง ๆ แล้ว ท่านก็ตัดสินใจจะจัดตั้งบริษัท ท่านจะต้องมีผู้ร่วมงานในขั้นต้นนี้อีก ๖ คน รวมทั้งท่านเป็น ๗ คน เรียกว่าผู้เริ่มก่อการทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในการจัดตั้งบริษัท ผู้เริ่มก่อการทั้ง ๗ คนนี้ ก็จะต้องจำแนกความให้ดำเนินการขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนแล้ว บริษัทก็มีสภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งหมายความว่า บริษัทมีสิทธิบางประการเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เช่น เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ดำเนินธุรกิจ ทำนิติกรรม ฟ้องคดีและถูกฟ้องคดี

บริษัทเป็นองค์การธุรกิจซึ่งมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป จัดตั้งขึ้นโดยได้รับอนุญาตจากรัฐบาล มีสิทธิในการประกอบธุรกิจได้เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เมื่อได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนแล้ว ข้อตกลงใด ๆ ที่ทำขึ้นยอมทำในนามของบริษัท ไม่ใช่ในนามของท่าน ท่านมีฐานะเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นตัวแทนของบริษัทเท่านั้น อาจจะกล่าวได้ว่า บริษัทคือ ผู้ถือหุ้นจำนวนหนึ่งหรือหมู่หนึ่งซึ่งกฎหมายให้สิทธิดำเนินธุรกิจได้เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา โดยที่ได้ให้สิทธิพิเศษบางประการแก่บริษัท และโดยที่บริษัทมีความเป็นอยู่และมีสิทธิพิเศษดังกล่าวแล้วด้วย อาศัยตัวบทกฎหมายของรัฐเช่นนี้ รัฐจึงต้องควบคุมบริษัทของท่านเข้มงวดกว่าธุรกิจของท่านเมื่อก่อนจดทะเบียนเป็นบริษัท บริษัทจะทำการค้าได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้จดทะเบียนไว้เท่านั้น

หนังสือบริษัทสันติ ตามกฎหมายไทยเรามีบริษัทอยู่ประเภทเดียว คือบริษัทที่ขายหุ้นทุนให้แก่ประชาชนทั่วไป เรียกว่าบริษัทจำกัด บริษัทจำกัดจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในการจัดตั้งบริษัทจำกัดจะต้องมีบุคคลตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไปเริ่มก่อนการ โดยเข้าชื่อกันทำหนังสือ
บริกณฑ์สนธิ หนังสือบริกณฑ์สนธิจะต้องมีรายการดังนี้

๑. ชื่อบริษัทอันควรจะตั้งขึ้น ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” ไว้ปลายชื่อนั้นด้วยเสมอ
๒. สำนักงานของบริษัทซึ่งขอจดทะเบียนนั้น จะต้องอยู่ ณ ที่ใดในพระราชอาณาเขต
๓. วัตถุประสงค์ทั้งหลายของบริษัท
๔. ถ้อยคำสำแดงว่าความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นมีจำกัด
๕. จำนวนทุนเรือนหุ้นซึ่งบริษัทกำหนดจะจดทะเบียน แบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่ากำหนด
หุ้นละเท่าใด
๖. ชื่อสำนัก อาชีพ และลายมือชื่อของบรรดาผู้เริ่มก่อนการ ทั้งจำนวนหุ้นซึ่งต่างคนต่างเข้า
ชื่อซื้อไว้คนละเท่าใด

หนังสือบริกณฑ์สนธินี้ต้องทำไว้อย่างน้อย ๒ ฉบับ ต้นฉบับมีลายมือชื่อผู้เริ่มก่อนการ มีพยาน
เซ็นรับรอง ๒ คน แล้วนำไปขอจดทะเบียน และมอบไว้ที่กระทรวงพาณิชย์หรือในส่วนภูมิภาคที่
สำนักงานพาณิชย์จังหวัด

ผู้เริ่มก่อนการทุกคนต้องมีหุ้นอย่างน้อย ๑ หุ้น เมื่อได้จดทะเบียนหนังสือบริกณฑ์สนธิแล้ว
จึงออกหนังสือชี้ชวนและหนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง ซึ่งต้องนำไปจดทะเบียนก่อนเหมือนกันจึงจะ
โฆษณาได้ เมื่อมีผู้ซื้อหุ้นครบตามจำนวนแล้ว ก็เรียกประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น เรียกว่า “ประชุมตั้ง
บริษัท” ทกลงร่างข้อบังคับของบริษัทรับรองกิจการที่ผู้เริ่มก่อนการได้ปฏิบัติไปแล้วพร้อมทั้งค่าใช้จ่าย
กำหนดเงินสมนาคุณผู้เริ่มก่อนการ เลือกตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี เลือกตั้งกรรมการบริหารกิจการ
ของบริษัท

หลังจาก “ประชุมตั้งบริษัท” แล้ว ผู้เริ่มก่อนการบริษัทมอบงานทั้งสิ้นให้แก่กรรมการของ
บริษัทจัดทำต่อไป กรรมการก็เรียกให้ชำระหุ้นไม่น้อยกว่า ๒๕ %

เมื่อเรียกเงินได้แล้วก็ไปขอจดทะเบียน ในการจดทะเบียนต้องส่งสำเนาข้อบังคับของบริษัท
กับสำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัท และต้องมอบหนังสือบริกณฑ์สนธิ และข้อบังคับซึ่งพิมพ์
เป็นเล่ม ให้แก่กระทรวงพาณิชย์ หรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแล้วแต่กรณีอย่างละ ๑๐ ฉบับ

ในการดำเนินการจัดตั้งบริษัทจำกัด ท่านควรจะพึงบริการของทนายความเกี่ยวกับการร่าง
เอกสารต่าง ๆ ทั้งที่ได้อธิบายมาแล้ว

ส่วนดีของบริษัท สมมุติว่าท่านได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดีในการค้าของท่าน แต่ผลสำเร็จ
นั้นก็จำกัดอยู่เพียงแค่นั้นเพราะเงินทุนของท่านมีอยู่ไม่มากนัก ท่านอาจขยายกิจการด้วยการเข้าหุ้น
ส่วนได้ แต่ท่านกลัวไม่กล้าเข้าหุ้นส่วนกับใคร เพราะมันเป็นการเสี่ยงต่อการที่จะต้องเอาเงินทอง

ทรัพย์สินของท่าน ไปชำระหนี้ของห้างหุ้นส่วนในเมื่อห้างต้องเป็นหนี้ผู้อื่นเพราะการกระทำของหุ้นส่วนของท่าน ท่านไม่ต้องการที่จะเผชิญกับปัญหาเรื่องการตายหรือการป่วยไข้ของหุ้นส่วน ปัญหาเกี่ยวกับการโต้เถียงชดเชยกันจนถึงขั้นต้องเลิกล้มกิจการ เช่นนี้แล้วการจัดตั้งบริษัทจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วได้เป็นอย่างดี

บริษัทเป็นธุรกิจที่รับผิดชอบในหนี้สินจำกัดจำนวน ที่ท้ายชื่อบริษัทกฎหมายจึงบังคับให้ระบุคำว่า จำกัด เช่น “บริษัทไทยประจักษ์ จำกัด” เพื่อแสดงว่าเป็นบริษัทที่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สิน คือหมายความว่า ทรัพย์สินของบริษัทเท่านั้นที่ต้องนำไปชำระหนี้ของบริษัท ถ้าบริษัทที่ท่านถือหุ้นอยู่ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ ใบหุ้นของท่านก็หมดราคาไปเท่านั้น ท่านไม่ต้องสูญเสียมากไปกว่ามูลค่าของใบหุ้นที่ท่านถืออยู่ หรือพูดอีกนัยหนึ่งหนี้สินของท่านจำกัดเพียงเท่าจำนวนเงินที่ท่านได้ลงทุนไปเท่านั้น

บริษัทไม่ต้องเลิกกิจการในกรณีที่ผู้ถือหุ้นตาย นี่ก็เป็นข้อดีประการหนึ่งของบริษัท ห้างเจ้าของคนเดียวอาจต้องเลิกกิจการเมื่อเจ้าของตาย ห้างหุ้นส่วนอาจต้องเลิกกิจการเมื่อหุ้นส่วนคนหนึ่งตาย แต่ในกรณีของบริษัทใบหุ้นของผู้ถือหุ้นผู้ตายย่อมตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาทของเขา และบริษัทก็คงดำเนินกิจการต่อไปตามปกติ จริ่งอยู่ในบริษัทเล็ก ๆ ซึ่งผู้ถือหุ้นอาจมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจการของบริษัท ความตายของผู้ถือหุ้นก็ต้องกระทบกระเทือน ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการ แต่หาได้กระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของบริษัทไม่

ส่วนข้อดีประการหนึ่งของบริษัทก็คือ ผู้ถือหุ้นไม่สามารถทำนิติกรรมผูกมัดบริษัทเหมือนอย่างหุ้นส่วนซึ่งสามารถกระทำแก่ห้างหุ้นส่วนได้ เช่น สมมุติว่าท่านถือหุ้นบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ท่านไปทำสัญญากู้เงินผู้อื่น สัญญากู้เงินนั้นก็ผูกมัดแต่ตัวท่านเท่านั้น แต่ถ้าท่านเป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไทยรุ่งเรือง ท่านไปทำสัญญากู้เงินผู้อื่น สัญญากู้เงินนั้นย่อมผูกมัดห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไทยรุ่งเรือง ผู้จัดการบริษัทซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริหารบริษัทเท่านั้นที่สามารถทำสัญญาในนามของบริษัทได้

ส่วนข้อดีประการสุดท้ายคือ เมื่อบริษัทต้องการเพิ่มทุนเพื่อขยายกิจการก็สามารถเพิ่มได้ด้วยการออกทะเบียนเพิ่มทุนแล้วออกใบหุ้นจำหน่ายแก่ประชาชน ซึ่งด้วยวิธีนี้ห้างเจ้าของคนเดียว และห้างหุ้นส่วนไม่สามารถทำได้

ส่วนที่ต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้บริษัทเป็นองค์การธุรกิจประเภทที่สำคัญที่สุด บริษัทจึงเป็นองค์การธุรกิจประเภทเดียวเท่านั้นที่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สิน และมีชีวิตยืนนาน สามารถมีทุนจำนวนมหาศาลที่จะดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ๆ ซึ่งทำให้กิจการค้าอุตสาหกรรมของประเทศเจริญก้าวหน้าไปได้

ส่วนเสียของบริษัท ท่านได้ทราบถึงส่วนดีของบริษัทมาแล้ว ท่านอาจจะสงสัยว่าแล้วทำไม
เลขาธิการธุรกิจจึงไม่เป็นรูปบริษัทเสียให้หมด เหตุผลก็มีอยู่ว่าบริษัทก็มีส่วนเสียอยู่เหมือนกัน การ
จัดตั้งบริษัทมีวิธีการยุ่งยากต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากและให้ผลน้อยสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก ๆ ส่วน
มากรัฐบาลกำหนดวิธีการเกี่ยวกับภาษีบังคับแก่บริษัทเป็นพิเศษ บริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้าง
บริการของนักบัญชีนักกฎหมายในการจัดทำรายงานและเอกสารต่าง ๆ ที่กฎหมายบังคับให้ยื่นต่อ
รัฐบาลเป็นประจำ และหากท่านได้ประโยชน์จากการจัดตั้งเป็นบริษัทไม่คุ้มกับความยุ่งยากและค่าใช้จ่าย
ที่ต้องเสียแล้ว จะตั้งเป็นบริษัทไปก็เป็นการ

ส่วนเสียประการที่สองของบริษัทก็คือ บริษัทจะต้องดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้
จดทะเบียนไว้เท่านั้น แต่ห้างเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วนอาจขยายขอบเขตการค้าของเขาได้ตาม
ความต้องการ เช่น บริษัทของท่านจดทะเบียนไว้ว่าจะทำการซื้อขายที่ดิน บริษัทของท่านจะทำเหมือง
ก็บุกไม่ได้ แต่ถ้าเป็นห้างหุ้นส่วน เมื่อหุ้นส่วนปรึกษากันตกลงกันแล้วก็สามารถทำได้

พูดถึงการเพิ่มทุนด้วยการออกหุ้นเพิ่มขึ้นคงที่ได้อธิบายไปแล้ว ถ้าเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจ
ขนาดเล็ก ๆ ก็ย่อมไม่สามารถขายหุ้นที่เพิ่มขึ้นแก่ประชาชนได้ คือประชาชนไม่นิยมซื้อของบริษัท
เล็ก ๆ และบริษัทขนาดเล็ก ๆ เช่นเดียวกันที่หาเครดิตได้ยาก เพราะเจ้าหน้าที่อาจเกรงว่าจะเรียกเก็บ
เงินได้ยากกว่าห้างเจ้าของคนเดียวและห้างหุ้นส่วน

จากส่วนเสียต่าง ๆ ที่ได้อธิบายมาแล้วจะเห็นได้ว่าสำหรับนักธุรกิจเล็ก ๆ แล้ว การจัดตั้ง
บริษัทหมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น วิธีการต่าง ๆ มากขึ้น อิศราภาพในการทำงานน้อยลง และ
ประโยชน์หากจะมีอยู่บ้างก็น้อยเต็มที

สหกรณ์

สหกรณ์คืออะไร สหกรณ์เป็นประกอบการของบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งร่วมกันประกอบธุรกิจเพื่อ
ผลประโยชน์ของเขา ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้เลี้ยงไก่กลุ่มหนึ่งต้องการซื้ออาหารไก่ แทนที่ผู้เลี้ยงไก่แต่ละ
คนจะซื้ออาหารของเขาเอง กลุ่มผู้เลี้ยงไก่ก็ซื้ออาหารไก่ทั้งหมดเป็นจำนวนมากให้แก่ผู้เลี้ยงไก่ ด้วย
วิธีนี้ก็ซื้อได้ในราคาถูกกว่าแต่ละคนซื้อเอาเอง การดำเนินธุรกิจของห้างเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วน
และบริษัท ล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลกำไรมาเป็นของเจ้าของหุ้น แต่สหกรณ์มีวิธีดำเนิน
การโดยตัดกำไรของคนกลางเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจประเภทหนึ่งที่มี
ได้มีจุดหมายที่จะหากำไร ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานก็แบ่งกันด้วยความเสมอภาคใน
ระหว่างสมาชิก

สหกรณ์คล้ายกับบริษัทมาก การจัดตั้งจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลก่อน สหกรณ์อาจจำ
หน่ายหุ้นแก่สมาชิกแต่ละคน ๑ หุ้น หรือมากกว่า ๑ หุ้นก็ได้ สมาชิกเป็นผู้เลือกคณะกรรมการเพื่อจัด

การกิจการของสหกรณ์ แต่สหกรณ์ต่างกับบริษัทในข้อที่ว่าสมาชิกแต่ละคนมีเสียงเท่ากัน ในการควบคุมกิจการของสหกรณ์สมาชิกคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเพียง ๑ คะแนน โดยไม่คำนึงถึงว่าเขาจะมีหุ้นมากน้อยเท่าไร แต่สำหรับบริษัทแล้วผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียง ๑ เสียงต่อ ๑ หุ้น

สมมุติว่าบิดาของท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์กรุงเทพ ฯ จำกัดสินไช้ สหกรณ์ขายสินค้าได้ทั้งสิ้นตลอดปี ๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ หมดแล้วรวมทั้งค่าภาษีอากร เหลือ ๑๐,๐๐๐ บาท คณะกรรมการจัดการประชุมตัดสินให้คืนเงินจำนวนนั้นให้แก่สมาชิก ๑๐,๐๐๐ บาท เท่ากับ ๒ % ของยอดขายทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐ บาท สมาชิกแต่ละคนจะได้รับคืน ๒ สตางค์ต่อทุกบาทที่ได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ถ้าบิดาของท่านซื้อสินค้าไปในปีนั้น ๑,๐๐๐ บาท ก็จะได้รับคืน ๒๐ บาท

ถ้าเป็นองค์การธุรกิจประเภทอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาทที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นกำไรสุทธิซึ่งจะต้องแบ่งแก่เจ้าของ หรือหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นส่วนแล้วแต่กรณี แต่ถ้าเป็นสหกรณ์กำไรถือเป็นเงินที่เก็บออมไว้เพื่อจ่ายเงินให้แก่ลูกค้าที่เป็นสมาชิกตามส่วนของยอดขายของเขาตามปกติไคร ๆ ก็ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ได้ แต่ผู้ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์เท่านั้นมีสิทธิได้รับเงินคืนตามยอดขาย

ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์มีหลายประเภท เช่น สหกรณ์ขายส่ง สหกรณ์हाตลาด สหกรณ์ผู้บริโภคร ฯลฯ

สหกรณ์ขายส่ง สหกรณ์ขายส่งมีสมาชิกเป็นร้าน เป็นสหกรณ์ขายปลีก หรือสหกรณ์ผู้บริโภค สหกรณ์ผู้บริโภซื้อหุ้นของสหกรณ์ขายส่งและได้รับเงินปันผลจากยอดขายทำนองเดียวกับสมาชิกเอกชนได้รับจากสหกรณ์ผู้บริโภค

สหกรณ์हाตลาด เป็นสหกรณ์ที่แพร่หลายเป็นที่นิยมกันมากในหมู่กสิกร สหกรณ์นี้มีวัตถุประสงค์สำคัญในการช่วยให้สมาชิกขายสินค้าที่ตนผลิตได้ตรงต่อตลาด ซึ่งอาจเป็นผู้บริโภคหรือผู้ใช้ผลิตผลนั้นในการผลิตสินค้าอื่นต่อไป

ร้านสหกรณ์กรุงเทพ ฯ จำกัดสินไช้เป็นสหกรณ์ผู้บริโภค

สหกรณ์ผู้ผลิต เป็นสหกรณ์ซึ่งมีสมาชิกเป็นผู้ผลิตสินค้า สมาชิกได้รับประโยชน์และ
บริการจากสหกรณ์ในเรื่องทุน การขนส่ง การจำหน่าย การตลาด ซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินงานเหล่านี้นี้ให้แก่บรรดาสมาชิก

สหกรณ์ผู้บริโภคนั้น เป็นสหกรณ์อีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายมากในหมู่
ประชาชน สหกรณ์ประเภทนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญในการช่วยให้สมาชิกได้ซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ
ในราคาถูกกว่าร้านค้าทั่ว ๆ ไป สหกรณ์นักเรียนเป็นสหกรณ์ผู้บริโภค มีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียน
ได้ซื้อสินค้าโดยเฉพาะแบบเรียนเครื่องเขียนต่าง ๆ ในราคาถูกกว่าตามร้านอื่นทั่ว ๆ ไป ทุนของสหกรณ์
ผู้บริโภคนั้นได้จากการจำหน่ายหุ้นแก่ผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิก และกำไรที่เหลือจากแบ่งคืนแก่สมาชิก
แล้วก็สะสมไว้เป็นทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งตามปรกติแล้วก็เพิ่มขึ้นทุกปี

ส่วนดีของสหกรณ์ผู้บริโภคนั้นก็คือ สหกรณ์ในท้องถิ่นหนึ่งสามารถประมาณความต้องการสินค้า
ภายในท้องถิ่นนั้นได้ใกล้เคียง หรือแน่นอนกว่าพ่อค้าอื่น ๆ เพราะสหกรณ์ขายสินค้าส่วนมากแก่
สมาชิกซึ่งทราบจำนวนแน่นอนอยู่แล้ว ซึ่งนี่เป็นผลให้ทุนค่าใช้จ่ายประเภทโฆษณา อันเป็นผลใน
ขั้นสุดท้าย คือทำให้ขายสินค้าได้ในราคาถูกกว่าเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า

ส่วนเสียของสหกรณ์ผู้บริโภคนั้นมีอยู่ว่า การดำเนินกิจการโดยกรรมการซึ่งเป็นสมาชิกส่วน
มากขาดความชำนาญในทางการค้า การจัดการจึงมีสมรรถภาพด้อยกว่าห้างร้านอื่น ๆ

องค์การธุรกิจของรัฐ

ในประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนย่อมมีเสรีภาพที่จะ
ประกอบอาชีพใดที่ไม่ผิดกฎหมาย เอกชนเป็นผู้ประกอบการโดยรัฐบาลจะไม่เข้าเป็นผู้ประกอบการ
ในธุรกิจใดที่เอกชนทำได้แล้ว แต่ในประเทศเล็ก ๆ รัฐบาลอาจมีความจำเป็นต้องเข้าเป็นผู้ประกอบ
การเสียเองทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการ

ธุรกิจบางชนิดต้องใช้ทุนเมื่อเริ่มกิจการมากเกินไปกว่ากำลังของเอกชนจะสามารถจัดทำ ได้
เช่น การรถไฟ การบินพาณิชย์ การไฟฟ้า การประปา

ธุรกิจบางชนิดเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันประเทศชาติ เช่น การรถไฟ การผลิตอาวุธยุท
ภัณฑ์ การไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ วิทยุ

ธุรกิจบางชนิดไม่ให้ผลกำไรแก่ผู้ประกอบการ หรือให้ก็เป็นส่วนน้อย เช่น โรงเรียน
โรงพยาบาล

ธุรกิจบางชนิดให้ผลกำไรต่อผู้ประกอบการอย่างสิ้นเหลือ เช่น สลากกินแบ่ง สุรา บุหรี่

ธุรกิจบางชนิดให้ประโยชน์ต่อสาธารณชน เช่น การบำรุงรักษาป่าไม้ วนอุทยาน สวนสัตว์

ธุรกิจบางชนิดเป็นบริการสาธารณะ เช่น การสังคมสงเคราะห์ การศึกษาขั้นบังคับ การ

สาธารณสุข การประกันสังคม อาคารสงเคราะห์ สถานธนาณเคราะห์

ตัวอย่างองค์การธุรกิจของรัฐ ได้แก่ การธนาคารกลาง การไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์
วิทยุ โทรทัศน์ การขนส่งภายในประเทศ การบินพาณิชย์ การท่าเรือ การไฟฟ้า การประปา
โรงงานขาปณฑ์ โรงแรม โรงเรียน โรงฆ่าสัตว์ องค์การสะพานปลา

แบบฝึกหัด

๑๓-๑ นายธนุ สรสุวรรณ เป็นเจ้าของร้านชำแห่งหนึ่ง เขาเห็นว่าดีเพราะ

๑. ทุกคนที่ทำงานกับเขารักเขา เขาไม่เคยโต้เถียงทะเลาะกับใครในเรื่องการงาน
ของเขาเลย
๒. เขารู้ว่าเขาทำร้านของเขาให้สวยงาม ถึงดูความสนใจของลูกค้าได้อย่างไร เขาก็
จัดทำไปตามความพอใจของเขา
๓. การตัดสินใจของเขาในการซื้อสินค้าไว้เป็นจำนวนมาก ปรากฏว่าเป็นผลดี เขา
ได้กำไรมากมาย
๔. พ่อค้าขายส่งคนหนึ่งเสนอขายนมข้นกระป๋องแก่เขา ๑๐๐ หีบ ในราคาถูกมาก
เขาคัดสินใจซื้อไว้ทันที

เหตุการณ์แต่ละเรื่องข้างต้นนี้ชี้ให้เห็นส่วนดีประการหนึ่ง ๆ ของกิจการเจ้าของคนเดียว ใน
ช่องว่างท้ายส่วนดีแต่ละข้อที่ให้ไว้ข้างล่างนี้ จงเขียนเลขที่ของเหตุการณ์ข้างบนนี้ลงให้ถูกต้อง
ตรงกัน

ก. ท่านสามารถทำงานด้วยความกตัญญูของท่านเอง โดยไม่มีผู้ใดโต้แย้งขัดขวางได้.....

ข. ในกรณีริบถ้วนท่านสามารถตัดสินใจได้เองทันที.....

ค. ชีวิตในการงานของท่านเป็นชีวิตในสังคม.....

ง. เมื่อมีกำไรก็เป็นของท่านแต่ผู้เดียว.....

๑๓-๒ ถ้ากล่าวต่อไปนี้ถ้าถูกจงให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมายผิด x

.....๑ ส่วนเสียของกิจการเจ้าของคนเดียว แสดงให้เห็นได้ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า ขณะนี้ในประเทศ-
ไทยมีห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัดมากกว่ากิจการเจ้าของคนเดียว

.....๒. เมื่อท่านเป็นเจ้าของร้านของท่านเอง ท่านเป็น “นาย” ท่านอาจใช้ความคิดอ่านของท่านได้เต็มที่ตามใจชอบ ไม่มีใครสามารถโต้แย้งขัดขวางได้ เช่น ขออนุญาตรัฐบาลเพื่อออกพันธบัตร

๑๓-๓ ข้อความบางข้อต่อไปนี้จะปรากฏในสัญญาเช่าหุ้นส่วน และบางข้อก็ไม่ควร เป็นเรื่องที่อาจตัดสินกันได้ภายหลัง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ควรปรากฏในสัญญาเช่าหุ้นส่วน

..... ค่าจ้างของพนักงาน	การแบ่งกำไรและขาดทุน
..... ค่าเช่าร้านที่ต้องชำระ	จำนวนหุ้นของหุ้นส่วนแต่ละคน
..... อายุของสัญญา	หลักเกณฑ์ในการเลิกหุ้น
..... ค่าเบี้ยประกันภัย	หน้าที่ของหุ้นส่วนแต่ละคน
..... กำหนดชั่วโมงทำงานของห้าง	การถอนเงินเดือน

๑๓-๔ จงขีดเส้นใต้คำตอบที่ถูกต้อง

๑. เหตุผลสำคัญที่สัญญาเช่าหุ้นส่วนควรทำเป็นลายลักษณ์อักษร คือ

- ก. เราไม่อาจคาดเดาล่วงหน้าว่า ต่อไปจะมีข้อขัดแย้งและความเข้าใจผิดอะไรเกิดขึ้นได้บ้าง
- ข. คนส่วนมากไม่มีความซื่อสัตย์
- ค. นักกฎหมายเท่านั้นที่รู้ว่าในสัญญาเช่าหุ้นส่วนควรระบุอะไรบ้าง

๒. การเลิกกิจการห้างหุ้นส่วนนั้นหมายความว่า

- ก. ห้างล้มละลาย
- ข. เปลี่ยนชื่อห้าง
- ค. สิ้นสภาพความเป็นอยู่และแบ่งทรัพย์สินกัน

๑๓-๕ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกจงให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมายผิด ✕

-๑. ถ้าหุ้นส่วนของท่านกู้เงินในนามของห้าง แล้วเอามาเสียการพนันหมด ท่านไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้สินนี้ด้วย เพราะเงินนั้นมิได้ใช้ในกิจการของห้าง
-๒. ผู้ที่จะเป็นหุ้นส่วนของท่านเป็นเพื่อนรักกันมาก ท่านไว้วางใจเขาเช่นนี้ การเช่าหุ้นส่วนก็ไม่จำเป็นต้องทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร
-๓. ห้างหุ้นส่วนตามปกติกู้เงินได้มากกว่าห้างเจ้าของคนเดียว เพราะมีบุคคลร่วมรับผิดชอบในหนี้สินหลายคน
-๔. ห้างหุ้นส่วน ๒ ประเภท ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนสามัญ และบริษัทจำกัด

-๕. ห้างหุ้นส่วนจำกัดกฎหมายบังคับให้จดทะเบียนเสมอ
- ๑๓-๖ จงเติมช่องว่างด้วยคำพูดหรือข้อความที่ถูกต้อง
- ๑,๒,๓. ในการจัดตั้งบริษัทจำกัดจะต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อย.....คน เข้าชื่อกันทำหนังสือ
.....นำไปขอจดทะเบียนที่.....
- ๔,๕. บริษัทจำกัดมีทุนแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ เรียกว่า.....
ซึ่งกำหนดให้มีมูลค่า.....
๖. ในการดำเนินการจัดตั้งบริษัทจำกัด ท่านควรระวังบริการของ.....
เกี่ยวกับการร่างเอกสารต่าง ๆ
๗. บริษัทเป็นธุรกิจที่รับผิดชอบในหนี้สินจำกัดจำนวน ที่ท้ายชื่อบริษัทกฎหมายจึงบังคับระบุ
คำว่า.....
๘. เมื่อมีผู้ถือหุ้นครบถ้วนตามจำนวนแล้ว ก็เรียกประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเรียกว่าประชุม
.....
- ๙,๑๐. ตามกฎหมายไทย บริษัทจำกัดตั้งตามประมวลกฎหมาย.....
ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกต้องให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมายผิด x
- ๑๓-๗
-๑. ที่ท้ายชื่อบริษัทจะต้องมีคำว่า “จำกัดสินใช้”
-๒. ห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัดไม่เป็นนิติบุคคล แต่บริษัทจำกัดเป็นนิติ
บุคคล
-๓. บริษัทจำกัด จะต้องดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้จดทะเบียนไว้
-๔. บริษัทจำกัดเป็นองค์การธุรกิจซึ่งมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป
-๕. บริษัทจำกัดไม่ต้องเลิกกิจการในกรณีผู้ถือหุ้นตาย
-๖. ผู้ถือหุ้นอาจทำนิติกรรมผูกมัดบริษัทได้
-๗. การจัดตั้งบริษัทมีวิธีการยุ่งยากและต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก
-๘. บริษัทจำกัดอาจดำเนินการ ที่มีไว้วัตถุประสงค์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้ได้ หากที่
ประชุมใหญ่พิจารณาตกลงให้ได้
-๙. ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำกัดทุกคนต้องมีหุ้นอย่างน้อย ๕ หุ้น
-๑๐. “ประชุมตั้งบริษัท” คือการประชุมครั้งแรกของผู้ถือหุ้นหลังจากมีผู้ถือหุ้นครบ
ถ้วนแล้ว
- ๑๓-๘ จงขีดเส้นใต้คำตอบที่ถูกต้องที่สุด
๑. นิติกรรมที่บริษัททำขึ้นนั้นทำในนามของ
- ก. ผู้จัดการ
- ข. ประธานกรรมการ

- ก. คณะกรรมการจัดการ
 ง. บริษัท
๒. ในประเทศไทย ที่ขายชื้อบริษัทต้องมีคำว่า
 ก. จสช
 ข. จำกัด
 ก. นิติบุคคล
 ง. จำกัดสินใช้
๓. ความเป็นเจ้าของในบริษัทแสดงได้ด้วยการมี
 ก. ใบอนุญาต
 ข. สิทธิในการจัดการ
 ก. ใบหุ้น
 ง. ทรัพย์สิน

๑๓-๕ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกจงใส่เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงใส่เครื่องหมายผิด X

- ๑. สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจประเภทหนึ่งที่มีได้มีจุดมุ่งหมายที่จะหากำไร
- ๒. สมาชิกสหกรณ์มีคะแนนเสียง ๑ เสียงต่อ ๑ หุ้น
- ๓. การจัดตั้งสหกรณ์ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์
- ๔. ตามปรกติใคร ๆ ก็ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ได้
- ๕. สหกรณ์ขายส่งมีสหกรณ์ผู้บริโภคนเป็นสมาชิก
- ๖. สหกรณ์ผู้บริโภคมักมีวัตถุประสงค์สำคัญในการหากำไรมาแบ่งให้แก่ผู้บริโภคน
- ๗. ส่วนดีของสหกรณ์ผู้บริโภคนคือไม่ต้องเสียภาษี
- ๘. ในประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐบาลเข้าเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจที่รัฐบาลสามารถทำได้
- ๙. ในประเทศเล็ก ๆ รัฐบาลอาจจำเป็นต้องเข้าเป็นผู้ประกอบการเสียเอง
- ๑๐. สหกรณ์หาตลาดมีเจ้าของตลาดเป็นสมาชิก

๑๒-๑๐ จงเติมช่องว่างให้ได้ความถูกต้องที่สุด

๑,๒,๓. สหกรณ์มีหลายประเภท เช่น

ก.

ข.

ค.

๔,๕,๖,๗. สหกรณ์ต่างกับบริษัทในข้อที่ว่าสมาชิกแต่ละคนมีเสียง.....ในการควบคุม
กิจการของสหกรณ์ สมาชิกคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเพียง.....คะแนน
โดยไม่คำนึงถึงว่าเขาจะมีหุ้นมากน้อยเท่าไร แต่สำหรับบริษัทแล้ว ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมี
คะแนนเสียง.....เสียงต่อ.....หุ้น

๘,๙,๑๐,๑๑. เหตุผลที่รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าเป็นผู้ประกอบการเสียเอง คือ

ก.

ข.

ค.

ง.

๑๒,๑๓,๑๔. ตัวอย่างองค์การธุรกิจของรัฐบาล

๑๕,๑๖. ก.

ข.

ค.

ง.

จ.

๑๗,๑๘. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการของสหกรณ์แบ่งกันด้วยความ.....
ในระหว่าง.....

๑๙. สหกรณ์ ซึ่งมีสมาชิกเป็นวันสหกรณ์ขายปลีก เรียกว่า สหกรณ์.....
.....

๒๐. ส่วนดีของสหกรณ์ผู้บริโภค คือ สหกรณ์ในท้องถิ่นหนึ่งสามารถประมาณ.....
.....ของสินค้าภายในท้องถิ่นได้ใกล้เคียงหรือแน่นอนกว่าพ่อค้าอื่นๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับรัฐ

บทบาทของรัฐต่อธุรกิจ

ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องสมบูรณ์ คืออำนาจในการบริหารประเทศชาติเป็นของประชาชนนั้น ประชาชนย่อมมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายด้วยมาตรฐานการครองชีพอันสูง ประชาชนที่อยู่ในประเทศเหล่านี้ ย่อมมีสิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการประกอบการเสรี สิทธิในผลกำไร และสิทธิในการทำนิติกรรม ซึ่งสิทธิเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจของประเทศ ในประเทศใดก็ตามที่ประชาชนขาดสิทธิเหล่านี้ ประเทศนั้นย่อมไม่มีประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจ เช่น ในบางประเทศประชาชนไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดิน ในบางประเทศประชาชนไม่สามารถประกอบธุรกิจบางประเภท เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดจัดทำเสียเอง ในประเทศที่ประชาชนสามารถประกอบธุรกิจได้โดยเสรี สินค้าจะมีคุณภาพดีราคาถูกเพราะผู้ผลิตจะแข่งขันกันด้วยการผลิตสินค้าที่ประชาชนต้องการ ซึ่งย่อมหมายความว่ามีความต้องการมีสินค้าใหม่ๆ แปลกๆ และคุณภาพดีราคาถูกออกสนองความต้องการของประชาชน

สิทธิในทรัพย์สิน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สินทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน เช่น เป็นเจ้าของอาคาร ที่ดิน สินค้า เครื่องจักร เครื่องตกแต่งบ้าน เหล่านี้เป็นทรัพย์สินที่มีตัวตน ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน แม้จะมองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้ แต่ก็มีค่าในการแลกเปลี่ยน สามารถเป็นเจ้าของและซื้อขายกันได้ ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สัมปทาน สิทธิบัตร ค่านิยม และเครื่องหมายการค้า เช่น ผู้ประพันธ์หนังสือมีสิทธิเป็นเจ้าของบทประพันธ์ของตน เรียกว่า ลิขสิทธิ์ ผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์อาจขายลิขสิทธิ์นั้นให้แก่ผู้อื่นได้ และผู้ซื้อลิขสิทธิ์ก็ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หนังสือนั้นต่อไป ผู้ที่คิดประดิษฐ์เครื่องรับโทรทัศน์ได้ก็ขอจดทะเบียนสิทธิของตนในเครื่องรับโทรทัศน์นั้น สิทธิในสิ่งประดิษฐ์นี้เรียกว่าสิทธิบัตร ผู้ประดิษฐ์อาจขายสิทธิบัตรซึ่งคุ้มครองสิทธิในสิ่งประดิษฐ์ของตนแก่ผู้อื่นต่อไปได้

สิทธิในการประกอบการเสรี ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยย่อมมีระบบเศรษฐกิจประกอบการเสรี คือ เอกชนมีสิทธิที่จะเลือกประกอบอาชีพหรือธุรกิจใดๆ ได้โดยเสรี เช่น เป็นพ่อค้า อุตสาหกรรม กสิกรรม ครู ทนายความ แพทย์ นักดนตรี ฯลฯ

สิทธิในผลกำไร ประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการใช้เวลา แรงงาน และเงินของตนเพื่อประกอบกิจการใดๆ ที่เขาหวังว่าจะมีกำไร ซึ่งก็ไม่น่าอนาถไปว่ากิจการนั้นจะให้ผลกำไร บางทีอาจจะให้ผลตรงข้ามคือขาดทุนก็ได้ พ่อค้าจึงมีทั้งที่กำไรและที่ขาดทุน คนจำนวนมากชอบ

ที่จะเสี่ยงต่อการได้กำไรหรือขาดทุนด้วยการประกอบธุรกิจที่เขาเองเป็นเจ้าของ มากกว่าที่จะเป็นลูกจ้างให้แก่ผู้อื่น เพราะเขารู้สึกว่าถ้าเขาได้รับความสำเร็จ คือกิจการค้าของเขาเจริญรุ่งเรือง กำไรที่เขาได้รับย่อมมากกว่า ถ้าหากเขาจะทำงานให้แก่ผู้อื่น เราจะเห็นว่าในประเทศประชาธิปไตย ประชาชนย่อมพอใจที่จะประกอบธุรกิจ เพราะเขามีสิทธิในผลกำไรที่ได้รับจากผลงานของเขาอย่างเต็มที่

สิทธิในการทำนิติกรรม บุคคล ๒ ฝ่ายอาจทำความตกลงกันในเรื่องธุรกิจของเขาด้วยวิธีการทางกฎหมาย และเมื่อมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งละเมิด คือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ทำกันไว้นั้น อีกฝ่ายหนึ่งย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณาวงคับให้ปฏิบัติตามข้อตกลง หรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่ตนได้ ข้อสำคัญเราควรระมัดระวังว่า นิติกรรมหรือสัญญานี้เราสามารถใช้อยู่ต่อไป อันจะเป็นผลให้การประกอบธุรกิจดำเนินไปไม่ได้ และอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประเทศอีกด้วย เช่น นายสนธิทำสัญญาเช่าที่ดินของนายสนาน โดยชำระค่าเช่าให้ล่วงหน้า ๓ เดือน แต่นายสนานกลับเอาที่ดินนั้นให้นายสนุ่นเช่า เพราะนายสนุ่นให้ค่าเช่าสูงกว่า และยังแถมชำระค่าเช่าล่วงหน้าให้ถึง ๑ ปี เช่นนี้แสดงว่านายสนานเป็นผู้ละเมิดสัญญา นายสนธิต้องได้รับความเสียหายจากการกระทำของนายสนาน ย่อมมีสิทธิฟ้องศาลให้บังคับนายสนานเอาที่ดินนั้นให้นายสนธิเช่าได้

รัฐบาลจำกัดและให้ความคุ้มครองสิทธิเหล่านี้อย่างไร

ในสมัยที่ประเทศยังพื้นที่มีว่างเปล่าอย่างมากมาย และจำนวนพลเมืองยังน้อย ธุรกิจทุกชนิดอาจเริ่มต้นได้โดยรัฐบาลไม่ต้องเข้าช่วยเหลือหรือเข้ายุ่งเกี่ยวกับเลย ขณะที่การคมนาคมของประเทศส่วนมากต้องอาศัยแม่น้ำลำคลอง ถนนหนทางที่ยังไม่มี หรือมีแต่ไม่ดี การเดินทางและการขนส่งลำบากและล่าช้า แต่ละชุมชนต้องจัดสรรทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความดำรงอยู่ของตนเอง เกือบทุกเมืองจะต้องมีช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างทอ โรงเลื่อย โรงสีเล็ก ซึ่งตามปรกติว่าจ้างคนงานเพียงจำนวนน้อยที่มีภูมิปัญญาอยู่ใกล้ๆ นายจ้างรู้จักลูกจ้างของเขาแต่ละคนเป็นส่วนทั่ว เช่น เจ้าของโรงสีในตำบลบางวัว จังหวัดฉะเชิงเทรา ก็ว่าจ้างลูกจ้างที่อาศัยอยู่ในตำบลบางวัวนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็ไม่ใช่ธุระของรัฐบาลจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

แต่ในสมัยที่ประเทศเจริญรุ่งเรืองขึ้น จำนวนพลเมืองมีมากขึ้น วิธีการที่ใช้ในการผลิตสินค้าและดำเนินธุรกิจก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วย มีการใช้เครื่องจักร เครื่องมือทันสมัย เครื่องทุ่นแรง ทำงานแทนคน ในนครใหญ่ๆ ก็มีโรงงานใหญ่ๆ ขนาดใช้คนงานเป็นจำนวนพันเกิดขึ้นมากมาย นายจ้างย่อมไม่สามารถรู้จักลูกจ้างของเขาเป็นส่วนทั่วได้ทั่วทุกคน ในโรงงานเหล่านี้เป็นจำนวนมากมายที่มี

ลักษณะเป็นภัยต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือรบกวนความสุขความสบายของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้ๆ ในโรงงานเหล่านี้เป็นจำนวนมากที่ใช้เด็กและสตรีทำงานนานชั่วโมง หรือทำงานที่อาจเป็นอันตรายหรือหนักเกินไปสำหรับเด็กและสตรี คนงานมักจะได้รับบาดเจ็บถึงสาหัสทุพพลภาพหรือตายเพราะเครื่องจักรทำงานรวดเร็ว เพราะสภาพของโรงงานบกพร่อง ต่อมาเราจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดให้โรงงานที่มีลักษณะเป็นภัยต่อสุขภาพของประชาชนไปอยู่เสียในพื้นที่ที่อยู่อาศัย มีกฎหมายจำกัดการใช้แรงงานของเด็กและสตรี ตลอดจนสถานะการทำงานที่จะเป็นอันตรายต่อชีวิตร่างกายและสุขภาพของคนงาน

ประเทศต่าง ๆ ได้ตรากฎหมายเพื่อควบคุมการใช้แรงงานเด็กและสตรี กำหนดการให้ค่าทดแทนแก่คนงานที่ได้รับบาดเจ็บทุพพลภาพหรือตาย ควบคุมสถานะการทำงานของลูกจ้าง นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนในฐานะผู้บริโภค เช่น กำหนดให้ผู้ประกอบการค้าบางประเภทขอใบอนุญาตก่อนที่จะดำเนินการได้ ร้านขายอาหารต้องขอใบอนุญาตสะสมอาหาร ร้านขายปืนต้องมีใบอนุญาตจำหน่ายปืน เช่นนี้เป็นต้น

ทั้งที่ได้อธิบายมาแล้วนี้ เราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลของแต่ละประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ย่อมมีส่วนอย่างมากที่จะทำให้ประเทศนั้น ๆ มีประชาธิปไตยทางเศรษฐกิจโดยถูกต้องและสมบูรณ์

หน้าที่และความรับผิดชอบของธุรกิจที่มีต่อรัฐ

ทั้งที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ประชาชนประกอบกิจการใด ๆ ก็โดยหวังว่าจะมีกำไร แต่ผลอาจจะตรงกันข้ามคือขาดทุนก็ได้ พ่อค้าจึงมีทั้งกำไรและขาดทุน ในประเทศของเราปีหนึ่ง ๆ มีองค์การธุรกิจเป็นจำนวนมากที่ขาดทุนถึงต้องเลิกกิจการไป อาจจะเป็นเพราะการจัดการไม่ดี อาจจะเป็นเพราะว่าตั้งอยู่ในทำเลไม่ดี อาจจะเป็นเพราะการให้บริการไม่ดี เมื่อองค์การธุรกิจต้องเลิกกิจการเจ้าของก็อาจจะเสียหายด้วยการขาดทุน และอาจจะเกี่ยวข้องกระทบกระเทือนไปถึงผู้อื่น ซึ่งต้องพลอยเสียหายขาดทุนไปด้วย คนงานขององค์การธุรกิจนั้นจะต้องว่างงาน องค์การธุรกิจรายอื่นที่เป็นเจ้านั้นอาจไม่ได้รับชำระหนี้จากองค์การธุรกิจที่เลิกกิจการไป ประชาชนในชุมชนอาจได้รับบริการสาธารณะจากรัฐน้อยลงเพราะรัฐขาดภาษีเงินได้จากองค์การธุรกิจที่ต้องเลิกกิจการไป

องค์การธุรกิจที่เจริญรุ่งเรืองได้รับผลสำเร็จในการดำเนินกิจการ จึงมีส่วนช่วยให้รัฐเจริญรุ่งเรืองขึ้นด้วย เกษตรกรรม เหมืองแร่ โรงงาน ห้างร้าน และประกอบการอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการ ย่อมให้บริการและสินค้าที่มีทั้งคุณภาพและปริมาณอย่างอุดมสมบูรณ์แก่ชุมชน ทำให้คนมีงานทำ ทำให้ผู้มีเงินลงทุนในกิจการต่าง ๆ ได้รับรายได้เพิ่มพูนขึ้น ความเจริญ

ก้าวหน้าของธุรกิจจึงเป็นตัวประกอบอันสำคัญยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศและความอยู่ดี
กินดีของประชาชาติ

แบบฝึกหัด

๑๔-๑ ข้อความต่อไปนี้ถ้าถูกต้องให้เครื่องหมายถูก ✓ ถ้าผิดจงให้เครื่องหมายผิด X

- ๑. รัฐบาลออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับธุรกิจใหม่ ๆ เท่านั้น
- ๒. ประชาชนย่อมชอบที่จะประกอบธุรกิจที่เขาเองเป็นเจ้าของมากกว่าจะเป็นลูกจ้างทำให้
ผู้อื่น
- ๓. เครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินที่มีตัวตน
- ๔. สตรีควรจะมีสิทธิในการรับจ้างทำงานใด ๆ เท่าเทียมกับผู้ชาย
- ๕. ประชาชนย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน
- ๖. ข้อตกลงใด ๆ ระหว่างบุคคล ๒ ฝ่ายย่อมเป็นนิติกรรมทั้งนั้น
- ๗. สิทธิบัตรคือสิทธิในสิ่งประดิษฐ์ที่คิดค้นขึ้นมาได้
- ๘. ประกอบการเสรีเป็นสิทธิของประชาชนในการเลือกประกอบอาชีพใด ๆ ได้โดยเสรี
- ๙. ใครจะจ้างใครทำงาน และให้ค่าจ้างกันเท่าไรก็ได้ รัฐบาลไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว
- ๑๐. ระบบเศรษฐกิจมีอยู่ระบบเดียวคือ ระบบประกอบการเสรี

๑๔-๒ จงเติมช่องว่างให้ได้ความถูกต้อง

๑. ถ้ากักตักการแห่งใดไม่สะอาด รัฐบาลอาจสั่ง.....
๒. สิทธิที่ประกอบธุรกิจใด ๆ ได้เรียกว่าสิทธิใน.....
๓. สิทธิในการตกลงด้วยวิธีการทางกฎหมายเรียกว่าสิทธิใน.....
๔. ประชาชนอาจจะใช้เวลา แรงงาน และเงินเพื่อเสี่ยงต่อการหา.....
๕. นายจ้างมักคิดประดิษฐ์หลอดโทรทัศน์ชนิดใหม่ได้ เพื่อความครองสิทธิในหลอดโทร-
ทัศน์ชนิดใหม่นี้ นายจ้างมักขอ.....
- ๖,๗. ระบบเศรษฐกิจมีหลายระบบ แต่ละระบบก็มีจุดมุ่งหมายที่จะให้การ.....
ได้ผลมากที่สุดด้วยการ.....น้อยที่สุด
๘. อำนาจอธิปไตย คืออำนาจสูงสุดในการ.....
- ๙,๑๐. ระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองประชาชน โดย.....
และเพื่อ.....

๑๔-๓ จงอธิบายให้เข้าใจว่าความเจริญรุ่งเรืองหรือความล้มเหลวขององค์การธุรกิจมีความสำคัญ
ต่อรัฐอย่างไร

อาชีพธุรกิจ

ลักษณะอาชีพธุรกิจ

ในวงการธุรกิจมีบุคคลทำงานมากมาย และยังมีตำแหน่งใหม่เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชาติ อย่างไรก็ตาม ถ้าท่านจะเลือกอาชีพธุรกิจเพราะเห็นว่ามีตำแหน่งว่างอยู่มากพอจะหางานได้โดยง่าย ก็หาเป็นการถูกต้องไม่ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเลือกอาชีพใด ท่านควรพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน ว่าอาชีพนั้นเป็นที่สนใจของท่านมากน้อยเพียงใด เหมาะกับความถนัดของท่านเพียงไร และจะให้ความพอใจแก่ท่านได้มากสักแค่ไหน ท่านจะตอบคำถามเหล่านี้ได้ถูกต้อง ถ้าท่านไตร่ตรองและค้นหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตัวอย่างอาชีพเมื่อเริ่มต้นบางอาชีพในจำนวนอาชีพต่าง ๆ มากมายสำหรับหนุ่มสาว เช่น

๑. พนักงานต้อนรับ
๒. พนักงานบัญชี
๓. พนักงานขาย
๔. พนักงานรับจ่ายเงิน
๕. พนักงานชวเลข
๖. เสมียนทั่วไป

พนักงานต้อนรับ

เสมียน

พนักงานขายของ

พนักงานบัญชี

พนักงานรับเงิน

ส่วนประกอบในการเลือกงานอาชีพ

คุณสมบัติของตนเอง

งานในวงการธุรกิจนั้นมีมากมายหลายประเภท การที่ท่านจะมีอาชีพธุรกิจก็จะต้องเป็นงานธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่งที่ได้เรียนมาในชั้นต้น ๆ อย่างไรก็ตามไม่ว่าท่านจะต้องการทำงานในกิจการประกันภัย ขนส่ง กำขาย ธนาคาร หรือกิจการอื่นใด ท่านต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับกิจการนั้น ๆ จึงจะมีความเจริญก้าวหน้า

ก. ความรู้ความชำนาญในทางอาชีพ สมัยนี้เป็นสมัยของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่จะเจริญได้ในหน้าที่การงานจะต้องมีความรู้ความสามารถในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ส่วนปัญหาที่ว่าท่านจะต้องมีความรู้ความชำนาญสูงและกว้างเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับหน้าที่การงานของท่าน ความรู้บางอย่างเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในวงการธุรกิจทุกหน้าที่ แต่บางอย่างก็จำเป็นสำหรับบางหน้าที่เท่านั้น

ความสามารถที่จำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ทั่วไปนั้น ได้แก่ ภาษา การสะกดตัว การคำนวณ และลายมือ ความสามารถที่กล่าวแล้วนี้ท่านจะต้องมี มิฉะนั้นท่านจะหางานลำบาก

ภาษา ในวงการธุรกิจนั้นต้องใช้เอกสารเป็นจำนวนมาก ในการติดต่อและบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ผู้มีอาชีพธุรกิจจึงต้องเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นเขียน และต้องมีความสามารถที่จะบอกเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วยตัวหนังสือ ยิ่งท่านมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้น ความจำเป็นในการติดต่อก็ยิ่งมีมากขึ้น

การสะกดตัว เอกสารการติดต่อและบันทึกต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในวงการธุรกิจนั้นต้องใช้ คำ วลี และศัพท์เฉพาะมากมาย ผู้ที่จะทำงานในวงการธุรกิจจึงจำต้องรู้จักสะกดตัวอักษรได้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดและความผิดพลาดอันอาจจะเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการสะกดตัวผิด

การคำนวณ จดหมาย รายงาน และบันทึกต่าง ๆ ในวงการธุรกิจนั้น เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขมากมายเหลือเกิน การคำนวณเลขได้ถูกต้องจึงเป็นสมบัติอันสำคัญยิ่งสำหรับผู้มีอาชีพธุรกิจ อันที่จริงงานคำนวณนั้นไม่ใช่สิ่งที่ยากเย็นอะไรนักหนาขอแต่เพียงให้เข้าใจหลักการเบื้องต้นและรู้จักระมัดระวังทำให้เป็นสมาธิ และรู้จักตรวจทานการทำงานของตนเองโดยดีถ้วนเท่านั้นก็จะทำงานคำนวณได้ดี

ลายมือ แม้ลายมือสวยจะไม่ใช่เรื่องสำคัญจำเป็นนักในปัจจุบันนี้ แต่ลายมือที่อ่านง่ายก็ยังจำเป็นอยู่ ผู้มีอาชีพธุรกิจอาจต้องทำบันทึกย่อ ร่างจดหมาย เขียนตัวเลข กรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ลายมือที่อ่านยากอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดอันเป็นผลเสียหายแก่การงานได้

นอกจากความสามารถที่ได้อีกแล้วถึงแล้วข้างต้น ยังมีความสามารถอย่างอื่นอีกหลายอย่างที่เป็นแก่การทำงาน การที่ท่านจะได้งานชนิดไหนในวงการธุรกิจย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่ท่านได้เรียนรู้มาจากโรงเรียน ความสามารถต่อไปนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการหางานของท่าน

พิมพ์ดีด ผู้ที่ใช้เครื่องพิมพ์ดีดเป็นนั้น นอกจากจะสามารถผลิตงานที่ประณีตเรียบร้อยกว่างานเขียนแล้ว ยังทำงานได้มากกว่าในเวลาน้อยกว่าอีกด้วย ผู้ที่ใช้เครื่องพิมพ์ดีดได้ จึงมีโอกาสหางานได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่ใช่

ตัวเลข ความสามารถในการอันที่จะจดจำบอกหรือรายงานการประชุม และคำสั่งของผู้บังคับบัญชาให้ได้รวดเร็ว ย่อมช่วยให้ผู้มีอาชีพธุรกิจสามารถก้าวไปสู่ตำแหน่งที่ดีกว่าได้เร็วขึ้น เริ่มแรกที่เดียวอาจเป็นเพียงพนักงานตัวเลขพิมพ์ดีด แต่ต่อไปอาจได้เป็นเลขานุการ และ จากเลขานุการก็อาจก้าวไปสู่ตำแหน่งบังคับบัญชาได้

การบัญชี ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าท่านต้องการทำงานในแผนกการเงิน การบัญชี หรือเงินเคียน นอกจากนั้นความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีจะช่วยให้ท่านเข้าใจกิจกรรมที่ดำเนินไปในบริษัทของท่านได้ดีอีกด้วย

การเก็บเอกสาร การปฏิบัติงานในกิจการทุกชนิดต้องอาศัยการเก็บเอกสารนับแต่จดหมาย บันทึก และคำสั่งต่าง ๆ ผู้ที่ได้งานธุรกิจใหม่ ๆ บางครั้งก็ถูกใช้ให้เก็บเอกสารเพื่อให้คุ้นเคยกับชื่อเอกสาร และวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ถ้าท่าน รู้วิธี เก็บ เอก สาร ก็อาจทำงานให้เสร็จได้โดยรวดเร็ว

การใช้เครื่องปฏิบัติงานในสำนักงาน เครื่องปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสำนักงาน เช่น เครื่องบวกเลข เครื่องคำนวณ เครื่องเกี่ยวกับการส่งจดหมาย เครื่องทำบัญชี และเครื่องทวนเวลาอื่น ๆ ล้วนมีความสำคัญแก่การทำงาน ถ้าท่านไม่รู้จักใช้ก็อาจหางานได้ยาก เพราะถ้านายจ้างมีเครื่องปฏิบัติงานไว้ใช้ เขาก็ย่อมต้องการคนที่ใช้เครื่องเป็น

ความรู้เฉพาะหน้าที่ นอกจากความสามารถต่าง ๆ ที่กล่าวแล้วข้างต้น อาจมีความสามารถพิเศษบางอย่างที่ท่านต้องใช้ในหน้าที่ของท่าน เช่น ความรู้ความสามารถในการขายของสำหรับหน้าที่พนักงานขาย ความรู้เกี่ยวกับการโฆษณาสำหรับพนักงานในแผนกโฆษณา เป็นต้น ท่านต้องทราบว่าเป็นหน้าที่ที่ท่านต้องการนั้น ท่านต้องมีความรู้ความสามารถพิเศษอะไรบ้างจึงจะมีหวังได้งานที่พอใจ

ข. บุคลิกภาพของตนเอง บุคลิกภาพของตนเป็นสิ่งที่อธิบายยาก มองไม่เห็นและจับต้องไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในจิตใจของผู้อื่น ผู้มีอาชีพธุรกิจจะต้องมีบุคลิกภาพที่เป็นที่พอใจของผู้อื่นและเข้ากับผู้อื่นได้ จึงจะมีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของตน

ลักษณะท่าทาง ลักษณะท่าทางเป็นสิ่งที่หนึ่ง ที่จะช่วยให้การติดต่อในทางธุรกิจดำเนินไปโดยเรียบร้อย และช่วยในการหางานที่มุ่งหวัง นายจ้างต้องการพนักงานที่สุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส น่ารัก และทำงานเก่ง

การแต่งกาย เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่ติดต่อกับบังเกิดความชื่นชมหรือรังเกียจได้ เครื่องแต่งกายที่ใช้ไม่ควรให้ดูซอมซ่อกว่าฐานะจริง ๆ และไม่ควรถูกฉาดเกินไป ต้องแต่งกายให้เรียบร้อยและสะอาด

สุขนิสัย เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับลักษณะภายนอกที่พึงเอาใจใส่ ผู้ที่มีผม ผิวหนัง เล็บมือ และฟันสกปรก มีผิวซีด ย่อมไม่น่าดู ไม่น่าติดต่อกับใคร ตรงกันข้ามกับผู้ที่รักษากายสะอาดมีสุขภาพดี จะแะที่ไหนก็มีผู้ต้อนรับชื่นชมอยู่เสมอ

ท่าทางและการวางตัว เป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ นายจ้างและผู้มาติดต่อเกิดความชื่นชมหรือรังเกียจได้ แสดงให้เห็นความสมบูรณ์ของร่างกาย ความมีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางจิต ท่าทางที่เหมาะสมทำให้ผู้มาติดต่อเกิดความรู้สึกเป็นมิตรด้วย และอยากมาติดต่ออีกในภายหน้า ท่าทางที่ดีนั้นเรียนได้ฝึกได้ แต่ส่วนประกอบอย่างอื่นจะต้องดีด้วย เช่น ต้องสะอาด เรียบร้อย และต้องแต่งกายดี เป็นต้น

การทรงตัว เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการวางตัวและท่าทาง ท่าทางเดิน ยืน หรือนั่งล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จในการทำงานได้ ผู้ที่เดินลากเท้าเข้าไปหานายจ้าง ไล่หลังแล้วนั่งบนเก้าอี้อย่างเหนียวหนำยื้อแท้ จะหวังให้นายจ้างคิดว่าตนเป็นผู้มีสมรรถภาพดีนั้นไม่ได้

การเข้ากับผู้อื่น การเข้ากับผู้อื่นได้เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน ผู้ที่ไม่มีใครชอบจะทำงานจะติดต่อกับใครย่อมไม่ได้รับความสะดวก ผู้ที่รู้สึกว่าเข้ากับใครไม่ยอมได้ ควรสำรวจตัวเองให้รอบคอบและปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น สิ่งที่จะช่วยให้ท่านเข้ากับผู้อื่นได้มีหลายอย่าง เช่น

๑. รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยยึดถือความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ผู้ที่ถืออยู่ตลอดเวลาว่าผู้ที่ตนติดต่อกับนั้นเป็นบุคคลที่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง มีเบื้องหลังแตกต่างจาก

บุคคลอื่น และพยายามปฏิบัติให้เหมาะสมกับบุคคลนั้น ๆ โดยเฉพาะ ย่อมมีหวังที่จะได้รับความสำเร็จในการติดต่อ ตีกว่าผู้ที่ประพฤติดต่อกับทุกคนโดยไม่ได้นิ่งถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเสียเลย

๒. เห็นความสำคัญของผู้อื่น ไม่เหยียดหยามดูหมิ่นและไม่ละเลย
๓. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่โต้แย้งโดยไม่มีเหตุผล
๔. ไม่บicker แข่งกับผู้อื่น แม้เขาจะเป็นคู่แข่งก็ควรแข่งกันด้วยความเป็นธรรม
๕. ไม่หลีกเลียงหรือเกี่ยงการงาน
๖. รู้จักผ่อนปรนสมัคสมานสามัคคีกับผู้อื่น ถ้ามีข้อขัดแย้งกันก็ควรพบกันได้ในครั้งทาง รู้จักเสียสละเพื่อความเจริญในการงาน

สำรวจอาชีพทางธุรกิจ

ก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งในวงการธุรกิจ ผู้ประสงค์อาชีพควรได้สำรวจความเป็นไปในอาชีพนั้น ๆ ให้ถี่ถ้วนเสียก่อนว่า อาชีพนั้นจะเหมาะสมและให้ความพอใจแก่ตนได้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีความผิดหวังจนถึงต้องเปลี่ยนแปลงอาชีพในภายหลัง การฝึกเตรียมตนเพื่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง กินเวลาความคิดและเงินเป็นจำนวนมาก การเปลี่ยนอาชีพจึงไม่ใช่ของที่ทำได้ง่ายนัก ควรเลือกอาชีพที่พอใจเสียแต่ต้นมือจะดีกว่า

สิ่งที่พึงสำรวจเกี่ยวกับอาชีพธุรกิจ พอประมวลเป็นหัวข้อใหญ่ได้ ๕ ข้อ คือ ลักษณะงานที่จะทำ ความต้องการทางด้านการศึกษา ความชำนาญเฉพาะ ภาวะการทำงาน และอาชีพในอนาคต

ลักษณะงานที่จะทำ งานธุรกิจแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้หลายประเภท งานที่ต้องทำในงานธุรกิจประเภทหนึ่ง ๆ ก็มีหลายชนิดแตกต่างกันไป บางอย่างก็จะเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาและรอบคอบ เช่น การบัญชี สถิติ การเงิน การธนาคาร และการประกันภัย บางอย่างต้องใช้สมองและความคิดเป็นส่วนใหญ่ เช่น การจัดการธุรกิจ และการจัดการสำนักงาน บางอย่างต้องใช้ความชำนาญและความจำ เช่น งานเลขานุการ บางอย่างต้องใช้ไหวพริบและความสามารถในการพูดจาชี้แจง เช่น การขาย การโฆษณา การบุคลาภิบาล และพนักงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น งานต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีลักษณะเฉพาะซึ่งผู้ประสงค์อาชีพธุรกิจควรได้สำรวจให้รอบคอบ และเลือกงานที่ถนัดและพอใจอย่างแท้จริง

ความต้องการทางด้านการศึกษา อาชีพธุรกิจแต่ละชนิดต้องการการศึกษาต่างกันตามชั้นอาชีพ เช่น งานบัญชี สถิติ การจัดการ การธนาคาร ต้องการการศึกษาชั้นอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า งานขายและเลขานุการ ต้องการการศึกษาทางด้านอาชีพและภาษา เป็นต้น แต่ก็มิได้หมายความว่าผู้

ที่เป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นผู้จัดการจะต้องจบชั้นอุดมศึกษาทุกคน อย่างไรก็ตามที่ผู้ได้เตรียมตนพร้อมย่อมมีหวังได้รับความสำเร็จรวดเร็วกว่าผู้ที่เตรียมตัวน้อยกว่า

ความชำนาญเฉพาะ ความชำนาญเฉพาะหน้าที่เป็นสิ่งต้องอาศัยเวลานานในการฝึกฝนให้มีขึ้น บางอย่างต้องมีการฝึกหัดอบรมกันเป็นเวลานานหลายปี เช่น การจัดการร้านค้าปลีกหรือค้าส่ง และการธนาคาร บางอย่างก็ใช้เวลาเพียงสองสามเดือน เช่น การใช้เครื่องพิมพ์ดีด หรือเครื่องบวกเลข บางอย่างก็ต้องเรียนกันเรื่อยไปตลอดชีวิตการทำงาน เช่น การขายหรือโฆษณา เป็นต้น อย่างไรก็ตามความชำนาญเฉพาะหน้าที่เป็นสิ่งฝึกเพิ่มเติมได้เสมอ สำหรับผู้มีความสนใจและพยายามโดยแท้จริง

ภาวะการทำงาน สิ่งแวดล้อมในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ความพอใจหรือไม่พอใจในการงานได้ บริษัทใหญ่ๆ ส่วนมากมีสถานที่ทำงานที่สะดวกสบายน่าทำงาน บริษัทเล็กๆ ก็มีที่ทำงานเล็กกว่า สะดวกน้อยกว่าตามฐานะลดหลั่นกันลงมา ถ้าทำงานในบริษัทเหมืองแร่หรือป่าไม้ ก็อาจต้องทำงานในป่าหรือในที่ไกลชุมชนมนุษย์ สิ่งเหล่านี้ถ้าได้สำรวจให้ทราบเสียแต่แรกก็จะไม่ทำให้บังเกิดความผิดหวังในภายหลัง

อาชีพในอนาคต การสำรวจอาชีพในอนาคตเป็นการคิดล่วงหน้าถึงความเจริญก้าวหน้าในการงานในขั้นต่อไป หลังจากได้ทำงานไปนานๆ แล้ว อันที่จริงผู้ที่ใจใฝ่หาความรู้และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ย่อมมีโอกาสก้าวหน้าได้ไม่ว่าจะอยู่ในอาชีพใด แต่โอกาสก้าวหน้าในบางอาชีพก็เห็นได้ง่ายกว่าอาชีพอื่นๆ ผู้เลือกอาชีพจึงควรสนใจสืบความจริงในอาชีพที่ตนต้องการให้รอบคอบเสียก่อน เช่น ให้ทราบว่าเงินเดือนขั้นต้นได้เท่าไร ต้องทำงานนานเท่าไรจึงจะได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนนั้นทำโดยวิธีสอบ หรือวิธีคัดเลือก การเลื่อนขึ้นเงินเดือนนั้นจะไปได้สูงถึงแค่ไหนในตำแหน่งหนึ่งๆ การเปลี่ยนตำแหน่งการงานอย่างไร ง่ายหรือยาก เป็นต้น

แบบฝึกหัด

- ๑๕-๑ ทำไมท่านจึงต้องพิจารณาคุณสมบัติของท่านในการเลือกอาชีพ
- ๑๕-๒ ความสามารถในการใช้ภาษามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพธุรกิจอย่างไร
จงอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ
- ๑๕-๓ ข้อความต่อไปนี้ ถ้าผิดให้ทำเครื่องหมายผิด X ถ้าถูกให้ทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในวงเล็บหน้าข้อความนั้น
 - () ๑. การสะกดตัวให้ถูกต้องไม่จำเป็นในการประกอบอาชีพธุรกิจ
 - () ๒. การคำนวณนั้น ถ้าท่านไม่มีหัวทางนี้แล้วจะฝึกฝนให้ดีไม่ได้เลย
 - () ๓. ลายมือสวยเป็นสิ่งจำเป็นในอาชีพธุรกิจ

- () ๔. การใช้พิมพ์ดีดเป็น ช่วยให้ทำงานธุรกิจได้ง่าย
- () ๕. วิชาเลขเป็นวิชาสำหรับผู้ที่เป็นเสมียนหรือผู้ช่วย ผู้ต้องการตำแหน่งสูงจึงไม่
ควรเรียนวิชานี้
- () ๖. ความรู้ในการเก็บเอกสารจะช่วยให้ท่านเรียนงานธุรกิจได้รวดเร็ว
- () ๗. เครื่องแต่งกายที่เรียบร้อยตัดเย็บด้วยผ้าราคาแพง จะทำให้ผู้อื่นเกิดความนิยม
ในตัวผู้แต่งอย่างมากมาย
- () ๘. การเข้ากับผู้อื่นได้ไม่สำคัญในการประกอบอาชีพธุรกิจ
- () ๙. วิธีที่ท่านจะก้าวหน้าไปได้ในอาชีพธุรกิจมีอยู่ทางเดียว คือ พยายามเอาชนะใน
การแข่งขันกันให้ได้ แม้ถึงต้องบดขี้บดขากันบ้างก็ยอม
- () ๑๐. ถ้าท่านต้องการให้เข้ากับคนอื่นได้ ท่านต้องไม่หึงหึงหรือเกียจการงานกับ
ผู้อื่น

๑๕-๕ เหตุใดท่านจึงต้องสำรวจอาชีพธุรกิจก่อนที่จะตัดสินใจเลือกชนิดการงานของท่าน

๑๕-๕ ในการสำรวจอาชีพธุรกิจ ท่านมีหัวข้อการสำรวจอย่างไรบ้างให้อธิบาย

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือประกอบการเรียนหมวดธุรกิจศิลป์ วิชาธุรกิจทั่วไป ๑๑ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๕

อภัย- ๒๒๖

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)

รองปลัดกระทรวง สังกัดราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

หนังสือประกอบการเรียน วิชาธุรกิจทั่วไป ๑๑ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้ คณะอนุกรรมการวิชาการโรงเรียนมัธยมแบบประสม หมวดธุรกิจศิลป์ ได้เสนอต่อกรมวิชาการ และกรมวิชาการได้ขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการ ให้ นายธรรมบุญ อักกพาดิษ เป็นผู้เรียบเรียงและให้นางสาวอินทิรา ช่างสุวนิช เป็นผู้ตรวจ

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือนี้จะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แก่การศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กรมวิชาการ

หนังสือประกอบการเรียน วิชาธุรกิจทั่วไป ๑๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายกำธร สติรกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

๑๕ เมษายน ๒๕๒๐

พิมพ์ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๑๘